STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 05171

www.libtool.com.cn

DOS AYZ MEER

Jules Verne

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
www.libtool.com.cn
AMHERST, MASSACHUSETTS

413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG

WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust

Arie & Ida Crown Memorial

The Seymour Grubman Family

David and Barbara B. Hirschhorn Foundation

Max Palevsky

Robert Price

Righteous Persons Foundation

Leif D. Rosenblatt

Sarah and Ben Torchinsky

Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE

National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

www.libtool.com.cn

— דאס —

אייז מעער

אָדער

א רייזע צום נארד פאל.

אַן אינטערעסאַנטע רייזע בעשרייבונג,

איבערזעצט פון פראַנצויזישען דורך

א. טאַננענבוים.

1טעם קאַפּיטעל.

„מארגען אום 5 אוהר נאך־מיטאג געהט אָפּ דיא בריג (א קליינע שיף) „פאָרוואַרד“; קאפּיטאַן K. Z.; ערשטער אפיציער ריטשארד שאנדאָן; וואוהין, ווייס מען ניט“.

דיעזע קורצע נאכריכט איז געשטאנען אין דער גרויסער ליווערפּאָלער צייטונג „דהי ליווערפּול וואירלד“, דעם 5 טען אפּריל 1860.

פון ליווערפּול געהן אוועק טעגליך אלערליי שיפען אין אלע ימים פון דער וועלט. קיינער קוקט זיך ניט אום, ווען א שיף קומט, אדער א שיף געהט אוועק. עס איז דאָרט קיין נייעס ניט און קיינער אינטערעסירט זיך ניט צו זעהן אזא וואונדער, וואס קומט פאָר צוואנציג מאָל אין טאָג.

עס איז דאהער געווען א גאנץ אונגעוועהנליכע זאך, וואס דעם 6 טען אפּריל אום 1 אוהר נאך מיטאג האט זיך פערזאמעלט א גרויסע מאסע מענשען אויפ׳ן דאָק צו זעהן, וויא דיא קליינע שיף „פאָרוואַרד“ וועט אוועק פאהרען, מען ווייס ניט וואוהין. ארום דעם דאָק, וואו דיא „פאָרוואַרד“ איז געשטאנען, זיינען געשטאנען רעדליך מענשען און מען האט גערעדט פון דיעזעם קליינעם שיף.

— וויא געפעהלט דיר דיעזעס שיף? האט געפרעגט אן אלטער מאטראָז, וועלכער איז שוין אוים געוועזן אויף אלע וואסערן און אויף אלע ימים פון דער וועלט, זיינעם א קאַמעראַד. דאס איז א דאַמפּף שיף און דאָך האט זיא א זעלבע גרויסע און ברייטע זעגעל,— בעטראכט נור ווייטער, פון פארנט געהט א שארפער שטאָלענער פּאַס אייזען, גלייך וויא דאס שיף וואלט געוואָלט שניידען דאס וואסער. צו וואס טויג אזא ברייטער שארפער מעסער?

— עס איז דייטליך, אז דיעזעס שיף געהט אין אייז מעער, מיט׳ן שארפען מעסער פון פארענט וויל מען שניידען דאס אייז, ווען עס וועט נייטיג זיין און אזוי וויא דער קאַפּיטאַן דענקט צו פארברענגען א לענגערע צייט אין אייז מעער און עס קען איהם אויספעהלען קוילען צו הייצען דיא מאשינעריע, האט ער זיך פארזארגט מיט גרויסע זעגעלן, ער זאל זיך קענען בעגעהן אהן דאמפּף.

— איהר האט פאַלקאמען רעכט, האט זיך אנגערופען א דריטער, אן אָפּיציער

www.libtool.com.cn

פון א פאסאזשיר שיף, וועלכעס געהט שטענדיג פון ליווערפול קיין ניו יארק. איך קען איינעם פון דיא מאטראָזען פון דעם „פאָרוואַרד" מיט'ן נאמען קליפטאן; ער האט מיר געזאגט, אז אויפ'ן שיף איז אנגעגרייט פראָוויאנט אויף פינף יאהר און א גרויסע מאסע קוילען. אויף דעם גאנצען שיף איז ניטא קיין אנדערע סחורות און קיין אנדערע זאכען, אויסער פראָוויאנט, קוילען און ווארעמע קליידער.

— ווייס קליפטאן וואוהין דאס שיף געהט? האט דער אלטער מאטראז געפרעגט.

— ניין, דאס ווייס ער ניט און קיינער פון דיא מאטראזען און פון דיא אפיציערען אויפ'ן שיף ווייסען ניט, וואוהין דאס שיף וועט געהן. אויף אזא בעדינגונג האט מען זיי אויפגענומען.

— איך וואלט אויף קיין פאל ניט אריינגעטראָטען אויף א זעלבע בעדינגונגען, האט זיך אנגערופען א מאטראז. וואס הייסט, איך זאל פאהרען, איך ווייס אליין ניט וואוהין? איך זאל ניט וויסען, אויף וויא פיעל צייט איך האב מיך פארדונגען און וויא לאנג דיא רייזע וועט דויערן? ניין, דאס וואלט איך אויף קיין פאל ניט געוואלט.

— ווייסט דוא אבער, וויא פיעל געהאלט א מאטראז נעהמט אויפ'ן „פאָרוואַרד"? האט געפרעגט דער אָפיציער. — פינף מאל אזוי פיעל, וויא פיעל עס בעקומען דיא מאטראזען אויף אונזערע פאסאזשיר שיפען. ווען איך זאל ניט האבען א קאָנטראַקט מיט מיין קאָמפאניע אויף דריי יאהר, וואלט איך אליין איינגעטראָטען אויפ'ן „פאָרוואַרד". וואס געהט עס אונז אן, וואוהין מיר פאהרען, קיין ניו יארק, ליווערפול, לאָנדאָן, אדער קאמטשאַטקא? מיר ווייסען איין זאך, אז מיר דארפען פאהרען אויפ'ן וואסער.

— איך וואָלט אויך א בעלן געווען אריין צו טרעטען אויף אזא שיף, וואו מען צאהלט א גוטען פרייז, האט געזאגט דער אלטער מאטראז.

— אבער דיך וועט מען ניט אויפנעהמען.

— פאר וואס ניט?

— ווייל דוא האָסט א פרוי און קינדער. אויפ'ן „פאָרוואַרד" נעהמט מען אויף נור א זעלבע, וואס זיינען ניט פערהייראטהעט.

— א זאנדערבארע בעדינגונג, האט דער אלטער געזאגט. וועמען געהט עס אן, אויב איך בין פערהייראטהעט אדער ניט?

— זעהסט דאָך, אזוי וויל דער קאפיטאן פון „פאָרוואַרד".

— ווער איז דען דער קאפיטאן פון דיעזען זאנדערבארען בריג?

— עס איז ניטא קיין קאפיטאן.

— ניין, שאנדאן איז דער קאפיטאן.

— דאס איז ניט וואהר. האט דער אפיציער געזאגט, איך ווייס פאר געוויס, אז שאנדאן איז נור דער ערשטער אפיציער; אבער ניט דער קאפיטאן.

— איך ווייס, ווער דער קאפיטאן איז! האט אויסגעשריען א יונגער מאטראז. מיסטער דשאנסאָן, איינער פון דיא אפיציערען האט מיר איהם אליין געוויזען.

— האסט דוא איהם אליין געזעהן? האבען אייניגע געפרעגט.

— געוויס האב איך איהם געזעהן. ער געהט אויף פיער פיס.

www.libtool.com.cn

— אויף פיער פיס? האבען זיך אלע געוואונדערט. וואס איז דאס פאר א קאפיטאן?

— א הונד אויף פיער פיס, האט געזאגט דער מאטראז ענטשלאָסען.

אין אנאנדערע צייט וואלטען אלע ארויס געלאזען א געלעכטער ־יינגט אבער האבען זיי זיך אנגעקוקט איינער דעם אנדערן מיט שטוינען. די „פאָרוואַרד“ האט געהאט אין זיך אזוי פיעל געהיימניסע און איז געווען אזוי זאָנדערבאר, אז עס איז געווען אלעם צו גלויבען.

— האט דיר מיסטער דשאנסאָן אליין אנגעוויזען דיעזען נייען סאָרט קאפיטאן? האט דער אפיציער איבער געפרעגט.

— געוויס, איך האב אליין געזעהן, וויא דער הונד איז געשטאנען ביים ראָד און האט איהם גערדרעהט מיט זיינע לאפּעס.

— נו, וואס זאגסט דוא דער צו? האט דער אפיציער געפרעגט דעם אלטען מאטראָז.

— וואס זאל איך אייך זאגען? ענטוועדער דאס איז דער רוח אליין, אדער אויפ׳ן שיף זיינען אלע משוגעים, וועלכע מען דארף אנבינדען אויף קייטען.

אזוי האט מען גערעדט און געפּלוידערט אין פארשיעדענע רעדליך. קיינער האט ניט געוואוסט, ווער דער קאפיטאן איז; קיינער האט ניט געוואסט, וואוהין דאס שיף געהט און צו וועלכען צוועק זיא געהט. אלע האבען זיא בעטראכט, אלע האבען זיא בעוואונדערט, אלע האבען געשטוינט אויף איהר שטארקייט און איהר שענהייט.

אונטערדעסען איז אויפ׳ן „פאָרוואַרד“ דיא ארבייט געגאנגען איהר וועג, קליינע שיפלעך און שלעפּ־דאמפּפער האבען צו געבראכט פעסער און קאסטענס דיא מאשין האט געארבייט, האט אויפגעהויבען דיא פעסער און דיא קאסטענס פון דיא שיפלעך און האט זיי אראָפּגעלאזט צו זיך אין אונטערסטען רוים. אויפ׳ן שיף זיינען ניט געווען קיינע קאנאנען און דענאך האט מען צו געפיהרט פיעלע פעסלעך מיט פולווער.

בעזאנדערע אויפמערקזאמקייט האבען אויף זיך געצויגען דיא שיפלעך פון׳ם „פאָרוואַרד“; עס זיינען געווען 2 גרויסע איבערצויגען מיט גוטאפּערטשא און זעהר פיעלע רובער מאנטעל. דאס איז א מין מאנטעל ווען מען בלאזט איהם אן ווערט פון איהם א לייכט שיפעלע.

דיא „פאָרוואַרד“ איז ווירקליך געווען א מערקווירדיגע שיף. זיא איז געווען געבויט פון טיק האָלץ, דאס שטארקסטע און הארטעסטע האָלץ אין דער וועלט; געבויט האט זיא דיא בעסטע ענגלישע פירמא סקאט ענד קאָמפּ. אין באיקענהעענד נאך א גענויען פּלאן, וועלכען ריטשארד שאנדאָן האט איהר געגעבען; אלעס האט געמוזט געמאכט ווערן פּינקטליך נאכ׳ן פּלאן נאך, קיין איבעריג ברעטעלע האט ניט געטארט זיין. דאס שיף איז פערטיג געווארען דען 5טען פעברואר, דעם אנדערן טאג איז אנגעקומען דיא מאשין פון ניו קעסל און באלד האט מען אריין געשטעלט דיא מאשין און בעפעסטיגט דיא ברעטער מיט פּאסען אייזען. דעם ערשטען מערץ איז דאס שיף געווען אין גאנצען פערטיג און מען האט געמאכט מיט איהר דיא ערשטע פּראָבע. זיא איז געגאנגען פארטרעפליך, באלד האט מען זיא אוועק געפיהרט קיין ליווערפּול, וואו מען האט איהר

www.libtool.com.cn

אנגעהויבען אנצולאדען מיט פראָוויאנט און מיט קוילען, דער פראָוויאנט פאר דיא „פאָרוואָרד“ האט אויך געוויעזען, אז דאס שיף איז בעשטימט פאר א לאנגע רייזע אין אייז מעער,—דיא געפעהרליכסטע קראנקהייט אין דיא קאלטע לענדער אי דער סקאָרבוט (מיר וועלען שפעטער האבען דיא געלעגענהייט צו בעשרייבען דיעזע קראנקהייט), דיא איינציגע מיטעל געגען סקאָרבוט זיינען לימינע זאפט, זענף און א מין גראָז טיט׳ן נאמען קאָכלעאריא,—אויפ׳ן „פאָרוואָרד“ האט מען אנגעלאדען גאנצע פעסער לימינע זאלץ, גאנצע זעק מיט זענף און דיא זריעה פון קאָכלעאריא.

2טעם קאפיטעל.

דיא אָפיציערען און דער דאָקטאָר פון׳ם „פאָרוואָרד“.

מיט אכט מאָנאטען צוריק, איידער אונזערע ערצעהלונג הויבט זיך אן, האט ריטשארד שאנדאָן אין א שעהנעם מארגען ערהאלטען פאָלגענדען בריעף:

אבערדין, דען 2 טען אויגוסט 1859.

ווערטהער הערר!

„איהר קענט מיר ניט. וואס מאכט עס אויס? — איך קען אייך. דאס איז גענוג פאר מיר. איך לעג אייך פאָר, איהר זאלט אריינטרעטען אלס ערשטער אפיציער אויפ׳ן שיף „פאָרוואָרד“, וועלכע איז בעשטימט אויף א לאנגע און מעגליך געפעהרליכע רייזע. אויב איהר נעהמט ניט אן מיין פארשלאג, צו רייסט דעם בריעף. אויב איהר נעהמט איהם יא אן, זאלט איהר וויסען, אז אייער געהאלט וועט זיין פינף טויזענד פונד שטערלינג א יאהר. יעדעס יאהר ווערט אייער געהאלט מיט 10 פראָצענט העכער.

זעכצעהן טויזענד פונד שטערלינג ליעגט אין דער באנק פון מארקארט ענד קאָמפ. אין ליווערפול. איך שיק אייך טשעקס אויף דיעזע באנק.

דיא „פאָרוואָרד“ איז נאך ניטא אויף דער וועלט; אבער ווען איהר נעהמט אן מיין פארשלאג, וועט איהר געפינען אין דער גענאנטער באנק א פאלשטענדיגען פלאן, וויא עס צו בויען ביי דער פירמא סקאט ענד קאָמפ.

איהר וועט אויך אנגאזשירען דיא מאטראָזען און דיא אפיציערען פאר דיא „פאָרוואָרד“ איך וועל זיין דער קאפיטאן, איהר — מיין ערשטער אפיציער, דיא איבעריגע צוויי אפיציערען און צוואנציג מאן מאטראזען, זאלט איהר אויסקלויבען. דיא מאטראזען מוזען זיין געזונדע קרעפטיגע מענער, אונפערהייראטהעט און זאלען קיין שטארקע געטרענק ניט טרינקען. אופ׳ן „פאָרוואָרד“ וועט ניט זיין קיין ביער, קיין שנאפס, קיין וויין, אויסער דיא וויינען, וועלכע דער דאקטאר דארף האבען אין זיין אפטהעק. איך האב אנגאנזשירט דאקטאר פולמאן פון ליווערפול. ער וועט קומען צו אייך און וועט מיט אייך איבעררעדען איבער אייניגע זאכען, וואס געהערט צו זיין פאך.

דיא מאטראזען זאלט איהר צו זאגען א פינף מאל העכערן געהאלט, וויא זיי בעקומען אויף דיא בעסטע ענגלישע שיפען. ווען מיר וועלען צוריק קומען, וועט יעדער מאטראז בעקומען א בעלוינונג פון 5 הונדערט פונט סטערלינג און יעדער אפיציער טויזענד, איהר וועט בעקומען צוויי טויזענד פונד סטערלינג. דאס געלד ליעגט דעפאנירט אין דער באנק מארקארט ענד קאָמפ.

www.libtool.com.cn

בריעף קענט איהר מיר שרייבען אויף פאָלגענדע אדרעסע:
K. Z. גאטענבורג, שוועדען, פאָסט־אָפּיס.

דעם 15 פעברואַר וועט מען אייך ברענגען א גרויסען, שווארצען ניופונדלענדער הונד; נעהמט איהם צו זיך און גיט איהם עסען ברויט מיט האבער־זופּ. איהר וועט איהם מיטנעהמען מיט זיך אויפ'ן שיף.

דער קאַפּיטאן פון דעם שיף וועט זיך מעלדען, ווען ער וועט געפינען פאר נייטיג. ווען דיא שיף וועט זיין בערייט אוועקצופאהרען, וועט איהר ערהאלטען נאכריכטען פון איהם.

K. Z. קאַפּיטאן פון'ם „פארוואַרד“.

ריטשארד שאנדאן איז געווען א גוטער מאטראָז. ער איז געווען זעקס יאהר ערשטער אפּיציער אויף א וואַלפיש שיף און איז געווען גוט בעקאנט מיט'ן אייז־מעער. אין דער לעצטער צייט איז ער געווען קאַפּיטאן פון א קליינער ענגלישער שיף; ער איז אבער מיט זיין שטעלע ניט צופריעדען געווען, ווייל ער פלעגט נור פאהרען צווישען ליווערפּול און לאָנדאָן. ער האט ניט געהאט ניט קיין פרוי, ניט קיין קינדער, ניט קיין פערוואנדטע, וועלכע ער זאל דארפען אונטערשטיצען, — ער איז געווען גאַנץ פריי. ווען ער האט ערהאלטען דיזען זאנדערבארען בריעף, האט ער זיך נור געוואונדערט, פארוואס דער קאַפּיטאן פארשטעלט זיך און וויל זיך ניט ווייזען. דיא בעדינגונגען זיינען איהם געפעלען, ער האט דאהער ניט לאנג געטראכט און איז געגאנגען אין דיא באנק פון מארקארט ענד קאָמפּ. מען האט איהם אויפגענומען זעהר פריינדליך און מען האט איהם געזאגט, אז ווען ער וויל, קען ער בעקומען דיא זעכצעהן טויזענד פונט שטערלינג.

ער האט באלד געענטפערט, אז ער זאגט זיך אָפּ פון זיין שטעלע אלס קאַפּיטאן און נעהמט אן דיא שטעלע פון אן ערשטען אפּיציער אויפ'ן „פארוואַרד“. אין דעם זעלבען טאג איז ער אוועקגעפאהרען קיין באיקענהענד און האט אפּגעמאכט מיט דער פירמא סקאט ענד קאָמפּ., זיי זאלען זיך באלד נעהמען בויען דאס שיף „פארוואַרד“.

ווען דאס שיף איז שוין געווען באלד פארטיג, האט ער אנגעהויבען צו זוכען מאטראָזען. דאס איז איהם געווען ניט שווער, מען האט איהם זעהר גוט געקענט אין ליווערפּול פאר א גוטען און געשיקטען שיפ'ס־קאַפּיטאן. אמת, ער פלעגט זיין זעהר שטרענג געגען דיא מאטראָזען און איז געווען א גרויסער עקשן, דענאך האבען זיך באלד צו איהם געמעלדעט זעהר פיעל שטארקע, קרעפטיגע און געאיבטע מאטראָזען, וועלכע האבען זיך געבעטען, ער זאל זיי אויפנעהמען אויפ'ן „פארוואַרד“. אזוי וויא ער האט מעהר ניט געדארפט נור אכטצעהן מאַן, האט ער אויסגעקליעבען דיא שטארקסטע און דיא בעסטע, הויפּטזעכליך דיא, וועלכע האבען שוין געמאכט רייזען אויפ'ן אייז־מעער. ער האט זיי ערקלערט דיא בעדינגונגען און זיי זיינען געווען דערמיט איינפערשטאנדען.

ער האט געקענט א קרעפטיגען און פעהיגען יונגען מאטראָז מיט'ן נאמען דשעמס וואַלל, וועלכער האט שוין געמאכט ניט איין רייזע אויפ'ן אייז־מעער און האט איהם פאָרגעלעגט דיא שטעלע פון א צווייטען אפּיציער. אן אנדער בעקאנטען מאטראָז מיט'ן נאמען דשאנסאן האט ער פאָרגעלעגט דיא שטעלע פון א דריטען אָפּיציער. זייביידען האט ער דערצעהלט דיא גאנצע געשיכטע פון'ם אנפאנג ביז צו ענדע און האט זיי

www.libtool.com.cn

געפרעגט, אויב זיי נעהמען אן זייערע שטעלען און וואס זיי דענקען פון דעם זאנדערבארען קאפּיטאן .K. Z. דער יונגער דשעמס וואלל האט גאר ניט געקלערט און האט עס באלד אנגענומען.

— וואס געהט עס מיך אן, וואוהין דער שיף וועט געהן? האט ער געזאגט. עס וועט געוויס געהן אויפ׳ן אייז־מעער; אבער וואס הארט עס מיך? דאס וואסער אין אייז־מעער איז אזוי געזאלצען, וויא דיא וואסער אין דיא אנדערע ימים עס קומען מענשען צוריק לעבעדיגער־הייט פון אייז־מעער אויך.

דשאנסאן איז געווען אן עלטערער מאַטראָז. ער האט אויך אנגענומען דיא שטעלע אלס דריטער אפיציער, ער האט זיך אבער אביסעל איבערלעגט.

— אויפ׳ן אייז־מעער איז ניט אזוי לייכט צו פאהרען, וויא דוא מיינסט; ניט אלע, וואס פאהרען אויפ׳ן אייז־מעער קומען אזוי שנעל צוריק; דאס איז ניט קיין שפּיעלכעל, מיין ליעבער דשעמס.

— וואס רעדט איהר? האט שאנדאן געזאגט. דיא „פארווארדי“ איז א שטארקע שיף, וואס איז עקסטרא געבויט צו פאהרען אויפ׳ן אייז־מעער. מיר וועלען קיין שום ארבייט ניט האבען, נור צו רעגיערען דיא שיף. אין גאנצען וועלען מיר האבען נור אכטצעהן מאַטראָזען, וויל דיא מאשינען זיין דיא בעסטע און דיא שטארקסטע פון דער וועלט און דערצו האבען מיר נאך גאנץ גרויסע זעגלען. וואס האבען מיר מורא צו האבען? עס וועט זיין א שפּאַציער, ניט קיין רייזע.

— אכצעהן מאַטראָזען? האט געפרעגט דשעמס וואל. דאס איז זאנדערבאר! ווען דער אמעריקאנער דאקטאר ק ע י ן האט געמאכט זיין בעריהמטע רייזע צום נארדפאל, האט ער אויך געהאט מיט זיך נור אכצעהן מאַטראָזען.

— דאס איז קיין וואונדער ניט, האט דשאנסאן געענטפערט. פאר אזא קליינער בריג, וויא דיא „פארווארד“ זיינען אכצעהן מאַטראָזען גאנץ גענוג. מיך וואונדערט עפּעס אנדערש, וויא קען עס א פּריוואט־מענש אונטערנעהמען אזא רייזע, וועלכע דארף קאָסטען אזוי פיעל געלד, א ממון־קורח? ווייסט איהר אז פראנקלין׳ס עקספּעדיציאָן צום נארדפאל האט געקאָסט דער ענגלישען רעגיערונג זיעבען הונדערט און זעכציג טויזענד פונט שטערלינג? און וואס איז געווארען פון פראנקלין׳ס עקספּעדיציאָן? האט ער דען אויסגעפונען א וועג פון אייראָפּא קיין אינדיען איבער׳ן אייז־מער? עס האט געקאָסט געלד און מענשען, פראנקלין אליין איז פארפרארען געווארען אויף וויליאמס לאנד און ער האט מיט זיין עקספּעדיציאָן גאר ניט געמאכט. איך קען דאהער ניט פארשטעהן, וויא אזוי קען א פּריוואט־מאן זיך אונטערנעהמען אזא רייזע, ווען דיא ענגלישע רעגיערונג האט גאר נישט געמאכט?

— דאס איז דאך אבער נור פערמוטהונגען, האט ריטשארד שאנדאן געזאגט. מיר ווייסען דאך ניט אויף געוויס, וואוהין מיר פאהרען, אויב צום נארד־פאל, אדער צום זיד־פאל, אדער גאר אין אנדערע וועניג־בעקאנטע ימים. מיר זיינען מאַטראָזען, מען גיט אונז א שעהנעם געהאלט, דארפען מיר עס אננעהמען. וואוהין מען וועט אונז הייסען, וועלען מיר פאהרען.

ריטשארד שאנדאן האט זעהר געוואלט האבען מיט זיך דשאנסאן אלס אָפיציער

www.libtool.com.cn

אויפ'ן „פארוואָרד". דשאנסאן איז געווען א טיכטיגער מאַטראָז, ער איז געפאהרען אויף דעם שיף „פעניקס", וועלכעס דיא ענגלישע רעגיערונג האט ארויסגעשיקט אין 1853 זוכען פראנקלין מיט זיינע מענשען; ער האט פארבראכט דריי יאהר אויפ'ן אייז מעער און איז אויסגעווען אין דיא קאַלטעסטע געגענדען פון דער וועלט. אזא מענש, וועלכער האט שוין אזוי פיעל ערפאהרונגען געמאכט אויפ'ן אייז-מעער, איז זעהר ניצליך אין אזא רייזע. אויסערדעם איז דשאנסאן געווען בעקאנט מיט אלע מאַטראָזען פון ליווערפול און האט איהם געהאָלפען אויסקלייבען דיא אַבצעהן מאַן, וואס ער האט געדאַרפט.

דאס איז אויך ניט געווען אזוי לייכט, וויא עס האט זיך אנפאנגס אויסגעוויזען אמת, עס זיינען געקומען מאַטראָזען פון אלע זייטען בעטען זיך, מען זאל זיי אויפנעהמען, אַבער איינינע, וועלכע מען האט אויפגענומען, זיינען אין א קורצע צייט געקומען צוריק און האבען אפּגעגעבען זייער האנד-געלד.

— מיר קענען ניט פאהרען אויף א רייזע, ווען מיר ווייסען ניט וואוהין, האבען זיי געוועהנליך געזאגט. אויסערדעם מוזען מיר דאָך וויסען, ווער איז דער קאפּיטאן? ביי וועמען דיענען מיר? ווער וועט פיהרען דאס שיף?

— וואס געהט אייך אן, וואוהין איהר פאהרט? האט זיי דשאנסאן געענטפערט. מ'ען צאהלט אייך און איהר דאַרפט ארבייטען אַלס מאַטראָזען אויפ'ן „פארוואָרד". דער קאפּיטאן איז דערווייל, ביז אן אנדער קאפּיטאן וועט קומען, ריטשאַרד שאנדאן. ענדליך איז זיי בּיידען, ריטשארד שאנדאן און דשאנסאן געלונגען אויסצוקלייבען דיא אַבצעהן מאַטראָזען, איינס אין איינס: הויכע, געזונדע, קרעפטיגע מענער, וועלכע זיינען שוין מעהר אדער וועניגער בעקאנט געווען מיט דיא קאַלטע ימים.

אם ענדע יאנואַר 1860 איז דיא „פארוואָרד" געווען אין גאנצען פערטיג. דער פּראָוויאנט איז געווען אָנגעגרייט אויפ'ן דאק, דיא מאַטראזען בערייט ארויפצוגעהן אויפ'ן שיף, מען האט נור געוואַרט אויף א בעפעהל פון'ם קאפּיטאן K. Z.

דעם 30 יאנואַר איז ריטשאַרד שאנדאן געגאנגען צו דער פעררי, ווען א מאַן איז צו איהם צוגעגאנגען און האט איהם געגעבעןביידע הענד.

— איך בין דאַקטאַר פולמאַן, האט ער איהם געזאגט קורץ. איך האָף מיר וועלען זיין גוטע פריינד, ווען מיר וועלען זיין בעסער בעקאנט. מיר וועלען מאכען צוזאַמען א לאַנגע, לאַנגע רייזע.

דאָקטאָר פולמאַן איז געווען ניעדעריג, אבער זעהר קרעפטיג געבויט. ער איז געווען אן עכטער ענגלענדער. דיא ענגלענדער האבען געוועהנליך פיינד פיעל צו רעדען, דאָקטאָר פולמאַן אבער האט כסדר גערעדט, ער האט גאָר ניט געוואוסט, ווען אויפצוהערן. דערביי איז ער אבער געווען אזוי פריינדליך, אזוי צוגעלאזט. אזוי פער־טרויליך, אז עס איז געווען א פערגניגען איהם אויסצוהערן.

— אזוי, איהר זייט עס ריטשאַרד שאנדאן? האָט דאָקטאָר פולמאַן ווייטער געזאגט. איך בין העכסט צופריעדען, וואס איך האב אייך ענדליך געטראָפען. קוים האָב איך אייך געטראָפען, וועלען מיר שוין פאהרען. איך וויים, אז עס איז דא א שיף, וועלכע הייסט „פארוואָרד", דער ערשטער אָפיציער הייסט ריטשאַרד שאנדאַן.

www.libtool.com.cn

— יא, דאקטאר, דאס שיף איז פערטיג און מיר וועלען געוויס באלד פאהרען.

— אָט דאס וויל איך! האט אויסגעשריען דער דאָקטאָר. איך האב שוין לאנג געוואָלט מאכען א רייזע אויפ'ן ים; איך האב אבער ניט געהאט די געלעגענהייט. יעצט, ווען מיר האבען אזא פאָרטרעפליכע שיף און אזא גוטען ערשטען אָפיציער, וועלען מיר שוין פאהרען. איך ווייס, אז איהר קענט קאָמאנדירען א שיף....

— אבער דאָקטאָר, איך בין ניט דער —

— איהר זייט שוין געווען אויף אלע ימים, האָט דער דאָקטאָר ווייטער געזאָגט און האָט איהם ניט געלאָזט ארויסרעדען א וואָרט. איהר זייט א טיכטיגער, ערפאהר־רענער זעע־פאהרער, מיט אייך האב איך קיין מורא ניט צו פאהרען, ווען איהר וועט קאָמאנדירען דיא „פארווארד".

— אָבער, דאָקטאָר, לאָזט מיך רעדען א וואָרט.

— נו, רעדט, וואס ווילט איהר זאגען?

— איך וויל אייך נור פרעגען, וויא קומט איהר ארייניצוטרעטען אלס דאָקטאָר אויפ'ן „פארווארד"?

— דאס וועל איך אייך באלד זאגען. איך האב ערהאלטען א בריעף פון'ם קאפיטאן. דער בריעף איז גאנץ קורץ, אבער פאר מיר איז ער גענוג. איך וועל איהם אייך באלד ווייזען, אויב איהר ווילט.

ער האט ניט געוואַרט, אז שאנדאן זאל איהם ערלויבען, אדער ער זאל איהם ענטפערן. ער האט באלד ארויסגענומען פון דער קעשענע א בריעף און האט איהם געוויעזען. דער גאנצער בריעף איז בעשטאנען פון דריי שורות:

„אנווער 28 יאנואַר 1860.

אויב דאָקטאָר פּולמאן וויל איינטרעטען אלס דאָקטאָר אויף דער בריג „פאר־ווארד", זאל ער זיך ווענדען צום ערשטען אפיציער, ריטשארד שאנדאן אין ליווערפּול, וועלכער האט אן אָרדער וועגען איהם.

דער קאַפּיטאן פון דער „פארווארד" K. Z."

— איך האב ערשט היינט ערהאלטען דעם בריעף און איך בין בערייט זאגאר שוין ארויפצוגעהן אויפ'ן שיף, האט דער דאקטאר ווייטער געזאגט. פיהרט מיך צום שיף, איך געה מיט אייך.

— ווייסט איהר וועניגסטענס, וואוהין מיר פאהרען? האט שאנדאן געפרעגט.

— איך? פון וואנען זאל איך עס וויסען? האט געזאגט דער דאקטאר גלייכגיל־טיג. און וואס געהט עס מיך אָן, וואוהין מיר וועלען פאהרען? — איך דארף פאהרען אויפ'ן ים, דאס איז אלעס. דיא מענשען זאגען, אז איך בין א געלערנטער מענש; זיי האבען אָבער א גראָבען טעות, איך קען גאר נישט. אמת, איך האב אנגעשריעבען עט־ליכע ביכער, וועלכע דיא גוטע מענשען קויפען און לעזען מיט פערגניגען; אָבער דאס קומט דערפון, וואס דיא, וועלכע לעזען מיינע ביכער, קענען און ווייסען נאך פיעל וועניגער פון מיר. איך אליין ווייס גאנץ גוט, אז דיא ביכער, וואס איך האב אנגע־שריעבען זיינען ניט ווערטה דאס פּאפּיער, אויף וועלכען זיי זיינען געדרוקט. איך קען גאר נישט. איך וויל יעצט מאכען א רייזע אויפ'ן ים און אנהויבען צו לערנען מעדיצין,

www.libtool.com.cn

כירורגיע, געאָגראפיע, כעמיע און אלע אנדערע וויסענשאַפטען. איך וויל ערשט אויפ'ן ים אנהויבען צו שטודירען. איך רעכען, אז אויף א לאנגע רייזע אויפ'ן ים קען א מענש עפּעס לערנען, ווייל דער ים גיט אונז דיא בעסטע געלעגענהייט צו לערנען. מיר ווייסען פון ים גאר נישט, מיר קענען דעם ים נים; מיר ווייסען נים. וואס עס טהוט זיך אין דיא טיעפעניש פון ים, מיר ווייסען נים, וואס עס קומט פאר אויף דער אבערפלעכע פונ'ם ים; מיר קענען נים דיא חיות פונ'ם ים, אָדער וויא דיא געלערנטע מענשען רופען עס פאאונא, Fauna; מיר קענען נים דיא פלאנצען, דיא גראזען דיא בוימער, וואס וואקסען אין ים, אָדער וויא דיא געלערנטע מענשען רופען עס פלאָרא Flora.

ווען איך זאל דארפען נאך צו צאהלען, האט ווייטער געזאגט דאקטאר פולמאן, מען זאל מיך נור מיטנעהמען אויף א לאנגע רייזע אויפ'ן ים וואלט איך נאך צוגעצאהלט; היינט ווער רעדט, אז איך האב אזא גוטע געלעגענהייט צו פאהרען; ווען מען גיט מיר אלע מעגליכע מיטעל צו לערנען און מען צאהלט נאך מיר צו,—זאל איך פרעגען, וואוהין מען פאהרט? דאס איז א נארישקייט. פיהרט מיך, וואוהין איהר ווילט: קיין אזיען, קיין אפריקא, קיין אמעריקא, קיין אויסטראליען, צום נארד פאל, צום זיד פאל — ביי מיר איז עס אליין איינס. איך וויל לערנען, איך וויל פאהרען אויסלערנען דעם ים. —

ווען דאקטאָר פולמאן הויבט אן צו רעדען, איז איהם אונמעגליך איינצוהאלטען. שאנדאן האט איהם איבערגעשלאָגען דיא רעד און האט איהם געפרעגט:

— אלזאָ, ווייסט איהר גאר נים. וואוהין מיר וועלען פאהרען?

— איך וייס נור, אז מיר פאהרען לערנען, ענטדעקען, אויסזוכען עפּעס נייעס, אויספאָרשען דעם ים, דיא נאטור; איך ווייס, אז איך וועל פאהרען אין געגענדען, וואו איך בין נאך נים געוועזן; איך ווייס, אז איך וועל זעהן פעלקער און מענשען, וועלכע איך האב נאך נים געזעהן. —

— טאמער ווייסט איהר וועניגסטענס, אין וואס פאר א ימים מיר וועלען פאהרען? האט שאנדאן אויסגעפארשט.

— איך וויס נור, אז מיר פאהרען אין דיא ימים, וועלכע ליעגען אין נארדען; איך וואלט געוואלט, אז מיר זאלען פאהרען אויפ'ן אייז מעער. — דאס אייז מעער האט אזוי פיעל וואונדער, אזוי פיעל געהיימניסע, אזוי פיעל אונבעקאנטעס, אונערקלערטעס, אז דארט וועל איך קענען לערנען, שטודירען —

ער וואלט געוועזן נאך אוועקגערעדט דרייא שטונדען איבערן אייז מעער, ווען שאנדאן זאל איהם נים געוועזן אריין פאלען אין דיא רעד.

— פיעלייכט ווייסט איהר וועניגסטענס, ווער איז דער קאפּיטאן?

— דער קאפּיטאן איז געוויס אויך א געלערנטער מענש, וועלכער וויל פאהרען שטודירען און אויספארשען דיא ימים האט דער דאקטאר געענטפערט און געוואלט אנהויבען צו רעדען.

שאנדאן אָבער האט זיך זעהר וועניג געקימערט איבער זיין לערנען און שטודירען. ער איז געוועזן א מאטראָז, א מענש, וואס איז געוואוינט מיט'ן ים און האט ליעב געהאט דעם ים; אבער פון פארשען, שטודירען, לערנען האט ער נים געוואלט וויסען. ער האט דאהער ארויף געפיהרט דעם דאָקטאָר אויבן „פארווארד", האט איהם אנגעוויזען זיין

www.libtool.com.cn
קאיוטע און וואו ער וועט האלטען זיין אפטהעק און איז זיך אוועקגעגאנגען.

פון דעם טאג אן האט דער דאָקטאָר אָנגעהויבען איינצואָרדענען זיין אפטהעק ער האט אויסגעשריעבען א לאנגע ליסטע פון דיא מעדיקאמענטען און אינסטרומענטען, וועלכעם ער האט געדארפט און פלעגט זיך פרעהן, וויא א קינד ווען עס בעקומט א שפיעלעבעל, יעדעס מאל ווען עס פלעגט אנקומען א קאסטען מיט אינסטרומענטען אדער מעדיקאמענטען פאר איהם.

דאָקטאָר פולמאן איז געווען א זעהר בעקאנטער און זעהר בעליעבטער דאָקטאָר אין ליווערפול. ער איז געווען אזוי פריינדליך מיט יעדען, אזוי צוגעלאזט צו יעדען, אז זיינע פאציענטען פלעגען איהם פארגעטערן; דערביי איז ער אָבער אויך געווען א העכסט געלערנטער דאָקטאָר און א מיטגליעד פון אלע געלערנטע געזעלשאפטען פון אייראפא. ווען מען איז געוואהר געווארען אין ליווערפול, אז דאָקטאָר פולמאן פאהרט אוועק אויפ'ן „פארוואַרד", זיינען פיעלע פון זיינע פריינד און בעקאנטע געקומען איהם בעטען, ער זאל ניט פאהרען; ער האט אבער פון קיין זאך ניט געוואלט הערן. — ער מוז פאה־רען לערנען, שטודירען.

דעם 15טען פעברואר איז אָנגעקומען מיט דער באהן א גרויסער שווארצער ניר־פונדלענדער הונד, וועלכען מען האט באלד געבראכט צו ריטשארד שאנדאן. דאס איז געווען א ווילדער, בייזער, אונפריינדליכער הונד, אויפ'ן האלז האט ער געטראגען א בלעכענעם האלז־באנד, אויף וועלכען עס איז געווען אויסגעקריצט דער נאמען פון'ם שיף „פארוואַרד". שאנדאן האט איהם נאך אין דעמזעלבען טאג ארויפגעבראכט אויפ'ן שיף.

אין דיא ערשטע טעג פון אפריל איז דאס שיף און אלעס נייטיגע געווען אין גאנצען פערטיג און בערייט אוועקצופאהרען.

3טעס קאפיטעל.

א הונד — א שיפסקאפיטאן.

ענדליך איז געקומען דער 6טער אפריל, דער טאָג וועלכער איז געווען בעשטימט פאר דיא אָפרייזע. אלע מאטראָזען זיינען שוין געווען אויפ'ן דעק, דיא אָפיציערען זיינען געשטאנען בערייט צו געבען דעם בעפעהל, אז מען זאל אויפהויבען דעם אנקער; אָבער קיין קאפיטאן איז נאך ניט געקומען. דיא מאטראָזען האבען אנגעהויבען צו ווערן אונ־רוהיג: וויא פאהרט מען עס אויף א ווייטע און געפעהרליכע רייזע אהן א קאפיטאן און מען ווייס גאר ניט וואוהין? זיי האבען אנגעהויבען צו ברומען אונטער דער נאז און איינינע האבען שוין געוואלט אפגעבען דאס געלד, וואס זיי האבען גענומען און זיך אוועקגעהן. פלוצלונג איז אנגעקומען דאָקטאָר פולמאן, — ער האט נאך פארגעסען א קעסטעל מיט מעדיקאמענטען און איז געגאנגען עס ברענגען —, אלע זיינען פרעהליכער גע־ווארען. דאָקטאר פולמאן האט אנגעהויבען צו רעדען און צו דערצעהלען, וויא אזוי ער איז גליקליך, וואס פאר א וואונדערבארע זאכען זיי וועלען זעהן אויף דיא רייזע און וויא פרעהליך זיי וועלען פארברענגען דיא צייט. דיא מאטראָזען האבען זיך בערוהיגט און האבען זיך ווייטער גענומען צו זייער ארבייט.

אויפ'ן „פארוואַרד" איז געווען פאלגענדע איינריכטונג: אויפ'ן דעק זיינען געווען

www.libtool.com.cn

אין דער רעכטער האנד צווי קאיוטען, איינע א גרעסערע פארן דאָקטאָר מיט זיין אפּטהעק און איינע א קלענערע פארן קאפּיטאן. אין דער לינקער האנד זיינען געווען אויך צווייא קאיוטען, איינע פארן ערשטען אפיציער, שאנדאן און דיא אנדערע פאר דעם צווייטען און דריטען אפיציער. לעבען קאפּיטאנ'ס קאיוטע איז געווען א קליין קעמעריל פארן הונד, אָדער וויא דיא מאטראזען האבען איהם א נאָמען געגעבען — קאפּיטאן.

מיט'ן הונד האבען זיי געהאט גרויסע צרות. ער איז מיט קיינעם פון דיא מאטראזען ניט געווען פריינדליך, איז קיינעם ניט נאכגעלאפען, פלעגט זיין פול אומעדום און פלעגט ביי נאכט היילען און בילען, אז קיינער האט ניט געקענט שלאפען. דיא מאטראזען האבען זיך איינגערעדט, אז דאס איז נור דער טייפעל אליין און האבען פאר איהם מורא געהאט.

עס איז געווארען איין אוהר און פון'ם קאפּיטאן איז נאך אלץ קיין נאכריכט ניט געקומען, עס איז געווארען צווי אוהר — ניטא קיין קאפּיטאן, ניטא קיין נאכריכט. ריטשארד שאַנדאָן איז געווען אין פערצווייפלונג, — היינט נאך מיטאג מוז ער פאהרען; אבער וואוהין? דער קאפּיטאן האט איהם געשריעבען, אז פארן פאהרען וועט ער איהם צו וויסען טהאן דורך א בריעף, וואס ער זאל טהאן. עס איז שוין דיא לעצטע מינוט, דיא מאטראזען זיינען אונצופריעדען, זיי וועלען זיך צו לויפען. וואס טהוט מען?

ער האט צו גערופען דעם אנדערן און דעם דריטען אפיציער און איז צו געגאנגען צו דאקטאר פולמאן זיך מיט איהם בעראטהען, וואס צו טהאן.

— וואס טהוט מען? האט ער געפרעגט, עס איז ניטא קיין בריעף, קיינע נאכריכט און קיין קאפּיטאן. וואס זאל איך טהאן?

— עס איז איין מאל בעשטימט געווארען, אז דעם זעקסטען זאלט איהר פאהרען, האט דער דאקטאר געזאגט, מוזט איהר פאהרען. דער קאפּיטאן וועט שוין אנקומען, אדער ער וועט אונז צו וויסען טהאן, וואוהין מיר זאלען פאהרען.

— וואס רעדט איהר, דאקטאר? איך וויים דאָך זאגאר ניט, וויא אזוי ארויס צו פאהרען פון פּאָרט? זאל איך פאהרען רעכטס, לינקס, אדער גלייך?

— איהר האט גאר ניט וואס צו קלערן, האט דער דאקטאר ווייטער געזאגט, מיר פאהרע צום נארד פּאָל. אלזא, לאמיר ארויס פאהרען און זיך האלטען קיין נאָרדען, קיין צפון זייט.

— פאר וואס ניט צום זיד פּאָל?*) האט געפרעגט דשעמס וואלל.

---

*) מיר וועלען געבען אונזערע לעזער א קליינעם בעגריעף, וואס עס הייסט נארד פּאָל און וואס עס הייסט זיעד פּאָל.

ווען מיר זאלען פאהרען פון ניו יארק אויף א גלייכען וועג קיין נאָרדען, קיין צפון זייט, וועלען מיר בעמערקען, אז וואס ווייטער מיר פאהרען, ווערט אימער קעלטער און דער ווינטער געדויערט אימער לענגער, ביז מיר קומען אין געגענדען, וואו עס איז שטענדיג ווינטער. אייז און שנעע ליעגען פון יאהר צו יאהר און ווערן קיין מאל ניט צו שמאלצען; דיא נאכט געדויערט אן ערך פון זעקס מאנאט און דער טאג געדויערט אן ערך פון זעקס מאנאטע. דיעזע געגענדען הייסען דיא געגנדען פון'ם נארד פּאָל. לאמיר אבער פאהרען פון ניו יארק נאך זידען, אין דרום זייט, וועלען מיר קומען צו ערשט אין געגענדען, וואו עס איז זעהר הייס און טאג און נאכט זיינען כמעט בעשטענדיג גלייך. דיעזע געגענדען הייסען דער עקוואטאָר, אדער דיא געגענדען

www.libtool.com.cn

— צום זיד פֿאָל קענען מיר ניט פֿאהרען, האט געזאגט דער דאקטאר, ווייל צום זיעד פֿאָל דארפֿען מיר פֿאהרען דעם גאנצען אטלאנטישען אָקעאַן און דער קאפּיטאַן וועט זיך ניט ערלויבען צו פֿאהרען אזא שטרעקע אויף אזא קליינע שיף ווייא דיא „פֿאָרוואַרד".

— לאז זיין צום נאָרד פֿאָל. האט שאנדאָן געזאגט, אבער ארום נאָרד פֿאל זיינען דאך אויך דא פֿיעלע געגענדען און איך ווייס דאָך ניט, אין וואס פֿאר א געגענד צו פֿאהרען? זאל איך פֿאהרען קיין שפּיצבערגען, קיין גרענלאנד, קיין לאַבראַדאָר, אדער אין הודזאָנ'ס ביי? אלע דיעזע אינזלען און לענדער ליעגען ארום נאָרד פֿאָל, וואוהין זאָל איך פֿאהרען? זאגט, געלערנטער דאקטאר.

— איהר האט רעכט, אבער פֿאהרען מוז מען דאָך, האט דער דאקטאר אויס־געררופען. אלזא, פֿאהרט.

— ניין, איך מוזווארטען, ביז איך וועל בעקומען א בריעף, וואוהין צו פֿאהרען, האט שאנדאָן געענטפֿערט. איך קען אזוי ניט פֿאהרען.

— איך מיין אויך, אז מיר מוזען ווארטען, ביז דער בריעף וועט אנקומען, האט דשאנסאָן געזאגט. מיר זעהן דאָך, אז אונזער קאפּיטאַן איז ביז אהער געווען זעהר פּינקטליך. אלעס, וואס ער האט געשריעבען האט פּאסירט אקוראַט און פּינקטליך צו דער מינוט; געוויס וועט אָנקומען דער בריעף וואוהין צו פֿאהרען אויך פּינקטליך. מיר מוזען ווארטען.

אונטערדעסען איז געווארען האלב נאך צוויי. דער דאקטאר איז געווארען זעהר אונגעדולדיג.

— איך ראטה אייך, איהר זאלט הייסען אויפֿהויבען דעם אַנקער און אנהויבען ארויס צו פֿאהרען פֿון פּאָרט. עס דארף געדויערן א גאנצע שטונדע, ביז מיר וועלען ארויס פֿון פּאָרט. דיא מאַטראָזען זיינען אונצופֿריעדען, איז דאך גלייבער מיר זאלען דער ווייל ארויס פֿאהרען און זאלען בעסער נעכטיגען אויפ'ן ים.

— איך וועל אייך צו ליעב טהאן, דאקטאר, האט ענדליך שאנדאן געזאגט; אבער איהר וועט זיין פֿעראנטוואָרטליך, ווען איך מאך יעצט א פֿעהלער.

ער האט געהייסען דיא מאַטראָזען אויפֿהויבען דעם אנקער און אנהויבען ארויס צו פֿאהרען פֿון פּאָרט. דשעמס וואלל האט געהייסען אלע פֿרעמדע מענשען אראָפּגעהן פֿונ'ם דעק און דיא מאַטראָזען האבען זיך גענומען צו דער ארבייט. פּלוצלונג האט דער הונד אנגעהויבען שמארק צו בילען און איז אריינגעשפּרונגען אין דער מיט צווישען שאנדאָן און דעם דאקטאר. אין מויל האט ער געהאלטען א בריעף.

פֿונ'ם עקוואַטאָר. ווען מיר פֿאהרען ווייטער קיין זידען, ווערט אלע מאל קעלטער און קעלטער, ביז מיר קומען ווידער אין געגענדען, וואו עס איז שרעקליך קאלט. דער טאג דויערט אין ערד פֿון זעקס מאנאטע און דיא נאכט דויערט אין ערד פֿון זעקס מאנאטע. דיעזע געגענדען הייסען דיא געגענדען פֿון זיד פֿאָל. געלערנטע מענשען זיינען געפֿאהרען אויס פֿארשען דיעזע קאלטע געגענדען אום צו וויסען, וואס דאָרט טהוט זיך. דיא געאָגראַפֿיע, אדער דיא וויסענשאפֿט פֿון דער ערד בעשרייבונג, ערקלערט פֿאר וואס איןביידע זייטען פֿון דער ערד, אין צפֿון און אין דרום איז קאַלט און אין דער מיט'ן, אויפ'ן עקוואַטאָר, איז הייס. אונזערע ערצעהלונג שטעלט פֿאָר א רייזע אין דיא קאלטע געגענדען פֿון צפֿון זייט, אדער דער נאָרד פֿאָל.

www.libtool.com.cn

— א בריעף! א בריעף! האט מען אנגעהויבען צו שרייען פון אלע זייטען. אלע האבען זיך אומגעקוקט מיט שטוינען. פון וואנען האט דער הונד גענומען דעם בריעף? איז דער קאפּיטאן דא אויפ'ן שיף? פאר וואס זעהט מען איהם ניט? דיא מאטראזען האבען זיך שטארק דערשראקען: עפּעס ליעגט טאקע א רוח אין הונד.

— קאפּיטאן! קאפּיטאן! האט דער דאקטאר גערופען דעם הונד, גיב מיר דעם בריעף.

דער הונד האט זיך אבער אויף איהם ניט אומגעקוקט. ער האט געוואלט ארויס רייסען דעם בריעף ביים הונד פון דיא צעהנער; דער הונד אבער איז געווארען בייז און איז אוועק פון איהם.

— קאפּיטאן, גיב מיר דעם בריעף, האט שאנדאן געזאגט.

דער הונד איז צו געשפּרונגען צו איהם און האט איהם איבערגעגעבען דעם בריעף, דערביי האט ער געגעבען דריי ביל. שאנדאן האט גענומען דעם בריעף און האט איהם מורא געהאט צו עפענען ער איז אויך געווען איבערראשט און ערשטוינט. אויפ'ן בריעף איז ניט געווען קיין פּאָסט מארקע, דיא אדרעסע איז געווען אנגעשריעבען קלאָר און דייטליך: צום ערשטען אפיציער פון דער בריג „פּאָרוואַרד", ריטשארד שאנדאן.

— וואס טראַכט איהר אזוי לאנג? האט דער דאקטאר אויסגערופען. עפענט אויף דעם בריעף און לאמיר זעהן, וואס דאָרט שטעהט.

שאנדאן האט געעפענט דעם בריעף, אין איהם איז געווען אונטערשריעבען נור דריי שורות. וויא עס ווייזט אויס, האט דער קאפּיטאן ניט ליעב געהאט פיעל צו שרייבען.

„פאהרט ארויס אין דאס אירלאנדישע מעער, פון דאָרטען — קיין באפינס ביי, פון דאָרט'ן קיין מעלוויל ביי; ווען דער קאפּיטאן וועט ניט זיין אויפ'ן שיף, זאָלט איהר ווייטער פאהרען קיין נארדען.

דער קאפּיטאן פון „פּארוואַרד" K. Z.".

שאנדאן האט צונויפגעלעגט דעם בריעף און האט געהייסען פאהרען. יעצט ווייס ער שוין ווענינגסטענס דיא נעמען פון דיא געגענדען, וואוהין ער דארף פאהרען. אין א קורצע צייט ארום האט זיך דיא „פּארוואַרד" געדרעהט צווישען דיא גרויסע און קליינע שיפען פונ'ם פּאָרט פון ליווערפּול. דיא מענשען, וואס זיינען געשטאנען אויף דיא דאקס האבען געגריסט און האבען געוואונשען גליק אויף דיא רייזע. דיא דאמען האבען געמאַכט מיט זייערע טאשענטיכער, דיא מענער האבען געהויבען אין דער הויך זייערע הִיטע. באלד איז צוגעקומען א פּילאט און האט ארויסגעפיהרט דיא „פּארוואַרד" פונ'ם טייך מערסיי, וועלכער געהט אין ליווערפּול, אין אירלענדישען מעער; פון דאָרט האט ער זיך אומגעקעהרט קיין ליווערפּול און דיא „פּארוואַרד" האט זיך געגליטשט לוסטיג און פרעהליך איבער דיא וועללען פונ'ם ים.

www.libtool.com.cn

4טעם קאַפּיטעל.

אויפ׳ן וועלט-מעער.

דיא ווינטען האבען זיך אלע מאל געענדערט. אין אַפּריל איז דאס אירלענדישער
מעער זעהר אונרוהיג; דיא פּארוואָרד אבער איז זיך געגאַנגען איהר וועג און איהרע
מאַשינעריי האט געאַרבייט פּאָרטרעפליך. באלד זיינען דיא נעבעליגע ברעגעס פון ענג־
לאַנד פארשוואונדען, פון דערווייטענס האט מען נור געזעהן איינִיגע בערגשפּיצען פון
אירלאנד, באלד אבער זיינען זיי אויך פערשוואונדען און מען האט מעהר ניט געזעהן,
וויא הימעל און וואַסער.

דיא מאַטראָזען זיינען געוואָרען פרעהליך און האבען געאַרבייט פלייסיג און
לוסטיג. פרעהליבער פון אלעמען איז געווען דאָקטאָר פּולמאַן, ער איז ניט אראָפּגע־
גאַנגען פון דעק. ער איז ארומגעלאָפען אויפ׳ן שיף הין און הער, ער האט געשלונגען
דיא מעער־לופט, האט גערעדט און געשפּאַסט מיט דיא מאַטראָזען און מיט דיא אָפּי־
ציערען, האט זיי געהאָלפען ארבייטען, איז געשטאנען אויף דער וואך און האט זיך ניט
געקענט אנזעטען מיט׳ן מעער.

— אך, וויא גרויסאַרטיג, וויא הערליך, וויא שעהן, וויא פּראַכטפאָל איז דאס
מעער! האט ער אויסגערופען איין מאל נאכ׳ן אנדערן. מיין גאנצעס לעבען־לאַנג האב
איך געגאַרט צו פאהרען אויפ׳ן מעער, זיך בעקענען מיט׳ן מעער, צו שטודירען דאס
מעער און ערשט יעצט האט זיך מיר פאָרגעשטעלט אזא געלעגענהייט. עס איז שוין
צוואָר אביסעל שפּעט; אבער צו לערנען איז קיין מאל ניט שפּעט. איך וועל יעצט
אנהויבען צו פיהרען א נייעס לעבען, א פרעהליכעס לעבען—דאס לעבען פון א מענשען,
וואס איז בעקאַנט מיט׳ן מעער.

— איהר האט רעכט, דאָקטאָר, האט איהם דשאנסאָן געזאגט. איך וואָלט
אוועקגעגעבען אלע לענדער און אלע קעניגרייכע פון דער וועלט פאר איין שטיקעלע
מעער. מען זאגט, אז דיא מאַטראָזען ארבייטען זיך שנעל אויס, און ווערען מיעד. דאס
איז א ליגען, איך פאהר שוין דרייסיג יאהר ארום אויפ׳ן מעער און פיהל מיך געזונד
און צופריעדען נור ווען איך בין אויפ׳ן מעער. איהר ווייסט גאר ניט, דאָקטאָר, וואס
פאר א פערגניגען עס איז פאר מיר, ווען איך פיהל, אז אונטער מיינע פיס געפינט
זיך א גוטעס, שטאַרקעס שיף. דיא „פּארוואָרד“ איז איינע פון דיא בעסטע שיפען,
אויף וועלכע איך בין געפאהרען אין מיין לעבען.

— דיא „פּארוואָרד“ איז א פּאָרטרעפליכעס שיף, האט שאנדאָן געזאגט. איך
מוז אייך זאגען, אז זא פיעל מיר איז בעקאַנט, איז נאך קיין שיף, וואס איז געפאהרען
אויפ׳ן אייז־מעער, ניט געווען אזוי גוט געבויט און אזוי גוט פארזאָרגט מיט אלעם ניי־
טיגען, וויא דיא „פּארוואָרד“. איך וויים, אז צוריק מיט דרייסיג יאהר, ווען דער ענג־
לישער קאַפּיטאַן ראָס איז געפאהרען זוכען א וועג איבערן אייז־מעער....

— אויף דעם שיף „וויקטאָריא“, איז איהם דער דאָקטאָר אריינגעפאַלען אין דיא
רייד. דאס שיף איז ניט געווען גרעסער פון דער „פּאָרוואָרד“ און איז אויך געגאַנגען
אויף דאַמפּף.

— פון וואַנען ווייסט איהר עס אלעס, דאָקטאָר? האט שאנדאָן איהם געפרעגט

www.libtool.com.cn

מיט א געלעכטער. האט איהר דען מיט דער מעדייצין אויך געלערנט דיא וועלט־בע־שרייבונג?

— געוויס! האט געענטפערט דער דאָקטאָר. מיינט איהר, אז א דאָקטאָר דארף נור קענען טאַפּען דעם דופק און מאכען קליסטירען? א דאָקטאָר דארף אלעס וויסען. איך קען אייך אלעס דערצעהלען איבער דיא רייזע פון קאפּיטאן ראָס איבערן אייז־מעער. דיא „וויקטאריא“ איז געוועזן א שוואַכעס שיף, איהר מאַשין האט ניט געטויגט, ווייל דיא דאַמפּפשיפען האט מען ערשט ניט לאנג אויסגעפונען. אין 1807 האט דער אמעריקאנער ראָבערט פולטאן אויסגעבוט דאס ערשטע דאַמפּפשיף, מיט וועלכער ער איז געפארען נור אויפ'ן טייך הודזאן פון נויארק קיין אלבאני; אין 1825 איז דאס ערשטע דאמפּפשיף געפאהרען פון לאָנדאָן קיין אינדיען. קאפּיטאן ראָס איז ארויסגעפאהרען אין 1829. זיין דאַמפּפשיף „וויקטאָריא“ איז געוועזן אזוי שלעכט און אזוי שוואך, אז אין א יאהר ארום, אין 1830, האט ער זיא געמוזט אין גאנצען אוועקוואַרפען און האט זיך גאנצע דריי יאהר ארומגעדרעהט אויפ'ן אייז־מעער און אויף דיא אינזלען, וואס געפינען זיך אין איהם אויף קליינע שיפלעך, וועלכע ער אליין האט געמאכט.

— אָבער, דאָקטאָר! האט שאנדאן אויסגערופען. איהר זייט דאך א געלערנטער שיפס־קאפּיטאן. איהר געדענקט דאך אויסענוועניג דיא גאנצע רייזע פון קאפּיטאן ראָס!

— ניט נור פון קאפּיטאן ראָס, האט דער דאָקטאר געענטפערט, איך האב אויסשטודירט אלע רייזע בעשרייבונגען אויפ'ן אייז מעער. ווילט איהר, וועל איך אייך דערצעהלען פון דיא רייזען, וועלכע עס האבען געמאכט דיא ענגלענדער, פאררי, בינימין פראנקלין און מעק קלינטאק; דיא אמעריקאנער קענעדי און קעין; דיא רוסען בעהרינג בערענץ; דיא פראנצויזען —

— אָבער, דאָקטאָר, ווען איהר זייט יא אזוי בעקאנט מיט אלע רייזען אויפ'ן אייז מעער, קענט איהר אונז געוויס זאגען, וועלכע רייזע איז בעסער געלונגען און ווער עס איז געוועזן דער בעסטער קאפּיטאן.

— דאס קען איך אייך זאגען, האט געזאגט דער געלערנטער דאָקטאר. דער בעסטער קאפּיטאן איז געוועזן מעק קלינטאק. זיין שיף „פאָקס“ האט געהאט א גוטע מאשין, וויא אונזערע, ער איז אויך געפאהרען אויפ'ן בעסטען און זיכערסטען וועג. אין 1857 איז דיא „פאָקס“ איינגעפרארען געווארען אין אייז און האט זיך ניט געקענט ריהרען. ער האט זיא איבערגעלאָזען אין אייז און איז מיט זיינע מענשען געגאנגען צו פוס איבערן אייז מעער, ביז זיי האבען געטראָפען א שיף, וועלכע האט זיי א היים גענומען.

— איך מיין, אז מיר וועלען האבען מעהר גליק פון קאפּיטאן מעק קלינטאק, האט דשאנסאן געזאגט. אונזער „פארוואַרד“ איז שטארקער געבויט פון'ם „פאָקס“, מיר האבען בעסערן פראוויאנט און זיינען בעסער פערזארגט מיט אלעם נייטיגען.

— יא, ווען דער קאפּיטאן זאל זיין אויפ'ן שיף, האט געזאגט דשעמס וואלל, דאן וואלטען מיר געוואוסט, וואוהין צו פאהרען; אהן א קאפּיטאן אבער איז זעהר שווער.—

— דערווייל ווייסען מיר דאך, וואוהין צו פאהרען, האט שאנדאן געענטפערט. וויא קורץ דער בריעף איז, וועלכען דער קאפּיטאן האט מיר געשריעבען, גיט ער אונז

www.libtool.com.cn

דאך א שטרענגען בעפעהל, וואוהין צו פאהרען אויף א גאנצען מאנאט, דאן וועט דיעזער געהיימניספאלער קאפיטאן —

— אונזער קאפיטאן ווארט ערגעץ אויף אונז, האט דער דאקטאר געזאגט. אנדערש קען איך עס מיר ניט ערקלערן. ער שרייבט אין זיין בריעף, וואס פאר א וועג מיר זאלען פאהרען, ער שרייבט אבער ניט, וואוהין דער פארווארד איז בעשטימט. אויפ'ן גאנצען וועג, וואס ער שרייבט, מיר זאלען פאהרען, זיינען ניטא קיין פאסטען און קיין טעלעגראפען, ער קען אונז קיין בריעף ניט צושיקען; ער ווארט אויף אונז געוויס ערגעץ אין גרענלאנד. ער איז אהין געקומען אויף א דענישע שיף, האט דארט אויפגעקויפט ביי דיא איינוואינער פון יענע געגענד פעלצען און הינד. איהר ווייסט דאך זעהר גוט, אז אויף א רייזע אויפ'ן אייז־מעער מוז מען האבען הינד. ווען דאס מעער איז ארום און ארום פארפרארען, שפאנט מען איין דיא הינד אין קליינע שליטעלעך און מען פאהרט ארום זוכען א וועג, אדער דיא וואינונגען פון דיא עסקימאסען — א ווילדעס פאלק, וועלכעס וואינט אין דיעזע קאלטע געגענדען —, ביי זיי קען מען קויפען פיש און פעל פון חיות. איך בין פעסט איבערציגט, אז אין א שעהנעם פריהמארגען, וועט אונזער געהיימניספאלער קאפיטאן ארויפגעהן אויפ'ן שיף און וועט אנהויבען צו קאמאנדירען.

— מעגליך, אז עס וועט אזוי זיין, האט געזאגט שאנדאן קאלט. איך גלויב עס אבער ניט; איך גלויב גאר ניט, אז מיר וועלען אמאל האבען א קאפיטאן.

מיט דיעזע ווערטער איז ער אוועקגעגאנגען און האט געגעבען בעפעהלע דיא מאטראזען.

— איהם ווילט זיך זעהר זיין קאפיטאן פון'ם „פארווארד", האט דער דאקטאר געזאגט צו דשאנסאן. איך האב מורא, אז מיר וועלען שפעטער, ווען מיר וועלען שוין זיין אין אייז־מעער, האבען פון איהם אונאנגענעהמליכקייטען.

דעם אנדערן טאג האט זיך אויפגעהויבען א שרעקליכער שטורם, אלע אויפ'ן שיף זיינען געווען זעהר שטארק בעשעפטיגט, ריטשארד שאנדאן איז געשטאנען אויפ'ן פלאץ פון קאפיטאן און האט מיט א הויכער פעסטער שטימע נעגעבען זיינע בעפעהלע. נור דאקטאר פולמאן האט ניט געהאט וואס צו טהאן. ער איז ארומגעגאנגען אויפ'ן דעק, האט זיך אבער ניט געקענט נעהמען צו קיין שום ארבייט. עס האט געווארפען מיט'ן שיף, וויא מיט א שאלעכץ פון א נוס.

דאמאלס האט שאנדאן געהאט דיא געלעגענהייט צו בעקענען זיך מיט זיינע מאטראזען, ער האט דאמאלס איינגעזעהן, אז דשעמס וואלל איז א גוטער מאטראז. ער טהוט אלעס, וואס מען הייסט איהם; אבער אליין עפעס אויפטהאן, אליין זיך אויסהעלפען אין א נויט, קען ער ניט. ער האט איינגעזעהן, אז ער האט געמאכט א פעהלער, וואס ער האט איהם געמאכט פאר'ן צווייטען אפיציער, ער קען נור זיין דער דריטער. דער צווייטער אפיציער מוז שוין אליין וויסען, וואס צו טהאן אין א נויט. ער מוז זיך וויסען אליין אויסצוהעלפען, ניט ווארטען, ביז מען וועט איהם זאגען.

דשאנסאן דאגעגען, דער דריטער אפיציער, האט זיך אין דיעזען שטורם בעזאנדערס אויסגעצייכענט אלס א טיכטיגער, געאיבטער און פעהיגער מאטראז. ער האט

www.libtool.com.cn

ניט געוואָרט, מען זאָל איהם הייסען עפּעס טהאָן; ער האָט אַליין געטהאָן אַלעס, וואס מען האט געדאַרפט און וואס ער האט געטהאָן איז געווען גוט און פּראַקטיש.

דיא מאַטראָזען זיינען אין אַלגעמיין געווען פעהיגע און ענטשלאָסענע מענער; אייניגע אבער זיינען געווען אונצופריעדען, וואס מען האט זיי ניט געגעבען קיין שנאַפּס. אמת, מען האט זיי דערפאר געגעבען טהעע און קאַפּעע, וויא־פיעל זיי האבען אַליין געוואָלט; אבער ניט אַלע האבען פארגעסען אָן שנאַפּס.

דעם 14 אַפּריל איז דיא „פאָרוואַרד" אריבער געפאהרען דעם „גאָלף סטרים", וועלכער פליעסט אין דיעזע געגענד קיין אַמעריקא, צו דיא אינזלען פון ניו פונדלענד און פון דאָרט דרעהט זיך אויס קיין אייראָפּא און קומט ביז נאָרוועגען.

מיר מוזען היער ערקלערען אייניגע פון אונזערע לעזער, וועלכע האבען קיין געאָג־ראַפיע ניט געלערנט, וואס איז אזעלכעס דער „גאָלף סטרים".

ווען מיר פאהרען אויפ'ן מעער אין א שטילעם וועטער, זעהן מיר פאר אונז א גרויסע שטרעקע שטילעס, רוהיגעס וואסער. זא ווייט אונזער אויג קען גרייכען, זעהן מיר פאר אונז רוהיגעס וואסער. מען קען מיינען, אז דאס מעער איז ניט מעהר, וויא א גאַנץ גרויסע טיעפע גרוב, אין וועלכער עס האט זיך אנגעזאַמעלט א גרויסע מאַסע וואסער. ווען עס איז א ווינד, טרייבט דער ווינד דאס וואסער פון איין אָרט צום אנדערן; ווען עס איז אבער שטיל, שטעהט דאס וואסער אויף איין אָרט. קיינער וועט ניט גלויבען, אז אין גרויסען וועלט מעער פליעסען טייכען, אזוי וויא אויף דער ערד. איין טייך לויפט פון מזרח קיין מעריב, דער אנדערער געהט פון מעריב קיין מזרח. אבער דיא מענשען, וואס זיינען פיעל געפאהרען אויפ'ן מעער, ווייסען עס גאַנץ גוט און קענען שוין אַלע טייכען, וועלכע פליעסען אין דער מיט פון'ם וועלט מעער און וואוהין זיי לויפען.

אזוי וויא דאס וועלט מעער איז זעהר גרויס, זיינען דיא טייכען פון'ם וועלט מעער אויך פיעל גרעסער פון דיא טייכען, וואס פליעסען אויף דער יבשה. שטעלט אייך פאָר, אין דער מיט פון'ם מעער, אין דער מיט פון'ם שטילען וואסער פליעסט א טייך פון פופציג און הונדערט מייל דיא ברייט און טראָגט זיין וואסער אין א געוויסע ריכטונג. דאס וואסער פון'ם טייך מישט זיך ניט אויס מיט'ן וואסער פון'ם מעער. עס מעג זיין דער גרעסטער שטורמווינד, פליעסט זיך דער טייך זיין וועג, פונקט וויא א טייך אויף דער יבשה געהט זיך זיין וועג און קימערט זיך ניט, וואס אויף דער ערד איז א שטאַר־קער ווינד. דער אונטער שיעד איז נור, וואס א טייך אויף דער יבשה פליעסט צווישען ברעגעס פון ערד און שטיינער; דיא טייכען אבער אין מעער פליעסען צווישען ברעגעס פון וואסער, פוןביידע זייטען טייך איז דאס וואסער פון'ם מעער.

אנאנדערע מערקווירדיגע ערשיינונג שטעלען פאר דיא טייכען פון'ם מעער. אין אייניגע פון זיי פליעסט גאַנץ קאַלטעס וואסער. דאס וואסער פון'ם מעער קען זיין וואַרם, דאס וואסער פון'ם טייך איז אייז קאַלט. אנדערע טייכען וויעדער זיינען וואַרם, זאָגאר הייס. דאס וואסער אין מעער איז אייז קאַלט און דאס וואסער פון'ם טייך איז גוט וואַרם.

איינער פון דיא גרעסטע טייכען אין מעער וועלכען מען קען זעהר גוט און מען

www.libtool.com.cn

האט איהם זעהר גוט אויסשטודירט, איז דער גאָלף סטרים, ער איז אין אייניגע ערטער צווייהונדערט מייל דיא ברייט, אין אנדערע ערטער אבער נור צוואנציג מייל דיא ברייט, און ביז טויזענד פוס דיא טיעף. דאס וואסער אין גאָלף סטרים איז שטארק וואַרם, זאָגאר הייס. ער הייבט זיך אן אין מעקסיקאנישען מעער, שטרעמט דורך דעם אטלאַנ־טישען וועלט מעער, רינגעלט ארום ענגלאנד און אנדערע אייראָפּעאישע לענדער און קומט צו ביז נאָרוועגען.

דער גאלף סטרים איז זעהר א ניצליכער טייך. אין ענגלאנד וואָלט געדאַרפט זיין זעהר קאלט, ווייל ענגלאנד ליעגט ווייט אין נאָרדען, — עס ליעגט כמעט אזוי ווייט, וויא מאָסקווא און דענאך איז ענגלאנד אזוי וואַרם, אז אייניגע בוימער וואקסען דאָרט א גאנץ יאהר; אין מאסקווא אבער איז עס קאלט. דיא אורזאכע דער פון איז, וואס ארום ענגלאנד געהט דער גאָלף סטרים און וואַרמט עס אן. מען קען זאגען, אז דער „גאָלף סטרים" בעהייצט ענגלאנד מיט סטים. מאָסקווא אבער ליעגט ווייט פון'ם מעער און האט ניט קיין סטים הייצער, דערפאר איז מאסקווא אזוי קאַלט. עס זיינען דא נאך פיעלע אנדערע לענדער, וועלכע דער „גאָלף סטרים" וואַרמט אן און בעהייצט זיי מיט סטים און — אלעס אומזיסט, ער נעהמט ניט א סענט ביי קיינעם.

עס זיינען אבער דא קאלטע טייכען, אין וועלכע דאס וואסער איז קאלט וויא אייז. דאס וואסער פון'ם מעער ארום איז וואַרם און דער טייך בלייבט קאלט און טרייבט זיינע אייז קאלטע וועללען ביז אין דיא גאנץ וואַרעמע לענדער, וועלכע ער קיהלט אָפּ.

נאך א מערקווירדיגע ערשיינונג שטעלען פאר דיעזע מעער טייכען, אדער, וויא דיא געלעהרנטע רופען זיי, מעער שטרעמונגען. דיא פיש און דיא אנדערע מעער טהיערע, וועלכע געפינען זיך אין זיי, זיינען פערשיעדען פון דיא פיש און דיא טהיערע, וועלכע געפינען זיך אין מעער לעבען דיא טייכען. טיכטיגע מאטראָזען און געאיבטע פישער דערקענען און אונטערשיידען דיא פיש פון'ם מעער פון דיא פיש פון'ם „גאָלף סטרים".

אבער ווער זיינען דיעזע טייכען? פון וואנען קומען זיי? וואס איז דיא אורזאכע פון דיעזע שטרעמונגען? — אויף דיעזע פראגען איז ניט אזוי לייכט צו ענטפערן. איך וויל מיך בעמיהען צו געבען א גאנץ קורצע ערקלערונג; דער פּלאץ ערלויבט מיר ניט לאנגע ערקלערונגען צו מאכען.

אלזא, אביסעל אויפמערקזאם, מיינע לעזער, דאן וועל איך פּאָרט זעצען אונזער רייזע צום אייזמער. ווער פון אייך האט ניט בעמערקט, ווען מען שטעלט קאָכען א טאָפּ מיט וואסער און מען שטעלט דעם טאָפּ מיט איין זייט צום פייער, דאס וואסער הויבט אן צו זיעדען, עס הויבט אן צו פליעסען און צו שטרעמען פון דער זייט פון'ם טאָפּ, וועלכע שטעהט צום פייער, צו דיא אנדערע זייט, וועלכע איז ווייט פון'ם פייער; קוקט אייך בעסער צו צום וואסער אין טאָפּ, וועט איהר זעהן, אז פון אויבען פליעסט דאס וואסער און שטרעמט פון דער הייסער זייט אין דער קאלטער און פון אונטען דרעהט זיך עס אוים און לויפט צוריק פון דער קאלטער זייט צו דער הייסער. דיעזעלבע ערשיינונג קומט פאָר אין וועלט מעער. אין דיא הייסע געגענדען, אויפ'ן עקוואטאָר,

www.libtool.com.cn

ברענט דיא זוהן שטארק און ווארמט אן דאס וואסער אין מעער, עס הויבט אן צו שטרעמען און צו פליעסען פון דיא הייסע געגענדען אין דיא קאלטע.—אויף דיעזע ארט ענטשטעהן דיא הייסע טייכען, אדער דיא הייסע שטרעמונגען אין מעער. ווען דאס הייסע וואסער פליעסט אוועק פון דיא הייסע געגענדען, ווערט דאס מעער לעדיג און טייכען פון קאלט וואסער פון דעם נארד פאל און זיד פאל שטרעמען און פליעסען אין דיא הייסע געגענדען.

דיא טייכען אין וועלט מעער זיינען אויך זעהר ניצליך פאר דיא שיפען. ווען דיא דיא שיף קומט אריין אין טייך, וואו דאס וואסער שטרעמט זעהר שטארק, געהט דיא שיף שנעלער. זא, צום ביי שפיעל, פלעגט אמאל דויערן דיא רייזע פון לאנדאן קיין סידניי, אין אויסטראליען 260 טאג. היינט, אז מען וויים וויא אזוי צו פאהרען אויף דיא טייכען אין מעער, דויערט זיא נור 180 טאג.

לאמיר זיך אומקעהרען צו אונזערע רייזענדע אויפ'ן שיף „פארווארד". דעם 14טען אפריל זייגען זיי ארויס געפאהרען פון'ם „גאלף סטרים" און זיינען גיצפאהרען אין געוועהנ־ליכען מעער וואסער. דאס וועטער האט אנגעהויבען קאלט צו ווערן, דאס טהערמאמעטער האט געוויעזען 4 גראד קעלט, דיא מאטראזען האבען ארויס גענומען זייערע ווינטער קליידער, ווארעמע לעדערנע לייבלעך און לעדערנע הויזען. דאקטאר פולמאן האט אנפאנגס ניט געוואלט אנערקענען, אז דעם 14 טען אפריל זאל זיך שוין אנהויבען ווינטער. ער האט פראבירט שפאציערען אויפ'ן דעק אין זיינע זומער קליידער, אבער דאס אייז מעער האט איהם באלד געגעבען צו פארשטעהן — אז מ׳מ׳ן גענעראל פ ר א ס ט טאר מען ניט שפאסען. דאס אייז מעער מיט זיין שרעקליכער קעלט האט זיך געלאזט הערן פון דער וויטען, ער האט געמוזט נאכגעבען און זיך אויך אנטהאן זיינע ווינטער קליידער.

פון'ם 14טען ביז אין 16טען אפריל איז דאס וועטער געוועזן זעהר שלעכט עס איז געגאנגען א רעגען געמישט מיט שנעע. דאקטאר פולמאן האט געוואלט ווייזען, אז ער האט קיין מורא ניט פאר'ן שלעכטען וועטער, ער האט זיך ארומשפאציערט אויפ'ן דעק אין רעגען און אין שנעע; ער איז אבער אזוי דורך גענעצט געווארען, אז ער האט אויס געוויעזען, וויא א ווילדעס מעער טהיער און דיא מאטראזען האבען פון איהם געלאכט; ער האט זיך אבער געמאכט ניט וויסענדיג און האט ניט געוואלט ארייגגעהן אין זיין קאיוטע זיך אפ טריקענען.

מאנטאג דעם 16 אפריל האט געגאסען א שטארקער רעגען, דער נאך איז פלוצלונג דאס מעער גאנץ רוהיג געווארען. שאנדאן האט געפרעגט דעם דאקטאר, וויא קומט עס, וויאכ דאס מעער, וועלכעס איז נור וואס געוועזן אזוי אונרוהיג, איז פלוצלונג נאכ'ן רעגען רוהיג געווארען?

— מיין פריינד, סקארסבי, זעהר א געלערנטער מאן פון דער ענגלישער קעניג־ליכער וויסענשאפטליכער געזעלשאפט, האט געזאגט דער דאקטאר, האט עס א מאל ערקלערט, אז ווען עס רעגענט, האט דער ווינד קיין קראפט ניט צו בעוועגען דיא וואסערן פון'ם מעער; ווען דיא לופט איז אבער טרוקען, האט דער ווינד דיא קראפט צו בעוועגען דיא וואסערן פון'ם מעער און דאס מעער איז אונרוהיג.

www.libtool.com.cn

— אבער פאר וואס איז עס אזוי ? האט שאנדאן געפרעגט.

— דאס ווייס איך ניט, האט דער דאקטאר געענטפערט רוהיג.

אין דיעזע מינוט האט דער מאַטראָז, וועלכער איז געשטאנען אויף דער וואך, אוים גערופען:

— איך זעה א גרויסען אייז בערג! ער איז ווייט פון אונז ניט מעהר וויא פונפצעהן מייל.

דיא אָפיציערען און דער דאָקטאָר האבען ארויס גענומען זייערע פערנגלעזער (שפּעקטיוועז) און זיינען ארויפגעקראָכען אויף דיא מאסט בוימער צו בעטראכטען דעם גאסט. זיי האבען זיך באלד איבערצייגט, אז דער מאַטראָז האט רעכט, — פאר זיי איז געשוואומען לאנגזאם א שטיק אייז פון עטליכע מייל דיא ברייט און עטליכע מייל דיא לענג. דיא וואָלקען זיינען פערשוואונדען און דיא זון האט געשיינט און בעלייכטעט דיא גרויסע מאסע אייז, וועלכע האט געגלענצט און געפונקעלט מיט אלע פארבען פון'ם רעגען בויגען.

— אזא ליעבען גאַסט וואלטען מיר געדאַרפט העפליך בעגריסען, האט געזאגט דער דאקטאר, איך וואלט זעהר געוואלט זיך נעהנטער בעקענען מיט איהם, איך וואלט געוואלט בעטראכטען איהם פון דער נאהענט. קענט איהר ניט צו פ זהרען א ביסעל נעהנטער צו איהם, שאנדאן?

— ניין, דאָקטאָר, האט שאנדאן געענטפערט. פון א זעלכע געסט מוזען מיר אנטלויפען, וויא ווייט מיר קענען. זעהט איהר דעם שטילינקען, שעהנינקען, רוהיגען אייז בערג, לאָז ער זיך נור צו ריהרען צו אונז און ער וועט צו ברעכען אונזער שטארקע „פאָרוואַרד“, וויא א שווערער האמער צו קלאפּט א ניסעל.

דער דאָקטאָר האט גוט געוואוסט, וויא געפעהרליך דיא אייז בערג זיינען פאר דיא שיפען; עס האט זיך איהם אבער אזוי געוואלט שטודירען דיא אייז בערג, אז ער האט פארגעסען אן דיא געפאהר פון זיי.

— מיר זיינען נאך אבער גאנץ ווייט פון אייז מעער, האט ער געזאגט, וויא קומט עס, וואס מיר בעגעגענען שוין אייז בערג ?

— דאס וואונדערט אייך, געלערנטער דאקטאר ? האט געלאכט שאנדאן. יעצט זעה איך וועניגסטענס, אז עס זיינען דא זאַכען, וואס איהר ווייסט ניט.

— געוויס זיינען דא זעהר פיעל זאַכען, וועלכע איך פאַרשטעה ניט, האט דער דאָקטאָר געענטפערט. אבער פון אייז־בערג אין דיעזע געגענדען ווייס איך זעהר פיעל. אין 1813 האט דיא בריג „אננא פאול“ בעגעגענט זעהר פיעל אייז־בערג און אייז־פעלדער ניט ווייט פון ענגלאַנד; זיא האט זיך דורכגעשלאַגען דורך זיי מיט גרויסע שוועריגקייטען; איהר קאַפּיטאן דיומאנט האט פארשריעבען אין טאַגע־בוך פון'ם שיף, אז אין דריי טאג האט ער איבערגעצעהלט ניט וועניגער פון פינף און אכציג אייז־בערג און אכט און צוואנציג אייז־פעלדער.

— גראַטולירע, דאָקטאָר! איהר ווייסט טאַקע פון פיעל זאַכען. פיעלייכט ווייסט איהר נאך עפּעס?

www.libtool.com.cn

— געווים ! דעם ערשטען מערץ 1818 איז דאס ענגלישע קריעגסשיף „דהי פליי" אריינגעפאהרען צווישען צוויי גרויסע אייז־בערג. עס איז געווען א גערדיכטער נעבעל און דער מאַטראָז, וואס איז געשטאנען אויף דער וואַך, האט זיי ניט בעמערקט, דאס שיף איז געווען אין דער גרעססטער געפאהר; צום גליק, איז דאס מעער, דאמאלס געווען גאנץ רוהיג, דער קאפּיטאן האט באלד קאָמאַנדירט: „צוריק!" און דאס שיף איז גליקליך אוועק פון דיא אייז־בערג.

— בראַוואָ, דאָקטאָר ! האט שאנדאן אויסגעשריען בעגייסטערט. איהר זייט דאך א גאנצע קוועלע פון קענטניסע איבער רייזע־בעשרייבונגען, מען דארף נור אראָפּ־לאָזען אן עמער, און שעפּען, וויא־פיעל מען וויל.

— אז איהר וועט צופיעל שעפּען, וועט איהר מיך באלד אויסשעפּען, האט געלאכט דער דאָקטאָר. אלזא, שעפּט ניט צופיעל. יעהט בעסער, פיעלייכט וועלען מיר דאָך קענען בעטראכטען אונזער אייז־בערג אביסעל נעהענטער. איך האב געלעזען זעהר פיעל פון דיא הערליכע אייז־בערג, איך זעה זיי אבער צום ערשטען מאל און וויל זעהר מיך מיט זיי בעקענען.

— האט צייט, דאקטאר, מיר וועלען נאך בעגעגענען אזוי פיעל הערליכע אייז־בערג, אז איהר וועט קענען זיי בעטראכטען, שטודירען, אויסלערנען און מאכען פון זיי, וואס איהר וועט וועלען; איך ראטה אייך אבער צו האלטען זיך פון זיי אביסעל פון דער וויטען, ווייל זיי זיינען שטענדיג זעהר שלעכטע און זעהר געפעהרליכע שכנים.

אונטערדעסען איז דשאנסאן צוגעקומען צו שאנדאן און האט איהם געזאגט:

— ווען מיר ווילען דעם צוואַנציגסטען אפּריל זיין לעבען גרענלאנד, מוזען מיר פאהרען אביסעל שנעלער. ביז אהער האבען מיר דעם דאמפּף זעהר ווענינ בענוצט, ווייל מיר האבען זיך ניט געאיילט; יעצט אבער ווען מיר קומען נאָהענט צו גרענלאנד, הייבען זיך אן דיא קאַלטע טייכען און מיר וועלען מוזען פאהרען ארויף וואסער; דאס וועט אונז מאכען פיעל שוועריגקייטען, מיר מוזען דאהער פון יעצט אן בענוצען ביידע זאכען: דעם דאמפּף און דיא זעגעל.

— איהר האט גאנץ רעכט, דשאנסאן. פון יעצט אן הויבט זיך ערשט אן אונזער רייזע און מיר מוזען זיין זעהר פארזיכטיג.

ער האט געגעבען א בעפעהל צו דיא אינזשענירען, אז זיי זאלען איינהייצען דיא קעסלען און דאס שיף זאל אנהויבען צו געהן אויף דאמפּף.

אין פרעהליכע אונטערהאלטונגען און א קאלטעס, אבער קלארעס וועטער האט זיך געענדיגט דער 16 אפּריל.

5טעס קאַפּיטעל.

דער גרויסער קאַלטער טייך.

דער 17טער אפּריל איז ווידער געווען א שעהנער טאג. דיא „פאָרוואַרד" איז געגאנגען שנעל אויף דאמפּף און מיט אלע זעגעלן אויסגעשפּאנט. עס האבען זיך געוויזען ניינע פייגעל, וועלכע געפינען זיך נור אין יענע קאלטע געגענדען; דאס איז א צייכען, אז לאנד איז נאָהענט. דיא מעער־פייגעל נעהרען זיך געוועהנליך פון פיש; זיי מאכען אבער זייערע נעסטע אויף א אינזעל, דאָרט זוכען זיי אויס אן אָרט, וואס

www.libtool.com.cn

איז פארשטעלט פון דיא קאלטע ווינטען, געוועהנליך א הייל, אדער א שפאלט אין א שטיין, דארט מאכען זיי זייערע נעסטע, לעגען אייער און בריטען אויס זייערע קינדער. דער „פארוואררד" איז צוגעקומען צו דער אינזעל גרענלאנד אין אמעריקא.

דער מאטראז, וועלכער איז געשטאנען אויף דער וואך האט געמעלדעט, אז ער זעהט פון דער־ווייטענס אייז. אלע האבען אנגעהויבען צו קוקען אין דער זייט, וואו דער מאטראז האט אנגעוויעזען. דיא אפיציערען און דער דאקטאר האבען געקוקט דורך זייערע פערנגלעזער און האבען געזעהן א גאנץ ברייטען קלאר־ווייסען פאס. דיא אלטע און נעאיבטע מאטראזען האבען באלד דערקענט, אז דאס זיינען דיא ברעגעס פון גרענלאנד, וועלכע זיינען שטענדיג בעדעקט מיט אייז.

איך ווייס, אז פיעלע פון מיינע לעזער הערען פון דעם מערקווירדיגען אינזעל גרענלאנד צום ערשטען מאל און איך וויל זיי געבען אייניגע ערקלערונגען איבער גרענלאנד.

גרענלאנד איז א גרויס אינזעל אין אייז־מעער. עס געהערט צו דענעמארק און האט אן ערך פון צעהן טויזענד איינוואוינער און צוואר ניין טויזענד פינף הונדערט עסקימאסען און פינף הונדערט אייראפעער. דיא עסקימאסען א האלב ווילדעס פאלק, זיינען דיא איינגענטליכע אייניציגע איינוואוינער פון דיא קאלטע לענדער. זיי זיינען קליין געוואקסען, אבער גאנץ שטארק און געשיקט. זיי וואוינען אין הייזער אויסגעגראבען אין דער ערד און בעדעקט מיט ערד. זיי נעהרען זיך פון פיש, זעע הינד און אנדערע זעע־טהירע, וועלכע זיי פאנגען אין דעם קורצען זומער; דאס הייסט, אין דער קורצער צייט, ווען דאס מעער איז ניט שטארק פארפרארען. אויף גרענלאנד וואקסען שוין קיין ביימער ניט, עס איז צו קאלט פאר זיי און דיא איינוואוינער וואלטען ניט געהאט קיין האלץ מיט וואס צו הייצען און מיט וואס צו בויען זייערע ארימע הייזלעך אין דער ערד; דיא נאטור אבער האט זיך געזארגט דער פאר אויך. דאס מעער אין יענע געגענדען ברענגט אן אזוי פיעל קלעצער און ביימער און ווארפט זיי ארויס אויפן ברעג, אז עס איז גענוג פאר דיא איינוואוינער צו הייצען און צו בויען זייערע קליינע שיפלעך און זייערע הייזער. מערקווירדיג זיינען דיא שפייזען פון דיא עסקימאזען. זיי עסען אזוי פיעל שמאלץ פון פיש און זעע הינד, אז מיר אייראפעער קענען עס ניט בעגרייפען. ווען זיי חאפען א זעע הונד, שינדען זיי אפ דיא פעל און שניידען אויס גרויסע שטיקער שמאלץ, וועלכע זיי פארשלינגען רויערהייט. דער שטינקענדער פיש טראן, וועלכע מיר אייראפעער קענען זאגאר דעם גערוך ניט הערן, איז ביי זיי א דעליקאטעסע. דאס פלייש פון דיא זעע הינד, אדער פון דיא וואלפיש, קאכען זיי אויף פאלגענדער ארט: זיי צו לעגען א פייער און ווארפען אין איהם אריין הייסע שטיינער, דאס פלייש פון דיא זעע הינד לעגען זיי אריין אין א הילצערנער שיסעל מיט אייז אדער מיט שנעע. ווען דיא שטיינער ווערן צו גליהט, ווארפט מען זיי אריין אין שיסעל מיט אייז און מען דעקט צו דיא שיסעל מיט א פעל פון א ווייסען בער, אדער אנאנדערער חיה, וואס געפינט זיך אין יענע קאלטע געגענדען. אין אייניגע מינוטען ארום איז דאס עסען פארטיג. ווען דער עסקימאס האט וואס צו עסען, עסט ער אזוי פיעל, אז דיא אייראפעער, וואס האבען עס געזעהן, האבען געשטוינט, וואו קען אזוי פיעל ארייגעהן;

www.libtool.com.cn
דערפאר אבער וועןְ ער האט ניט וואס צו עסען, קען ער פאסטען עטליכע טעג נאכ־אנאנדער און עס הארט איהם ניט.

אזוי וויא גרענלאנד איז ניט ווייט פון אייראפא, איז גרענלאנד שוין לאנג געווען בעקאנט דיא אייראפעער. אין 1723 איז א דענישען מיסיאָנער, האנס עגעדע, געקומען אין קאָפּ דער געדאנק צו פאהרען קיין גרענלאנד פרעדיגען דיא עסקימאסען דאס קריס־טענטהום. ער האט געגרינדעט א קליינע קאלאניע פון דענעמארקער, וועלכע האבען זיך דארט בעזעצט און פיהרען האנדעל מיט דיא עסקימאזען. זיי קויפען אָפּ ביי זיי דיא פעל פון חיות און גיבען זיי דערפאר אייראפעאישע סחורות, בעזאנדערס אייזען וואארען, וויא מעסערם, העק, זעגען, נעגעל, נאדלען, שעערען און דערגלייכען.

איידער דיא אייראפעער זיינען געקומען קיין גרענלאנד, האבען דיא עסקימאזען ניט געוואוסט פון קיין אייזען. אלע זייערע ווערקצייג זיינען געווען פון שטיין, אדער פון דיא ביינער פון פיש און חיות.

צווישען גרענלאנד און אמעריקא געפינט זיך א שטיק ים, וועלכעס הייסט „דיא דייוויס שטראסע". וועלכעס ענדיגט זיך אין א בוכטע, אדער ביי מיטען נאמען „באַ־פינס ביי". פון 1523 ביז אין דער לעצטער צייט איז אויפגעשטעלט געווארען דיא פרא־גע, אויב מען קען ארומפאהרען אמעריקא אויפ'ן אייז מעער אין דיזער געגענד? דיזע פראגע איז ניט געווען אזוי לייכט צו לעזען, ווייל דאס אייז מעער בלייבט אמאל עטליכע יאהר נאך אנאנד פארפרארען און קיין שיף קען איהם ניט דורכפאהרען. ווען עס זאל זיין א וועג ארומצופאהרען אמעריקא אין דיזען ים, וואלט מען פון ענגלאנד קיין סאן־פראנציסקא געקענט פאהרען אין 30 טאג; יעצט געדויערט דיזע רייזע 180. דיא ענגלישע רעגיערונג האט אויסגעגעבען זעהר פיעל געלד אום דיזע פראגע צו לעזען און האט ארויסגעשיקט איין עקספעדיציאן נאך דער אנדערער זוכען דיזען וועג. אין 1845 האט זיא ארויסגעשיקט דעם בעריהמטען געלערנטען און מיכטיגען שיפס־קאפיטאן, בנימין פראנקלין מיט 2 שיפען. ער מיט זיינע שיפען, מיט אלע זיינע מאטראָזען און אָפּי־ציערען זיינען פארפראָרען געווארען אין דיזע קאלטע געגענדען. דיא ענגלישע רעגיערונג האט ניט געזשאלעוועט קיין געלד און האט ארויסגעשיקט איין שיף נאך דער אנדערער זוכען בנימין פראנקלין מיט זיינע מענשען. ענדליך אין 1859 האט דער שיפס־קאפיטאן מעק קלינטאָק אויסגעפונען דיא גאנצע עקספעדיציאָן. אלע זיינען אויסגעשטארבען פאר הונגער און פאר קעלט.

אלע דיזע ערקלערונגען זיינען נייטיג פאר אונזער ווייטערע ערצעהלונג, צו וועל־בער מיר וועלען זיך יעצט אומקעהרען.

דעם 18 אפריל האט דיא „פארוואַרד" בעגעגענט א קאלטען טייך, בעדעקט מיט קליינע שטיקלעך אייז, וויא עס געהט אויף יעדען טייך, איידער ער ווערט פארפראָרען. דיא „פארוואַרד" איז אריינגעפאהרען אין אייז און האט זיך דורכגעארבייט זעהר לייכט. אום דריי אוהר נאך מיטאג האט מען דערזעהן א שיף. מען האט זיך צוגעקוקט און דערזעהן, אז דאס איז דענישע שיף „וואלקיריען", וועלכעס איז געגאנגען פון גרענ־לאנד קיין אמעריקא. אזוי וויא זיי האבען גאר נישט געדארפט, האבען זיי זיך ניט אָפּ־געשטעלט און זיינען געפאהרען ווייטער אין דעם ים „דייוויס שטראסע".

www.libtool.com.cn

דעם 19טען אפּריל איז דיא „פּארוואַרד" ארייננעפאהרען אין א קאלטען טייך, וועלכער פליעסט פון דער „דייוויס שטראַסע" אין אטלאנטישען אקעאַן. דער טייך האט געשטרעמט זעהר שטארק און דיא „פּארוואַרד" האט געמוזט בענוצען דעם דאמפּף אין דיא זעגעל. עס איז געווען אום 10 אוהר אין דער פריה, דיא אָפּיציערען און דער דאקטאר זיינען געשטאנגען אויפ'ן דעק און האבען בעטראכט דיא שנעליגקייט פון'ם קאלטען טייך.

— געהט דערזעלבער קאלטער טייך אין דער „באפינס ביי" אויך? האט דער דאקטאר געפרעגט.

— געוויס, האט שאנדאָן געענטפערט. דיא זעגעל שיפען האבען זעהר גרויסע שוויעריגקייטען צו פאהרען ענטגעגען וואסער, ווען זיי קומען אריין אין דיעזען טייך.

— אויב אזוי, האט געזאגט דער דאקטאר, איז עס דאך א בעוויז, אז מען קען ארומפאהרען אמעריקא אויפ'ן וואסער אין דיעזע געגענדען. איך קען דאך ניט צולאזען, אז דער טייך הייבט זיך אן אין דער קליינער בוכטע „באפינס ביי". אזא גרויסער טייך מוז אנקומען פון ערגעץ גאנץ ווייט.

— דאס איז נאך קיין בעוויז ניט, האט שאנדאָן געענטפערט. מעגליך, אז דיעזער טייך קומט אן ערגעץ פון'ם נארד פּאָל און ניט פון'ם שטילען אקעאן, וועלכער געהט ארום וועסט אמעריקא. איהר מוזט אונז ברענגען בעסערע בעווייזע, געלערנטער דאקטאר.

— איך וועל אייך געבען אנדערע בעווייזע אויך, האט דער דאקטאר געענטפערט. עס האט שוין אפט פאסירט, אז מען האט געכאפּט אין אמעריקא וואלפישע מיט אן אייראפּעאישען שפּיעז אין לייב. דאס ווייזט, אז פריהער אין אייראפּא האבען אריינגעשטאכען אין וואלפיש דעם שפּיעז, וועלכער האט איהם ניט גוט געטראפען. ער איז אנטלאפען געווארען קיין אמעריקא מיט'ן שפּיעז אין לייב — דעם שפּיעז דערקענט מען, ווייל אויף יעדען שפּיעז איז אויסגעקריצט דער נאמען פון דעם שיף, צו וועלכען ער געהערט — דער וואלפיש האט ניט געקענט קומען קיין אמעריקא אויף אנאנדער וועג, ווייל דיא וואלפישע האלטען זיך אויף נור אין קאלטע וואסערן און געפינען זיך קיין מאל ניט איןווארעמע וואסערן.

— דאס בעווייזט נאך ווייניג, האט שאנדאָן געלאכט. מיר קענען גאר ניט וויסען, אויף וועלכע וועגען דיא וואלפיש געהען איבער פון איין ים צום אנדערן.

— נו, וועל איך אייך ברענגען אנדערע בעווייזע, האט דער דאקטאר געזאגט. דער קאלטער טייך פליעסט פון דער „באפינס ביי" אין אטלאנטישען אקעאן קיין אמעריקא און קיין אייראפּא, — פון וואנען נעהמען זיך אין דעם קאלטען טייך אזוי פיעל קלעצער און בוימער? מען געפינט דאך אין קאלטען טייך שטיקער אייכען האלץ, נוס האלץ און אנדערע סארטען האלץ, וואס וואקסען נור אין דיא ווארעמע לענדער. פון וואנען נעהמען זיי זיך? מוזען מיר זאגען, אז עס איז דא א וועג ארומצופאהרען אמעריקא און דיעזע קלעצער און ביימער קומען אן אויף דיעזען וועג. דאס זיינען ביימער וועלכע וואקסען אין וועסט פון אמעריקא ביים ברעג ים. דיא ווינטען ווארפען זיי אריין אין ים און דיא טייכען פון'ם ים ברענגען זיי פון דער וועסט (מערב) זייט אמעריקא אין דער אסט (מזרח) זייט אמעריקא.

www.libtool.com.cn

— דאס איזווירקליך א בעוויז, האט שאנדראן געזאגט.

— זעהט, האט דשאנסאן אויסגערופען, אט שווימט א קלאָץ. לאמיר איהם ארויס־שלעפּען פון וואסער און בעטראכטען, וואס פאר א סאָרט האָלץ דאס איז, וועלען מיר באלד זעהן, אויב דער דאקטאָר האט רעכט.

ער האט באַלד געהייסען די מאַטראָזען פארווארפען דעם קלאָץ מיט שטריק און איהם ארויפשלעפּען אויפ'ן דעק. אין אייניגע מינוט ארום איז דער קלאָץ געלעגען אויפ'ן דעק. אלע האבען איהם בעטראכט. דאס איז געווען א גאנץ גראָבער בוים פון מאַהאגאָני האָלץ. ער איז געווען דורך און דורך צו לעבערט און צו פרעסען פון קליינע ים ווערם און מושעלן (א סאָרט אָיסטערס).

— אט האט איהר דעם בעסטען בעוויז! האט אויס:גערופען דער דאקטאר. מאַהאַגאָני האָלץ וואקסט נור אין די גאנץ הייסע לענדער, אויפ'ן עקוואַטאָר. וויא קומט ער אהער? פוק'ם אנטלאנטישען אָקעאַן, אָדער פון דער אָסט זייט (מזרח זייט) פון אמעריקא האט ער ניט געקענט קומען אהער, ווייל די קאַלטע טייבען שטרעמען פון גרענלאנד איק'ם אנטלאנטישען אָקעאַן, האט ער דאך ניט געקענט שווימען געגען וואסער. מיר מוזען דאהער זאגען, אז ער קומט פון דער וועסט זייט פון אמעריקא, פוק'ם שטילען אָקעאַן. ער איז געוואקסען אין די הייסע געגענדען פון פערו, אָדער פאַנאַמאַ. דער ווינט האט איהם אריינגעווארפען אין ים. ער שווימט שוין זעהר לאנג, א בעוויז, אז די ווערים פוק'ם שטילען אָקעאַן האבען צייט געהאט איהם דורך און דורך צו לעבערן. ער איז ארומגעשוואומען גאַנץ אמעריקאַ ביז ער איז געקומען אהער. איך וועל נעהמען פון איהם א שטיקעל פאר מיינע זאמלונג פון וואונדערזאכען פוק'ם אייז מעער.

— איהר זייט ניט דער איינציגער, וועלכער האט אזא זעלטענהייט, האט שאנ־דאן געזאגט. —

— איך ווייס, איך ווייס, האט איהם דער דאקטאר אונטערבראכען. דער דעני־שער גובערנאַטאָר פון גרענלאנד האט א טיש, וועלכען ער האט געהייסען מאכען פון א קלאָץ, וועלכען ער האט ארויסגעשלעפּט פוק'ם וואסער לעבען די ברעגעס פון גרענ־לאנד. ער האלט דעם טיש אלס זעלטענהייט. געוויס, ווען מיר זאלען יעצט פאהרען צוריק קיין אייראפּאַ, וואלט איך מיר געלאזט מאכען א גאנצען סעט מעבעל פון דיעזען קלאָץ; אזוי וויא מיר פאהרען אָבער יעצט צום נארד פאָל און איך האב ניט, וואו צו האלטען קיין מעבעל, וועל איך נעהמען נור א קליין שטיקעל האָלץ אלס מוסטער.

אין אזעלכע געשפּרעכע איז פערגאנגען דער טאג. עס האט אנגעהויבען צו ווערן שטארק קאלט. מען האט זיך געמוזט נעהמען צו די ווארעמע פעלצען. שאנדראן האט געהייסען ארויסגעבען די מאַטראָזען ווארעמע קליידער. יעדער מאַטראָז האט בעקומען א גאנץ דיקעס וואָלענעס העמד, א פּאָר ווארעמע וואָלענע הויזען, א ווארעמען זשאקעט אונטערגעשלאָגען מיט פוטער, א פּאָר גראָבע וואָלענע זאקען און א פּאָר גאנץ טיעפּע קאַלאָשען.

דער הונד, אָדער קאַפּיטאַן, וויא די מאַטראָזען האבען איהם גערופען, האט גאָר ניט פערלאנגט. איהם האט געווארמט זיין גראָבע פעל מיט די לאנגע האָאָר.

www.libtool.com.cn

וויא עס האט אויסגעוויעזען, איז ער געווען געוואינט צו דער קעלט. איבעריגענס האט מען איהם זעהר זעלטען געזעהן אויפ'ן דעק ער פלעגט זיך בעהאלטען ערגעץ אין אֶ ווינ־קעל און פלעגט דארט איבערליעגען גאנציע טעג.

פאר נאכט האט מען געזעהן גאנץ דייטליך דיא הויכע בערג פון גרענלאנד בעדעקט מיט אייז און אייביגען שנעע; פּלוצלונג אבער האט זיך אויפגעהויבען א דיקער נעבעל און האט אַלעס פערהילט, אלעס פארדעקט, וויא דער פאָרהאנג אין טהעאטער פאַלט אראָפּ און פערדעקט דיא שעהנסטע סצענע.

דעם 20 אַפּריל האט זיך דער נעבעל צערשטרייט און מען האט דערזעהן א גרויסען אייז־בערג פון הונדערט פונפציג פוס דיא הויך. ער איז געשטאַנען אויף איין אָרט און האט זיך ניט גערירהרט. ער איז געווען צוגעפראָרען צום גרונד פון'ם מעער. דער דאקטאר האט איהם גוט בעטראכט און האט געזאגט:

— דיעזער אייז־בערג געפינט זיך אויף דיעזען פּלאַץ זייט הונדערטער יאהרען; דיעזען אייז־בערג האט דער קאפּיטאן ר אָ ס נאך געזעהן אין 1829. ער האט איהם גענוי בעשריעבען און האט איהם אָפּגעמאָלט אין זיין רייזע־בעשרייבונג. דער קאַפּיטאן בעללאָ, וועלכער איז אין 1851 געפאהרען זוכען פראַנקלין'ס עקספּעדיציאָן האט געטראָפען דיעזען אייז־בערג אויף דעם זעלבען פּלאַץ. מיר געפינען איהם ווידער אויף זיין אָרט, וויא א טרייען סאלדאט אויף זיין פּאָסטען. וויא לאנג שטעהט ער שוין דאָ אויף דיעזען פּלאַץ? — ווער קען עס וויסען. וויא לאנג וועט ער נאך שטעהן און אפּהיטען גרענ־לאנד? — ווער קען עס זאגען.

ער איז געווארען אזוי ענטציקט איבער'ן אייז־בערג, אז ער וואָלט איהם געוואָלט מיטנעהמען מיט זיך אלס אנדענקען און ברענגען איהם קיין ליווערפּול.

ענדליך איז דיא „פאָרווארד" צוגעקומען צו גרענלאַנד, אדער צו א גרויסען בערג פון גרענלאַנד, וואס שטעקט ארויס אין ים, וועלכער הייסט „קאַפּ פאַרוועל". עס איז געגאנ־גען א רעגען געמישט מיט שנעע און דער טערמאָמעטאר האט געצייגט 12 גראד קעלט.

— קאַפּ פאַרוועל! האט אויסגעשריען א מאטראָז.

— א גוטער נאָמען, א ריכטיגער נאָמען! האט אויסגערופען דער דאָקטאָר. פאַרוועלל! זיי געזונד! וויא פיעל מענשען זיינען אוועקגעפאהרען פון איהם ווייטער אין אייז־מעער און האבען געזאגט: „פאַרוועל!" (זיי געזונד!) אויף אייביג? וויא פיעל מענשען האבען איהם נור איין מאל געזעהן און זיינען פערשוואונדען געווארען אויף אייביג? דיא בעריהמטע געלערנטע און שיפסקאפּיטאנען: פּאַרבישער, סקראָגס, באַרלאָ, באַרענץ, הודזאָן, פּראַנקלין, קראזיע און בעללא זיינען פארביי־געפאהרען דיעזען בערג און האבען זיך שוין קיין מאל ניט צוריקגעקעהרט. פאר זיי איז דיעזער בערג ווירקליך געווען אן אייביגער „פּארוועל", איין אייביגער „זיי געזונד".

ער האט געקוקט אויף דיא קאַלטע וואַסער'ן פון'ם אייז־מעער, וועלכער הייבט זיך דאָ אן און האט געטראַכט: וואס פאר א גרויסער עקשן איז דער מענש, ווען ער שפּאַרט זיך איין עפּעס צו טהאן! ער קוקט ניט אויף זיך, שוינט ניט זיין לעבען, וואַרפט זיך אין דיעזע וויסטע, קאַלטע, אייביג־פערפראָרענע געגענדען, וואו עס דראָהען איהם געפאהרען פון אלע זייטען אום עפּעס אויצופאָרשען.

www.libtool.com.cn

6טעם קאפּיטעל.

אין אייז מעער.

לאנגזאם איז דיא „פּארוואַרד“ געפאהרען אין דעם ים „דיא דייווים שטראַסע“, לאנגזאם האט זיא מיט איהר שארפען מעסער פון פּאָרנט געשניטען דאס לויזע אייז, דיא נאך ניט צוזאַמען געפראָרענע שטיקער שנעע, וועלכע זיינען געשוואומען אויפ'ן קאלטען טייך. ביי טאג איז דיא רייזע געווען שוועריג און לאנגזאם; ביי נאַכט אבער איז זיא געוואָרען געפעהרליך. עס האבען זיך געוויעזען גרויסע און פיעלע אייז־בערג. אייניגע זיינען געשוואומען, אנדערע זיינען געשטאנגען אויף איין אָרט. א מאַטראז האט געמוזט שטענדיג שטעהן גאנץ הויך אויפ'ן זעגעלבוים און קוקען אויפ'ן ים. אזוי וויא דיא קעלט איז געוואָרען אלץ שטארקער און עס איז געווען אונמעגליך צו שטעהן אזוי הויך, האט מען אויבען אויפ'ן שפּיץ פון'ם זעגעל־בוים ארויפגעשטעלט א סארט פּאַס מיט היי. דער מאטראז איז געשטאנען אין דיעזען פּאַס ארומגעדעקט מיט'ן היי. דאס האט איהם געשיצט פון דער קעלט און ער האט געקענט רוהיג בעטראַכטען דאס מעער אויף א ווייטע שטרעקע און מעלדען אלעס, וואס ער האט בעמערקט.

דיא נעכט זיינען געוואָרען אלץ קירצער און קירצער. — ביז אין 31 יאַנואַר איז אין יענער געגענד גאר קיין טאג ניטא, זאנדערן א לאַנגע נאַכט פון דריי מאנאטע; דעם 1טען פעברואַר האט זיך דיא זון בעוויעזען אויף א קורצע צייט און איז באלד פערשוואונדען. מיט יעדען טאג אבער איז דיא זון געשטאנגען אלץ מעהר אויפ'ן הימעל און ענדליך דעם 21טען אפּריל פלעגט זיא אונטערגעהן אויף א גאנץ קורצע צייט און האט זיך באלד וויעדער געוויעזען. צוויי און צוואַנציג שטונדען כסדר פלעגט זיא שיינען און בעלייכטען דיעזע טרויעריגע געגענד, אבער זעהר אָפּט האבען זיך אויפגעהויבען שטארקע שנעע־געשטעבער (זאַווארוכעס). דער שנעע איז געפאלען אזוי געדיכט, אז מען האט ניט געקענט זעהן אויף צעהן שריט ווייט. דיא מאַטראָזען האבען געארבייט זעהר שווער, זייט זיי זיינען ארייגעפאהרען אין אייז־מעער.

דעם 21טען אפּריל אין דער פריה איז דער דאקטאר און דשאנסאן געשטאנען אויפ'ן דעק און האבען געפּלוידערט. שאנדאן איז געשטאנען א גאַנצע נאַכט אויף דער וואך און איז יעצט געשלאפען. דשאנסאן האט געוויעזען דעם דאקטאר אויף דיא טרויעריגע וויסטע, מיט אייז און שנעע בעדעקטע ברעגעס פון גרענלאנד.

— אך, וואס פאר א טרויעריגעס לאַנד איז עס! האט ער אויסגערופען. מען האט עס א נאמען געגעבען גרענלאנד אדער גרינלאַנד, א גרינעס לאַנד און דאך איז דיעזעס לאַנד בעדעקט מיט ארימע, ניעדעריגע קליינע גרינע גראזען נור דריי — פיער וואָכען אין יאהר, און אויך דאמאלס זיינען נור אייניגע געגענדען בעדעקט מיט גראז, נור אייניגע שטיקער לאַנד, וועלכע ליעגען ביים ים, דאס איבעריגע לאַנד איז בעדעקט מיט אייביגען שנעע און אייביגען אייז, וועלכער צוגעהט קיין מאל ניט.

— ווער קען וויסען, וואס אמאל איז געווען אין דיעזען לאַנד? האט דער דאקטאר געזאגט. מעגליך, אז אמאל איז גרענלאנד געווען ווארימער, דערפאר האבען עס דיא מענשען א נאמען געגעבען גרענלאנד. וויא אלטע עסקימאָסען דערצעהלען, זיינען אמאָל

www.libtool.com.cn

געווען פיעל מעהר מענשען אין גרענלאנד. זיי דערצעהלען, אז א מאל איז אין גרענלאנד געווען איבער צוויי הונדערט דערפער; וואהרשיינליך, איז דאמאלס געווען ווארימער. איך וועל אייך דערצעהלען נאך גרעסערע וואונדער, מען געפינט אין דיא קאלטעסטע געגענדען טוידטע עלעפאנטען, חיות, וועלכע קענען לעבען נור אין גאנץ הייסע לענדער. אין 1843 האט א רוסישער געלערנטער געפונען אין סיביר ביים אייז־מעער א גרויסען עלעפאנט. ער איז געלעגען טיעף איינגעפרארען אין אייז און איז געווען נאך גאנץ מיט דער פעל און מיט דיא האאר. אזוי וויא דער עלעפאנט איז געווען זעהר גרויס און ער האט איהם ניט געקענט אין גאנצען מיטנעהמען אויף זיינע קליינע שליטעלעך, וועלכע הינט האבען געשלעפט, האט ער איהם געמוזט צושניידען אויף שטיקער און שטיקלעך־וויים ברענגען קיין יאקוטסק. דיא ביינער פון דיעזען עלעפאנט און א שטיק פון זיין פעל געפינען זיך יעצט אין פעטערבורג אין מוזעאום. וויא קומען עלעפאנטען אין אזעלכע קאלטע געגענדען, וויא סיביר? וואהרשיינליך, איז דארט אויך א מאל געוועןווארם.

— דאס ווייס איך ניט, האט דשאנסאן געענטפערט, איך ווייס נור, אז יעצט וואלט איך אין גרעגלאנד אויף קיין פאל ניט געוואלט וואינען.

— איהר זעהט דאך, אז דארט וואינען דאך מענשען און זיינען זאגאר צו פריעדען. מען האט פראבירט ברענגען עסקימאסען קיין לאנדאן און מען האט זיי געגעבען דאס גוטס פון דער וועלט. עס איז זיי אלעס באלד מיאוס געווארען און זיי האבען געוויינט און געבעטען, אז מען זאל זיי צוריק שיקען אין זייער קאלטעס טרויעריגעס פאטערלאנד.

— איך ווייס ניט, וואס מיט דיא עסקימאסען איז געווען, האט דשאנסאן געזאגט. איך וואלט דא ניט געוואלט בלייבען.

— פאר וואס ניט? האט געפרעגט דער דאקטאר. דער מענש ווערט צו אלעמען געוואינט. איך מיין, אז דיא עסקימאסען לעבען נאך פיעל גליקליכער אין גרענלאנד, אלס דיא ארעמע ארבייטער אין לאנדאן און ליווערפול. אמת, עס פעהלט זיי פיעל זאכען, וואס מיר האבען; זיי דארפען עס אבער ניט. זיי קענען זיך בעגעהן אהן ביער סאלונס, אהן קאפע הייזער, אהן טהעאטערע, אהן בעלער, אהן קאנצערטען. זיי ווייסען דער פון ניט און זיינען גליקליכער.

— איך וויל מיט אייך ניט שטרייטען, דאקטאר. זאגט מיר ליעבער, וואס דענקט איהר פון אונזער קאפיטאן. וואו איז ער? ווער איז ער?

— איך ווייס עס ניט, האט דער דאקטאר געענטפערט. וואס זאגען דיא מאטראזען? וואס דענקען זיי איבער איהם?

— דיא מאטראזען מיינען, אז ער האט זיך אומיסטען בעהאלטען. ער וויל מאכען א רייזע אין א זעלכע קאלטע געגענדען, וואו קיין מענש איז נאך ניט געווען; ווען ער זאל זיין אויפ'ן שיף, וואלט מען איהם געפרעגט, וואוהין מען פאהרט און קיינער וואלט ניט געוואלט איינטרעטען צו איהם; אזוי אבער אז ער איז ניטא, און מען ווייס ניט, וואוהין מיר פאהרען, האט ער זעהר לייכט געפונען אפיציערען און מאטראזען. איך קען פיעלע שיפס קאפיטענע, מיט וועלכע קיין מאטראז וויל ניט פאהרען, ווייל מען ווייס, אז זיי זיינען בערייט צו פארפאהרען אין א זעלבע געגענדען, פון וואנען מען קען שוין

ווירקליך ניט צוריק קומען. איך בין זיכער, אז ווען מיר וועלען קומען קיין אופּראוויק—דאס לעצטע דאָרף אין גרענלאנד, ווייטער וואָינען שוין קיין מענשען ניט—וועט ער געוויס ארויפקומען אויפ'ן שיף און וועט איבער נעהמען דיא קאָמאַנדע איבער'ן שיף.

אין דיעזע צייט איז ארויס דיא זון און האט בעלייכטעט דיא גאנצע געגענד. דיא גרויסארטיגע סצענע האט זיך פארגעשטעלט פאר זייערע אויגען. דער גאנצער ים, וויא ווייט דאס אויג האט געקענט זעהן, איז געווען בעדעקט מיט גרויסע און קליינע שטיקער אייז פון אלערליי געשטאלטען.

— זעהט נור, דזשאנסאן, וואָלט מען ניט געקענט מיינען, אז מיר זעהען פאר אונז א גרויסע שטאדט מיט הייזער, מיט פּאלאצען, מיט טויערן, מיט קירכען און מיט טורעמ'ס. ניט נור א קוק דארטען, אויף יענעם אייז בערג! א גרויסער טויער, וויא דער טויער פון א פעסטונג, הויבט זיך אויף אין דער מיט, ארום שטעהן הויכע זיילען פון אייז. אלע פונקעלען, גלענצען און בלישטשען, גלייך וויא זיי זיינען בעשיט מיט מיליאָנען בריליאנטען!

— יא, דאקטאר, האט דזשאנסאן געענטפערט, שעהן אנצוקוקען איז עס געוויס; פּראָבירט אבער צו געהן נעהענטער צו דיעזע שעהנע זיילען, צו דיעזע מויערן, צו דיעזע טויערן און איהר וועט באלד זעהן, וויא געפעהרליך זיי זיינען. דאס מעער וואשט זיי אונטער און זיי ווערן אונטען צו שמאלצען. קוים ריהרט מען זיי אן, פאלען זיי אום און יעדער פון דיעזע זיילען איז אזוי שווער. אז ער קען צו ברעכען אונזער „פּאָרוואַרד“.

— איך פארשטעה ניט, האט דער דאָקטאר געפּרעגט, וויא אזוי האבען זיך מענשען געקענט איינשטעלען צו פאהרען אויף זעגעל שיפען אין א זעלכע געגענדען,—מיט א דאמפּף שיף איז זעהר לייכט צו רעגיערען און צו דרעהען זיך אין אלע זייטען; וואס טהוט מען אבער מיט א זעגעל שיף?

— איך אליין בין שוין געפאהרען אין דיעזע געגענדען מיט א זעגעל שיף. מען האט געוויס אויס צו שטעהן פיעל שוויעריגקייטען, אבער מען שלאגט זיך דורך. ווען דער ווינד איז ניט גינסטיג, קלויבט מען אויס א גרויס שטיק אייז פון א מייל דיא בּרייט און דיא לענג און מען פעראנקערט דיא שיף צום אייז. דאס אייז שווימט און שלעפּט לאנגזאם דיא שיף מיט זיך. אמת, עס קומט זעהר אָפט פאָר, אז דאס אייז שלעפּט דיא שיף צוריק און מען פערליערט א מאל אויף אזא ארט עטליכע טעג, א מאל זאגאר א גאנצען מאנאט, א זעגעל שיף קען זיך אבער אנדערש ניט העלפען.

— איך וויל אייך נאך עפּעס פרעגען, האט דער דאקטאר געזאגט, וויא קומט עס, וואס עס איז שוין אזוי קאלט? נאך מיין רעכענונג, דארף דא נאך גאר ניט זיין אזוי קאלט.

— דיא „דייוויס שטראסע“ איז אין דעם אָרט זעהר שמאָל. א גרויסע מאסע אייז האט זיך אנגעזאמעלט און דאס מאכט אן דיא קעלט. ווען מיר וועלען קומען א ביסעל ווייטער, וועט דאס מעער זיין פרייער און איך האף, אז אין דיא מאנאטע מאי און יוני וועלען מיר קענען רוהיגער פאהרען.

דיא רייזע איז ווירקליך געווארען מיט יעדע מינוט שווערער. דיא שטיקער אייז זיינען ניט געשוואומען אלע אין איין זייט, זאנדערן איינינע זיינען געשוואומען קיין נאָרדען

www.libtool.com.cn

צום נאָרד פּאָל צו, אנדערע זיינען געשוואומען קיין זידען. דיא מאטראזען און דיא אפּיציערען האבען געארבייט זעהר שווער און האבען קיין מינוט קיין רוה ניט געהאט. באלד האט מען געמוזט אויס מיידען אן אייזבערג; באלד האט מען געמוזט לויפען פארן אייז בערג און פארהאפּען דעם וועג, ווייל עס איז געווען נור א שמאלער פּאס וואסער און מען האט מורא געהאט, אז דער אייז בערג זאל ניט פארשפּארען דעם וועג. דיא איינציגע לעבעדיגע בעשעפּענישען, וואס מען האט געזעהן, זיינען געווען מעער פייגעל, זיי זיינען ארום געפלויגען און פארהילכט דיא אויערן מיט זייערע געשרייען; זיי האבען געחאפּט פּיש און געפלויגען אויף דיא אייז בערג זיי אויפעסען. קלעצער און בוימער זיינען געשוואומען אין מאסען און האבען זיך אנגעשלאגען איינער אן אנדערן מיט א שרעקליכען ליארם. מען האט בעגעגענט איניגע וואלפּישע מיט זייערע גרויסע קעפּ. זיי זיינען צו געקומען גאנץ נאָהענט צו דעם שיף און האבען ארויס געשטעקט זייערע קעפּ, גלייך וויא זיי וואלטען געוואלט בעטראכטען, וואס פאר א שיף דאס איז.

איין מאל האט זיך זיי פארגעשטעלט א זעהר זעלטענע און זעהר אינטערעסאנטע סצענע. אין איין אָרט, וואו דאס מעער איז געווען רוהיגער, איז געליעגען אן אונגעהייער גרויסע זיא פון אוואלפּיש. לעבען איהר איז געליעגען איהר קינד און האט געזויגען די ברוסט. דאס בילד איז געווען גרויס ארטיג און אינטערעסאנט. דאס קינד, דער קליינער וואלפּיש, האט געדארפט וועגען זיעבען ביז אכט הונדערט פונט. פאר א שיף, וואס פאהרט חאַפּען וואלפּיש, וואלט עס געווען א גליק צו פאנגען דיא מוטער מיט'ן קינד. זיי וואָלטען פוןביידען געקענט אנגיעסען צוואנציג פעסער פיש טראָן, דיא „פּאָרוואַרד" אבער איז ניט געפאהרען פאנגען קיין וואלפּיש און דיא אפּיציערע און מאטראזען האבען א לאנגע צייט בעטראכט מיט פערגניגען דיעזעס בילד.

איך מוז דערביי נאך בעמערקען, אז דיא וואלפּיש האבען לעבעדיגע קינדער און האָדעווען זיי אויס מיט זייער מילך, וויא אלע בהמות און חיות. דיא עקסימאָסען האלטען עס פאר א גליק, ווען עס געראָט זיי צו פאנגען א וואלפּיש, וואס זויגט א קינד. זיי עפּענען דעם אייטער און גיעסען אן פעסער מיט מילך, אייראָפּעער האבען פּראָבירט צו טרינקען וואלפּיש מילך, עס האט זיי אבער ניט געשמעקט, ווייל עס האט דעם ריח און דעם טעם פון טראָהן. ביי דיא עקסימאָסען אבער איז עס דאס בעסטע געטרענק, וואס זיי קענען נור געפינען.

דער 24 אפּריל איז געווען א זונטאג און מען האט בעשלאָסען זיך אפּצורוהען. מען האט אויסגעזוכט א פּאסענדען ארט, וואו מען האט פאראנקערט דיא שיף. אלע זיינען געקומען אין שאנדאנ'ס קאיוטע און האבען געבעטען גאט. נאכ'ן געבעט האט מען אלעמען געגעבען טהעע מיט קייק און דיא מאטראָזען האבען פערבראכט דיא גאנ-צע צייט ביז אין מיטאג עסען אין שיעסען פייגעל און חאַפּען פּיש. דיא מעער פייגעל קען מען אייגענטליך ניט עסען: זיי האבען א שטארקען גערוך פון טראהן, דער דאקטאר אבער האט אויסגעפונען א מיטעל, וויא אזוי זיי צו קאכען, אז דער שלעכטער גערוך זאל ניט זיין.

דיא פאלגענדע דריי טעג פונ'ם 24טען ביז אין 27 אפּריל איז דאס וועטער געווען זעהר שלעכט און אלע האבען געארבייט זעהר שווער. דאקטאר פולמאן האט בעמערקט

www.libtool.com.cn

א זעלטענע ערשיינונג. נעמליך, אז דאס אויג ווערט זעהר לייכט אפגענארט, אָדער פארבלענדעט אין יענע געגענדען. א גרויסער אייז בערג, צום ביישפיעל, פלעגט זיך אויסווייזען פון דער ווייטען, וויא א קליין שטיקעלע ווייסער שנעע. נור דיא מאטראָזען, וועלכע זיינען שוין איינינע מאל געפאהרען אויפ'ן אייז מעער, האבען זיי דערקענט און האבען געקענט זאגען, וויא גרויס דער, אדער יענער אייז בערג איז.

7טעס קאפיטעל.

לאנגזאם און מיט גרויס מיה איז דיא „פארווארד" געגאנגען אלץ ווייטער און ווייטער קיין נארדען. דורך שנעע און אייז האט זיא זיך אויסגעבויערט א וועג. דעם 28 אפריל האט מען דערזעהן פון דער ווייטענס, וויא פיעלע אייז פעלדער קומען אן. שאנדאן האט געהייסען אנגרייטען דיא גרויסע אייז זעגען און, פאלס דיא אייז פעלדער וועלען פארשפארען דעם וועג, זאל מען דורכזעגען א וועג אין אייז. אן אייז בערג איז זעהר גראב און מען קען איהם ניט דורכזעגען; אן אייז פעלד אבער איז דין, געוועהנליך פינף — זעקס פוס דיא גרעב, און מען קען זיא זעהר לייכט דורכזעגען.

דיא מאטראָזען האבען געזעהן, אז עס שטעהט זיי פאר א זעהר שווערע ארבייט. זעגען אייז איז ניט אזוי לייכט. זיי האבען זיך ערשט יעצט ארומגעקוקט, אז דיא שוויע־ריגקייטען און געפאהרען הויבען זיך ערשט אן; וואס ווייטער, וועט דיא רייזע זיין אלץ שווערער און געפעהרליכער. איינינע האבען אנגעהויבען צו ברומען.

— איך וויים ניט, וואס דאס איז, האט געזאָגט א מאטראָז מיט'ן נאמען באל־טאן, פון אין דער פריה אן טראכט איך נור, אז איך וואלט יעצט זעהר געוואלט זיין אין ליווערפול זיצען אין א ביער־סאלון און טרינקען א גוטע גלאז וויסקי. וואס זאגסט דוא, גריפער?

וואס זאל איך זאגען? האט גריפער געענטפערט בייז. אונזער קלוגער דאקטאר פרעהט זיך, וויא א קליין קינד ווען מען גיט איהם א שפיעלעכעל, יעדעס מאל, ווען ער דער זעהט דיא אייז בערג. ער זאגט, אז ער זעהט דארט פאלאצען און הייזער. איך וואלט איהם אוועקגעבען אלע דיעזע הייזער און פאלאצען פאר א קליין שטיבעלע, וואו איך זאל קענען בעקומען א גוטען שנאפס. וואס פאר משוגענער קאפיטאן איז דאס, ער זאל ניט געבען קיין שנאפס אין אזעלכע קאלטע לענדער?

— דער דאקטאָר האט דאך אייך געזאגט, האט זיך אפגערופען גאררי, אנאנ־דער מאטראָז, אז אין דיעזע קאלטע לענדער איז פיעל געזינטער פאר א מענשען ניט צו טרינקען קיין שנאפס.

— צום טייפעל מיט אייער דאקטאר און מיט אייער קאפיטאן! האט אויסגע־שריען פען, א פיערטער מאטראָז. זיי נארען אייך אָפּ, זיי זשאלעווען דעם שנאפס. זיי האבען ראָם, ברענדי און וויסקי אויפ'ן שיף. זיי אליין זויפען און אונז ווילען זיי ניט געבען.

— ער האט רעכט, האט גריפער געזאגט. דיא אפיציערען און דער דאקטאר טרינקען, אונז אָבער גיבען זיי ניט. איך מוז געהן בעטען שאנדאן, ער זאל אונז געבען א פארציאָן שנאפס.

— וואס רעדט איהר? האט גאררי געזאגט, מיר האבען דאך אונטערגעשריעבען

www.libtool.com.cn

א קאָנטראַקט, אז אין דער גאנצער צייט פון דער רייזע זאלען מיר גאר קיין שום משקה ניט טרינקען.

— וואס הייסט ניט געבען קיין שנאפס אויף אזא געפעהרליכע רייזע? האבען אויסגערופען גריפער, פען און באלטאן מיט איין קול. מיר האבען היינט פערדיענט שנאפס! מיר מוזען האבען א שנאפס! לאמיר געהן פאדערן פון שאנדאן, ער זאל אונז געבען שנאפס!

— איהר געהט אומזיסט, קינדער, האט זיי גאררי געזאגט. שאנדאן איז דאך נור ערשטער אָפּיציער, ער מוז פאלגען, וואס דער קאפּיטאן הייסט איהם.

— ווער איז דען דער קאַפּיטאן? וואו איז דען דער קאפּיטאן? האט גריפּער גע־שריען. צום טייפעל אזא קאַפּיטאן!

— דער קאַפּיטאן איז געוויס דא, האט באלטאן געזאגט. לאמיר זיך וועטען אויף פינף פונט שטערלינג, אז אין א מאנאט ארום וועט דער קאפּיטאן זיין אויפ'ן שיף און וועט קאמאנדירען דיא שיף.

— לאז ער נור קומען! האט פען געזאגט, איך וועל מיך שוין מיט איהם אפּ־רעכענען.

— וואס? עס איז דא נייעס פון קאַפּיטאן? האט געפרעגט א שטימע. דאס איז געווען דער מאטראָז קליפטאן. ער איז נור וואס צו געקומען און האט גאר ניט געוואוסט פון וואס מען רעדט.

— פון וועלכען קאַפּיטאן רעדט איהר, האט ער ווייטער געזאגט, פון א מענשען, אדער פון'ם הונד?

— מיינט איהר ווירקליך, אז דער הונד איז דער קאַפּיטאן? האט באלטאן גע־פרעגט. פארשטעהט איהר דען ניט, אז דישאנסאן האט געלאכט פון אייך, ווען ער האט אייך געזאגט, אז דער הונד איז דער קאַפּיטאן?

— איך ווייס פאר געוויס, אז דער הונד איז דער קאַפּיטאן, האט קליפטאן גע־זאגט. איך האב מיך צו איהם גוט צוגעקוקט און האב געזעהן פון איהם זאנדערבארע זאכען.

— דערצעהל, וואס דוא האסט געזעהן! האבען אלע אויסגערופען מיט איין קול.

— ערשטענס, האב איך אליין געזעהן, וויא ער איז געשטאנען ביים ראד אנגע־שפּארט מיט דיא לאַפּעס, וויא א מענש. דאן האט איהר ניט בעמערקט, וויא ער שפּרינגט אראפּ אלע נאכט פון שיף און שפּאציערט אויפ'ן אייז. ער האט קיין מורא ניט פאר דיא ווייסע בערען, ניט פאר דיא שרעקליכע קעלט. דאן האט איהר דען ניט בעמערקט, אז ער אנטלויפט פון יעדען, ער קומט קיין מאל ניט אריין אין קיך זוכען ביינער, וויא א הונד דארף טהאן. איך ווייס ניט, פון וואנען ער לעבט. איך האב איהם קיין מאל ניט געזעהן עסען. זאגט, וואס איהר ווילט, דער הונד איז פאר מיר א רעטע־ניש. מעגליך, אז ער וועט פּלוצלונג פון זיך אראפּווארפען דיא הונדס פעל און וועט ווערן א מענש.

אלע האבען געשוויעגען. זיי האבען ניט געוואוסט, וויא אזוי זיך צו ערקלערן דיע־

www.libtool.com.cn

זען זאנדערבארען הונד. אונכ.ערדעסען איז צוגעקומען דער טישלער פֿום שיף, בעלל, און האט געפרעגט:

— וואוהין פאהרען מיר? וויים ווער פון אייך, וואוהין מיר פאהרען?

— וואהרשיינליך וועט שאנדאן ערהאלטען נאך א בריעף, וואוהין צו פאהרען, האט באלטאן געזאגט.

— וויא אזוי וועט ער ערהאלטען א בריעף? האט פען געפרעגט, דורך דיא אייז פאסט?

— דורכ'ן הונד, האט באלטאן געענטפערט, אזוי וויא ער האט ערהאלטען דעם ערשטען בריעף אין ליווערפול.

— ווייטער דער הונד, אָבער דער הונד! האט גריפער אויסגעשריען. איך וועל זעהן צו מאכען א סוף פון דיעזען הונד.

— וואס האט דיר דער הונד געטהאן? האט גאררי געפרעגט. ער טהוט, דאכט זיך, קיינעם גאר נישט.

— דוא שווייג! האט איהם גריפער געענטפערט. איך פרעג דיך ניט, וואס דוא ווילסט טהאן, פרעג דוא מיך ניט, וואס איך וויל טהאן.

— גענוג רעדען, געהט ארבייטען! האט דשאנסאן אויסגעשריען. נעהמט אייך צו דיא זעגען.

דער אנדערער טאג איז געווען זעהר א קאלטער. דער טערמאָמעטער האט געציינט צעהן גראַד קעלט. דעם דאקטאר האט זיך ניט געוואָלט ארויסגעהן פון זיין וואַרעמער קאיוטע. אזוי וויא ער איז אבער געוואָינט געווען צו העלפען דיא מאטראָזען, איז ער דאך ארויסגעגאנגען. א גאנצען טאג איז דיא „פארווארד" געגאנגען איהר געוועהנליכען גאנג און האט געהאט וועניג שוועריגקייטען. פאר־נאכט האט מען אויס געמאָסטען, וויא טיעף דאס מעער איז דאָרט און מען האט אויסגעפונען, אז דאס מעער איז דאָרט 25 פוס טיעף. צו גרענלאנד איז געווען דרייסיג מייל.

געגען האלב נאכט האט פלוצלונג דאס אייז ארום אנגעהויבען צו ברעכען און זיך צו בעוועגען. פון אלע זייטען האבען זיך אנגעהויבען צו ציעהען גרויסע מאסען אייז. עס איז געווארען זעהר שווער צו רעגיערען דאס שיף. נור איין גאררי, דער בעסטער מאַטראָז, איז געווען אין שטאנד צו האלטען דעם רודער. ער האט געמוזט שטעהן כסדר ביים רודער און האט ניט געקענט אפטרעטען אויף א מינוט. דיא געפאהר איז געווארען מיט יעדער מינוט גרעסער. מען האט געמוזט צוטהיילען דיא מאטראזען אויף צוויי טהייל. איין טהייל איז געשטאנען אויף איין זייט און דער אנדערער טהייל איז געשטאנען אויף דער אנדערער זייט פון דער שיף. יעדער מאַטראָז האט געהאלטען אין דיא הענד א לאנגען דראָנג מיט אן אייזערנעם שפיץ. ווען א שטיק אייז איז אנגעקומען, האבען זיי זיך אנגעשפארט אן דעם שטיל אייז און האבען דאס שיף אוועקגערוקט פון'ם אייז. אין דיעזע שווערע ארבייט איז פארגאנגען א פאר שטונדען. עס האט זיך געבילדעט א פרייער וועג און דאס שיף איז אריין אין דיעזען וועג, ווען אלע האבען דערזעהן מיט שרעק א גרויסען אייז־בערג, וועלכער איז געשוואומען מיט שרעקליכער

www.libtool.com.cn

שנעליגקייט, צוקומען און באלד וועט ער פארשפארען דעם וועג. זיי האבען זיך אומגעקוקט פון הינטען און האבען דערזעהן, אז פון הינטען האט זיך אויך דער וועג פארשלאסען. גרויסע מאסען אייז האבען זיך אנגעהויפט און זיך צונויפגעגאסען, וויא איין שטיק.

שאנדאן און דשאנסאן זיינען ביידע געשטאנען פון פארנט און האבען זיך איבער־לעגט, וואס צו טהאן אין דיעזע געפעהרליכע לאגע, אין וועלכע דאס שיף האט זיך געפונען. לעבען זיי איז געשטאנען דער דאקטאר.

— האט איהר גאר קיין עצה ניט אונז ארויסצוהעלפען פון דיעזער געפאהר? האט דער דאקטאר געפרעגט דשאנסאן.

— גאט קען העלפען, האט דשאנסאן געענטפערט קורץ.

דער אייז־בערג האט זיך לאנגזאם דורכגעקוועטשט דורכ'ן אייז און איז שוין גע־ווען א צוויי הונדערט שפאן וויט פון'ם שיף און האט געדראהעט יעדע מינוט צו קומען און ארויפוואַרפען זיך אויף דיא שיף. אלע אויפ'ן שיף האבען געזעהן דיא שרעקליכע געפאהר. דיא מאטראזען האבען ניט געוואלט פאלגען שאנדאן'ס בעפעהלע, אז זיי זאלען זיך ניט ריהרען פון זייערע ערטער. זיי זיינען אלע געקומען מיט זייערע דראַנגען אין דיא הענד אפצושטופען דעם אייז־בערג. פלוצלונג האט מען געהערט א שרעקליכען קראך, דאס אייז ארום האט אנגעהויבען צו ציטערן, דיא מאטראזען זיינען אניעדער־געפאלען אויפ'ן דעק. א שטראם קאלט וואסער האט זיך אויסגעגאסען אויפ'ן דעק פון'ם שיף און האט זיי אלע בעגאסען. נור איין גאררי איז געבליעבען שטעהן רוהיג ביים רודער. ער איז ניט אניעדערגעפאלען און האט זיך ניט דערשראקען. ווען זיי זיינען געקומען אביסעל צו זיך, האבען זיי דערזעהן, אז דער אייז־בערג איז פערשוואונדען. דער וועג איז ווידער פריי. דיא זון האט געשיינט העל און האט בעלייכטעט דאס וואסער ארום דיא „פארוואַרד". אלע זיינען פרעהליך געוואָרען.

— נו, דאקטאר, וויא אזוי וועט איהר ערקלערן דיעזע זעלטענע ערשיינונג? האט דשאנסאן געפרעגט. וואו איז אהינגעקומען דער אייז־בערג?

— דאס קען איך אייך ערקלערן, האט דער דאקטאר געזאגט. דאס קומט אפט פאר אויפ'ן אייז מעער. דיא אייז בערג ווערן א מאל אויסגעהוילט פון אינווייניג; עס מאכט זיך, אז דער אייז בערג האט זיך פון אנפאנג אן געבילדעט מיט א לאך אין דער מיטען; אפט אבער קומט עס אזוי פאר: דער אייז בערג האט זיך געבילדעט אויף א גרויסען שטיין, ווען דער אייז בערג איז אריינגעפאלען אין ים אריין און דיא וועלען האבען איהם אנגעהויבען צו לעקען, איז דער שטיין ארוים געפאלען און איז געבליעבען אויסגעהוילט אין דער מיט. יעצט ווען דיא מאסע אייז האט איהם געקוועטשט פון ביידע זייטען, איז ער צו בראכען געווארען אויף שטיקלעך, איז אריינגעפאלען אין ים און האט אונז בעגאסען מיט וואסער.

דשאנסאן האט זיך פארטראכט.

— איהר זייט טאקע א געלערנטער מענש, דאקטאר, האט ער ענדליך געזאגט און איז געגאנגען צו זיין ארבייט.

www.libtool.com.cn

8טעס קאפּיטעל.

א בריעף.

דעם 30 טען אפּריל אום 8 אוהר אין דער פריה איז דיא „פּאָרוואַרד“ ענדליך ארויסגעפאהרען פון „דיא דייווים שטראָסע“ און איז אריין געפאהרען אין דיא „באפינס ביי“. דאס מעער איז געווען פריי פון אייז בערג און אייז פעלדער. מען האט זיי צוואר זעהר אָפט בעגעגענט, אבער עס איז געווען זעהר לייכט זיי אויס צו מיידען. דאס וועטער איז געווען רוהיג און דיא מאטראזען האבען זיך געקענט פארגינען אייניגע שטונדען רוה.

אלע זיינען געווען פרעהליך און צו פריעדען. דער דאקטאר איז געשטאנען אגאנצען טאג אויפ׳ן דעק און האט בעטראכט, וויא דיא זעע פייגעל פליעהען ארום און חאַפּען פיש. דער טאג וואלט פערגאנגען גאנץ רוהיג און שטיל, ווען ניט איין אומשטאנד, וועלכער האט אויפגערעגט און פערזעצט אין שטוינען אלעמען אויפ׳ן שיף.

שאנדאן האט געהאלטען דיא וואך ביז 10 אוהר אין דער פריה. דאן איז ער געגאנגען זיך אָפּ רוהען אין זיין קאַיוטע. ווען ער איז אריינגעקומען אין זיין קאַיוטע, האט ער געפונען אויפ׳ן טיש א בריעף אדרעסירט צו איהם:

„דעם ערשטען אָפיציער פון דער „פּאָרוואר“.

ריטשאַרד שאנדאן“.

שאנדאן האט זיינע אייגענע אויגען ניט געגלויבט, ער האט מורא געהאט זיך צו ריהרען צום בריעף. וויא אזוי קען קומען א בריעף אין דער מיט פון ם אייז מעער? ער האט צו גערופען דעם דאקטאר און דשאנסאָן און האט זיי געוויעזען דעם בריעף.

— דאס איז זאנדערבאר! האט דשאנסאן אויסגערופען. איך קען עס ניט פארשטעהן.

— וואס דארפען מיר פיעל קלערען? האט דער דאקטאר אויסגעשריען. עפענט דעם בריעף און לאמיר לעזען! וואס געהט עס אייך אן, וויא אזוי דער בריעף איז געקומען אהער? ער איז דא! לאמיר איהם לעזען!

שאנדאן האט גענומען דעם בריעף און האט לאנגזאם אויפגעריסען דעם קאָנווערט און האט ארויסגענומען פאָלגענדען קורצען בריעף.

„דער קאפּיטאן פון דער „פּאָרוואַרד“ איז זעהר צו פריעדען מיט דיא אפיציערען און דיא מאטראזען. זיי האבען אין דיא לעצטע עטליכע טעג געוויעזען, אז זיי זיינען טיכטיג און פעהיג. ער דריקט זיי אויס זיין איניגסטען דאנק.

יעצט בעט ער אייך, איהר זאלט פאהרען אין מעלווילס בוכטע, פון דאָרט זאָלט איהר זיך ווענדען אין סמיטה׳ס קאנאל, אויב עס וועט מעגליך זיין“.

דער קאפּיטאן פון דער „פּאָרוואַרד“ K. Z.

דעם 30 אפּריל 1860 „באפינס ביי“.

— דאס איז אלעס? מעהר שרייבט ער ניט? האט דער דאקטאר געפרעגט.

— דאס איז אלעס, האט שאנדאן געענטפערט.

— א זאנדערבארער קאפּיטאן! האט דשעמס וואל געזאגט. ער דערמאנט גאר ניט, אויב ער וועט קומען אויפ׳ן שיף, אדער ניט. וויא עס ווייסט אויס, וועט ער שוין טאקע גאר ניט קומען.

www.libtool.com.cn

— דאס הארט מיך ניט, האט דשאנסאן געענפערט. לאז ער יא קומען אדער ניט קומען, דיא פראגע איז נור: וויא אזוי קומט דער בריעף אהער?

— וואלל האט רעכט, האט דער דאקטאר געזאגט גלייכגילטיג. דער קאפּיטאן וועט שוין טאקע ניט קומען, ווייל ער איז שוין דא אויפ'ן שיף.

— וואס זאגט איהר, דאקטאר? האבען אויסגערופען אייניגע שטימען. וואו האט איהר דא א קאפּיטאן?

— ווער דען האט אייך געשיקט דעם בריעף? וויא אזוי דען האט צו אייך געקענט קומען א בריעף אין דער מיט פון'ם אייז מעער?

— דאקטאר, עס קען ניט זיין, האט שאנדאן געזאגט. איך קען דאכט זיך יעדען מאטראז אויפ'ן שיף, קיין פרעמדע מענשען האבען מיר דא ניט. ווען דער קאפּיטאן איז דא אויפ'ן שיף, פאהרט ער מיט אונז פון ליווערפּול אן. ווער איז ער? איך קען אלע מאטראזען, איך האב יעדען פון זיי בעגעגענט ניט איין מאל אין ליווערפּול. ניין, דאקטאר, אייערע מיינונג איז ניט ריכטיג.

— נו ערקלערט איהר וויא אזוי דער בריעף איז געקומען? איהר זייט דאך א געבילדעטער שיפס קאפּיטאן און גלויבט ניט אין קיין שדים, רוחות און גייסטער.

— איך מיין, אז ווען דער נעבעל איז געוועזען שטארק געדיכט און מען האט גאר ניט געזעהן, איז איינער שטילער הייט ארויף געקראכען אויפ'ן שיף און האט אניעדער־געלעגט דעם בריעף אין מיין קאיוטע. איך מוז צו געבען, אז דאס איז געוועזען דער קאפּיטאן, ווייל מיין קאיוטע איז געוועזען פארשלאסען, ער האט וואהרשיינליך דעם שליעסעל, ער איז געקומען שטילער הייט און איז זיך אוועק געגאנגען שטילער הייט, ווייל ער וויל ניט קאמאנדירען דאס שיף.

— איך מיין אויך אזוי, האט דשאנסאן געענטפערט. גרענלאנד איז ניט ווייט. דער קאפּיטאן האלט זיך אויף אין גרענלאנד ערגעץ. ער איז געקומען צו פאהרען אויף א שליטען מיט הינט אויף דיא אייז פעלד'ער און האט זיך גאנץ שטילערהייט ארויף געגנב'עט אויפ'ן שיף.

— אפשר האט דער קאפּיטאן געהייסען איינעם פון דיא מאטראזען, ער זאל אנשרייבען דעם בריעף? האט דשיימס וואלל געזאגט.

— דאס קען אויך זיין, האט דער דאקטאר זיך אפּגערופען.

— אבער ווער זאל עס זיין פון דיא מאטראזען? האט שאנדאן געפרעגט. דאכט זיך, איך קען זיי אלע.

— וואס איז אונז דער אונטערשיעד? האט דשאנסאן געזאגט. ער איז אונזער קאפּיטאן. ווען ער וועט קומען, וועט ער זיין ווילקאמען און מיר וועלען איהם אנערקענען אלס אונזער קאפּיטאן.

— לאז ער פריהער קומען, דאן וועלען מיר שוין זעהן, האט שאנדאן געזאגט צערשטערייט.

— פון'ם גאנצען בריעף פארשטעה איך איין זאך, האט וואלל געזאגט, נעמליך, אז מיר פאהרען צום נארד פאל. דער בריעף זאגט גאנץ דייטליך: אייב עס וועט זיין

מעגליך, זאלען מיר פאהרען אין סמיטה׳ט קאנאל. דאס איז דער איינציגער וועג צום נארד פאל.

— געוויס, האט געזאגט שאנדאן, אין סמיטה׳ס קאנאל איז געפאהרען דער אמעריקאנער דאקטאר קעין אין 1853. ער איז דארט איבערגעשטאנען דיא שרעקליכסטע געפאהרען. א געוויסע צייט האט מען איהם געהאלטען פאר פערלארען און נויארק האט שוין געוואלט ארויסשיקען אן עקספעדיציאן איהם צו זוכען. דיעזער קאנאל איז איינער פון דיא געפעהרליכסטע. פון דעסטוועגען, ווען מען הייסט אונז געהן אהין, וועלען מיר געהן.

— אבער וואוהין? צום נארד פאל? דארט איז דאך קיין מענש ניט געוועז און קען ניט קומען.

— ווארום ניט? האט דער דאקטאר געזאגט. צעהן מענשען האבען פראבירט פאהרען צום נארד פאל און עס איז זיי ניט געלונגען, דעם עלפטען וועט עס יא געלינגען. פארגעסט ניט, דער עלפטער וועט וועניגער ליידען פון אלע צעהן, ווייל ער האט שוין דיא ערפאהרונגען פון אלע צעהן און קען זיי בענוצען.

דשאנסאן האט פארצויגען דיא אקסלען. פאהרען אין א געגענד, וואו עס איז אונמעגליך צו קומען, האט ביי איהם געהייסען קריעכען אויף א גלייכע וואנד.

— אלזא, וואס דענקט איהר, שאנדאן, ווילט איהר מעלדען דיא מאטראזען פון׳ם בריעף אדער ניט? האט דער דאקטאר געפרעגט.

— איך מיין, אז מען זאל עס זיי ניט מעלדען, האט דשאנסאן געזאגט.

— ווארום ניט? האט דער דאקטאר געפרעגט.

— ווייל דער נאמען „סמיטה׳ס קאנאל“ וועט זיי איבערשרעקען. יעדער מאטראז

ווייס, וואס פאר א געפאהרען ערווארטען זיי אין סמיטה׳ס קאנאל. יעדער מאטראז

ווייס, אז פון סמיטה׳ס קאנאל קומט מען זעהר זעלטען צוריק.

— וואס דענקען זיא, דאקטאר? האט שאנדאן געפרעגט.

— איך מיין, אז דשאנסאן האט רעכט.

— וואס דענקען זיא, וואלל? האט שאנדאן ווייטער געפרעגט.

— איך מיין אויך, אז דשאנסאן האט רעכט.

— אייער מיינונג איז ריכטיג, איך קען זיא אבער ניט אננעהמען. איך מוז פארלעזען דעם בריעף פאר אלע מאטראזען.

— פאר וואס קענט איהר ניט אננעהמען אונזערע מיינונג, שאנדאן?

— ווייל דער קאפיטאן שיקט דעם בריעף צו אלע מאטראזען דורך מיר. איך מוז אויספאלגען וואס מען הייסט מיר; איך טאר גאר ניט פרעגען, וויא אזוי דער בריעף איז געקומען צו מיר.

— עס קען דאך אבער מאכען א שלעכטען איינדרוק אויף דיא מאטראזען? האט דשאנסאן געזאגט.

— וואס קען איך העלפען? האט שאנדאן געענטפערט. לעזט דעם בריעף, עס שטעהט אין איהם אויסדריקליך, איך זאל דאנקען דיא מאטראזען אין נאמען פון קאפיטאן. איך מוז עס טהאן.

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

— אלזא, זאל איך צונויפרופען אלע מאטראזען אויפ'ן דעק ?

— רוף זיי צונויף.

דיא נאכריכט, אז עס איז דא א בריעף פון'ם קאפּיטאן האט זיך באלד פאר־ בריימעט אויפ'ן שיף און אלע מאטראָזען און אינזשעניערען האבען זיך פערזאמעלט פאר שאנדאנ'ס קאיוטע צו הערען, וואס עס שטעהט אין בריעף. שאנדאן האט זיי פאָר־ געלעזען דעם בריעף. מען האט געמיינט, אז זיי וועלען אנהויבען צו שרייען: הורראה! בראוואָ! און דער גלייכען. אלע אבער האבען געשוויעגען און האבען טרויעריג אראָפּ געלאזען דיא קעפּ.

— איך האב געזאגט, אז דער הונד קען שרייבען, האט זיך קליפטאן אנגערופען. פון היינט אן וועל איך פאר איהם אראָפּנעהמען דעם הוט.

קיינער האט ניט געלאכט איבער דיעזען וויץ. זיי זיינען אלע געשטאנען פאר־ טראכט און ערשטוינט; יעדער האט געפיהלט, אז דער קאפּיטאן זעהט זיי און ווייס אלעס, וואס עס טהוט זיך אויפ'ן שיף און דאָך זעהן זיי איהם ניט און קענען איהם ניט. זיי האבען אנגעהויבען מורא צו האבען פאר דיעזען זאנדערבארען קאפּיטאן.

דער 1טער מאי איז געווען א שעהנער, ווארימער טאג. אלע זיינען געווען אויפ'ן דעק פון'ם „פאָרוואַרד". דאָקטאָר פּולמאן האט געהאט דאס פערגניגען צו זעהן צום ערשטען מאל, וויא א גרויסער ווייסער בער איז געלעגען אויף אן אייז־פעלד און האט זיך געשפּיעלט מיט זיינע קינדער.

— מען מוז איהם אביסעל איבערשרעקען, האט ער געזאגט צו דשאנסאן.

זיי האבען אויסגעשאָסען, האבען אבער דעם בער ניט געטראפען. ער האט זיך אומגעקוקט, און דערזעהן דאס שיף מיט דיא מענשען, וועלכע זיינען איהם, וויא עס ווייזט אויס ניט שטארק געפעלען. ער האט מיט זיי קיין בעקאנטשאפט ניט געוואלט מאכען און איז אנטלאָפען מיט זיינע קינדער.

דעם 5טען מאי האט דער דאָקטאָר צום ערשטען מאל געהאט דאס פערגניגען צו זעהן דיא זון פיער און צוואנציג שטונדען אין מעת לעת. עס האט זיך אנגעהויבען דער גרויסער טאג, וועלכער דויערט אייניגע מאנאטע. דיא זון געהט ניט אונטער. מען זעהט, וויא זיא געהט ארום דעם הימעל פון אלע פיער זייטען פון דער וועלט. אין דער ערשטער צייט איז עס אנגענעהם. עס איז נימא קיין נאכט, עס איז בסדר טאָג. באלד אבער הייבט אן דער מענש צו פיהלען, אז עס פעהלט איהם עפּעס, ווען ער ווייס ניט קיין אונטערשיעד צווישען טאג און נאכט. מען הייבט אן צו פיהלען, וויא דיא נאכט איז נאָטהווענדיג פארן מענשען, בעזאנדערס פאר דיא אויגען. דער דאָקטאָר האט באלד אנגעהויבען צו פיהלען, אז דאס בעשטענדיגע שיינען און גלענצען פון דער זון איז זעהר אונאנגענעהם און שמערצליך פאר זיינע אויגען. ער האט געמוזט אנטהאן דונקעלע ברילען.

דעם 6טען מאי איז דיא „פאָרוואַרד" אנגעקומען קיין אופּערנאוויק אין גרענלאנד. דאס איז דער לעצטער אָרט אין גרענלאַנד, וואו עס וואָינען נאך מענשען. וויימער קיין נאָרדען געפינט זיך קיין שפּור פון מענשליכע וואָינונגען. דא הערשט דער אייביגער פראָסט און דאס אייביגע אייז.

www.libtool.com.cn

8טעס קאפיטעל.

שאנדאן האט געהייסען פעראנקערן דיא „פארוואַרד“ און בלייבען דא שטעהן אויף א פּאָר טאָג.

אופּערנאוויק איז א שטאדט. זיא געהערט צו דענעמארק, אזוי וויא דאס גאנצע גרענלאנד געהערט צו דענעמארק. ווען איך זאג, אז אופּערנאוויק איז א שטאָדט, ווערען מיינע לעזער געוויס מיינען, אז דאס איז א שטאדט מיט גאַסען, מיט קירכען, מיט פּאַלאַצען, מיט גאז בעלייכטונג און מיט אנדערע זאכען, וואס זיי געפינען אין אן אייראפּעאישע, אָדער אמעריקאנישע שטאדט. דא האבען זיי א גרויסען טעות. אין דער גאנצער שטאָדט אופּערנאוויק געפינען זיך זעקס הילצערנע הייזער. דאס האָלץ אויף צו בויען דיא הייזער האבען דיא שטרעמונגען אין אייז־מעער אנגעבראכט און ארויס גע־ווארפען אויפ'ן ברעג. דער „גובערנאטאר“ פון אופּערנאוויק בעוואָינט גאנצע צווייא הייזער. אלס גובערנאטאר קומט איהם א דריטעל פון דער שטאדט. אין איין הויז איז דיא שולע פאר דיא קינדער. אין איין הויז איז דיא קירכע, אין איין הויז וואָינט דער גייסטליכער מיט זיין פאמיליע און דאס זעקסטע הויז געהערט צו א קויפמאן פון דענעמארק. ער וואָינט אבער אין אופּערנאוויק נור אום זומער, דאמאלס האנדעלט ער מיט דיא עסקימאָסען און קויפט ביי זיי אויף דיא פּראָדוקטען פון זייער יאגד: דיא פעל פון זעע הינד (סיל סקין), פון ווייסע בערן און פון בלויע פיקס און פיש טראָהן. אין דער צייט פון'ם קורצען זאמער קויפט ער אויף זיינע סחורות און פאהרט מיט זיי אוועק קיין דענעמארק. לעבען זיין שטוב איז דא א גרויסער מאגאזין, וואו ער האלט זיינע סחורות.

אויסער דיעזע זעקס הילצערנע הייזער זיינען דא אין אופּערנאוויק עטליכע און צוואנציג געצעלטען פון דיא פעל פון זעע הינד. דאָרט וואָינען דיא עסקימאָסען. דאס איז דיא לעצטע שטאדט אויף גרענלאנד, וואו עס וואינען מענשען.

דיא עסקימאָסען, אדער דיא עלטסטע איינוואָינער פון יענע קאלטע געגענדען, האבען צווייערליי וואָינונגען, א ווינטער קווארטיר און א זומער קווארטיר. זייער ווינ־טער קווארטיר איז אין דער ערד, אדער ריכטיגער געזאגט, אין אייז, וויל דיא ערד איז דאָרט בעדעקט מיט אזא גראָבער דעק פון אייז, וועלכע דיא זון איז ניט אים שטאנד צו שמעלצען אין דיא אייניגע ווארעמע וואָכען, וועלכע דיא גרענלענדער רופען זומער. זיי האקען אויס א פיער־עקיגע גרוב אין אייז, בעדעקען עס מיט שטיקער האָלץ, וועלכע דאס מעער ווארפט ארויס און אויף דיעזע שטיקער האָלץ לעגען זיי ארויף א דיקען פאַך אייז: דאס איז דיא ווינטער קווארטיר. אויפ'ן באדען לעגט מען אויס פעל פון זעע הינד און אנדערע חיות און דאס איז דאס בעט, דער טיש און דאס גאנצע מעבעל פון'ם ווינטער פּאַלאַץ. אין דער מיט פון דיעזען ווינטער פּאַלאַץ שטעהט א קלאָץ מיט קארבען, אדער איינשניטע, אזוי וויא טרעפּ, דאס איז דיא טהיר. ווען מען וויל ארויס געהן, קלעטערט מען אויף דיעזען קלאָץ און ווען מען וויל אריינגעהן, לאזט מען זיך אראָפּ אויף דיעזען קלאָץ. דיעזע נייע מאָדע טרעפּ וואָלטען פאר אונז געוויס געוועזען זעהר אונבעקוועם, דיא עסקימאָסען אבער זיינען שוין אזוי געוואָינט מיט זיי, אז זיי דערקענען דעם גאסט, וועלכער קומט צו זיי, ווען זיי דערזעהן זיינע פיס אויף דיא טרעפּ.

www.libtool.com.cn

דיא זומער קווארטיר פון דיא עסקימאכען איז א געצעלט פון פעל אנגעצויגען אויף צווי העכערע און צווי ניעדעריגערע דראנגעס. אין דער העכערער זייט געפינט זיך דיא טהיר, א פעל פון א ווייסען בער אדער פון אנאנדערער חיה הענגט אראפ פון דיא צווייא דראנגעס. דאס געצעלט איז ארומגעלעגט מיט שטיינער אדער מיט שטיקער אייז.

ווען דיא „פארווארד“ איז געווען פעראנקערט, האט שאנדאן געהייסען אראפ לאזען א שיפעל און ער, דער דאקטאר, דשאנסאן און א מאטראז מיט'ן נאמען פאקער האבען זיך אריינגעזעצט אין שיפעל און זיינען געפאהרען קיין אופערנאוויק. דעם מאט־ראז פאקער האבען זיי מיט גענומען, ווייל ער האט געקענט רעדען עטליכע ווערטער פון דער עסקימאסען שפראכע.

ביי דיא איינוואינער פון אופערנאוויק איז געווארען א גרויסע פרייד, ווען זיי האבען דערזעהן, אז א שיף איז צו געקומען צו זיי. אין דיא ערשטע טאג פון מאי קומען זעלטען אן שיפען קיין אופערנאוויק. עס איז נאך צו פריה. געוועהנליך, קומען אהין דענישע אדער אמעריקאנישע שיפען, וועלכע פאהרען פאנגען וואלפיש, ערשט ענדע מאי אדער אנפאנג יוני. פיעלע איינוואינער זיינען צו געקומען צום ברעג זיי בעגריסען. זאגאר דער „גובערנאטאר“ מיט זיין פרוי מיט זיינע קינדער זיינען געקומען צום ברעג בעגריסען דיא זעלטענע געסט. דאקטאר פולמאן האט גערעדט אביסעל דעניש און האט זיך באלד צו זאמען גערעדט מיט'ן גובערנאטאר, וועלכער האט איינגעלאדען דיא גאנצע געזעלשאפט צו זיך אויף מיטאג.

דא האט זיך אנגעהויבען פאר דאקטאר פולמאן א נייעס לעבען. ער האט געהאט וואס צו פארשען און וואס צו שטודירען. ער האט געזוכט זיך צו בעקענען מיט דיא עסקימאסען און האט געשענקט זיי און זייערע פרויען איינינע זאכען פון אייראפא. וויא ווילד דיא עסקימאסען זיינען, ווייסען דאך זייערע פרויען זיך צו פוצען און א רויטע פאטשיילע אדער א רויטער באנד איז ביי זיי געווען דער גרעסטער פרעזענט. ער האט געוואלט זעהן דיא ווינטער קווארטירען פון דיא עסקימאסען און האט געבעטען איינעם פון זיי, ער זאל איהם וויזען זיין ווינטער פאלאץ. דער עסקימאס האט איהם אראפ געפיהרט דורכ'ן דראנג און האט אנגעצונדען א לעמפעל פון פיש טראהן, ווייל אין דער ווינטער קווארטיר איז דא נור איין עפענונג אין דאך, וועלכעס איז דיא טהיר און דער קוימען צו גלייך. דאקטאר פולמאן האט אבער באלד געמוזט אנטלויפען, ער איז שיער ניט דערשטיקט געווארען. אין דער וואינונג האט אזוי שטארק געשטונקען פון דיא פערפוילטע פיש און דיא פארדארבענע פלייש פון דיא זעע הינד, אז ער האט דארט קיין פינף מינוט ניט געקענט צו ברענגען. ער האט זיך קוים צו געשלעפט צום דראנג אין דער מיט שטוב, אדער צו דיא טרעפ און איז ארויף געקלעטערט, וויא א קאץ. דער עסקימאס האט איהם בעטראכט פערוואונדערט און האט זיך געפרעגט, פאר וואס איז ער אנטלאפען, דער נארר? וואס האט ער דא דערזעהן א זעלכעס אונ־געוועהנליכעס?

דאקטאר פולמאן אבער האט שוין פארזאגט א צעהנטען, ער זאל ניט געהן מאכען וויזיטען אין דער ווינטער קווארטיר פון אן עסקימאס.

דאס אייז מעער.

www.libtool.com.cn

— וואונדערבאר, האט ער געזאגט צו דשאנסאן, וועלכער האט געווארט אויף איהם אין דרויסען, דיעזע אונגליקליכע מענשען בעליידיגען זיך נאך, ווען מען רופט זיי „עסקימאסען“, וועלכעס הייסט אויף זייער שפראכע, מענשען וועלכע עסען רוי פלייש. זיי רופען זיך אליין „אינואיט“ .Innuit „מענשען“. זיי האלטען דיא אייראפעער פאר גרויסע נאררען, וועלכע פערשטעהן ניט דעם טעם פון א שטיק שמאלץ, וועלכעס מען שנייט אויס פון א האלב פערשטונקענעם וואלפיש אדער זעע הונד.

שאנדראן איז אויך געווען א גאנצע טאג בעשעפטיגט. ער האט אויפגעקויפט ביי דיא עסקימאסען שליטענס און הינט צו שלעפען דיא שליטענס. דער קאפיטאן פון'ם „פארוואַרד“ האט איהם, געשריעבען אין זיין צווייטען בריעף אז ער זאל זיך אנגרייטען מיט שליטענס און מיט הינט אין אופערנאוויק. שטילערהייט האט שאנדראן נאכגעפרעגט, אויב עס געפינט זיך ניט איין אייראפעער דא. ער האט געפרעגט דעם גובערנאטאר, אויב עס איז ניט געקומען אן ענגלענדער אדער א דעני אין דיעזע געגענד. אבער וועדער דער גובערנאטאר, נאך דיא אנדערע איינוואוינער פון אופערנאוויק האבען זייט פאר איאהרען אויגוסט קיין אייראפעער ניט געזעהן. ווען ער האט זיך איבערצייגט, אז דער קאפיטאן איז דא אויך ניטא, האט ער געזאגט צום דאקטאר:

— נו, וואס זאגט איהר יעצט, דאקטאר? וואו איז אונזער קאפיטאן? ערקלערט מיר דאס רעטעניש?

— מיר מוזען אפווארטען, ביז מיר וועלען קומען אין מעלווילס-ביי, ווען דער קאפיטאן וועט דארט אויך ניט זיין, וועל איך אייך בעגריסען אלס קאפיטאן און איינגעטהימער פון'ם „פארוואַרד“, האט דער דאקטאר געזאגט.

דיא מאטראזען אויפ'ן „פארוואַרד“ זיינען אונטערדעסען אויך ניט געזעסען לעדיג. זיי האבען ארויסגעשיקט א שיפעל מיט עטליכע מאטראזען זוכען עפעס א פרישע זאך צו עסען. אין איינינע שטונדען ארום איז דאס שיפעל צוריק געקומען און דיא מאטראזען האבען געבראכט צעהן אייער פון דער אייז ענטע. דיא אייער זיינען געווען צווייא מאל אזוי גרויס פון א הינערשע איי און פון א גריגער פארב. דיא אייז ענטע איז א גרויסער פויגעל, זיא האלט זיך אויף נור אין דיא קאלטע לענדער און לעבט פון פיש, וועלכע זיא פאנגט זעהר געשיקט. זיא קומט קיין גרענלאנד אין אפריל, פערבלייבט דא ביז אקטאבער, ווען דאס מעער ווערט איבעראל פערדעקט מיט אייז. אין אקטאבער פליהט זיא אוועק אין אנדערע געגענדען, וואו דאס מעער איז ניט פערפרארען. דיא אייז ענטע לעגט איהרע אייער אין א שפאלט פון א שטיין, אדער איינפאך אויפ'ן אייז. זיא צופט אויס פון זיך דיא פעדערן און בעט זיי אונטער און זעצט זיך אניעדער זיי אויס צו בריהען

עס זיינען פערגאנגען צווייא טאג. שאנדראן האט שוין אלעס איינגעקויפט און אלעס בעזארגט. ער האט אבער נאך געווארט, טאמער וועט דאך פון ערגעץ אנקומען דער קאפיטאן. ער האט געהייסען שיעסען פון דיא קאנאנען, דער קאפיטאן זאל דערהערען אז דאס שיף איז דא. עס איז אבער קיינער ניט געקומען.

דעם 8טען מאי האט שאנדראן זיך געזעגענט מיט אופערנאוויק. דיא זון האט געשיינט און געגלענצט אויף דיא אייז-בערג און דיא אייז-פעלדער, וועלכע האבען אוים

www.libtool.com.cn

געוויעזען גלייך וויא זיי וואָלטען געווען בעשאָטען מיט מיליאָנען און מיליאַרדען ברילאַנ־טען. דיא ערשטע צייט איז עס געווען א פערגניגען צו קוקען אויף דיעזע הערליכע סצענע. באלד אבער האבען זיך אנגעהויבען צו וויזען דיא טרויעריגע פאָלגען דער פון. פיעלע מאטראזען האבען זיך אנגעהויבען צו קלאגען, אז דיא אויגען טהוען זיי וועה. דעם אנדערן טאג האבען זיי שוין גאר ניט געזען. דאס איז א קראַנקהייט, וועלכע טרעפט זיך נור אין יענע געגענדען. זיא הייסט: שנעע בלינדהייט. דער קראנקער זעהט גאנץ גוט אין דונקעלן, קוים קומט ער אבער אין דער ליכטיגקייט, זעהט ער גאר נישט. דער דאָקטאָר האט געהייסען דיא מאטראזען אנטהאן א גרינעם שלייער אויפ'ן געזיכט. ער אליין האט דער ערשטער פראָבירט זיין מעדיצין, עס האט געהאלפען. דיא קראנקע מאטראזען האבען זיך באלד געפיהלט בעסער.

מיט דיא הינט, וועלכע זיי האבען געקויפט אין אופערנאוויק, האבען זיי דיא דיא ערשטע צייט געהאט זעהר פיעל צו טהאן. זיי זיינען געווען ווילד און האבען אגאנצען טאג און א גאנצע נאכט אזוי געהיילט און געשריען, אז עס איז ניט געווען אויס צו האלטען. בעזאנדערס אונרוהיג אבער איז געווען דער גרויסער שווארצער הונד פון איי־ראפא, דער „קאפיטאן“, וויא דיא מאטראזען האבען איהם גערופען. באלד אבער זיינען זיי רוהיגער געווארען און דאס שיף איז געפאהרען ווייטער אהן שטערונגען. דאס וועטער איז געווען ווארם, נאטירליך פאר יענע געגענדען, און דאס אייז האט אנגעהויבען א ביסעל צו שמעלצען.

דעם 10טען מאי זיינען זיי אנגעקומען צו א גרויסען בארג, וועלכער איז בעקענט אונטערן נאמען דער „רויטער שטיין“. דער שנעע, וועלכער ליעגט אויף דיעזען בארג, איז אָפטמאל גאנץ רויט. דאָקטאר פולמאן האט זעהר געוואלט אנקוקען דיעזען זאָנדער־באַרען רויטען שנעע, עס איז אבער אונמעגליך געווען צו צוקומען צום באַרג. ארום איהם האט זיך אנגעהויפט אזא מאסע אייז, אז עס איז געווען אונמעגליך צו איהם צו צוגעהן.

— פאר וואס איז דער שנעע רויט? האט דשאנסאן געפרעגט דעם דאקטאר.

— דיא געלערנטע זאגען, אז דער שנעע אליין איז וויים, זאנדערן ער איז באדעקט מיט אזא גאנץ קליינעם מאָאָס (מאָך) וועלכער איז רויט. מיט געוועהנליכע אויגען קען מען דיעזען מאָאָס ניט זעהן; ווען מען בעטראכט איהם אבער מיט א מיקראָסקאָפּ, זעהט מען, וויא אויפ'ן שנעע ציעהען זיך לייכטע, דינע רויטע פעדים. דיעזעס מאָאָס וואקסט נור אויף שנעע. מען געפינט אויף דיא אלפען (גאנץ הויכע בערג אין דער שווייץ, וועלכע זיינען שטענדיג בעדעקט מיט שנעע) דעם זעלבען רויטען מאָאָס.

דעם 11טען מאי האבען זיך געוויעזען א גרויסע מאסע שנעע פעלדער און גרויסע שטיקער אייז. דיא „פאָרוואַרד“ איז געגאנגען זעהר לאנגזאם, אלע מאטראזען האבען געמוזט זיין אויפ'ן דעק און ארבייטען זעהר שווער. שאנדאן האט געהייסען איינהייצען דעם קעסעל און טרייבען דאס שיף מיט דאמפף.

דעם 12טען מאי זיינען דיא שנעע פעלדער און דיא לויזע שטיקער אייז אנגעקומען אין אזא גרויסער מענגע, אז דיא „פאָרוואַרד“ איז געבליעבען שטעהן, ארומגערינגעלט פון זיי. ניט דיא זעגעל, ניט דיא דאמפף האט געהאלפען. מען האט געמוזט

www.libtool.com.cn

דורכשניידען א וועג אין אייז. דאס איז אן אונגעוועהנליך לאנגווייליגע און שווערע ארבייט. דיא מאטראזען זיינען געווען אונצופריעדען און האבען אנגעהויבען צו מורמען (צו וואָרטשען). ווען אויף א שיף געפינט זיך א טיכטיגער, פעהיגער און שטרענגער קאפּיטאן, האבען דיא מאטראזען פאר איהם אבשיי און טהוען דיא שווערסטע ארבייטען אהנע צו רעדען א וואָרט. זיי ווייסען, אז זיי האבען אן עלטערן, וועלכער פיהרט זיי ערגעץ און וועלכער וועט זיי בעלוינען פאר זייער ארבייט מיט געלד, אדער זאגאר מיט א גוט וואָרט. דא אבער איז אנדערש געווען, דיא מאטראזען האבען געוואוסט, אז שאנדאן איז ניט זייער קאפּיטאן. זיי האבען געוואוסט, אז ער אליין ווייס ניט, וואוהין זיי פאהרען. זיי האבען זאגאר אויסגעפונען, אז זיינע בעפעהלע זיינען ניט ריכטיג, ער מאכט פעהלער און זיי האבען אנגעהויבען ארויס צו ווייזען זייער אונצופריעדענהייט.

דעם 6'טען מאַי האבען זיי דערזעהן מיט שרעק, אז אין פיער טאג זיינען זיי קוים אפּגעפאהרען עטליכע מייל. אלע מאל זיינען אנגעקומען מעהר אייז פעלדער און לויזע שטיקער אייז און האבען זיך אנגעהויפט ארום שיף. זיי האבען מורא געהאט, אז עס זאל זיך ניט אנזאמלען אזוי פיעל אייז ארום זיי, אז עס זאל אין גאנצען איינשליעסען דאס שיף און זיי וועלען מוזען ווארטען, ביז א שטורם ווינד וועט זיי בעפרייען. געגען אבענד איז שאנדאן מיט'ן דאקטאר מיט'ן מאטראז גאררי אראָפּ פון דעם שיף און געגאנגען אויפ'ן אייז זוכען א וועג, דאס הייסט, זוכען אן אָרט וואו דאס מעער איז פריי פון אייז. ווען זיי וועלען געפינען אזא אָרט, וועלען זיי דורכזעגען זיך א וועג ביז צו דעם אָרט, וואו דאס מעער איז פריי. זיי זיינען ארומגעגאנגען א שטיק צייט און האבען גאר ניט געפונען. איבעראל נור אייז און שנעע. זיי זיינען צו געקומען צו אן אייז־בערג און זיינען ארויפגעקלעטערט אויף איהם. פון דאָרט האבען זיי געקענט זעהן אויף א ווייטע שטרעקע ארום און ארום. זיי האט זיך פארגעשטעלט א גרויס־ארטיגעם, אבער טרויערינגעם בילד. וויא ווייט דאס אויג האט געקענט זעהן — איבעראל אנגעוואָרפענע און צובראָכענע שטיקער אייז. עס האט אויסגעוויעזען, וויא א צערשטערטע און פערוויסטעטע שטאדט. שטיקער מויערן, שטיינער, חורבות, צו וואָרפען, צו בראָכען, צו ריסען ליעגען אין שוידערהאפטער אונאָרדנונג.

— וויא אזוי וועלען מיר ארויס פון דיעזע פערוויסטונג? האט דער דאָקטאָר געפרעגט.

— איך ווייס ניט, האט שאנדאן געענטפערט, אבער מיר מוזען ארויס פון דאנען. עס מעג זיין וואס עס וויל זיך, ווייל זאנסט וועלען מיר מוזען דא בלייבען ביז איבער איאהר. דער קורצער זומער איז באלד פאָראיבער און ווען דער ווינטער הייבט זיך אן, איז אלעס פארפאלען.

— איך ווייס, האט געזאגט דער דאקטאר, אז ביז 1817 איז דיעזע געגענד שטענדיג געווען בעדעקט מיט אייז. קיין שיף האט ניט געקענט קומען אהער. אין 1817 איז דאס אייז פּלוצלונג פערשוואונדען און דאס מעער איז געווארען פריי, דיא געלערנטע קענען נאך ניט ערקלערן דיא אורזאכע, פאר וואס דאס אייז איז אזוי פּלוצלונג פערשוואונדען.

www.libtool.com.cn

אין דער לעצטער צייט האט מען אנגעהויבען צו בעמערקען, אז דאס מעער הייבט ווייטער אן בעדעקט צו ווערן מיט אייז.

— אלזא, וואס ראטה איהר מיר, דאָקטאָר? זאלען מיר ווייטער זעגעלן דאס אייז אין פאהרען פאָרווערטס, אדער זאלען מיר פאהרען צוריק?

— איך ראטה אייך צו פאהרען צוריק, האט דער דאקטאר געזאגט. ווען איך אבער וואלט קאמאנדירט דאס שיף, וואלט איך אויף מיין אייגענער ריזיקא געפאהרען ווייטער. איך בין שוין אזוי געוואָינט, ווען איך שטעל איין מאל א פוס פאָרווערטס, זאל איך איהם ניט צוריק ציעהען.

— און וואס איז אייער מיינונג, גאררי? האט שאנדאן געפרעגט.

— איך וואָלט אויך געפאהרען ווייטער. איהר טהוט, וויא איהר פארשטעהט. איהר דארפט געבען בעפעהלע און מיר מוזען אייך פאָלגען.

שאנדאן האט ניט געענטפערט. ער האט זיך נאך אמאל ארומגעקוקט אין אלע זייטען און איז אראפגעגאנגען פון'ם אייז־בערג, דער דאקטאר און גאררי זיינען איהם נאך געגאנגען.

9טעם קאפיטעל.

דעם טייפעלם פינגער.

אין דער צייט, וואס שאנדאן מיט זיינע בעגלייטער זיינען געגאנגען אויסזוכען א וועג ארויס צו קומען פון'ם אייז, זיינען דיא מאטראזען פון'ם „פאָרוואָרד" געווען בעשעפטיגט ארום צו זעגען דאס אייז ארום דעם שיף. פלוצלונג האט דער מאטראז פען אוועק געוואָרפען זיינע אינסטרומענטען און געזאגט מיט פערדרוס:

— גענוג! מעהר ארבייט איך ניט! ווען דאס אייז ניט אויפברעכען אין דריא טאג ארום, ענטזאג איך מיך אין גאנצען.

— ניין, האט זיך אפגערופען אנאנדער מאטראז, גריפער. קיים וועט דאס אייז ניט אויפברעכען, וועלען מיר פאהרען צוריק א היים, קיין ענגלאנד. איך וויל ניט פער־ברענגען דא אין אייז א גאנץ יאהר, ביז איבער א יאהר פריהלינג.

— א שעהנע זאך צו פערברענגען דא א יאהר, ווען דאס שיף איז ארומגערינ־געלט פון אייז.

— און ווער וויים, אויב איבער א יאהר וועט זיין דאס מעער פריי? האט געזאגט פלאווער, דער מאשיניסט. מעגליך, אז איבער א יאהר וועט אויך זיין דאס מעער בע־דעקט מיט אייז.

— וואס טויג אייך פיעל רעדען? האט פען אויסגעשריען. היינט איז דאנערס־טאג, ווען דאס אייז וועט ניט אויפברעכען ביז שבת, וועלען מיר זונטאג פאהרען צוריק.

— דאס הייסט גערעדט וויא א קלוגער מענש, האט קליפטאן געזאגט זייט איהר אלע דערמיט איינפערשטאנדען?

— געוויס! האבען אלע אויסגערופען מיט איין קול. איידער צו ארבייטען אזוי שווער און צו שלעפען דאס שיף ווייטער, איז דאך פיעל גלייבער צו גערן צוריק.

www.libtool.com.cn

— ווען דיא אפיציערען וועלען עס געפינען פאר בעסער צו בלייבען דא אויפ'ן ווינטער, וועלען מיר זיי ניט שטערן. זיי מעגען זיך דא בלייבען מיט פערגניגען און זיך בויען ווינטער פּאלאצען, וויא דיא עסקימאָסען. מיר וועלען פאהרען א היים און וועלען פערברייינגען דעם ווינטער אין ליווערפּול

— ניין, דאס דארפען מיר ניט טהאן האט גריפער געזאגט. לאזען מענשען אויפ'ן אייז אליין, טויג אויך ניט. ווען זיי וועלען ניט וועלען פאהרען מיט אונז מיט גוטען, וועלען מיר זיי צווינגען צו פאהרען מיט אונז. פערגעסט ניט, אז ווען מיר וועלען איבער רעדען שאנדאן, ער זאל פאהרען מיט אונז, וועלען מיר בעקומען אונזער געהאלט און אונזער בעלוינונג אין גאנצען. ווען מיר קומען אבער אליין, אהן דיא אפיציערען וועט מען אונז ניט בעצאהלען.

— אבער וואס טהוט מען, ווען דיא אפיציערען וועלען ניט וועלען פאהרען מיט אונז צוריק?

— ווען דיא צייט וועט קומען, וועלען מיר זעהן, וואס מיר האבען צו טהאן.

— איינעם מוז איך איבערלאזען דא אויפ'ן אייז! האט איוס געשריען פען און האט אויסגעשיט עטליכע קללות פון אן עכטען ענגלישען מאטראז.

— דוא מיינסט געוויס דעם הונד האט געזאגט קליפטאן

— יא דעם הונד! האט זיך געבייזערט פען. ער איז דיא אורזאכע פון אלע אונזערע ליידען. ער האט אונז פארשלעפּט אויפ'ן אייז, דורך איהם האבען מיר געליטען אויף דיא אויגען, דורך איהם האבען מיר ניט קיין שנאַפּס און דורך איהם ווייסען מיר ניט דעם וועג.

— ער איז דאך אבער דער קאפּיטאן? האט געלאכט קליפּטאן.

— אין דער ערד אריין מיט אזא קאפּיטאן! אָט דאָ זאָל ער בלייבען

— וויא אזוי וועלען מיר איהם אבער דער טאַפען? האט גריפער געפרעגט שאנדאָן וועט עס אונז קיין מאָל ני־ט ערלויבען. —

— יעצט איז דיא בעסטע צייט, האט קליפטאן געזאגט. דשעמס וואלל שלאפט, שאנדאן און דער דאקטאָר זיינען אוועק געגאנגען און וועלען אזוי גיך ניט צוריק קומען. דשאנסאָן איז בעשעפטיגט אויפ'ן אייז. דער הונד שלאָפט יעצט. ווער וויל געהן מיט מיר?

— איך געה! האט פען אויסגערופען און ווען ער וועט מיך וועלען בייסען וועל איך איהם שוין ווייזען.

מיט דיעזע ווערטער האט ער אַרויס גענומען א שארף מעסער פון זיין גארטעל. זיי האבען ניט לאנג געטראכט און זיינען ארויפגעגאנגען אויפ'ן שיף. איז אייניגע מינוט ארום זיינען זיי צוריק געקומען מיט'ן הונד. ער איז געשלאפען גאנץ רוהיג אין קאמעריל. זיי האבען איהם פערבונדען דאס מויל און יעדער האט איהם געהאלטען ביי צוויא פיס ווען זיי זיינען צו געקומען צו זייערע קאמעראדען, איז געווארען א פרייד ביי אלעמען.

— נו, וואס טהוט מען יעצט מיט איהם? האט פען געפרעגט.

— דערטרינק איהם, האט גריפער געענטפערט.

www.libtool.com.cn

ניט ווייט פון דער שיף איז געווען א שפאלט אין אייז. פּען אין קליפּטאן האבען גענומען דעם הונד און האבען איהם צוגעטראגען צו דיעזען שפאלט. דער הונד האט זיך געוואָרפען און געריסען, זיי האבען אבער זיך אויף איהם ניט אומגעקוקט און האבען איהם אריינגעוואָרפען אין וואסער. אום ער זאל ניט ארויס שווימען, האבען זיי ארויף געלעגט אויפ'ן שפאלט א שטיק אייז.

— מיר ווינשען דיר א גוטע רייזע, קאפּיטאן! האט געלאכט פּען, ווען ער האט געזעהן, וויא דאס ארימע טהיער האט זיך געוואָרפען אין וואסער.

אין א שטונדע ארום איז שאנדאן מיט זיינע קאמעראדען צוריק געקומען. צוריק-וועגס האבען זיי געפונען א שטיק מעער, וואס איז געווען פריי פון אייז און שאנדאן האט געהייסען דיא מאטראזען זעגען דאס אייז אין דיעזער ריכטונג. דיא מאטראזען האבען זיך גענומען געשמאק צו דער ארבייט. זיי האבען דאך שוין אָפּגערעדט, אז קוים וועלען זיי אין דרייא טאג ארום ניט ארויס פון'ם אייז וועלען זיי פאהרען צוריק א היים. דיא ארבייט איז געגאנגען פּאָרווערטס און דאס שיף איז אין דעם טאג אָפּגעפאהרען עטליכע מייל.

דעם 20טען מאַי האבען זיי דערזעהן פון דער ווייטען א הויכען בארג, וועלכער איז בעקאנט אונטערן נאמען „דעם טייפעלס פינגער". דאס איז א גאנץ הויכער שטיין, וועלכער שטעקט ארויס פון'ם מעער און איז זעהר עהנליך צו א פינגער פון א מענשען, מיט אלע קנייטשען און גליעדער פון א פינגער. אין 1851 האט איהם דער קאַפּיטאן ראָס צום ערשטען מאל ענטדעקט. ער איז געווען ערשטוינט איבער דיעזע זעלטזאמע עהנליכקייט צו א פינגער פון א מענשען. ער האט איהם א נאמען געגעבען „דעם טייפעלס פינגער", ווייל ארום און ארום איז דאמאלס געווען אויפגעהויפט אזוי פיעל אייז, אז עס איז געווען אונמעגליך צו איהם צו צו קומען. אין 1853 איז דער אמעריקאנער דאָקטאָר קעין געווען אין דיעזער געגענד און האט אויך געפונען דיעזען זאָנדערבארען בארג, ער האט אבער אויך ניט געקענט צו קומען צו איהם. פון דיעזע צייטען הייסט דיעזער בארג „דעם טייפעלס פינגער".

דיא געגענד ארום איז ווירקליך „פערטייפעלט" און טרויעריג. שרעקליכע אייזבערג און אייז מאסען ליעגען צו וואָרפען, צו בראָכען און צו שטרייט ארום. זעלטען, אז מען זעהט א שטיקעל פרייעס מעער. דיא מאַטראָזען פון „פּאָרוואַרד" האבען געארבייט זעהר שווער אין דיא לעצטע טעג און זיינען געווען שרעקליך מיעד און מאַט. שאנדאן האט אנגעהויבען צו פערצווייפלען, ער האט אנגעהויבען צו פיהלען, אז די אויפגאבע איז צו שווער פאר איהם. אויסער דעם האט ער בעמערקט, אז דיא מאטראָזען רעדען עפּעס צו אָפּעס שטילער הייט צווישען זיך. ער האט געזעהן, אז זיי ארבייטען עפּעס צו פלייסיג. ער האָט פערשטאנען, אז עפּעס טהוט זיך דא, אז דיא מאטראָזען האבען עפּעס אָפּגערעדט.

צום אונגליק נאך, איז דאס שטיק פרייע מעער, וועלכע ער האט אויסגעפונען מיט זיינע קאמעראדען באלד אויך פערדעקט געוואָרען מיט שטיקער אייז. מען האט געזעהן דייטליך, אז דאס אייז קומט אן פון ערגעץ און בלייבט דא פערשפּאַרט צווישען צוויי אינזלען. שאנדאן האט געהערט, אז דער הונד איז פערשוואונדען געוואָרען, ער האט

www.libtool.com.cn

אבער מורא געהאט צו פרעגען, וויא אזוי ער איז פערשוואונדען געווארען.

דעם 21טען מאי איז געווען אן אונגעוועהנליך שלעכטעס וועטער. עס האט זיך אויפגעהויבען איינער פון יענע שרעקליכע שנעע געשטעבער (זאווערוכא) וועלכע קומען פאר נור אין יענע געגענדען. ווער עס איז דארט קיין מאל ניט געווען, דער קען גאר קיין בעגריף ניט האבען, וואס אזא שנעע שטורם איז. דיא לופט איז פול מיט דינע, לאנגע שנעע נאדלען. פונ'ם הימעל ביז צום מעער שיט דער שנעע. דער ווינד טרייבט איהם ארום מיט א שרעקליכער מאכט. ער שלאגט זיך אן אן דיא אייז־בערג און היילט, און פייפט, און רוישט, אז מען ווערט פערטויבט.

אין אזא וועטער איז אונמעגליך געווען צו ארבייטען. דיא מאטראזען זיינען ארום געגאנגען אויפ'ן שיף אין זייערע ווארעמסטע קליידער, אויפ'ן געזיכט האבען זיי געטראגען דעם גרינעם שלייער. אום אכט אוהר פאר נאכט (דאס הייסט, פאר נאכט ביי אינז, ווייל ביי זיי איז דאמאלס קיין נאכט ניט געווען) האט דער שנעע שטורם אביסעל אויפגעהערט און מען האט געקענט זעהן דיא געגענד ארום. מיט שרעק האבען דיא מאטראזען דערזעהן, אז דאס שיף געפינט זיך גאר ניט ווייט פונ'ם „טייפעלס פינגער". עס איז אויף איהם אנגעפאלען אזוי פיעל שנעע, אז ער האט אויס געוויזען דרייא מאל אזוי גרויס און דרייא מאל אזוי הויך. אויפ'ן שפיץ האט זיך געבילדעט א היטעל פון שנעע און עס האט זיך אויסגעוויזען, אז אט, אט פאלט דאס היטעל אראפ און פערשיט דאס שיף מיט דיא מענשען. דיא מאטראזען האבען זיך דערשראקען און האבען אנגעהויבען צו לויפען צו דיא מאסטען.

— יעדער אויף זיין פלאץ! האט שאנדאן קאמאנדירט. קיינער זאל זיך ניט ריהרען פון דעם שיף!

דיא מאטראזען זיינען געבליעבען שטעהן. זיי האבען אליין ניט געוואוסט, וואס צו טהאן.

— שרעקט אייך ניט, האט געזאגט דער דאקטאר, מיינט ניט, אז דעם „טייפעלס פינגער" וועט אונז פערשיטען. ער איז גאנץ ווייט פון אונז. עס דאכט זיך אונז נור, אז אונזער שיף שטעהט לעבען איהם. דיעזע זאנדערבארע ערשיינונג הייסט „מיראזש". ווען מען פאהרט אין דער וויסטע, דאכט זיך אמאל, אז אט, אט פאר אונזערע אויגען געפינען זיך וועלדער און וואסערן. ווען מען קומט צו, זעהט מען, אז עס זיינען ניטא קיין וועלדער, קיין וואסערן, זאנדערן טרוקענער, הייסער זאמד. דאס זעלבע קומט פאר אין דיעזע קאלטע געגענדען, ווען דיא לופט איז גאנץ ריין. א זאך, וואס איז ווייט פון אונז צוואנציגער מייל, דאכט זיך אונז, אז אט, אט שטעהט עס אונז פאר דיא אויגען.

דיא מאטראזען האבען זיך באלד איבערצייגט, אז דער דאקטאר האט רעכט. אין איניגע מינוטען ארום איז „דעם טייפעלס פינגער" מיט זיין היטעל פון שנעע פערשוואונדען געווארען.

— זיי נאררען אונז אפ, האט קליפטאן געזאגט צו זיינע קאמעראדען. זיי רופען עס „מיראזש", אין אמת אבער איז עס ניט קיין רעכטע זאך. דאס איז א „ניט גוטער", וועלכער שפיעלט זיך מיט אונז.

www.libtool.com.cn

— געוויס! האט אויסגערופען גריפער. זעהט מען דען ניט, או אונז פיהרט ארום א „ניט גוטער״? וואס דערצעהלט אונז דער נאַררישער דאָקטאָר פון א „מיראַזש״? איז דאס א „מיראַזש״, וואס מיר האבען געזעהן מיט אונזערע אויגען? דאט ווילען דיא „ניט גוטע״ אונז פערפיהרען.

אין דערזעלבער צייט אבער האט שאנדאן דערזעהן א שטיק מעער, וואס איז געווען גאנץ פריי פון אייז. ער האט באלד קאמאנדירט, אז אלע מאטראזען זאלען זיך נעהמען פלייסיג צו דער ארבייט און זאלען דורכשלעפען דאס שיף אהין, וואו דאס מעער איז פריי. מען האט זיך ווייטער גענומען צו דער ארבייט. מען האט צו שפרייט דיא זעגעל און מען האט איינגעהייצט אין דיא מאַשינען.

— עס איז א בעזאָנדערער גליק פאר אונז, האט שאנדאן געזאגט צום דאקטאר, וואס מיר האבען יעצט אויסגעפונען א וועג. דיא מאטראזען זיינען אויפגעלעגט צו ארבייטען און ווען זיי ארבייטען אזוי פלייסיג פינף שטונדען, קריעגען מיר ארויס פון דיעזען פערפלוכטען אָרט מיט׳ן „טייפעלס פינגער״ און מיר וועלען קענען רוהיג ווייטער פאהרען.

פלוצלונג האבען אלע מאטראזען אוועק געוואָרפען זייערע אינסטרומענטען און האבען אנגעהויבען צו קלעטערן אויפ׳ן שיף. שאנדאן האט אנגעהויבען צו פרעגען, וואס איז געשעהן, אבער קיינער האט איהם ניט געענטפערט. דיא מאט־ראזען זיינען געווען, וויא וואַהנזיניג. ער מיט׳ן דאָקטאָר האבען זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען און האבען זיך אויך דערשראקען.

פון דער זייט, וואו עס געפינט זיך „דעם טייפעלס פינגער״ איז געלאָפען א זאַנ־דערבאַרעס טהיער. ער איז געווען איבער צוואַנציג פוס דיא הויך, זיין עק איז געווען איבער צעהן פוס דיא לענג און האט געקעהרט דעם שנעע, אז ער איז געפלויגען אין אלע זייטען. א רויטע צונג האט ארויס געשטעקט ביי איהם פון מויל, פון וועלכען עס איז געגאַנגען א הייסער דאַמפף.

— דאָס איז א בער, האט דשאנסאָן געזאגט.

— דאס איז א לייב, האט געזאגט א מאטראָז.

— דאס איז א עלעפאַנט, האט געזאגט אנאנדערער.

דער דאָקטאָר און שאנדאָן האבען גאָר ניט געזאָגט. זיי האבען גענומען זייערע ביקסען און האבען אויסגעשאָסען אויף דער ווילדער חיה. דיא שיעסע האבען פארהילכט דיא לופט און פלוצלונג — האט זיך אלעס געענדערט. דיא ווילדע חיה איז פערשוואונ־דען, גלייך וויא זיא וואָלט גאָר קיין מאָל אויף דער וועלט געווען.

— אָט דאס הייסט א „מיראַזש״, האט זיך אנגערופען דער דאָקטאָר. דיא לופט איז געווען ריין און האט אָפּגעשפּיעגעלט א פוקס, אדער אנדערע חיה, וואס איז געלאָפען ערגעץ גאַנץ ווייט פון דאַנען.

— דער הונד! האבען געשריען דיא מאטראזען און האבען אנגעהויבען צו ציטערן.

— אָט דאָס איז דער „מיראַזש״, האט געזאגט דער דאָקטאָר. דער הונד איז גע־לאָפען צום שיף, דיא לופט איז געווען גאַנץ ריין און ער האט זיך אָפּגעשפּיעגעלט אין דער לופט, וויא א ווילדע משונה׳דיגע חיה. קוים אָבער האבען מיר אויסגעשאָסען

www.libtool.com.cn

האבען מיר געמאַכט ציטערן דיא לופט, דער „מיראַזש״ איז פערשוואונדען און מיר זעהן יעצט דעם הונד אין זיין נאַטירליכען געשטאַלט.

— וואס פלוידערט דער דאָקטאָר! האָבען אויסגעשריען דיא מאטראָזען. מיראַזש, מיראַזש, האָבען מיר דען ניט אליין געזעהן מיט אונזערע אויגען א גרויסע אומגעלומ־פערטע, ווילדע חיה? יעצט זעהן מיר דעם הונד, וועלכער איז פערשוואונדען זייט צוויי טאג. קען דאס אלעס זיין נאַטירליך? ניין! דאס זיינען „ניט גוטע״ און דער הונד איז איינער פון זיי.

דיא אבערגלויבישע מאטראָזען האבען זיך גאר ניט געקענט פאָרשטעלען, אז דער הונד איז ארויס געקראָכען פון׳ם וואַסער, וואו זיי האבען איהם אריין געוואָרפען און האט זיך מורא געהאט צו ווייזען, ביז וואנען ער האט דערזעהן שאנדאן, דעם דאָקטאָר און דעם מאטראָז גאררי, דיא איינציגע מענשען, וואס זיינען געווען אין דער גאנצער צייט פריינדליך צו איהם, דאמאלס איז ער געקומען צו לויפען צו דעם שיף.

דער זאָנדערבארער מיראַזש מיט׳ן „טייפעלס פינגער״ און דאס נאך זאָנדער־בארערע צוריק קומען פון׳ם הונד האבען אזוי איבערגעשראָקען דיא מאטראָזען, אז זיי האבען אנגעהויבען עפענטליך צו פאָרדערן פון שאנדאן, אז זיי זאלען פאהרען צוריק א היים.

10טעם קאפיטעל.

קאפיטאַן האטטעראַס.

— צו דער ארבייט! יעדער אויף זיין פלאַץ! האט שאנדאן קאמאנדירט.

דיא מאטראָזען האבען זיך ווידער גענומען צו דער ארבייט. זיי וואָלטען עס אפשר ניט געטהאן, זיי האבען אבער געזעהן, אז זיי זיינען שוין גאר ניט ווייט פון דעם אָרט, וואו דאס מעער איז פריי פון אייז. זיי האבען דאהער ווייטער געשלעפט דאס שיף. דער הונד איז נאכגעלאפען הינטערן שיף פון דער ווייטען, קיינער האט איהם ניט גערופען, קיינער האט איהם ניט אוועק געטריבען. פלוצלונג איז ער געבליעבען שטעהן. ער האט דערזעהן זיינע פיינד, דיא מאטראזען פען און קליפטאן. אין דיעזע מינוט האט מען געהערט א פייף, וויא מען פייפט צו א הונד. דיא מאטראָזען האבען זיך אומגע־קוקט מיט שטוינען, ווער זאָל עס האבען גערופען דעם הונד? זיי זיינען דאָך אלע בעקאנטע, קיין פרעמדער איז צווישען זיי ניטא, אלע האבען פיינד דעם הונד און האבען מורא פאר איהם. אלזא, ווער האט עס געפייפט צום הונד?

— איהר האט געהערט דעם פייף, האט אויסגערופען קליפטאן. זעהט, וויא דער הונד האט אנגעהויבען צו שפרינגען. דאס איז א „ניט גוטער״.

— איהר האט רעכט! האט זיך אנגערופען פען. גענוג! איך ארבייט ניט מעהר. אויף אזא שיף, וואו עס האלטען זיך אויף „ניט גוטע״ קען איך ניט ארבייטען.

— איך אויך ניט, האט געזאגט גריפער.

— איך אויך ניט, האט געזאגט באלטאן. מען וועט אונז פערפיהרען איז אזא אָרט, פון וואנען מיר וועלען אייביג ניט קענען קומען א היים.

— אלזא, אוועק געלעגט דיא ארבייט! האט קאמאנדירט פען, קומט צו

www.libtool.com.cn

שאנדאן און לאמיר איהם זאגען אפען, אז מיר וועלען מעהר ניט ארבייטען. איך וועל זיין אייער אנפיהרער.

זיי האבען אלע אוועק געלעגט זייערע אינסטרומענטען, זיינען ארויף געקראָכען אויף דער שטריק לייטער אויפ'ן שיף און זיינען געגאנגען צו שאנדאן איהם ערקלערן זייער בעשלוס, אז זיי ווילען פאהרען א היים. שאנדאן איז אין דיעזע צייט געשטאנען ביים רודער, לעבען איהם איז געשטאנען דער דאָקטאָר. ער האט גענומען זיין שפעקטיוו און האט בעטראכט דיא געגענד. מיט שרעק און מיט שטוינען האט ער דערזעהן, אז דער אָרט, וואו דאס מעער איז פריי פון אייז, איז ארומגערינגעלט פון אלע זייטען מיט הויכע אייז בערג. ער האט אנגעהויבען צו ציטערן ביי דעם געדאנקען, אז דאס שיף וועט דא זיין פערשפּארט און מעגליך, אז ער וועט מוזען דא בלייבען ביז איבער א יאהר זומער. צום ערשטען מאָל, זייט ער האט קאמאנדירט דיא „פאָרוואָרד" האט ער איינגעזעהן, וואס פאר א שווערע פעראנטוואָרטליכקייט ער האט אויף זיך גענומען צו פיהרען א שיף אויפ'ן אייז מעער ער איז געווען פערצווייפעלט. ער האט זיך קיין עצה ניט געקענט געבען. אין דיעזע מינוט איז צו איהם צו געקומען פען מיט זיינע קאמער־ראדען און האט געזאגט מיט א הויכער, פעסטער שטימע:

— הערר שאנדאן, מיר ווילען ווייטער ניט פאהרען!

— וואס זאָגט איהר? האט שאנדאן אויסגעשריען. ער איז געוואָרען רויט וויא פייער און האט געציטערט פאר כעס.

— מיר האבען גענוג געארבייט פאר אונזער קאפּיטאן, וועלכען מיר קענען ניט און ווייסען ניט, יעצט ווילען מיר מעהר ניט ארבייטען. האט איהר שוין געהערט, וואס מיר זאגען? פארשטעהט איהר אונז? מיר ווילען מעהר ניט ארבייטען.

— איהר מוזט ארבייטען! האט שאנדאן געשריען. איך וועל אייך ווייזען, אז איהר מוזט ארבייטען.

— שרעקט ניט איבער דיא געגנד, ליעבער הערר שאנדאן, האט פען געזאגט קאלט בליטוג, ווען מיר ווילען ניט ארבייטען, קען אונז קיינער ניט צווינגען.

שאנדאן האט ארויס געחאפּט זיין רעוואָלווער. אין דיעזע מינוט איז דשאנכאָן צו געגאנגען צו איהם און האט איהם געזאגט אין דער הויך, אז דיא מאטראָזען זאלען הערן:

— זעהט, אָט שווימט דאָרט א גרויסער אייז־בערג, ווען מיר וועלען זיך ניט בעאיילען ארויס צו פאהרען פון דעם ענגען קאנאל, אין וועלכען מיר געפינען זיך יעצט, וועט ער אונז אין גאנצען פערשפּארען דא אין אייז.

שאנדאן האט זיך אומגעקוקט און געזעהן, אז דשאנסאן האט רעכט. מען וויים ניט פון וואנען איז אנגעקומען א גרויסער אייז־בערג און איז געשוואומען מיט א שרעק־ליכער שנעליגקייט גלייך אויף דיא „פאָרוואָרד".

— איך וועל מיך מיט אייך שפּעטער אָפּרעכענען, האט שאנדאן געזאגט. יעצט זיינען מיר אין געפאהר. שנעל! יעדער אויף זיין פּלאַץ.

דיא מאטראָזען האבען איינגעזעהן דיא געפאהר און יעדער איז געלאָפען אויף זיין פּלאַץ. שאנדאן האט געהייסען טרייבען דאס שיף מיט דער פולער קראפט פון'ם

www.libtool.com.cn

דאַמפף. דיא מאַטראָזען האבען געארבייט, וויא דיא רוחות. עס האט אבער גאר ניט געהאָלפען. יער איידבערג איז געשוואוכען שנעלער פוּן שיף און האט פערשפּאַרט דעם שמאָלען פּאַס וואַסער, וויא א שטיינערנע וואַנד.

— יעצט זיינען מיר פערלאָרען! האט אויסגערופען שאַנדאַן.

ער האט געמאַכט דער מיט אן אונגעהייערען פעהלער. דער קאַפּיטאַן פון א שיף טאָר ניט וויזען פאר זיינע מאַטראָזען, אז ער איז אין פערצווייפלונג. באַלד האט זיך ארויס געוויעזען, וואס פאר א פעהלער ער האט געמאַכט.

— מיר זיינען פערלאָרען! האבען אנגעהויבען צו שרייען דיא מאַטראָזען. יעצט דאַרף יעדער טהאָן, וואס ער וויל.

— לאָמיר אראָפּלאָזען דיא גוטאַפּערטשא שיפלעך! האט געשריען איינער.

— ניין, לאָמיר געהן אין דיא שפּייז קאַמערן! האט געשריען פּען. דאָרט איז דאָ שנאַפּס און ראָם. איידער דערטרונקען צו ווערן אין קאַלטעם וואַסער, איז גלייכער זיך אן צו טרינקען מיט הייסען ראָם.

שאַנדאַן איז געווען פערצווייפעלט. ער האט ניט געקענט ארויס רעדען א וואָרט. ער האט געזעהן, אז אויף דעם שיף איז אויסגעבראָכען א רעוואלוציאָן. דיא מאטראזען וועלען איהם מעהר ניט פאָלגען. דער דאָקטאָר האט צונויפגעלעגט דיא הענד אויף דער ברוכט און איז ארום געגאַנגען שטיל און פערטראַכט אויפ'ן דעק. דיא לאַגע איז געווען א קריטישע.

אין דיעזע מינוט האט א הויכע, מעכטיגע שטימע א געשריי געטהאן:

— יעדער אויף זיין פּלאַץ! דאס שיף זאל בלייבען שטעהן!

אלע האבען זיך אומגעקוקט מיט שטוינען. פון קאַפּיטאַנס קאַיוטע איז ארויס־געקומען דער מאַטראָז גאררי אנגעטהאן, וויא א שיפס־קאַפּיטאַן און האט נאך א מאל א געשריי געטהאן:

— יעדער אויף זיין פּלאַץ! איך בעפעהל אזוי!

— גאררי! האט אויסגעשריען שאַנדאַן, וואס פאר א רעכט האָסט דוא צו בע־פעהלען אויפ'ן שיף? דוא ביסט דאָך א געוועהנליכער מאַטראָז?

גאררי האָט ניט געענטפערט. ער האט א פּייף געטהאן.

— דיוק! האט ער א געשריי געטהאן.

דער הונד איז באַלד ארויפגעשפּרונגען אויפ'ן שיף און האט זיך געלעגט ביי איהם צו דיא פיס. דיא מאַטראָזען זיינען געווען אזוי איבערראַשט פון דיעזער סצענע, אז זיי האבען ניט געקענט רעדען א וואָרט. גאררי איז ארויף געגאַנגען אויפ'ן קאַפּיטאַנס בריקעל און האט געזאגט מיט א מעכטיגער, פייערליכער שטימע:

— אפיציערען און מאַטראָזען! איך בין אן ענגלענדער, וויא איהר. זעהט, איך האב אויפגעצויגען יעצט דיא ענגלישע פאָהן אויף מיין שיף. איך האב אויסגעבויט דיעזעס שיף און האב עס פערזאָרגט מיט אלעם נייטיגען. מיין צוועק איז געווען, אז דיא „פאָרוואַרד" זאָל זיין דאס ערשטע ענגלישע שיף, וועלכע וועט קומען צום נאָרד־פּאָל. דיא ענגלענדער זיינען געווען דיא ערשטע, וועלכע האבען געררייזט אויפ'ן איידמעער, דיא ענגלענדער דאַרפען זיין דיא ערשטע, וועלכע וועלען צו קומען צום נאָרד־פּאָל.

www.libtool.com.cn

טהוט יעדער זיין פפליכט! פון היינט אן בעקומט יעדער צווייא מאָל אזוי פיעל געהאַלט, וויא פיעל עס איז אנגעשריעבען אין זיין קאָנטראַקט. מיין נאמען איז א גוטע גאַראַנטיע, אז איהר ווערט ערהאלטען אייער געלד פינקטליך. מיין נאמען איז א גוטע גאַראַנטיע, אז מיר וועלען דערגרייכען אונזער ציעל.— איך הייס קאַפּיטאַן, האַטטעראַס!

— קאַפּיטאַן האַטטעראַס! האבען אויסגעשריען אַלע מיט איין קול. עס לעבע קאַפּיטאַן האַטטעראַס!

קאַפּיטאַן האַטטעראַס איז ווירקליך א בעריהמטער נאמען אין ענגלאַנד. אלע מאַטראָזען האבען פון איהם געהערט. אייניגע האבען איהם זאגאר געקענט, נור עס איז זיי ניט איינגעפאַלען, אז דאס זאָל זיין דער מאַטראָז גאררי. אַלע האבען געוואוסט, אז קאַפּיטאַן האַטטעראַס איז א מיליאָנער, אז דיא ענגלישע רעגיערונג האט איהם שוין ניט איין מאל געשיקט מיט שיפען אין ווייטע ימים.

— יעצט, האט קאַפּיטאַן האַטטעראַס ווייטער געזאגט, פעראַנקערט דאס שיף צו אן אייז=בערג און לאז יעדער זיך נעהמען צו זיין ארבייט. — שאַנדאַן, דאָקטאָר פּולמאַן, דשאַנסאַן און וואלל, אייך לאַד איך איין צו מיר אין קאַיוטע איך האב מיט אייך צו רעדען וויכטיגע זאַכען.

קיינער האט ניט גערעדט קיין וואָרט. יעדער איז געגאַנגען צו זיין בעשעפטיגונג און האט מורא געהאט ארויס צו רעדען א וואָרט, דער נאמען, קאַפּיטאַן האַטטעראַס, האט געווירקט אויף זיי, וויא א צויבער.

קאַפּיטאַן האַטטעראַס איז געוועזן איינער פון דיא זעלטענסטע מענער ניט נור אין ענגלאַנד זאָנדערן אין דער גאַנצער וועלט. ער איז געוועזן דער איינציגער זוהן פון זעהר א רייכען ביער ברויער אין לאָנדאָן. זיין פּאַטער איז געשטאָרבען, ווען ער איז קוים אַלט געוועזן פונפצעהן יאהר. פון קינד וויים אן האט עס איהם געצויגען צום מעער. זיין דענקען און טראַכטען איז געוועזן, וויא צו פאהרען אויפ'ן מעער, צו בערייזען דיא וועלט, צו טאַכען ענטדעקונגען. קוים איז זיין פּאַטער געשטאָרבען, האט ער איבערגעלאָזען זיין פּאַרמעגען פון עטליכע מיליאָן פונט סטערלינג אין דיא הענד פון א גוטען פערוואַלטער און ער אַליין איז אריין געטרעטען אויף א שיף אלס מאַטראָז. ער איז אויסגעפאהרען אַלע ימים, האט בערייזט אַלע וועלט טהיילע און איז צוריק געקומען א היים מיט א ברענענדיגען דורשט ווייטער צו לערנען, ווייטער צו פאָרשען און צו מאַכען ענטדעקונגען.

דיא לאַנגע רייזען אויפ'ן מעער אלס מאַטראָז האבען איהם געמאַכט שטאַרק, קרעפטיג און געשיקט. ער איז געוועזן ניט שטאַרק הויך, ערדעל, אבער פעסט געבויט. זיינע גלידער זיינען געוועזן אויסגעגאָסען פון פלייש און אייזען. ער פלעגט צו ברעכען מיט דיא הענד א קראַנע (אן ענגלישע זילבער מינצע).

דשאָן האַטטעראַס איז געוועזן אן עכטער ענגלענדער, א שטאָלצער ענגלענדער. ער איז געוועזן א הייסער ענגלישער פּאַטריאָט און האט בעהויפּטעט, אז דיא ערשטע אין דער וועלט, וואס האבען געמאַכט אירגענד וועלכע ענטדעקונג אדער ערפינדונג, זיינען דיא ענגלענדער. איין מאל האט ער גערעדט מיט א פראַנצויזישען שיפס קאַפּיטאַן און האט איהם דערוויעזען, אז דיא גרעסטע ענטדעקונגען אויפ'ן ים האבען געמאַכט

www.libtool.com.cn

דיא ענגלענדער. דער פראַנצויז איז געווען, וויא אלע פראַנצויזען, זעהר העפליך און האט איהם געוואָלט מאַכען א קאָמפּלימענט.

— ווען איך זאָל ניט זיין קיין געבאָרענער פראַנצויז, האט ער איהם געזאגט, וואָלט איך געוואָלט זיין אן ענגלענדער.

— און איך, האט געענטפערט קאפּיטאַן האטטעראַס, ווען איך זאָל ניט זיין קיין ענגלענדער, וואָלט איך געוואָלט זיין אן ענגלענדער.

אזוי וויט איז געגאַנגען זיין שטאָלץ און זיין פּאַטריאָטיזמוס געגען ענגלאַנד. עס איז ניט געווען איין ענגלישער עקספּעדיציאָן אויפ'ן מעער, אין וועלכען ער האט ניט מהיילגענומען אלס אפּיציער, אדער, ווען עס איז ניט געווען קיין שטעלע אלס אפּיציער, אלס איינפאַכער מאַטראָז. אין 1850 האט ער אויסגעבויט א שיף מיט'ן נאמען „פּארוועל" פאַר זיין אייגען געלד, האט אויפגענומען צוואַנציג געזונדע און שטאַרקע מאַטראָזען און איז געפאהרען אויפ'ן אייז־מעער. דאָקטאָר פּולמאַן האט איהם דאמאלס געשריעבען א בריעף און געבעטען, ער זאָל איהם אויפנעהמען אלס דאָקטאָר אויף זיין שיף. ליידער, איז דער בריעף אנגעקומען צו שפּעט. קאַפּיטאַן האטטעראַס האט שוין אויפגענומען אַנאַנדער דאָקטאָר. דאס איז געווען דאָקטאָר פּולמאַנס גליק. דיא „פּארוועל" איז פערשלאַגען געוואָרען אין אייז און האט צו געבראַכט צוויי יאהר אין אייז. עס האט זיך אויס געלאָזט ביי זיי פּראָוויאַנט און קוילען. דיא מאַטראָזען און דיא אפּיציערען זיינען אויסגעשטאָרבען איינער נאָכ'ן אנדערן פון הונגער און קעלט. נור איין קאַפּיטאַן האטטעראַס האט אויסגעהאַלטען. ער איז דורכגעגאַנגען דרייא הונדערט מייל אויפ'ן פערפראָרענעם אייז־מעער גאַנץ אַליין, ביז ער האט אנגעטראָפען עסקימאָסען וועלכע האבען איהם מיט גענומען מיט זיך קיין גרענלאַנד, פון דאָרט איז ער געקומען קיין ענגלאַנד. ווען ער איז אנגעקומען קיין ליווערפּול, איז דיא גאַנצע שטאָדט געלאָפען איהם זעהן. מען האט געוואוסט, אז ער איז פעהיג אלעס צו וואָגען אום נור צו רייזען און צו מאַכען ענטדעקונגען. פון דאַמאלס אן אבער האט קיין מאַטראָז ניט געוואָלט אריינטרעטען אויף דאס שיף, וועלכעס ער האט קאָמאַנדירט, מען האט מורא געהאט, ער זאָל זיי ווייטער ניט פערפיהרען ערגעץ אין עק וועלט.

אין יענער צייט האט א רייכער אמעריקאַנער, מיט'ן נאמען גרינעלל, אויסגעבויט א שיף און האט זיא פערזאָרגט מיט אלעס נייטיגען אום צו פאהרען זוכען דיא פערפאַלענע שיפען און מאַטראָזען פון פראַנקלינס עקספּעדיציאָן. אלס קאַפּיטאַן אויף דיעזען שיף האט ער ערנאַנט אן אמעריקאַנישען דאָקטאָר מיט'ן נאמען קעין, דאס שיף האט געהייסען „דהי עדוועגס". דאָקטאָר קעין האט געמאַכט זעהר וויכטיגע ענטדעקונגען. ער איז צו געקומען מיט זיין שיף נעהענטער צום נאָרד־פּאָל פון אלע אנדערע רייזענדע.

ווען קאַפּיטאַן האטטעראַס האט געלעזען אין דיא צייטונגען פון דיא ענטדעקונגען, וואס דאָקטאָר קעין האט געמאַכט, האט ער עס ניט געקענט אויסהאַלטען. שטייטש! א יענקי זאָל מאַכען גרעסערע ענטדעקונגען פון אן ענגלענדער? דאס האט זיין ענגלישער שטאָלץ ניט געקענט דערטראַגען. ער האט בעשלאָסען צו בויען א שיף און צו פאהרען מאַכען נייע ענטדעקונגען. ער מוז פאהרען ווייטער פון דאָקטאָר קעין און מוז

www.libtool.com.cn

בעווייזען, אז דיא נור ענגלענדער זיינען געווען דיא ערשטע, וואס זיינען צו געקומען צום נארד־פאל.

ער איז געקומען צו פאהרען קיין ליווערפול, האט זיך אין גאנצען אפראזירט, אז מען זאל איהם ניט דערקענען. ער האט געקויפט א הויז הינטער דער שטאדט און פלעגט זיך קיין מאל ניט ווייזען אויף דיא דאקס און האט אויסגעבויט דיא „פארוואררד". מיר האבען שוין געזעהן אין דיא פאריגע קאפיטלעך, אויף וועלכער ארט ער האט איינ־געלאדען ריטשארד שאנדאן און דאקטאר פולמאן. ווען ריטשארד שאנדאן האט געזוכט מאטראזען פאר דיא „פארווארד", איז קאפיטאן האטטעראס געקומען און האט געבעטען, ער זאל איהם אויפנעהמען אלס מאטראז. שאנדאן איז קיין מאל ניט איינגעפאלען, אז דער אפגעריסענער מאטראז גאררי קען גאר זיין דער בעריהמטער קאפיטאן האט־טעראס. דער מאטראז גאררי איז איהם געפעלען, ווייל ער האט געוויזען גוטע צייגניסע און רעקאמאנדאציאנען, דער פאר האט ער איהם אויפגענומען.

יעצט, ווען קאפיטאן האטטעראס האט ארויס געזאגט, ווער ער איז, האבען זיך דיא מאטראזען אנגעהויבען צו צוקוקען צו איהם און האבען איהם אנגעהויבען צו דערקענען. ווען מען זאגט זיי אין ליווערפול, אז קאפיטאן האטטעראס וועט קאמאנ־דירען דאס שיף, וואלטען זיי אויף קיין פאל ניט געוואלט פאהרען מיט איהם, ווייל זיי האבען געוואוסט, אז ער פאהרט ערגעץ אין געפערליכע געגענדען; אזוי אבער, אז זיי האבען ניט געוואוסט, וואוהין זיי פאהרען, זיינען זיי איינגעטרעטען אויפ'ן שיף, ווייל מען האט זיי צוגעזאגט פינף מאל מעהר צו צאהלען, וויא פיעל מען צאהלט אויף אנדערע שיפען.

11טעם קאפיטעל.

קאפיטאן האטטעראס דערקלערט זיין פלאן.

שאנדאן, דער דאקטאר, דשאנסאן און וואלל זיינען אריינגעגאנגען אין דער קאיוטע פון'ם קאפיטאן, וויא ער האט זיי געהייסען. ער אליין איז נאך געבליעבען אויפ'ן דעק און האט געגעבען דיא מאטראזען אייניגע בעפעהלע. באלד איז ער אויך געקומען אין דער קאיוטע און האט זיך אניעדער געזעצט לעבען זיי. זיין ענערגישער כאראקטער האט זיך באלד געצייגט אין פולען גלאנץ. ער האט ניט געווארט אויף קיין צערעמאניען און האט באלד געזאגט פעסט און ענטשלאסען:

— מיינע הערען, איך בין פעסט ענטשלאסען צו פאהרען צום נארד־פאל. איך וויל וויסען אייערע מיינונגען דאריבער. וואס דענקסט דוא, שאנדאן?

— קאפיטאן, האט שאנדאן געענטפערט קאלט, איך דענק גאר נישט. איהר האט צו בעפעהלען און איך מוז אויספאלגען אייערע בעפעהלע.

קאפיטאן האטטעראס האט זעהר גוט בעמערקט, מיט וואס פאר א טאן שאנדאן האט עס געזאגט. ער האט זיך אבער געמאכט ניט וויסענדיג און האט געזאגט:

— ריטשארד שאנדאן, איך וויל וויסען אייער מיינונג איבער דיא רייזע צום נארד־פאל. וועט עס אונז געלינגען?

— ווען איהר פאדערט עס, מוז איך אייך זאגען. ביז אהער איז נאך קיינעם

www.libtool.com.cn
ניט געלונגען צו צוקומען צום נארד־פאָל. איך וויל האָפען, אז מיר וועלען זיין גליקליכער פון אנדערע.

— איך בין זיכער, אז אונז וועט עס יא געלינגען, האט קאפּיטאן האטטעראס געזאגט פעסט און ענטשלאָסען. — און וואס איז אייער מיינונג, דאָקטאָר?

— מיין מיינונג איז האט דער דאקטאר געענטפערט, אז דיא מענשען וועלען דאָך א מאָל צו קומען צום נאָרד־פּאָל. פאר וואס זאלען מיר ניט זיין דיעזע מענשען? וואס קען דען דער מענש ניט אויספיהרען, ווען ער וויל נור? דאס שטארקסטע אויף דער וועלט איז דער מענש?

— איך בין זיכער, אז עס וועט אונז געלינגען, האט קאפּיטאן האטטעראס געזאָגט; ווייל מיר זיינען פערזאָרגט מיט אלעם נייטיגע; מיר בענוצען דיא ערפאהרונגען און דיא לעהרען, וואס דיא רייזענדע פאר אונז האבען געמאכט; מיר געברויכען זייערע לאנד־קארטען און זייערע מעער־קארטען; מיר ווייסען, וואס פאר ארטיקעל זיינען נייטיג פאר אזא רייזע. —

ער איז געבליעבען שטיל און האט זיך געווענדעט צו שאנדאן:

— ענטשולדיגט מיר, איך האב פארגעסען אייך צו דאנקען פאר אייערע גוטע איינריכטונגען און אייער גוטעס קאמאנדירען פון דער „פאָרוואר”. איך בין מיט אלעמען פאָלקאָמען צו פריעדען, דיא מאטראזען אין אלגעמיינען זיינען טיכטיגע מענשען. עס געפינען זיך צווישען זיי נור אייניגע, וועלבע מען מוז נעהמען אין דיא הענד א ביסעל שטרענגער. נו, דאס וועלען מיר שפּעטער זעהן.

שאנדאן האט זיך פארנייגט. ער האט געפיהלט, אז זיין לאגע ווערט פון יעדע מינוט אונאנגענהמער. אָט נור וואס איז ער געוועזן קאפּיטאן און האט קאמאנדירט דאס שיף און יעצט איז ער נור ערשטער אפיציער און מוז אויספאָלגען דיא בעפעהלע, וואס מען גיט איהם. קאפּיטאן האטטעראס האט עס אויך געפיהלט, ער האט איהם ניט געוואָלט קרענקען און האט געזוכט צו רעדען פון עטוואס אנדערש. ער האט זיך געווענדעט צו דשאנסאן און וואלל און האט זיי געזאגט:

— איך פרעג ניט אייערע מיינונג, ווייל איך ווייס, אז איהר זייט מוטהיגע און טיכטיגע מאטראזען, אויף וועלבע איך קען מיך פערלאזען.

— איך מוז אייך זאגען דיא וואהרהייט, קאפּיטאן האט דשאנסאן געענטפערט. אייער אונטערנעהמונגען איז א גרויס איין־שטעלעניש און דענאך וועל איך פאהרען מיט אייך, וואוהין איהר וועט מיך פיהרען, עס מעג זיין, וואס עס וויל זיך.

— דיא זעלבע איז מיין מיינונג, האט דשעמס וואלל געזאגט.

— אייער מיינונג, דאקטאר פרעג איך אויך ניט, האט קאפּיטאן האטטעראס געזאגט. איך קען אייך און ווייס, וויא צו שעצען אייך.

— איך ווייס ניט פאר וואס איהר האט מיך צו שעצען, האט דער דאָקטאָר געענטפערט און האט אראָפּגעלאזען דיא אויגען. איך האב דערוויל נאך גאר נישט געטהאָן פאר דיא עקספּעדיציאָן.

— יעצט, מיינע העררן, האט קאפּיטאן האטטעראס ווייטער געזאגט, וויל איך אייך ערקלערן, פאר וואס איך בין אזוי איבערציינגט, אז אונזער אונטערנעהמען וועט

www.libtool.com.cn

געלינגען און מיר וועלען גליקליך אנקומען צום נאָרד־פּאָל.

אין 1817 איז דאס ענגלישע שיף „נעפּטון“ געקומען ביז 120 מייל פון'ם נאָרד־פּאָל. זיא האט זיך געמוזט אומקעהרן, ווייל זיא איז געגאנגען נור אויף זעגעל, פון דאמפּף האט מען נאך דאמאלס ניט געוואוסט. אין 1826 איז דער בעריהמטער ענגלישער קאפּיטאן פּאררי ארויס געפּאהרען פון שפּיצבערגען און איז אנגעקומען ביז הונדערט צעהן ענגלישע מייל פון'ם נאָרד פּאָל. ער האט זיך געמוזט אומקערן, ווייל עס האט זיך איהם אויסגעלאזט דער פּראָוויאנט. אין 1852 איז דער ענגלישער קאפּיטאן אינגעלפילד צו געקומען ביז 150 מייל פון'ם נאָרד־פּאָל. דער אמעריקאנער, דאקטאר קעין, איז געגאנגען ווייטער פון אלע, ער האט אויפגעפלאנצט דיא אמעריקאנישע פאָהן אויף א בארג הונדערט מייל פון'ם נאָרד־פּאל. דאס אלעס ווייסט איהר, מיינע העררן אזוי גוט, וויא איך. ניט דאס וויל איך אייך זאגען. דיא הויפּט זאכע איז, אז אלע דיעזע מוטהיגע מענער דערצעהלען, אז זיי האבען געזעהן אין דעם געגענד פון'ם נאָרד־פּאָל א מעער, אויף וועלכען עס איז ניטא קיין שטיקעל אייז. דאס מעער איז רוהיג. עס איז דאָרט פיעל ווארעמער, וויא אויפ'ן אייז מעער.

— גאָר פריי פון אייז? האט אויסגערופען שאנדאן. דאס גלויב איך ניט!

קאפּיטאן האטטעראס האט אויף איהם געווארפען א שטאָלצען בליק און האט געזאגט:

— איך דערצעהל דאך אייך זאכען, וואס זיינען געשעהן; איך זאג דאך אייך, ווען זיי האבען זיך געטראפען און מיט וועמען זיי האבען זיך געטראפען.

— אבער יעדער קאפּיטאן דערצעהלט אנדערש, האט שאנדאן געזאגט, עס איז שווער זיך אויף זיי צו פערלאזע. איינער זאגט, אז ער האט גאר ניט געזעהן קיין פרייעס מעער, דער אנדערער דערצעהלט, אז ער האט נור געהערט פון איהם; דער דריטער דערצעהלט, אז ער האט איהם געזעהן פון דער ווייטען, ער האט אבער ניט געקענט צו קומען צו איהם. נון, וויא קען מען זיך דאריף פערלאזען וויא קען מען זיך שטיצען דארויף און אונטערנעהמען אזא געפעהרליכע רייזע?

— איהר האט אונרעכט שאנדאן, האט דער דאָקטאָר געזאגט. איהר זייט דאך אן אלטער מאטראז און קענט דאך זעהר גוט דיא געגענדען ארום דעם אייז־מעער. איהר ווייסט זעהר גוט, אז דיא קאלטסטע געגענדען פון דער וועלט ליעגען אויפ'ן ניין און זיבעציגסטען גראד אין אזיען און אויפ'ן אכט און זיעבעציגסטען גראד אין אמעריקא. פון דאָרט אן הייבט שוין אן ווארעמער צו ווערן. דער נאָרד־פּאָל געפינט זיך אויפ'ן ניינציגסטען גראד, פאר וואס אלזא זאל ניט זיין א גאנץ פרייעס מעער ארום דעם נאָרד פּאָל? אמת, קיינער האט איהם נאך ביז אהער ניט דערגרייכט. דער מענש אבער מוז דאך שטרעבען עפּעס אויף צו טהאן, עפּעס אויס צו געפינען, עפּעס צו ענטדעקען. פאר וואס זאלען מיר עס ניט זיין וועלכע וועלען ענטדעקען דעם נאָרד־פּאָל? קוים וועלען מיר אריבער פאהרען דעם קאלטסטען פונקט פון דער ערד, קענען מיר דאך שוין זעהר לייכט ווייטער פאהרען.

— נו, און וואס וועט איהר טהאן, ווען דיא „פאָרוואַרד“ וועט איינגעפראָרען ווערן אין אייז און וועט זיך ניט קענען ריהרען? האט שאנדאן געפרעגט. מיר שטעהן

www.libtool.com.cn

שוין יעצט איינגעשלאָסען פון אייז. איך זעה ניט, וויא אזוי מיר וועלען ארויסקריעכען.

— איהר ווייסט דאך אזוי גוט, וויא איך, האט דער דאקטאר געענטפערט, אז אין 1817 איז א רוסישער קאזאקען־אפיציער אלעקסיי מארקאוו אריבער געפאהרען דעם אייז־מעער מיט שליטענס. ער איז דורך געפאהרען א שטרעקע פון אכט הונדערט מייל אין פיער און צוואנציג טעג

— הערט איהר, שאנדאן? האט אויסגערופען דער קאפיטאן. ווען א רוסישער קאָזאק האט עס געקענט טהאָן, פאר וואס זאלען מיר ענגלענדער, עס ניט קענען?

— געוויס, וועלען מיר עס קענען! האבען אויסגעשריען אין איין קול דשאנסאן און דשעמס וואלל.

שאנדאן האט געשאקעלט מיט'ן קאפ!

— איך האב אייך שוין געזאגט מיין מיינונג, האט ער געזאגט. איהר זייט דער קאפיטאן. איהר האט צו בעפעהלען, איך וועל אייך פאָלגען, וואס איהר וועט מיר הייסען.

— מיר דארפען אלעס פראָבירען, האט דער קאפיטאן געזאגט. לאמיר ווייזען דער וועלט, וואס ענגלענדער קענען. מאָרגען איז זונטאג, לאמיר לאזען דיא מאטראזען זיך אויסרוהען און פייערן דעם זונטאג, וויא מען פייערט איהם אין ענגלאנד, מאנטאג וועלען מיר זעהן ווייטער וואס צו טהאָן.

ער האט נאך געגעבען אייניגע בעפעהלע און זיי זיינען זיך צוגאנגען יעדער צו זיין ארבייט, נור דער דאקטאר און דער קאפיטאן זיינען געבליעבען אין דער קאיוטע.

— דאקטאר, האט דער קאפיטאן געזאגט, ווען זיי זיינען געבליעבען אליין, אויף שאנדאן קען איך מיך מעהר ניט פערלאזען. עס קרענקט איהם, וואס ער איז יעצט נור דער ערשטער אפיציער און ניט דער קאמאנדיר פון'ם שיף.

— דעם אנדערן טאג איז דער קאפיטאן מיט'ן דאקטאר אראפגעגאנגען פון'ם שיף זעהן, וואס עס טהוט זיך ארום אין דער געגענד. זיי האבען געזעהן מיט שרעק, אז דער אייז־בערג דרענגט זיך אלץ ווייטער און וועט באלד אנקומען צום שיף. דער קאפיטאן איז צו געגאנגען צו א הויכען אייז־בערג און האט אויסגעהאקט אין איהם טרעפ, דאן איז ער ארויפגעקלעטערט אויפ'ן בארג, האט גענומען זיין שפּעקטיוו און האט ארום געקוקט דיא געגענד ארום און ארום. ער האט דערזעה'ן, אז ווייט קיין זידען איז דאס מעער פרייער פון אייז און ער האט אויס גערעכענט, א קוים וועט דיא „פאָרוואַרד" ארויס פון דעם קאנאל, וואו זיא געפינט זיך יעצט, וועט זיא שוין קענען ווייטער פאהרען.

קאפיטאן האטטעראס איז אראפ געגאנגען און האט געזאגט צום דאקטאר:

— מאָנטאג אין דער פריה פאהרען מיר ווייטער. מיר מוזען נור זעהן ארויס צו קריעכען פון דאנען. עס איז היינט דער 24טער מאי, מיר האבען נאך פאר אונז דעם זומער ביז ענדע יולי, מיר וועלען דאן נאך קענען זיין גאנץ ווייט.

ער האט באלד צו גערופען דשאנסאן און דשעמס וואלל און האט זיי געהייסען בויערן א לאָך אין דעם אייז־בערג, וועלכער האט זיי פערשטעלט דעם וועג. זיי האבען אויסגעבויערט א גאנץ טיעפען און ברייטען לאך. ווען דער לאך איז געוועזן פערטיג,

www.libtool.com.cn

האט ער געהייסען אין איהם אריינשיטען הונדערט פונט פולווער און פערשטעלען איהם מיט שטיקער אייז און שנעע, וועלכע זיינען באלד פערפראָרען געווארען און האבען אין גאנצען פערדעקט דאס פולווער. נור איין שטיקעל שטריקעל אנגעשמירט מיט פעך איז ארויס געהאנגען פון דער מינע.

מאנטאג אין דער פריה האט דער קאפיטאן געהייסען האלטען אלעס בערייט צום פאהרען. ער אליין איז צו געגאנגען און האט אנגעצונדען דאס שטיקעל שטריקעל, וואס איז ארויסגעהאנגען פון דער מינע און איז אנטלאָפען צום שיף. אין אייניגע מינוט ארום האט זיך דאס פולווער אנגעצונדען. עס האט געגעבען א טראך, אז דאס גאנצע מעער מיט אלע זיינע אייז־בערג האבען געציטערט.

— שנעל! לאָז דאס שיף געהן! האט דער קאפיטאן קאמאנדירט. דער וועג איז פריי, דער אייז־בערג איז פערשוואונדען!

דער אינזשעניר האט געלאזט געהן דאס שיף מיט פולען דאמפף. אין א פערטיל שטונדע איז זיא ארויס פון'ם קאנאל, וועלכער האט זיך באלד פערשלאסען הינטער איהר. נייע אייז מאסען זיינען אנגעקומען און האבען זיך געדרענגט אין שמאָלען קאנאל. דיא מאטראזען זיינען געוועזן ענטציקט, ווען זיי האבען דערזעהן, וויא געשיקט דער קאפיטאן האט זיך אויסגעדרעהט פון אזא קריטישע לאגע. זיי האבען זיך געפיהלט שטאָלץ, וואס זיי האבען אזא קאפיטאן און האבען מיט איין קויל אויסגעשריען:

— הורראה! דשאָן האטטעראס! הורראה!

דעם 25טען מאי איז דיא "פאָרוואַרד" געפאהרען גאנץ רוהיג. געשיקט און קונסטפאָל האט דער קאפיטאן געפיהרט דאס שיף. דיא מאטראזען האבען איינגעזעהן, אז זיי האבען פאר זיך ניט נור א מאן מיט א פעסטען ווילען, זאָנדערן א טיכטיגען און פעהיגען קאפיטאן, וועלכער ווייסט זיך, וויא אויס צו העלפען אין יעדער פערלעגענהייט. דאס וועטער איז געווארען א ביסעל ווארעמער. אלע האבען אָפגעלעבט און האבען אנגעהויבען צו האָפען, אז זייער רייזע וועט זיין א גליקליכע.

דעם 26טען מאי האט זיך אויפגעהויבען א שטארקער ווינד, וועלכער האט געטריעבען דאס שיף צוריק. דער דאקטאר איז געשטאנען אויפ'ן דעק מיט'ן קאפיטאן.

— מיר מוזען זעהן צו פאהרען צום אינזעל ביטשי, האט דער קאפיטאן געזאגט. אונזערע קאָהלען לאזען זיך אויס, דאָרט וועלען מיר זיך אנגרייטען מיט קאָהלען.

— וואו וועט איהר נעהמען קאָהלען אויף דער אינזעל ביטשי? האט געפרעגט דער דאָקטאָר פערוואונדערט. זא פיעל איך ווייס, וואינט אויפ'ן אינזעל קיין לעבעדיגער מענש, דאָרט וואקסט קיין גרעזעלע, אזוי שטארק איז דאָרט דיא קעלט.

— דיא ענגלישע רעגיערונג האט אין פערשיעדענע צייטען ארויס געשיקט שיפען מיט קאָהלען און האט זיי אויסגעלאדען אויף פיעלע וויסטע אינזלען, האט דער קאפיטאן געזאגט. אלע ענגלישע שיפען, וואס פאהרען אויפ'ן אייז־מעער בעקומען פון דער רעגיערונג א קארטע פון דיעזע אינזלען מיט א גענויער בעשרייבונג, וואו דיא קוילען געפינען זיך. איך האב אויך אזא קארטע און ווייס, וואו עס געפינט זיך אזא לאגער פון קוילען אויף דער אינזעל ביטשי. אמת, אין 1859 איז דער קאפיטאן מעק קלינטאק דאָרט

www.libtool.com.cn

געווען. ער האט געוויס גענומען דארט קוילען. איך גלויב אבער, אז ער האט פאר מיר אויך עפּעס איבער געלאזט.

— מעגליך, אז מיר וועלען דאָרט געפינען נאך אנאנדער פראָוויאנט? האט דער דאָקטאר געפרעגט.

— געוויס! האט דער קאפּיטאן געענטפערט. פערגעסט ניט, אז אויף דער אינזעל ביטשי האט דער קאפּיטאן ראָס צו געבראַכט צוויא ווינטערן; דער קאפּיטאן פּאררי האט דאָרט צו געבראַכט א ווינטער, פיעלע אנדערע מוטהיגע מאטראָזען האבען דאָרט פערבראַכט מאָנאטען לאנג. יעדער פון זיי האט עפּעס איבער געלאזען אן אנדענקען. דער קאפּיטאן ראָסס האט דאָרט אויס געבויט א שטוב און האט עס א נאמען גע־געבען „דיא צו פלוכט".

12טעס קאפּיטעל.

דיא אינזעל ביטשי.

דעם 27טען מאַי איז דיא „פאָרוואַרד" נאך פיעלע שוויעריגקייטען און מיט גרויסער מיה ענדליך צו געקומען צו דער אינזעל ביטשי. דער קאפּיטאן האט געהייסען פעראנקערן דאס שיף צו א גרויסען אייז־בערג און ער, דער דאקטאר און דשאנסאן זיינען ארויס געגאנגען אויפ'ן ברעג. דיא אינזעל איז געווען לעדיג, גאַקעט, טרויעריג און איינזאם. דער באדען איז בעדעקט מיט שנעע און מיט גרויסע שטיינער. זיי האבען באלד דערזעהן דאס הויז, וועלכעס דער קאפּיטאן ראָסס האט אויסגעבויט אין 1851. זיי זיינען צו געקומען צום הויז. דיא טהיר איז געווען אָפען, אין שטוב איז אלעס געלעגען אויף זיין אָרט, קיינער האט עס ניט גערירהרט.

— אָט איז דער אויווען פון שטיינער, וועלכער ראָסס האט זיך געמאַכט, האט דער קאפּיטאן געזאגט. אָט שטעהט נאך א פעסעל געזאַלצען פלייש, וועלכעס ער האט דאָ איבערגעלאזט; אט שטעהן נאך אנדערע זאכען, וועלכע ער האט דא געלאזען — אלעס איז פערפראָרען, פערשטיינערט, הארט וויא אייזען.

זיי האבען פראָבירט עפּענען דאס פעסעל געזאַלצען פלייש. עס איז געווען פריש. גלייך וויא נור וואס אניעדער געלעגט, אבער נור מיט א האַק אדער מיט א זעג האט מען געקענט נעהמען א שטיקעל דערפון. דער דאקטאר האט זיך ווענינ געקימערט וועגען פראָוויאנט; ער איז באלד ארויסגעגאנגען פון'ם הויז אויס פאָרשען דיא אינזעל. אייניגע הונדערט שריט פון'ם הויז האט ער דערזעהן א בילד, וועלכעס האט געמאַכט אויף איהם א טיעפען איינדרוק. צווישען שטיינער זיינען געליעגען צוויא מענשען אין מאטראזען קליידער. צו קאָפּען איז געשטאנען א ברעטעלע, אויף וועלכען עס איז געווען אנגעשריעבען דער נאמען פון דיא מאטראזען און ווען זיי זיינען געשטאָרבען, דאס איז געווען דעם 20טען נאָוועמבער 1851. עלף יאהר זיינען פאַראיבער זינט זיי זיינען גע־שטארבען און זיי זיינען געווען נאך גאנץ און פריש, גלייך וויא עס וואָלט געווען נעכטען. עס האט זיך אויסגעוויעזען, אז זיי שלאָפען רוהיג, צו געטולעט איינער צום אנדערן. קיינער האט זייער שלאָף ניט געשטערט, קיינער האט זיי ניט בעאונרוהיגט. ער האט זיך צו גערירהרט צו זיי און האט געזעהן, אז זיי זיינען האלב פערשטיינערט. אייניגע מינוטען איז ער געשטאנען און האט זיי בעטראַכט, דאן האט ער געזאגט:

www.libtool.com.cn

— שלאָפט רוהיג, אָפּפער פון דער וויסענשאפט! אייערע קאמעראדען וועלען דענקען אן אייך!

ער איז געגאנגען ווייטער זוכען, פאָרשען, לערנען. אין איין אָרט האט ער געפונען א שטיין, אויף וועלכען עס איז געווען אויסגעקריצט דיא בוכשטאבען:

E. I. 1849.

ער האט זיך דערמאנט, אז אין 1849 איז דער קאפּיטאן בעללאָ געווען אויף דיעזעם אינזעל מיט צווייא שיפען Enterprise און Investigator, דאס האט ער איבער־געלאזט א צייכען, אן אנדענק.

מיינע לעזער וועלען פּיעלייכט אויף מיר ניט ברוגז זיין, ווען איך וועל זיי דא וויעדערהאָלען דיא געשיכטע פון סער בנימין פראַנקלין.

זייט מען האט ענטדעקט אמעריקא, האט ענגלאנד געזוכט צו געפינען א וועג ארום צו פאהרען אמעריקא דורך דעם נאָרדליכען אייז־מעער. דיעזער וועג וואָלט געווען זעהר וויכטיג פאר ענגלאנד און דער גאנצער וועלט. ענגלאנד האט ארויסגעשיקט פערשיעדענע עקספּעדיציאָנען אין פערשיעדענע צייטען. עס איז אבער קיינעם ניט געלונגען זיך דורך צושלאגען דורכ'ן אייז. ענדליך האט דער בעריהמטער געלערנטער און טיכטיגער קאפּיטאן, סער בנימין פראנקלין זיך אונטערנומען צו זוכען דיעזען וועג.

דעם 23טען מאי 1845 איז פראַנקלין ארויסגעפאהרען פון ענגלאנד. ער האט געהאט מיט זיך צוויי שיפען Erebus און Terror. אויף דיעזע צווייא שיפען זיינען געווען דריי און צוואנציג אפּיציערען און הונדערט און פונפצעהן מאטראזען. דעם 25טען אויגוסט האט ער פון גרענלאַד צוריק געשיקט קיין ענגלאנד דרייא קראנקע מאטראזען מיט א בריעף, אין וועלכען ער האט געשריעבען, אז ער האט פּראָוויאנט און אלעס נייטיגע אויף דריי יאהר. פון דאמאלס אן האט מען ניט פון איהם, ניט פון זיינע שיפען, ניט פון זיינע מענשען קיין שום נאכריכט ניט ערהאלטען. אין אקטאבער 1846 האט דער קאפּיטאן ראָסס געזאגט דער ענגלישען רעגיערוג, אז ער איז זעהר בעאונרוהיגט, וואס עס איז קיין נאכריכט ניטא פון בנימין פראנקלין און אז מען זאל שיקען א שיף איהם זוכען, אבער דיא לאָרדעס פון דער ענגלישען אדמיראליטעט האבען איהם ניט געהערט און האבען געענטפערט, אז עס איז נאך צו פריה. עס איז פערגאנגען ווייטער א יאהר, עס איז געקומען דער זומער פון 1847 און פון פראנקלין איז נאך אלץ גאר קיין נאכריכט ניט געקומען. דיא לאָרד'ס האבען אנגעהויבען אונרוהיג צו ווערן, עס איז שוין אבער געווען שפּעט צו שיקען שיפען איהם צו זוכען. דאך האט מען אנגעהויבען זיך פאָר צובערייטען צו א גרויסער עקספּעדיציאָן. צו ערשט האט מען ארויסגעשיקט יעגערס און עסקימאָסען פון קאנאדא. זיי האבען א גאנצען ווינטער דורך געזוכט דעם גאנצען אמעריקאנישען ברעג, ביז וואנען זיי האבען געקענט גרייכען. זיי האבען אבער גאר ניט געפונען. פון דאמאלס אן זיינען פערגאנגען 33 יאהר, אין וועלכע דיא מוטהיגסטע מענער, דיא טאַפּפערסטע שיפס־קאפּיטענע און דיא טיכטיגסטע מאטראזען האבען זיך איינגעשטעלט דאס לעבען און האבען אויסגעזוכט און אויסגעפאָרשט יענע שרעק־ליכע קאלטע געגענדען אום צו געפינען א שפּור פון פראנקלין און פון זיינע מענשען, ערשט אין 1878 איז עס געלונגען פאָלשטענדיג צו בעווייזען, וואו פראנקלין איז געפאהרען

www.libtool.com.cn

מיט זיינע שיפען, וויא דיא שיפען זיינען איינגעפראָרען געווארען, וואו זיי האבען צו געבראכט דעם זומער 1847 און וואו זיי זיינען אלע אויסגעשטארבען פאר הונגער און פאר קעלט אין 1848.

בעזאנדערס אויסגעצייכענט אין דיעזע אונטערזוכונגען האבען זיך דיא ענגלישע שיפס־קאפּיטאנע דשיימס קלארק ראָסס, מעק קליוד און מעק קלינטאק און דער דאקטאר קעין Kane. דער קאפּיטאן דשיימס ראָסס איז ארויסגעפאהרען פון ענגלאנד אין 1848 מיט צוויי שיפען. זיין רייזע האט געדויערט צוויי יאהר. אויפ'ן וועג האט ער געשריעבען בריעף אויף פראנקלינ'ס נאמען; האט זיי אריינגעלעגט אין גוט פערקאָרקטע פלעשער און האט זיי געוואָרפען אין וואסער, ער האט גערעכענט, אז פיעלייכט וועט איינע פון דיעזע פלעשער קומען אין דיא הענד פון פראנקלין אדער פון זיינע מענשען. אין דיא לאנגע ווינטער מאנאטע, ווען זיינע שיפען זיינען געוועזען איינגעפראָרען, האט ער געחאפּט אין איניגע געגענדען פיקס און האט זיי אנגעטהאן אויפ'ן האלז לעדערנע בייטלעך, אין וועלכע עס זיינען געלעגען בריעף צו פראנקלין, אז מען זוכט איהם און מען האט אנגעגרייט פּראָוויאנט אויף פערשיעדענע אינזלען. אויף וואס פאר א אינזעל ראָסס איז געקומען, האט ער באלד אריינגעשלאָגען אין דער ערד א הויכען דראנג מיט דער ענגלישער פאָהן. אויפ'ן דראנג איז געוועזען אויסגעשניטען מיט א מעסער דיא ווערטער: „גראב אונטען!" אונטערן דראנג האט ער פערגראבען א בלעכען שאכטעל מיט א בריעף, אין וועלכען ער האט בעשריעבען אלע אינזלען און אלע ערטער, וואו ער האט איבערגעלאזען פּראָוויאנט און קוילען.

ליידער, זיינען אלע זיינע בעמיהונגען געוועזען אומזיסט. ער האט קיין שפּור ניט געפונען פון פראנקלינס עקספּעדיציאָן. אין דער זעלבער צייט זיינען געפאהרען אנדערע טיכטיגע און געלערנטע מענער זוכען בנימין פראנקלין מיט זיינע שיפען. א שיפס־קאפּיטאן ראָבערט שעדדאן איז געפאהרען אויף זיינע אייגענע קאָסטען און אויף זיין אייגענעם שיף „נענסי דאוסאן", א דאקטאר גודסער אויף דעם שיף „עדוויים", קאפּיטאן קענעדי אויף דעם שיף „אלבערט". ביז אין 1850, אלזא פינף יאהר זייט פראנקלין איז ארויסגעפאהרען פון ענגלאנד, האט מען פון איהם קיין שום נאכריכט ניט ערהאלטען און קיין שפּור ניט געפונען. עס האט געקאָסט מיליאָנען פונט שטערלינג און הונדערטער מענשען לעבען, און אלעס איז געוועזען אומזיסט.

דאס שיקזאל פון בנימין פראנקלין מיט זיינע מענשען האט אנגעהויבען צו פּעראינטערעסירען גאנץ אייראפּא און אמעריקא. עס איז ניט געוועזען איין לאנד אין דער וועלט, וועלכעס האט ניט בייגעשטייערט מיט געלד אדער מיט שיפען צו זוכען דיא פערפאלענע. זאָגאר רוסלאנד האט ארויסגעשיקט א שיף אין אייז־מעער זוכען און פאָרשען נאך בנימין פראנקלין. אמעריקא האט ארויסגעשיקט צוויי עקספּעדיציאָנען. דיא ערשטע האט זעהר וועניג אויפגעטהאן און איז באלד צוריק געקומען. בעריהמט איז דיא צווייטע אמעריקאנישע עקספּעדיציאָן אונטער דעם קאמאנדא פון דאקטאר אלישע קעין. ער איז געקומען נעהנטער פון אלע אנדערע צום נאָרד־פּאָל. ער האט צוואר זיין צוועק ניט דערגרייכט, ער האט פון פראנקלין מיט זיינע מענשען גאר ניט אויסגעפונען, דערפאר אבער האט ער זעהר פיעל אויפגעטהאן פאר דיא וויסענשאפט.

www.libtool.com.cn

ער האט אויסגעפֿ' יענע געגענדען, האט פון זיי אראָפּ גענומען לאַנד־קאַרטען או
האט זיי זעהר גע. און ריכטיג בעשריעבען.

אין 1852 איז ארויסגעפאהרען אן ענגלישער לאָרד, סער עדוואַרד בעלטשער מיט פינף שיפען זוכען פראַנקלין מיט זיינע שיפען. דאס איז געווען דיא אונגליקליכסטע עקספעדיציאָן פון אלע. ער איז ווייט ניט געפאהרען און נאך אין דעם זעלבען יאהר — 1852 — זיינען פיער פון זיינע שיפען פערפראָרען געוואָרען און ער מיט זיינע מענשען האבען געמוזט אלע זיך צונויפדרענגען אויף דעם פינפטען שיף, וועלכעס האט זיך קוים געהאלטען. זיי האבען יעדער מינוט געציטערט: אז דאס אייז זאל זיא ניט צו קוועטשען. צום גליק איז אנגעקומען אן אמעריקאנישע שיף און האט זיי מיט גענומען מיט זיך קיין באָסטאָן. דא האט דיא אמעריקאנישע רעגיערונג רעפּארירט דאס שיף אויף איהרע קאָסטען, האט עס א נאמען געגעבען „אנגלאָ־אמעריקען“ און האט עס צוריק געשיקט קיין ענגלאַנד אלס פּרעזענט דער קעניגין וויקטאָריא. אין 1878 ווען מען האט שוין אויסגעפונען אלעס איבער פראַנקלין מיט זיין עקספעדיציאָן, האט דיא קעניגין וויקטאריא געהייסען מאכען א טיש פון דיא ברעטער פון דיעזען מערקווירדיגען שיף און האט עס געשיקט אלס פּרעזענט דעם פּרעזידענטען פון דיא פעראייניגטע שטאַאטען.

ווען דיא ענגלישע רעגיערונג האט געזעהן, אז אלעם זוכען און אלע עקספּעדיציאָנען זיינען אומזיסט, האט זיא ערקלערט, אז פראנקלין מיט זיינע מענשען זיינען פערפאלען געווארען און האט שוין מעהר קיינעם ניט געוואלט שיקען איהם זוכען. דאמאלס האט דאס ענגלישע פאָלק געוויעזען, אז עס איז עדעלער און פרייגיביגער פון דער ענגלישער רעגיערונג. דאס ענגלישע פאָלק האט זיך צונויפגעלעגט א האלבען מיליאָן פונט סטערלינג און האט ארויסגעשיקט צוויא שיפען זוכען פראנקלין מיט זיין עקספּעדיציאָן. דער קאמאנדיר פון דיעזע שיפען איז געווען דאקטאר רעה Rae. אין 1854 האט דאקטאר רעה געטראָפען עסקימאָסען, וועלכע האבען איהם דערציעהלט, אז מיט עטליכע יאהר צוריק האבען זיי געזעהן א פּארטיע ווייסע מענשען, וועלכע זיינען געגאנגען קיין זידען — קיין אמעריקא. דאס איז געווען דיא ערשטע נאכריכט, וואס מען האט ערהאלטען פון בנימין פראנקלין. דיעזע נאכריכט איז צוואר פון זעהר א קליינער בעדייטונג, אבער זיא האט אויפגערירט גאנץ ענגלאנד. ליידי דשיין פראנקלין, בנימין פראנקלין׳ס פרוי, האט זיך געווענדעט צו דער ענגלישער רעגיערונג און האט געבעטען, אז מען זאָל ווייטער שיקען שיפען זוכען איהר מאן. דיא ענגלישע רעגיערונג אבער האט זיך געמאכט טויב און האט איהר ניט געוואָלט הערן. ליידי פראנקלין האט פערקויפט איהרע בריליאַנטען און אלעס, וואס זיא האט געהאט און האט אויף אייגענע רעכנונג ארויס־געשיקט א שיף מיט׳ן נאמען „פאָקס“ אונטער דאס קאמאנדא פון׳ם טיכטיגען און פעהיגען קאפּיטאן מעק קלינטאָק. פיעלע געלערנטע מענשען זיינען איינגעטרעטען אויף שיף אלס פרייוויליגע. דער וועלט בעריהמטער ענגלישער דאקטאר וואָקער איז אריינ־געטרעטען אלס דאקטאר אומזיסט: דיא קאפּיטאנע יונג און האבסאן זיינען אריינגע־טרעטען אלס מאטראָזען אומזיסט, פיעלע אנדערע בעריהמטע מענער האבען עס גערעכענט אלס עהרע, וואס מען האט זיי אויפגענומען אין דיעזע געפעהרליכע עקס־פּעדיציאָן.

www.libtool.com.cn

דעם 1טען יולי 1857 איז דיא „פּאָקס“ ארויס געפּאהרען פון אבערדין אין שאָטלאַנד. ביז מערץ 1859, אלזא צוואַנציג מאָנאַטע איז דער „פּאָקס“ ארומגעפאהרען אין פערשיעדענע געגענדען און האט גאר נישט אויסגעפונען. מעק קלינטאק איז ניט געווען דער מענש, וועלכער פערצווייפעלט און לאָזט זיך אָפּ, ווען עס גערא‍טה איהם עפּעס ניט. אין מערץ 1859 האט ער פּעראנקערט זיין שיף, האט צוטהיילט זיינע מענשען אין צווייא פּארטיען. ער מיט איין פּארטיע זיינען געגאנגען אין איין זייט, און האבסאָן מיט דער אנדערער פּארטיע זיינען געגאנגען אין דער אנדערער זייט. ער האט געטראָפען אויפ׳ן וועג עסקימאָסען, ביי וועלכע ער האט געפונען שטיקלעך אייזען פון א שיף. ער האט זיי אנגעהויבען אויס צו פרעגען, וואו זיי האבען גענומען דיא שטיקלעך אייזען און האט זיי צו געזאגט צו געבען פּרעזענטען, ווען זיי וועלען איהם ברענגען נאך זאכען, וואס קומען פון אייראפּא. איינער פון דיא עסקימאָסען האט געזאגט, ווען ער וויל ווארטען א פּאָר טאָג, וועט ער איהם ברענגען א שעהנע זאך פון אייראפּא. ער איז געלאָפען א היים און האט געבראכט א זילבערנעם לעפעל, אויף וועלכען עס זיינען געווען אויסגעקריצט דיא בוכשטאבען .B. F בנימין פראנקלין.

יעצט זיינען אלע געווען איבערצייגט, אז פראנקלין מיט זיינע מענשען זיינען דא ערגעץ אומגעקומען און זיי האבען אנגעהויבען צו זוכען מיט פרישען מוטה און ענערגיע. דעם 25טען אפּריל זיינען זיי געקומען צום ברעג ים און האבען געפונען א גרויסען הויפען שטיינער, מען האט געזעהן, אז דיא שטיינער זיינען צונויפגעלעגט געווארען פון מענשען. זיי האבען זיי צונומען און האבען ווירקליך געפונען אין א בלעכען שאכטעל א דאָקו־מענט, וועלכער איז שפּעטער געוואָרען בעריהמט אין דער געשיכטע פון דיא ענטדעקונגען אין אייז מעער. דיעזער דאָקומענט געפינט זיך יעצט אין מוזעאום אין לאָנדאָן. אין דיעזען דאָקומענט, אן ארט טאָגע־בוך, איז געשטאנען דיא גאנצע רייזע פון בנימין פראנקלין מיט זיינע שיפען. זיי זיינען איינגעפראָרען געוואָרען אין אייז און האבען געמוזט אוועקוואָרפען דיא שיפען און פאהרען אויף שליטענס איינגעשפּאנט מיט הינט. דיא הינט האבען זיי געקויפט אין גרענלאנד. דאס גאנצע יאהר 1846 זיינען זיי ארומגעפאהרען אין פערשיעדענע געגענדען אין דער האָפנונג, אז זיי וועלען טרעפען א שיף זיי האבען אבער גאר ניט געטראָפען. דאס לאנד, אויף וועלכען זיי זיינען יעצט געווען, איז בעקאנט מיט׳ן נאמען קעניג ווילהעלמס לאנד. דיא קעלט איז דארט שרעקליך. עס געפינט זיך אין דיעזען לאנד קיין חיה און קיין מענש. זאגאר דיא עסקימאָסען אנטלויפען פון דיעזעם לעדיגען, טויטען און טרויעריגען לאנד. עס האט זיי אנגעהויבען צו פעהלען איניגע נייטיגע זאכען. דיא שרעקליכע קראנקהייט פון דיא קאלטע געגענדען, סקאָרבוט (צינגא אויף רוסיש) איז אויסגעבראכען צווישען זיי.

דיעזע קראנקהייט איז איינע פון דיא שרעקליכסטע. זיא גרייפט אן צו ערשט דאס צאהנפלייש (יאסלעס) זיי ווערן וואונדיג און עס הייבט אן צו געהן פון זיי בלוט. דער קראנקער הייבט אן צו ווערן פיעבעריג, אויף דיא פיס ווייזען זיך וואונדען, פון וועלכע עס רינט בלוט. דיא צעהנער פאלען ארויס דאס גאנצע מויל ווערט איין וואונד, דיא גליעדער צופאלען און דער מענש שטארבט אין שרעקליכע שמערצען. צום גליק פאר דיא מענשהייט, געפינט זיך דיעזע קראנקהייט נור אין דיא גאנץ קאלטע לענדער

www.libtool.com.cn

און זאגאר דארט האט דיא מוטער נאטור א מיטעל אנגעגרייט געגען דיעזע שרעק־ליכע קראנקהייט. עס וואקסט דארט א מין גראז מיט'ן נאמען לעפעלקרויט, Cochlearia וועלכע איז דאס בעסטע מיטעל געגען דיעזע קראנקהייט. אנאנדערער גוטעס מיטעל איז לימינע זאפט, לימינע זאלץ. צום אונגליק, האט זיך ביי פראנקלין אויסגעלאזט זיין פארראטה (זאפאס) פון לימינע זאלץ און קיין לעפעלקרויט איז ניט געווען צו קריעגען אין יענע וויסטע און טרויעריגע געגענד.

דעם 7טען יוני 1847 איז פראנקלין געשטארבען פון סקארבוט, מיט אייניגע טעג שפעטער זיינען געשטארבען ניין אפיציערען און 25 מאטראזען, דיא איבעריגע האבען בעשלאסען צו געהן ווייטער קיין זידען—קיין אמעריקא.

דאס איז געווען דער וויכטיגער דאקומענט, וואס דער קאפיטאן מעק קלינטאק האט געפונען. ער האט געוואלט געהן ווייטער, זוכען וואו דיא איבעריגע זיינען גע־בליעבען, אבער צווישען זיינע מענשען האט זיך געוויעזען דיא געפעהרליכע קראנקהייט, דער סקארבוט. ער איז דאהער געווען געצוואונגען זיך אומצוקערן קיין ענגלאנד.

מעק קלינטאק האט געבראכט דאס טאגע בוך קיין ענגלאנד און אלע זיינען געווען איבערצייגט, אז פראנקלין מיט אלע זיינע מאטראזען און אפיציערען זיינען אומ־געקומען און עס לוינט זיך ניט זיי ווייטער צו זוכען. ליידע פראנקלין אבער האט ניט גערוהט, זיא האט געוואלט וויסען אלעס, וואס מיט זיי איז געשעהן. זיא האט געשריעבען צו גארדאן בענעט, דער אייגענטהימער פון'ם New York Herald און זיי האבען צו זאמען ארויסגעשיקט שיפען צו זוכען דעם רעסט פון פראנקלינס עקספעדיציאן. ערשט אין 1878 האט מען אלעס אויסגעפונען. מען האט אויסגעפונען דיא טויטע אפיציערען און מאטראזען. ביי אייניגע האט מען געפונען זייערע נאטיץ ביכער, זייערע טאגע ביכער, אין וועלכע זיי האבען געשריעבען נאך אייניגע מינוטען פאר זייער טויט.

איך האב מיך אביסעל פערברייטערט איבער פראנקלין'ס עקספעדיציאן, ווייל זיא איז נייטיג צו דער ערקלערונג פון אונזער ווייטערדיגע ערצעהלונג, וועלכע איך וויל יעצט ווידער אויפנעהמען.

דאקטאר פולמאן האט זיך אום קיין זאך ניט געקימערט. ער איז ארומגעגאנגען אויפ'ן אינזעל מיט א גרויסער טארבע און האט אויפגעהויבען יעדעס שטיינדעלע, וואס איז איהם געפעלען. שאנדאן איז געבליעבען אויפ'ן שיף, ער האט אוסגעמיעדען דעם קאפיטאן און האט נור געטהאן וואס מען האט איהם געהייסען. קאפיטאן האטטעראס איז טאג און נאכט געלעגען איבער זיינע לאנד־ און מעער־קארטען. ער האט געגעבען זיינע בעפעהלע אין קורצע, שארפע און בעשטימטע ווערטער. דיא מאטראזען האבען פערשטאנען וואס דא קומט פאר און האבען זיך גאנץ רוהיג פערהאלטען. זיי האבען געווארט, וואס עס וועט ווייטער פארקומען. זיי האבען פערבראכט אויף דער אינזעל ביטשי אייניגע טעג. זיי האבען אנגעלאדען דאס שיף מיט קוילען פון'ם לאגער, וועלכען דיא ענגלישע רעגיערונג האט דארט איבערגעלאזען, וויא קאפיטאן האטטעראס האט געזאגט. ענדליך האט דער קאפיטאן געהייסען אויפהייבען דעם אנקער און פאהרען ווייטער קיין נארדען. דאס מעער ארום דעם אינזעל ביטשי איז געווען פריי פון אייז, ווייטער אבער האט מען געזעהן גרויסע אייז־בערג שווימען.

www.libtool.com.cn

דער 4טער יוני איז געווען א ווארעמער טאג, זעלבסטפערשטענדליך, פאר יענע געגענדען. ביי אונז וואָלט עס געהייסען שטאַרק קאַלט. דער ווארעמער טאג האט אבער זעהר בעאונרוהיגט דיא מאַטראָזען און דיא אפיציערען. מען האט געמוזט זעהר פאָר־זיכטיג זיין. — דיא אייז־בערג ווערן פון אונטען אפּגעריעבען פון דיא וועלען (חוואַליעס) פון'ם מעער. עס קומט אויס, אז דער טהייל פון'ם אייז־בערג, וועלכער שווימט אויפ'ן וואַסער, איז פיעל שווערער, אלס דער טהייל, וועלכער ליעגט אין וואסער. דער אייז־בערג פערליערט זיין גלייכגעוויכט און פאַלט אום. מען קען זיך לייכט פאָרשטעלען, וואס פאר א שרעקליכען רעש אזא אייז־בערג מאַכט, ווען ער קעהרט זיך איבער! א מאַסע פון מיליאָנען פונטען פאַלט אום פלוצלונג. דאס מעער ארום הייבט אן צו קאָכען, עס הייבען זיך אויף שרעקליכע וועללען, וועלכע זיינען אים שטאַנד צו דערטרענקען א שיף. זעהר אָפט מאַכט זיך, אז דער אייז־בערג ווערט דערביי צובראָכען אױף שטיקער. יעדעס שטיק איז אומשטאַנד צו צערברעכען און צערשטערען דיא שטאַרקסטע שיף.

קאַפּיטאַן האַטטעראַס האט זעהר גוט געקענט דיא געפאַהרען פון א ווארעמעס וועטער אויפ'ן אייז־מעער. ער איז געשטאַנען א גאַנצען טאָג אויף זיין בריקעל און האט קאָמאַנדירט. אום מיטאג האט זיך געוויעזען איינע פון דיא זעלטענסטע ערשיינונגען פון דער נאַטור, וועלכע מען קען זעהן נור אין יענע קאַלטע געגענדען. עס האבען זיך געוויעזען אויפ'ן הימעל צוויי זונען. ארום זיי זיינען געווען גרויסע רינגען פון אלערליי פאַרבען פון'ם רעגענבויגען, רויט, גרין, געל און בלוי. דער דאָקטאר האט זיך ניט געקענט אפּרייסען פון דיעזע גרויסאַרטיגע ערשיינונג. דיא אלטע מאַטראָזען, וועלכע זיינען שוין געווען עטליכע מאָל אויפ'ן אייז־מעער, האבען געזאגט, אז דיעזע ערשיינונג ווייזט, אז עס וועט באַלד אויספאַלען א שרעקליכער שנעע און עס וועט ווערן קאַלט.

דעם אנדערן טאג איז ווירקליך געוואָרען קעלטער. דער הימעל איז געווען בעדעקט מיט שווערע בלייפאַרביגע וואָלקענס. גענען מיטאג האט זיך אויפגעהויבען איינע פון יענע שרעקליכע שנעע יאַטירמע (זאווערוכע'ס) פון וועלכע מען קען נור האבען א בעגריף, ווען מען זעהט עס מיט דיא אויגען. דער שנעע איז געפאַלען אזוי געדיכט, אז אויפ'ן דעק האט איינער דעם אנדערן ניט געקענט זעהן אויף צוויי שריט. דער שנעע אין יענע געגענדען איז אויך אביסעל אנדערש, וויא ביי אונז. ווער עס האט זיך צוגעקוקט צו א שנעע, דער האט געוויס בעמערקט, אז ער בעשטעהט פון קליינע פלאַטשיגע (פלאַכע) שטערנדלעך. אין יענע געגענדען איז דער שנעע שפּיציג, וויא גאַנץ קליינע נאַדלען.

אין אזא שנעע־שטורם איז זעהר שווער צו פאַהרען. מען זעהט ניט, וואוהין צו פאַהרען. קאַפּיטאַן האַטטעראַס האט אנפאַנגס פראָבירט צו פיהרען דאס שיף. ער האט זיך אבער באַלד איבערצייגט, אז עס איז אונמעגליך און האט זיא געהייסען פערא ַזערן.

— דער מאַגנעטישע פּאָל! האט אויסגעשריען דער דאָקטאָר און איז געלאָפען זוכען עם קאַפּיטאַן. מיר זיינען יעצט פונקט אויפ'ן מאַגנעטישען־פּאָל!

מיינע לעזער וועלען געוויס וועלען וויסען, וואס עס הייסט דער מאַגנעטישער פּאָל. איך על זיי ערקלערן אין קורצע ווערטער. יעדער פון אייך האט געוויס א מאָל געזעהן

www.libtool.com.cn

א קאָמפּאַס. אין דער מיטו קאָמפּאַס געפינט זיך א קליין ווייזעריל, וועלכער ווייזט שטענדיג, וואו עס איז דיא נאָרד זייט (צפון זייט) ווען מען פאהרט אבער קיין צפון זייט, בעמערקט מען, אז דאס קליינע ווייזעריל, אדער דיא מאַגנעט נאדעל, פערליערט צו ביסלעכוויים איהר קראַפט. זיא דרעהט זיך ניט אזוי לעבעדיג און אזוי שנעל קיין צפון זייט. ווען מיר פאהרען נאך ווייטער, קומען מיר ענדליך צו א פונקט, וואו דיא מאַגנעט נאדעל ווייזט גאר ניט. מען קען זיא דרעהן, וואו מען וויל, זיא בלייבט שטעהן אויף דעם אָרט, וואס מען האט זיא אנגעשטעלט און לויפט ניט צוריק קיין צפון זייט. ווען מען הענגט אבער אויף א מאַגנעט־נאדעל אויף א זייד, דרעהט זיא זיך אויס מיט'ן שפּיץ צו דער ערד.

דיעזער פּונקט אויף דער ערד הייסט דער מאַגנעט־פּאָל. ווען מען פאהרט ווייטער קיין צפון זייַן, זעהט מען, אז דיא מאַגנעט־נאדעל הייבט אן צו ווייזען קיין דרום זייט. — דער קאָמפּאַס איז זעהר א נוצליכער אינסטרומענט אויפ'ן ים. דער שיפסקאַפּיטאַן געפינט דורך איהם דעם וועג, וואס ער דאַרף פאהרען. ווען דער קאָמפּאָס דיענט אבער ניט, וויא ביים מאַגנעט־פּאָל, קען צו מאל דער קאַפּיטאַן ניט אויסגעפינען זיין וועג. אין דער לעצטער צייט האבען געלערנטע מענשען אויסגערעכענט אקוראַט אלע ענדערונגען, וואס קומען פאָר מיט'ן קאָמפּאַס, ווען מען פאהרט אין צפון זייט פון דער וועלט און ווען מען פאָהרט קיין דרום זייט.

דער דאָקטאָר איז געווען זעהר אונגעדולדיג. ער האט געוואוסט, אז אין 1831 האט דער בעריהמטער ענגלישער שיפסקאַפּיטאַן, דשיימס ראָסס ענטדעקט דעם מאַגנעטישען־פּאָל אויף דער אינזעל בוטיא. יעצט, ווען זיין קאָמפּאַס ווירקט ניט, דיא מאַגנעטישע נאדעל דרעהט זיך ניט, איז עס דאָך א בעוויז, אז דאס שיף געפינט זיך לעבען דער אינזעל. ער האט זעהר געוואָלט זיין אויף דיעזע אינזעל. אבער דערווייל איז עס געווען אונמעגליך. זאָלאנג דער שנעע שטורם דויערט, מוז מען בלייבען שטעהן אויף אן אָרט.

דער שנעע שטורם האט געדויערט צוויי טאג. דיא קעלט איז געווארען שטאַרקער. דער שנעע ארום דעם שיף איז פערפראָרען געוואָרען. ערשט יעצט האבען זיי דערזעהן, אז זיי געפינען זיך ווירקליך לעבען דער אינזעל בוטיא. דער דאָקטאר האט געבעטען קאַפּיטאַן האַטטעראַס, ער זאָל איהם ערלויבען אראָפּגעהן אויפ'ן אינזעל. דער קאַפּיטאַן האט איהם ערלויבט. ער און דשאנסאן האבען זיך אראָפּגעלאָזען פון'ם שיף און זיינען אויפ'ן אייז צוגעגאנגען צו דער אינזעל. דער דאָקטאָר האט ארויסגענומען זיינע לאַנד־קאַרטען און איז געגאנגען מיט דשאנסאן צו דעם אָרט, וואו דער קאַפּיטאַן ראָסס האט געמאַכט א צייכען, אז דאָרט איז דער מאַגנעט־פּאָל. עס האט געדויערט איבער דריי שטונדען, ביז זיי זיינען צוגעקומען אהין. אויף א קליין בערגעל איז געווען אנגעלעגט א גרויסער הויפען שטיינער. דער דאָקטאָר האט אנגעהויבען צו זוכען צווישען דיא שטיינער און האט באלד אויסגעפונען א בלעכען שאַכטעל. אין דיעזען שאַכטעל איז געלעגען א בויגען פּאַפּיער מיט קאַפּיטאַן ראָסס'ס אונטערשריפט, אין וועלכען עס איז געשטאַנען בעשריעבען, אין וואס פאר א טאג און וויא אזוי קאַפּיטאַן ראָסס האט אויסגעפונען דעם מאַגנעט־פּאָל. דרייסיג יאהר זיינען פעראיבער זינט ער האט אנגעשריעבען דיעזעס

www.libtool.com.cn

דאקומענט און דאס שאכטעל מיט'ן פאפיער זיינען געווען גאנץ, ניי און פריש. קיינער האט עס ניט אנגעריהרט, קיינער האט עס פיעללייכט אין דער גאנצער צייט ניט געזעהן.

דער דאָקטאָר האט ארויסגענומען א מאגנעט־נאדעל און האט זיא אויפגעהאנגען אויף א זייד פונקט אין דער מיט. דיא נאדעל האט געדארפט שטעהן גלייך אזוי ——— זיא האט זיך אבער באלד אומגעדרעהט און האט זיך געשטעלט אזוי | .

— דא איז דער מאגנעט־פאָל, האט געזאגט דאקטאר פולמאן און האט א קלאפּ געטהאָן מיט'ן פוס אן דער ערד.

— איך האב געהערט, אז דער מאגנעט־פאָל איז א גרויסער בארג, וועלכער בעשטעהט אין גאנצען פון מאגנעט, האט געזאגט דשאנסאן. ווען א שיף קומט נאָהענט צו איהם, ציעהט ער ארויס אלע נעגעל פון'ם שיף און דיא ברעטער צופאלען זיך.

— דאס זיינען „בבא מעשות”, האט געזאגט דער דאקטאר. אזא בארג איז אויף דער וועלט ניטא. אין יעדער מינע, פון וואנען מען גראָבט אוים אייזען, געפינט זיך מאגנעט. וואס איז דען מאגנעט, ווען ניט א גאנץ געוועהנליכעס אייזען, וועלכעס האט אין זיך דיא אייגענשאפט צו צו ציעהען אנדערע אייזענס. בערג וועלכע זאלען בעשטעהן אויסשליעסליך פון מאגנעט און זאָלען צו ציעהען צו זיך שיפען, זיינען ניטא אויף דער וועלט און וועלען ניט זיין. מיר געפינען זיך יעצט אויפ'ן מאגנעט־פאָל. דוא האָסט אליין געזעהן, וויא דיא נאדעל וויזט גלייך אראָפּ צו דער ערד און דענאך געהסט דוא ארום גאנץ רוהיג און דער פאָל שלעפט ניט ארויס דיא נעגעל פון דיינע שטיוועל, ניט דאס מעסער פון דיין קעשינע.

— אבער וויא אזוי קען דאס זיין? האט דשאנסאן געפרעגט. מיר זעהן דאָך, אז א גרויס שטיק מאגנעט ציעהט צו צו זיך א שטיק אייזען און יעצט געפינען מיר זיך אויף דעם אָרט, וואו עס געפינט זיך דער מאגנעטיזמוס פון דער גאנצער וועלט — וויא קומט עס אלזא, וואס דיעזער פונקט ציהט מאקע ניט צו צו זיך אלע שטיקלעך אייזען, וואס איך האב ביי מיר?

— מיר זיינען נאך ניט אזוי פיעל געלערענט, מיר זאָלען עס קענען ערקלערן, האט דער דאקטאר געזאגט. מיר ווייסען דערווייל נור, אז דא איז דער מאגנעט־פאָל פון דער וועלט. וויטער ווייסען מיר ניט. דאס איז אבער דערווייל פאר אונז גענוג. עס וועלען קומען שפעטער קליגערע מענשען פון אונז און וועלען עס בעסער ערקלערן.

באלד האט מען געהערט פייפען פון'ם שיף, אז זיי זאָלען שוין צוריק געהן. דער דאָקטאָר האט ארויסגענומען א שטיקעל פאפיער מיט א בלייפעדער און האט אנגע־שריעבען דעם טאג, וואס ער איז געווען אויף דער אינזעל און וויא ער האט זיך איבערצייגט, אז דא איז דער מאגנעט־פאָל. דאס פאפיער האט ער אריינגעלעגט אין דעמזעלבען שאכטעל, וואו עס איז געלעגען דעם קאפיטאן ראָסס'ס דאָקומענט.

— געלערנטע מענשען מוזען אָפט בענוצען א זעלטזאמע פאָסט, האט דשאנסאן געזאָגט.

---

www.libtool.com.cn

12טעס קאפיטעל.

קיין נארדען! קיין נארדען!

דאס וועטער איז געווארען שעהן, דיא זון האט געשיינט, דיא מאטראזען האבען געמוזט אנטהאן דיא גרינע שלייערס אויף זייערע געזיכטער. קאפיטאן האטטעראס האט געהייסען טרייבען דיא „פארווארד“ מיט דער גאנצער קראפט פון איהר מאשינעריע. ארום איהר זיינען געשוואומען גרויסע שטיקער אייז, זיא האט זיך אבער גאנץ בראוו דורכגעשלאגען און איז געגאנגען אלץ ווייטער און ווייטער — צום נארד־פאל.

שאנדאן און וואלל זיינען געשטאנען אויפ׳ן דעק און האבען גערעדט.

— וויא מיינסט דוא, שאנדאן, האט וואלל געפרעגט, וועט דער קאפיטאן דערגרייכען זיין ציעל? וועלען מיר צוקומען צום נארד־פאל?

— ניין! האט שאנדאן געענטפערט. מיר וועלען קיין מאל ניט צוקומען צום נארד־פאל. קיין מענש איז נאך דארט ניט געווען און מיר וועלען איהם אויך ניט זעהן. מיר פאהרען דאך אין דער בעסטער צייט, עס איז יעצט דער 15טער יוני, מיטען זומער, און דאך זעה, וויא ארום אונז זיינען געפעהרליכע אייז־בערג און אייז־פעלדער. היינטיגס יאהר איז א בעזאנדער קאלטעס יאהר, מיר וועלען באלד איינגעפרארען ווערן און וועלען מוזען דא ערגעץ איבערווינטערן.

— מיר האבען זיך דאך גערינכט דארויף, אז מיר וועלען מוזען איבערווינטערן דא ערגעץ און פאהרען אויף שליטענס צום נארד־פאל, האט וואל געזאגט. דוא אליין האסט דאך געקויפט הינד מיט שליטענס אין אופערנאוויק?

— דאס וואלט אלעס רעכט געווען, ווען ניט קאפיטאן האטטעראס זאל קאמאנדירען דאס שיף. געה אראפ אונטען, וועסט דוא זעהן, אז מיר האבען שוין זעהר ווייניג קוילען. ער הייסט הייצען טאג און נאכט און טרייבט דאס שיף, וויא א משוגענער קיין נארדען. ער וויל גאר ניט וויסען, אז קוילען זיינען פאר אונז אזוי נייטיג וויא ברויט.

— פאר וואס זאגסט דוא איהם ניט, אז מיר האבען ווייניג קוילען? דוא מוסט עס איהם זאגען, דוא ביסט דאך דער ערשטער אפיציער?

— וואס זאל איך זאגען דעם משוגענעם? ער האט אונטערגענומען א רייזע, וועלכע ער קען ניט אויספיהרען. ער זעהט, אז עס איז אונמעגליך און פאהרט דאך אלץ ווייטער און ווייטער.

האטטעראס האט רעכט געהאט. אויף שאנדאן האט ער זיך ניט געקענט פערלאזען. שאנדאן איז איהם געווארען א שונא און האט געזוכט צו שטערן דיא רייזע. צום גליק, האט האטטעראס עס זעהר גוט געוואוסט און האט געהאלטען דיא מאטראזען גוט אין האנד. ער האט געוואוסט, וויא זיי צו ציעהען צו זיך. יעדעס מאל, ווען דאס שיף איז געבליעבען שטעהן, פלעגט ער זיי פערזאמלען אין זיין קאיוטע און פלעגט זיי דערצעהלען דיא רייזען פון דיא בעריהמטע מענער, וועלכע זיינען געפאהרען אויפ׳ן אייזמעער אנטדעקען נייע לענדער און נייע מעערן. אין דער צייט פון׳ם שנעע שטורם, וועלכען זיי האבען נור וואס איבערגעלעבט, האט ער זיי דערצעהלט דיא געשיכטע פון׳ם בעריהמטען שיפסקאפיטאן הענרי הודזאן.

www.libtool.com.cn

זייט דיא ענגלענדער זיינען בעקאנט געוואָרען מיט'ן ווייסען מעער אין רוסלאנד, האט זיך אין דער שטאדט ארכאַנגעלסק געגריגדעט א געזעלשאַפט אונטערן נאמען: מאָסקאָווי־אינגליש פּאָלאר קאָמאָירשעל קאָמפּאַני Moscovy-English Polar-Commercial Company. דער צוועק פון דיעזער קאָמפּאַני איז געווען אויסצובייטען דיא רייכקייטען פון'ם אייז־מעער, אויסצחוכען, וואו עס געפינען זיך פיעל זעע הינד און וואלפישען און צו שיקען שיפּען זיי צו פאַנגען. דיא קאָמפּאַני האט געהאט צוויי קאנטארען, איינעם אין ארכאַנגעלסק אונטער דער פערוואַלטונג פון רוסען און איינעם אין לאָנדאָן אונטער דער פערוואַלטונג פון ענגלענדער. אין 1607 האט דיא ענגלישע פערוואַלטונג פון דער קאָמפּאַני געפּאסט דעם פּלאַן צו פאָהרען קיין יאפּאן איבערן אייז־מעער. זיא האט איבערגעגעבען דיא אויספיהרונג פון דיעזען פּלאַן דעם פעהיגען קאַפּיטאן העגרי הודזאָן. דעם 1טען מאי 1607 איז הודזאָן ארויסגעפאָהרען פון'ם ענגלישען פּאָרט בריסטאָל, אויף א גאַנץ קליינער בארקע מיט'ן נאמען „האָפּוועל". ער האט געהאט מיט זיך נור צוועלף מאטראָזען. הודזאָן האט זעהר גוט געקענט דיא געפאהרען, וועלכע ערווארטען איהם אויף זיין קליינעם שיפעל, וועלכעם ער אליין האט גערופען: א שאַלעכץ פון א נוס. ער איז אבער געווען מוטהיג און איז געווען פעסט איבערצייגט, אז ער וועט דער־גרייכען זיין ציעל. און ווירקליך, דעם 13טען יוני איז ער אנגעקומען קיין גרענלאנד און איז געפאָהרען ביי דיא ברעגעם פון דיעזען זאָנדערבארען לאַנד ביז דען 22טען יוני, ווען ער איז צוגעקומען צו א הויכען בארג. ווייטער האט ער ניט געקענט פאהרען. גרויסע אייז־פעלדער און אייז־בערג האבען איהם פערשפּארט דעם וועג. הודזאָן איז ניט געווען פערצווייפעלט. ער האט א נאמען געגעבען דעם בארג אין גרענלאנד, פון וואנען ער האט זיך געמוזט אומקעהרען „האָלד וויטה האָפּ" Hold with Hope שטעה מיט האָפנונג.

ער האט זיך אומגעקעהרט, איז אבער ניט געפאהרען צוריק אהיים, זאָנדערן האט געזוכט אנאנדער וועג דורכצופאָהרען דאס אייז־מעער. ער איז געפאהרען מעהר קיין אָסטען, דאס הייסט, דרומית מזרחית און דעם 14טען יולי איז ער צוגעקומען צו דער מערקווירדיגער אינזעל שפּיצבערגען. אויף דיעזער אינזעל איז דאמאלס געווען דיא ווארמסטע צייט. ביי אונז וואָלט עס געהייסען זומער. אלע בערג אויף דער אינזעל זיינען געווען בעדעקט מיט טיעפען שנעע, נור ביי דיא ברעגעם פון'ם ים האט זיך אין איינגע ערטער געוויעזען דיא ערד און אייניגע גראָזען. אין איין אָרט האט ארויסגע־קוואָלען פון דער ערד א גאַנץ הייסער ברונען. הודזאָן האט דאָרט אויפגעשלאָגען זיין לאַגער, ער האט געהאט וועניג פּראָוויאַנט און אויף דער אינזעל זיינען דאמאלס געווען זעהר פיעל פייגעל, פיקס, ווייסע בערן און אייניגע קליינע חיות. ער מיט זיינע מאטראָזען זיינען ארויסגעגאנגען אויף דער יאַגד און זיינען קיין מאל ניט צוריקגעקומען לעדיג. ער האט פערבראַכט אויף דער אינזעל א גאַנצען מאנאט, האט זיך אנגעגרייט א גרויסען פּאָרראַטה פון פיקסען פעל און פון פריש פלייש פון פייגעל און איז ווייטער געפאהרען זוכען א וועג איבערן אייז־מעער. ליידער, האט ער מיט זיין קליינעם און שוואַכעם שיף ניט געקענט פאהרען גאַנץ ווייט. אין יענער צייט האט מען נאך ניט געוואוסט פון קיין דאַמפּף־מאַשין און פאָהרען מיט א זעגעל־שיף אין אויגוסט אויפ'ן אייז־מעער איז ניט

www.libtool.com.cn

אזוי לייכט. ערשט ענדע אויגוסט האט ער איינגעזעהן, אז עס איז אונמעגליך ווייטער צו פאהרען. ער האט זיך אומגעקעהרט אהיים און ענדע סעפטעמבער איז ער אנגעקומען קיין לאָנדאָן.

דיא קאָמפּאַני איז ניט געווען צופריעדען מיט איהם. אָבוואָהל ער האט ענטדעקט פיעלע אינזלען, אויף וועלכע עס זיינען געווען זעהר פיעל זעע הינד און אנדערע מינים פיש און ער האט געבראכט אהיים פיעל פיקסען־פעל. דאס אלעס האט ניט געדעקט דיא הוצאות, וואס זיי האבען אויסגעלעגט אויף דיעזער עקספּעדיציאָן. דיא געלערנטע וועלט אבער האט אויפגעחאפּט הודזאָן'ס טאגע־בוך און האט עס געלאָזט דרוקען אין פערשיעדענע שפּראכען. הודזאָן האט זעהר ריכטיג בעשריעבען דיא אינזעל שפּיצבערגען און פיעלע אנדערע אינזלען אין אייז־מעער. ער איז געוואָרען בעריהמט אלס טיכטיגער קאַפּיטאַן און א האָללענדישע געזעלשאַפט האט איהם איינגעלאַדען צו זיך און האט איהם איבערגעגעבען א שיף „דע האלווא מאאן" (דיא האלבע לבנה). דעם 25טען מערץ 1609 איז ער ארויסגעפאהרען פון'ם האָללענדישען פּאָרט, „טעקסעל" און איז ווייטער געפאהרען צום אייז־מעער. ער איז צוגעקומען צו דער גרויסער אינזעל „נאָוואַיא זעמליא", האט אבער אויף קיין פאל ניט געקענט ארויפגעהן אויף דער אינזעל. עס האבען זיך אנגעזאמעלט ארום דער אינזעל א זעלכע גרויסע מאסען אייז־בערג, אז דיא מאַטראָזען האבען זיך דערשראָקען און האבען אנגעהויבען צו פאָרדערן, ער זאל זיך אומקערן. הודזאָן האט זיי קוים איינגעבעטען זיי זאלען פאהרען מיט איהם ווייטער, ניט צום אייז־מעער, זאנדערן קיין אמעריקא ענטדעקען און נייע געגענדען לענדער אין נאָרד־אמעריקא.

נור מיט שווערער מיה איז עס איהם געלונגען זיך איינצובעטען ביי זיינע מאַטראָזען, זיי זאָלען פאָהרען מיט איהם ווייטער. זיי זיינען געווען אזוי איבערגעשראָקען פאר דיא ערשטע שוויעריגקייטען און דיא שרעקליכע אייז־בערג, וועלכע זיי האבען בעגעגענט, אז זיי האבען נור געוואָלט פאָהרען אהיים, קיין האָללאנד. ער האט פאָרגעשטעלט זיינע מאַטראָזען, אז זיי מוזען דאָך זעהן עפּעס צו טהאָן פאר דער קאָמפּאַני, וועלכע האט זיי געשיקט אום צו דעקען דיא קאָסטען פון דער עקספּעדיציאָן. ענדליך, האבען דיא מאַטראָזען איינגעוויליגט צו פאָהרען קיין אמעריקא.

זייט קאָלומבוס האט ענטדעקט אמעריקא אין 1492 האט מען נור געוואוסט פון זיד־אמעריקא און פון דיא הייסע לענדער אין אמעריקא. נאָרד־אמעריקא אבער איז געווען נאָך זעהר וועניג בעקאנט. מען האט געמיינט, אז דאָרט איז זעהר קאָלט און עס לוינט ניט צו פאָהרען אהין. הודזאָן איז געווען דער ערשטער, וועלכער האט זיך איינגעשטעלט צו ערפאָרשען דיעזע געגענדען.

דעם 3טען אויגוסט 1609 האט ער ענטדעקט א גרויסע בוכטע. ער האט פעראנקערט זיין שיף און האט זיך געזעצט מיט צעהן פון זיינע מאטראזען אין צוויי קליינע שיפלעך. זיי זיינען ארומגעפאָהרען דיא גאַנצע בוכטע, האבען געזעהן, אז דאס לאַנד איז איבעראל בעדעקט מיט געדיכטע וועלדער פון אלערליי פריכטע. דאס איז געווען דער פּאָרט פון ניו־יאָרק. דער אָרט, וואו זיי זיינען ארויסגעגאנגען אויפ'ן לאַנד, איז דאָרט, וואו עס שטעהט היינט דער קעסל־גאַרדען. דאָרט זיינען געשטאַנען עטליכע

www.libtool.com.cn

געצעלטען פון דיא ערשטע איינוואָינער, דיא אינדיאנער. הודזאָן האט מיט זיי ניט געקענט רעדען. דורך ציינענס האט ער זיי אויסגעפרעגט, וואס זיי האבען עפּעס איבעריג. ער האט געגעבען זייער הייפּטלינג א פּרעזענט א רויטע פּאטשיילע. דער הויפּטלינג האט איהם געשענקט עטליכע פעל פון ביבער. עס האט זיך באלד אנגעהויבען א האנדעל. הודזאָן האט געגעבען דיא ווילדע זאכען פון אייראפּא: מעסערליך, גלעקעלעך, גלאָז־קאָראלען און אנדערע קלייניגקייטען און זיי האבען איהם געגעבען עסענוואַרג, פייגעל, בעזאָנדערעס ווילדע אינדיקעס און פעל פון ביבער.

פון דיא איינוואָינער איז ער געוואָהר געוואָרען, אז זיי הייסען מאנהאטאָס, דער פּאר האט ער א נאמען געגעבען דאס שטיק לאנד, אויף וועלכען יעצט שטעהט דיא שטאדט ניו־יאָרק מאננהאטאן Mannhatan.

ער האט פערבראכט אויף דעם אָרט, וואו היינט שטעהט דער קעסל־גארדען עטליכע טעג און איז געפאָהרען ווייטער אויפ'ן גרויסען טייך, וועלכער פּליעסט לעבען קעסל־גארדען און וועלכער הייסט אויף זיין נאמען „הודזאָן" Hudson. ער איז געפאהרען ארויף וואסער ביז אין דעם אָרט, וואו עס שטעהט היינט דיא שטאדט אַלבאַני. וואו ער איז געקומען האבען איהם דיא ווילדע מענשען, וועלכע האבען געוואָינט אין דיעזער געגענד, זעהר פריינדליך אויפגענומען און האבען איהם געבראכט זעהר פיעל פעל פון אַלערליי חיות, בעזאָנדערס אבער פון ביבער. ער האט א נאמען געגעבען דיא געגענד „ניו־לענד", דאס נייע לאנד. ער האט אויסגעפונען, אז דאס לאנד ארום איז זעהר גוט און פרוכטבאר און פּאסט גאנץ גוט פאר א קאָלאָניע. ער איז צוריקגעפאהרען קיין האָללאנד, האט מיטגעטהיילט דער קאמפּאני, וועלכע האט איהם געשיקט, אלעס וואס ער האט אויסגעפונען און ענטדעקט. דיא קאמפּאני האט באלד ארויסגעשיקט אנדערע שיפען אין דאס נייע לאנד און אין 1613 האבען זיי געגרינדעט א שטאדט, וועלכע זיי האבען א נאמען געגעבען „ניי־אמסטערדאם", היינט הייסט עס „ניו־יאָרק".

הודזאָן'ס נאמען איז געוואָרען בעריהמט אין דער וועלט. אן ענגלישע קאמפּאני האט איהם איינגעלאַדען צו זיך. אזוי וויא ער איז אליין געווען אן ענגלענדער און האט געהאט אויפ'ן וועג זעהר פיעל אונאנגעהמליכקייטען פון דיא האָללענדישע מאטראזען, איז ער בעסער איינגעטרעטען צו דער ענגלישער קאמפּאני, וועלכע האט איהם געגעבען א גוטעס שיף פערזאָרגט מיט אלעם נייטיגען.

דעם 17טען אפּריל 1610 איז ער ארויסגעפאהרען מיט זיין שיף און איז ווייטער געפאהרען צום אייז־מעער. ער האט אלץ געוואָלט דערגרייכען זיין צוועק — דורכצו־פאהרען דאס אייז מעער פון איין עק צום אנדערן. דעם 1טען יוני איז ער געקומען קיין גרענלאנד, האט אבער ווייטער געטראָפען זעהר פיעל אייז־בערג און האט געמוזט זוכען אנאנדער וועג. ער האט באלד ענטדעקט א גרויסע בוכטע, א גרויס שטיק מעער, וועלכעס שניידעט זיך איין אין לאנד פון אמעריקא. דיעזע בוכטע הייסט ביז אויף היינטיגען טאג הודזאָן'ס ביי Hudson's Bay הודזאָן'ס בוכטע.

ליידער, ווייס מען ניט, וואס איז ווייטער געשעהן מיט איהם. זיין טאגע־בוך ענדיגט זיך מיט'ן 3טען אויגוסט 1610.

מיט אזעלכע געשיכטען האט קאפּיטאן האטטעראס געזוכט אויפצומונטערן זיינע

www.libtool.com.cn

מאטראזען און זיי ווייזען, אז ווען מען האט נור מוטה און ענטשלאָסענהייט, קען מען זעהר פיעל דערגרייכען. דיא מאטראזען פלעגען איהם אויסהערן אויפמערקזאם. זיינע רעד האבען אויף זיי געווירקט. זיי פלעגען זיך דערנאך נעהמען פלייסיגער צו דער ארבייט און פלעגען אויספאָלגען פּ נקטליך אלע זיינע בעפעהלע. נור איין שאנדאן איז געבליעבען אונצופריעדען און פלעגט שטענדיג מוררען (וואָרטשען). וואס דער קאפּיטאן האט געטהאן, איז איהם ניט געפעלען. ער פלעגט זוכען אויפצורייצען אייניגע מאטראזען, וועלכע האבען אויך בעסער געוואָלט זיין אין דער היים, איידער צו פאהרען אויפ'ן אייז־מעער און קעמפפען בעשטענדיג מיט אייז־בערג און מיט אייז־פעלדער.

דעם 18טען יוני איז דיא „פאָרוואָרד" אריינגעקומען אין א קאַנאל, וועלכער הייסט „מעלוויל קאנאל". דיעזער קאנאל איז א שמאָל שטיק מעער צווישען צווייא אינזלען. ווען מען פאָהרט אין דיעזען קאנאל, זעהט מען פון ביידע זייטען דיא הויכע בערג אויף דיא אינזלען, וועלכע זיינען בעדעקט מיט אייביגען אייז און שנעע — שטומע צייגען (עדות) פון טויזענדער און צעהן טויזענדער יאהרען.

דער מעלוויל קאנאל איז צוואר געוועזן פריי, אויף איהם איז ניט געוועזן פיעל אייז און דיא „פאָרוואָרד" האט געקענט גאנץ רוהיג פאהרען. דאס איינציגע, וואס איז געוועזן אונאנגענעהם אין דיעזען קאנאל, איז געוועזן דיא ענדערונג פון'ם ווינד. אָט האט געבלאָזען א ווינד פון צפון זייט, פּלוצלונג האט זיך אויפגעהויבען א ווינד פון דרום זייט; אָט איז גאר געוועזן שטיל, עס איז גאר קיין ווינד ניטא, פלוצלונג אין א מינוט ארום האט זיך אויפגעהויבען א שרעקליכער שטורם. אזא שנעלע ענדערונג פון'ם ווינט געפינט מען אין ערגעץ ניט אויסער אין דיעזער געגענד.

דער 23טער יוני איז געוועזן א שעהנער טאג. דיא זון האט געשיינט און עס איז גאר ניט געוועזן קיין ווינד. דער דאקטאר און דיא מאטראזען זיינען געוועזן העכסט צופריעדען, וואס זיי וועלען שוין באלד ארויספאהרען פון דיעזען געפעהרליכען קאנאל. זיי האבען זיך אבער צו פריה געפרייט. אום צעהן אוהר איז פלוצלונג אנגעקומען א שרעקליכער שטורמווינד. דאס מעער האט געקאָכט וויא א קעסעל. דער הימעל האט זיך בעדעקט מיט וואָלקענס און עס האט אנגעהויבען צו שיטען א געדיכטער שנעע. דיא וועללען (חוואַליעס) האבען געשפריצט פון אלע זייטען, אז מען האט ניט געוואוסט, וואס עס געהט: א רעגען אדער א שנעע. דער קאפּיטאן האט געהייסען צונויפציעהען אלע זעגעל, אבער איידער דיא מאטראזען האבען צייט געהאט אויסצופיהרען זיין בעפעהל, האט דער ווינד אראָפּגעריסען א שטיק זעגעל מיט'ן זעגעלבוים.

דער דאקטאר האט זיך געמוזט צובינדען צו זיין קאיוטע זאָנסט וואָלט דער ווינד איהם געוועזן אראָפּגעטראגען אין ים. ער האט אבער אויף קיין פאל ניט געוואָלט אריינגעהן צו זיך אין קאיוטע. ער האט געוואָלט בעטראכטען דיעזע זעלטענע ערשיינונג. מען האט געזעהן גאנץ דייטליך, אז דער שטורם וויטהעט נור אויף איין אָרט, אויף צוויי—דריי מייל ארום. ווייטער איז דאס מעער געוועזן רוהיג. עס האט זיך אויסגעוויעזען, אז ווען דאס שיף זאל נור קענען דורכלויפען דיא פּאָר מייל, וואָלט זיא זיך געפונען אין א שטילערן מעער. דאס איז אויך געוועזן גאנץ ריכטיג. דער שטורם האט געהערשט און געליאַרמט נור אין א מהייל פון'ם קאנאל. קאפּיטאן האטטעראס האט עס געזעהן

דאס אייז מעער.

www.libtool.com.cn

בעסער פון אלע, ווייל ער איז געשטאנגען אויף זיין קאפּיטאנס־בריקעל און האט קאמאנדירט מיט א רוהיגער פעסטער שטימע. ער האט געהייסען טרייבען דאס שיף מיט וויפיעל דאמפף עס איז נור געווען און איז ווירקליך אין א קורצער צייט ארויסגעפאהרען פון'ם שטורם. הינטער דעם שיף האט דאס מעער געקאָכט, געזאָטען און געליארמט; דאס שיף אבער איז געשוואומען אין רוהיגעם וואסער.

דער דאקטאר האט זיך אפּגעבונדען פון זיין קאיוטע און איז געגאנגען בעטראכטען דאס זאָנדערבארע בילד, וואס האט זיך יעצט פארגעשטעלט פאר זיינע אויגען. דער שטורם האט ארויסגעריסען פיעלע אייז־בערג פון זייער אָרט, וואו זיי זיינען געווען צו־געפראָרען; ער האט ווייטער אראָפּגעוואָרפען גרויסע מאסען אייז און פערפראָרענעם שנעע פון דיא בערג. דיעזע מאסען אייז האבען יעצט געטאנצט א זאָנדערבארען שרעקליכען טאנץ אויף דיא חוואליעס, וועלכע זיינען געווען הויך, וויא דיא בערג. אזא טאנץ פון אזעלכע ריעזען האבען זאגאר אלטע מאטראזען נאך קיין מאל ניט געזעהן.

דער דאקטאר האט זיך ניט געקענט אפּרייסען פון דיעזען וואונדערבארען שפּיעל, וועלכעם דער אלטער ים שפּיעלט זיך מיט זיינע אור אייניקלעך — דיא אייז־בערג. אין דיעזע מינוט איז צו איהם צוגעגאנגען דער מאטראז סימפּסאן און האט איהם געוויעזען אויפ'ן רוהיגען מעער. דער דאקטאר האט געזעהן מיט שטוינען, אז דאס מעער האט אין ערטער א גאנץ בעזאָנדער פארב. אין ערטער זיינען געווען לאנגע פאסען וואסער פון דונקעל בלויער פארב; לעבען זיי, זיינען געווען פאסען פון אָליוו גרינער פארב און אין אייניגע ערטער זיינען געווען פאסען פון א ראָזא פארב. וויא ווייט דאס אויג האט נור געקענט זעהן, איבעראל האט דאס מעער געענדערט זיין פארב. אין דער מיט זיינען געווען פאסען וואסער פון געוועהנליכער מעער פארב. דער דאקטאר האט אויסגעגלאָצט א פּאָר אויגען און האט ניט געוואוסט אויף וואס פריהער צו קוקען.

— נו, וואס זאגט איהר, דאקטאר? האט איהם סימפּסאן געפרעגט. קענט איהר מיר ערקלערן, וואס דאס איז? קענט איהר מיר זאגען, פאר וואס דאס מעער ענדערט זיין פארב?

דער דאקטאר האט אנגעהויבען צו טראכטען. ער האט דאריבער א מאל געלעזען אין א בוך און האט זיך געוואָלט דערמאנען, וויא אזוי א געלערנטער האט עס דער־קלערט. דער מאטראז סימפּסאן איז שוין עטליכע מאל געווען אויפ'ן אייז־מעער. ער האט עטליכע יאהר געדיענט אויף א שיף, וועלכע איז געפאהרען פאנגען וואלפישען און האָט געקענט דאס אייז־מעער בעסער פון'ם דאָקטאָר.

— דאס מעער אליין האט גאר קיין פארב ניט, האט אנגעהויבען צו ערקלערן דער געלערנטער דאקטאר. ווען מיר נעהמען וואסער פון'ם מעער אין אַ גאנץ ריינעם גלאָז, זעהן מיר, אז דאס וואסער איז גאנץ קלאָר און ווייס. ווען מיר שיטען אן רויטע זאמד אין גלאז און גיסען דארויף ארויף דאס וואסער, דאכט זיך אונז, אז דאס וואסער איז רויט. מיר ווייסען, אז דיא אלטע אראבער האבען א נאמען געגעבען זייער מעער דאס „רויטע מעער“, ווייל דער זאמד אין פיעלע ערטער איז רויט. דאס שוואַרצע מעער צייגט אויך דאס זעלבע; אין פיעלע ערטער איז דער באדען בעדעקט מיט א שוואַרצע בלאָטע, דער פאר הייסט עס דאס „שוואַרצע מעער“. ווען מיר זעהן דאָ, אז דאס

www.libtool.com.cn

מעער איז אין ערטער בלוי, אין ערטער גרין און אין ערטער רויט, קומט עס דערפון, ווייל דאס מעער איז דא ניט טיעף און מיר זעהן ארויס דעם באָדען.

— נו, זעהט איהר, דאָקטאָר, האט דער מאטראז געענטפערט מיט א געלעכטער, דא האט איהר ניט געטראָפען. דא ווייסט שוין אן איינפאכער מאטראז, וועלכער האט פערבראכט עטליכע יאהר מיט פאנגען וואלפישען פיעל מעהר פון אייך. — דאס וואסער פון׳ם מעער ענדערט דא זיינע פארבען דערפאר, ווייל אין איהם שווימען יעצט מיליאָנען מיליאָנען גאנץ קליינע בעשעפענישען, א סאָרט קרעבסען, וועלכע האבען דיא פארב, וואס מיר זעהן. וואו דאס מעער איז בלוי, שווימען בלויע קרעבסע, וואו עס איז פון ראָזא פארב, דאָרט שווימען קליינע קרעבסע פון ראָזא פארב. דיעזע קליינע בעשעפענישען זיינען דיא איינציגע שפייז פון׳ם וואלפיש. איהר ווייסט דאָך געוויס, דאקטאר, אז דער וואלפיש האט א גרויס מויל, אבער א גאנץ קליינעם האלז. זיין האלז איז אזוי קליין, אז ער קען קיין הערינג ניט איינשלינגען. ער נעהמט אן א פול מויל מיט וואסער מיט דיעזע קליינע קרעבסע. דאס וואסער לאָזט ער ארויס דורך זיינע נאזלעכער אזוי וויא צוויא זיילען דאמפף פון א לאָקאָמאטיוו, און דיא קליינע קרעבסען פערשלינגט ער.— איך קען מיך וועטען מיט אייך, דאָקטאָר, אז איהר האט קיין מאל ניט געזעהן, וויא א וואלפיש עסט?

דער דאָקטאָר האט געשטאנען איבעררראשט און ערשטוינט. דער איינפאכער מאטראז האט איהם געגעבען א גוטע לעקציאָן. צוואר אין דאס ביי איהם קיין נייעס ניט געווען. ער האט שוין דאריבער פיעל מאל געלעזען, ער האט עס אבער צום ערשטען מאל געזעהן און דיעזע ערשיינונג האט איהם איבערראשט.

— איך האב געוויס קיין מאל ניט געזעהן, וויא א וואלפיש עסט, האט ער געזאָגט, קיין וואלפיש האט מיר נאך ניט געוויעזען דיא עהרע מיך איינצולאדען צום מיטאג און איך וויים ניט, וואס פאר א מאכל ער ליעבט בעסער, א סטייק אדער א געבראטענס.

— איהר שפאסט, דאָקטאָר! האט סימפסאן געזאגט. איך האב אבער יא געזעהן, וויא א וואלפיש עסט, און וויים, אז ער ליעבט בעסער דיא גרינע בעשעפענישען פון אלע אנדערע. איך וויים, אז קוים האבען מיר דערזעהן א גרין שטיק מעער, האבען מיר שוין אנגעגרייט אונזערע שיפלעך און אונזערע אינסטרומענטען צו פאנגען דיא וואלפיש, ווייל מיר זיינען געווען זיכער, אז דיא וואלפישען וועלען קומען עסען און מיר וועלען זיי פאנגען.

— דאס קען זיין, האט דער דאקטאר געזאגט, אבער זעהט, מיר פאהרען שוין א האלבע שטונדע אין דיעזען זאָנדערבארען מעער און האבען נאך קיין וואלפיש ניט געזעהן. ווען זיי האבען דא אזא רייך געדעקטען טיש מיט אלערליי שפייזען: בלויע, גרינע און רויטע, פאר וואס קומען זיי ניט עסען? אדער זיינען דיא וואלפישען פון דיעזער געגענד ניט הונגעריג? פיעלייכט קומען זיי ערשט פון א באַלל, וואו זיי האבען זיך גוט אנגעגעסען?

— איהר שפאסט ווייטער, דאקטאר! האט זיך געבייזערט דער מאטראז. דאס איז דערפאר, וואס איהר זייט קיין מאל ניט געפאהרען פאנגען קיין וואלפישען און איהר

www.libtool.com.cn

קענט דיא נאטור פון דיעזע זאָנדערבארע טהירע נור פון אייערע גראָבע ביכער. איך קען וועטען, אז איהר האט קיין מאל קיין וואלפיש ניט געזעהן.

דער דאקטאר איז געוואָרען רויט. ער האט ווירקליך נאך קיין מאל קיין וואל־פיש ניט געזעהן. ער האט אבער דאך געוואָלט עפּעס ענטפערן, ווען דער מאטראז איז צוגעגאנגען צו איהם נעהנטער און האט איהם געזאגט:

— קוקט נור אהער, דאָרט, וואו דאס וואסער פון׳ם מעער איז שטארק גרין. וואס זעהט איהר דאָרט?

דער דאקטאר איז געווען קורצזיכטיג. ער האט גאר נישט געזעהן אין דער געגענד, וואו דער מאטראז האט איהם געוויעזען ער האט גענומען זיין שפּעקטיוו און האט זיך צוגעקוקט.

— איך זעה א ווייסען פּאס פון שוים, אזוי וויא דיא שפור, וואס א שיף לאזט איבער הינטער זיך, ווען עס געהט שנעל.

— נו, דאקטאר, האט געלאכט סימפּסאן. דא איז קיין שיף ניט געגאנגען, אונזער „פּאָרוואר" איז דאס איינציגע שיף, וועלכעס געפינט זיך יעצט אין דיעזע וואסערן. וויא קומט עס, וואס אויפ׳ן מעער האט זיך געוויעזען אזא ווייסער פּאס שוים? ערקלערט עס, דאקטאר?

דער דאקטאר האט געשוויגען. ער האט ווירקליך ניט געקענט זיך ערקלערן וויא עס קומט, אז אויפ׳ן מעער האט זיך פּלוצלונג געוויעזען אזא פּאס שוים.

— זאגט, אז איהר ווייסט ניט, געלערענטער דאקטאר. דא איז געשוואומען א וואלפיש און ער האט עס אנגעמאכט דעם שוים. ווען דער וואלפיש איז שטארק פעט, שוויצט ער אוים פעטקייט פון זיך, וועלכעס שווימט אויפ׳ן וואסער און ווייזט, וואו ער איז. איך קען אייך פערזיכערן, דאקטאר אז דער וואלפיש איז ניט ווייט.

דער דאקטאר האט געשוויעגען און האט זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען. פּלוצלונג האט דער מאטראז, וועלכער איז געשטאנען אויפ׳ן בריקעל, אויסגעשריען:

— א וואלפיש הינטער דעם שיף!

אלע האבען זיך אומגעקעהרט און האבען זיך צו געקוקט. ניט ווייט פון׳ם שיף אן ערך פון א האלבע מייל האט מען געזעהן צוויי הויכע זיילען וואסער, וועלכע דער וואלפיש האט ארויסגעשפּריצט פון זיינע נאזלעכער.

— אך. ווען דער קאפּיטאן זאל מיר ערלויבען איהם צו פאנגען! האט אויסגע־שריען סימפּסאן.

אין איהם האט זיך אויפגעחאפּט דער אלטער וואלפיש פאנגער. עס האט זיך איהם זעהר געוואָלט קעמפּפען מיט דיעזען ריעז פון דיא קאלטע מעערן און איהם בעזיעגען. ער האט געוואָלט ווייזען דעם דאקטאר, אז אויף וואלפישען פערשטעהט ער מעהר, אלס דער געלערנטער מאן.

צו זייער אלעמענס ערשטוינען האט קאפּיטאן האטטעראס געהייסען אראָפּלאזען דיא קליינע שיפלעך מיט אלע אינסטרומענטען צו פאנגען וואלפישען. מעגליך, אז ער האט אומיסטען געוואָלט מאכען דיא מאטראזען א פערגניגען, אדער ער האט ווירקליך געוואָלט זיך אנגיעסען איינינע פעסלעך פישטראָהן, וועלכע קענען איהם נוצען אלס

www.libtool.com.cn

הייצונג און בעלייכטונג, וויא אייניגע עסקימאָסען טהוען, ווען עס פעהלט זיי אויס האָלץ, בעזאָנדערס ווען דיא קעלט איז שטארק און דאס מעער איז שטארק בעדעקט מיט אייז, אז דאס שווימענדע האָלץ קען ניט צוקומען צום ברעג, גיעסען זיי אן דאס שמאַלץ פון׳ם וואַלפיש אין א גרויסער שיסעל, לעגען אריין מאָאָס (מאָך) אלס א קנויט און צינדען עס אן. דאס מאכט זיי ווארים און אויף דיעזען זאָנדערבארען לאָמפּ קאָכען זיי זייער עסען. קאַפּיטאן האטטעראס האט זיך געריכט צו פערברענגען ניט איין ווינטער אין דיעזע קאלטע געגענדען און האט געוואוסט, אז דער פישטראָהן קען איהם צו־ניץ קומען.

דיא מאטראזען זיינען געווען העכסט צופריעדען, וואס מען האט זיי ערלויבט צו פאַנגען דעם וואַלפיש. אין איין מינוט האט מען אראָפּגעלאָזען דאס שיפעל, וואס איז איינגעריכטעט צו פאַנגען וואַלפישען. דשאנסאן האט זיך געשטעלט ביים רודער, סימפסאן האט זיך געשטעלט פון פאָרנט מיט דער הארפונע אין דער האנד און דיא אנדערע מאטראזען האבען זיך געשטעלט פון ביידע זייטען. דער דאקטאר איז אויך נאכגעשפּרונגען אין שיפעל. דיא מאטראזען האבען איהם ניט געוואָלט מיט נעהמען, ווייל ער קען זיי דאך גאר ניט העלפען. ער האט אבער אויף קיין פאל ניט געוואָלט ארויסגעהן פון שיפעל און זיי האבען איהם געמוזט מיטנעהמען.

דאס מעער איז געווען רוהיג און מען האט דייטליך געזעהן אלעס, וואס דער וואַלפיש האט געטהאן. ער האט אפּגעגעסען א גוטען מיטאג און האט זיך גע־שפּיעלט אין וואסער. באלד איז ער פערשוואונדען אונטערן וואסער און מען האט איהם ניט געזעהן; באלד איז ער ווייטער ארויפגעקומען און האט אנגעהויבען ארויסצולאָזען פון זיך צוויי הויכע זיילען וואסער מיט דאמפּף. עס איז געווען א הערליכעס שוישפּיעל צו זעהן דיעזע געוואלטיגע חיה, דיעזען ריעז, וויא ער האט זיך געשפּיעלט פערגניגט אין אייז־קאַלטען מעער.

פאר דיא יעניגע פון מיינע לעזער, וועלכע וויסען ניט, וויא אזוי מען פאנגט אזא געוואלטיגע חיה, וויל איך עס ערקלערן אין קורצע ווערטער.

דעם וואַלפיש פאנגט מען מיט א הארפונע. דאס איז א מין קורצער אייזערנער שפּיעז, וועלכער איז אונטען דין און שארף, וויא א נאדעל, ער ווערט אבער אלע מאָל גרעבער און שווערער. דיעזער שפּיעז איז צוגעבונדען צו א גאנץ לאנגען שטריק, וועלכער איז ארומגעבונדען ארום א רעדעל אויף דעם שפּיץ פון׳ם שיפעל. דאס שיפעל געהט צו גאנץ שטיל צום וואַלפיש און דער הארפונעוואַרפער ווארפט ארויף אויפ׳ן וואַלפיש דיא הארפונע מיט דער שפּיצינגען זייט אין זיין קערפּער. דער שווערער שפּיעז קריעכט אריין אלץ טיעפער און טיעפער אין דעם שמאַלץ פון׳ם וואַלפיש. אנפאנגס פיהלט עס דער וואַלפיש ניט; ווען דיא הארפונע קריעכט אבער אריין טיעפער אין זיין קערפּער און בעריהרט זיין פלייש, הייבט עס איהם אן וועה צו טהאן און ער לאזט זיך אראָפּ אונטערן וואסער. דאמאלס לאזט מען אפּ דעם לאנגען שטריק, צו וועלכען זיא איז צוגעבונ־דען. דער וואַלפיש קען ניט בלייבען לאנג אונטערן וואסער. ער אטעהמט מיט לונגען, וויא א מענש און מוז האבען לופט. ער מוז באלד ארויפשווימען אום צו אטעמען. דיא הארפונע ליעגט בעגראבען טיעף אין זיין קערפּער און איז צוגעבונדען צום שיפעל. דאס

www.libtool.com.cn

שיפעל קומט ווייטער צו איהם שטילערהייט און מען ווארפט אין איהם אריין נאך א הארפונע. מייסטענס טהוט עס אנאנדער שיפעל. דער וואלפיש לאזט זיך ווייטער אראפּ אונטערן וואסער, בלייבט דאָרט אייניגע מינוט און מוז ווידער ארויפקומען, דאס מאל איז ער שוין שוואכער.ביידע הארפונען האבען זיך איינגעגראבען אין זיין קערפּער, דאס בלוט הייבט אן צו פליעסען פון זיינע וואונדען און פערפּארבט דאס מעער אויף א גרויסע שטרעקע מיט א רויטער פארב. דער וואלפיש רייסט זיך און ווארפט זיך פאר ווייטאג אין אלע זייטען, דאדורך גראבען זיך דיא הארפונען נאך טיעפער איין אין זיין קערפּער, ביז זיי לעבערן איהם דאס הערץ. ער שטרעקט זיך אויס און בלייבט ליעגען טויט אויפ׳ן וואסער.

זעלבסטפערשטענדליך גענלינגט עס ניט שטענדיג איהם אזוי לייכט צו פאנגען. דער הארפונעווארפער מוז זיין אן אלטער געשיקטער מאטראז און מוז וויסען, וואו צו טרעפען דעם וואלפיש. דער שטריק מוז זיין גענוג לאנג און דאס רעדעל מוז זיך שנעל דרעהן. עס זיינען פארגעקומען פעלע, ווען דער וואלפיש איז געווען ניט גוט געטראָפען, אדער דער שטריק איז געווען ניט גענוג לאנג, אדער דיא מאטראזען ניט גענוג געשיקט און דער וואלפיש האט אריינגעשלעפּט אין וואסער דאס שיפעל מיט אלע מאטראזען. עס זיינען פארגעקומען פעלע, ווען דער וואלפיש האט אנגעהויבען צו פאטשען דאס וואסער מיט זיין קרעפטיגען עק און האט צובראָכען דאס שיפעל אויף שטיקלעך און דער הרגעט דיא מאטראזען.

דער וואלפיש יאגד איז זעהר געפעהרליך. מען מוז זיין גוט געאיבט און געשיקט אום אזא יאגד צו אונטערנעהמען. מען מוז גוט קענען דיא נאטור פון׳ם וואלפיש, זיין כאראקטער, זיינע געוואָהנהייטען און דיא ארט וויא ער לעבט. עס זיינען דא פערשיעדענע סאָרטען וואלפישען. דער גוטער וואלפיש־פאנגער דערקענט שוין יעדען סאָרט און ווייס, וואס פאר א הארפונע ער דארף צו איהם האבען.—

איך קום יעצט צוריק צו מיין ערצעהלונג. דאס שיפעל מיט אונזערע מאטראזען איז געגאנגען גאנץ שטיל. דשאנסאן האט קוים געריהרט מיט׳ן רודער. זיי זיינען צוגעקומען אלין נעהענטער און נעהענטער צום וואלפיש, וועלכער האט זיך גאנץ רוהיג געוויעגט אויף דיא חוואליעס פון׳ם מעער. זיין ברייטער, שווארצער רוקען האט אויסגעוויעזען, וויא א שטיין אין דעם גרינעם וואסער. ווען זיי זיינען צוגעקומען גאנץ נאהענט צום וואלפיש, האט דער מאטראז סימפּסאן אויפגעהויבען דיא שווערע הארפונע גאנץ הויך און האט זיא מיט א שרעקליכער קראפט אריינגעוואָרפען אין דעם ברייטען רוקען פון׳ם וואלפיש. דיא פערוואונדעטע חיה האט א ציטער געטהאן און האט זיך באלד אראפּגעלאָזען אונטערן וואסער. דשאנסאן האט שנעל נאכגעלאזען דעם שטריק. דער וואלפיש האט געשלעפּט דאס שיפעל מיט זיך מיט א שרעקליכער קראפט. ער איז געשוואומען צוריק אין קאנאל צווישען דיא אייז־בערג. דאס רעדעל, אויף וועלכען דער שטריק איז געווען ארומגעוויקעלט, האט זיך געדרעהט אזוי שנעל, אז מען האט געמוזט גיסען אויף איהם וואסער, ווען ניט, וואלט זיך דער שטריק געווען אנגעצונדען. ענדליך האט זיך דער וואלפיש געוויעזען אויפ׳ן וואסער. ער האט אנגעהויבען צו שווימען אביסעל לאנגזאמער. דשאנסאן האט אנגעהויבען אויפצו וויקלען דעם שטריק אויפ׳ן רעדעל.

www.libtool.com.cn
דאדורך איז דאס שיפעל געקומען אלע מאל נעהנטער צום וואלפיש. יעצט ערשט האט מען געמוזט זיין זעהר פארזיכטיג, ווייל דער וואלפיש האט אנגעהויבען צו פאטשען אויפ'ן וואסער מיט זיין שרעקליכען עק.

דשאנסאן האט רעגיערט דאס שיפעל זעהר געשיקט, סימפסאן איז געשטאנען בעריית מיט נאך א הארפונע זיא אריינצו ווארפען דער שרעקליכער חיה אין רוקען. פלוצלונג האט זיך דער וואלפיש א קעהר געטהאן און איז אריינגעשוואומען צווישען צוויא גרויסע אייז־בערג. דיא מאטראזען האבען מורא געהאט צו צו פאהרען צו דיא אייז־בערג.

— האל איהם דער טייפעל! האט דשאנסאן אויסגערופען. איך געה ניט צו דיא אייז־בערג!

— געה וויימער! טרייב דאס שיפעל! רודער! האט געשריען סימפסאן אויפ־גערעגט.

— איך געה ניט! האט געענטפערט דשאנסאן. עס איז געפערהליך צו רודערן אזוי נאהענט צו דיא אייז־בערג.

אין דער צייט, ווען זיי האבען זיך געשפארט, אויב זיי זאלען נאכפאהרען דעם וואלפיש אדער ניט, האבען דיא אייז־בערג ענטשיעדען דיא פראגע. דער וואלפיש האט אזוי שטארק אויפגערידערט דאס וואסער ארום דיא אייז־בערג, אז ביידע אייז־בערג מיט אמאל האבען זיך אנגעהויבען צו ריהרען, זיינען צוגעקומען איינער צום אנדערן מיט אזא מאכט, אז זיי האבען צוקוועטשט דעם וואלפיש, וויא מען צוקוועטשט אן איי ווען מען ווארפט אויף איהר ארויף א שטיין. דשאנסאן האט קוים צייט געהאט אפצו האקען דעם שטריק מיט א האק, זאנסט וואלט דער וואלפיש געווען מיטגעשלעפט דאס שיפעל אויך צווישען דיא אייז־בערג.

— מיר זיינען פערלארען! האט סימפסאן אויסגעשריען.

— מיר זיינען געראטעט! האט געזאגט דשאנסאן און האט מיט אלע זיינע קרעפטען גערודערט צוריק פון דיא אייז־בערג.

— דאס איז ווערטה געווען צו זעהן, האט געזאגט דער דאקטאר רוהיג. אזא שוישפיעל האב איך נאך אין מיין לעבען ניט געזעהן. דערצו נאך קאסט עס קיין געלד אויך ניט. עס איז פריי.

ער האט ניט געוואוסט, אין וואס פאר א געפאהר זיי זינען געווען. ער האט קיין בעגריף ניט געהאט, מיט וואס פאר א שרעקליכער קראפט צוויא אייז־בערג שלאגען זיך א מאל צונויף. קאפיטאן סקארסבי דערצעהלט, אז אין איין זומער זיינען אין דער באפינס בוכטע דרייסיג וואלפישען געטייטעט געווארען פון אייז־בערג. א שיף איז א מאל אריינגעקומען צווישען צוויי אייז־בערג, וועלכע האבען זיך אנגעשלאגען איינער אן דעם אנדערן. זיי האבען דאס שיף אזוי צונויפגעקוועטשט, אז זיא איז געווארען פלאך, וויא א ברעט. אנאנדער אייז־בערג האט זיך א בייג געטהאן אויף א שיף און האט זיא דורך און דורך געלעכערט מיט איינעם פון זיינע שארפע שפיצען.

עס איז דאהער קיין וואונדער ניט, וואס דיא שיפסקאפיטאנע ציטערן אזוי, ווען זיי דערזעהן אייז־בערג פון דערווייטען און זוכען צו אנטלויפען פון זיי. עס איז ד״א

www.libtool.com.cn
גרעסטע געפאהר פאר א שיף צו קומען נאהענט פון אן איידבערג. עס מאכט זיך א מאל, אז צוויא איידבערגע קומען זיך צונויף אין דער מיטען מעער, שלאגען זיך אן איינער אן דעם אנדערן און צוברעכען זיך מיט אזא ליארם גלייך וויא מען וואלט אויסגעשאָסען מיט הונדערט קאנאנען.

אונזערע מאטראזען זיינען געווען זעהר אונצופריעדען, וואס זיי האבען דעם וואל־פיש ניט געפאנגען; זיי האבען אבער געוואוסט, אז זיי האבען זיך געראַטעוועט פון א שרעקליכער געפאהר. זיי זיינען באלד צוגעקומען צום שיף און האבען ארויסגעשלעפט דאס שיפעל אויף איהר אָרט.

— זעהט איהר, האט שאנדאן געזאגט, דאס איז א לעקציאָן, איהר זאָלט ווייטער וויסען אז מען טאָר ניט ריזיקירען דאס לעבען און פאהרען אין אן ענגען קאנאל.

דער דאקטאר האט זיך וועניג געקימערט, וואס דשאנסאן האט געזאגט. ער האט גענומען אן עמער און האט אנגעשעפט דאס גרינע וואסער. דאן האט ער אנ־געגאָסען דערפון אין א גלאז. האט גענומען זיין מיקראָסקאָפּ און האט אנגעהויבען צו בעטראכטען דיא קליינע בעשעפענישען, פון וועלכע דער וואלפיש נעהרט זיך. אין גלאז האט מען זיי געקענט זעהן מיט'ן איינפאכען אויג. ער האט זיי אבער געוואָלט בעסער בעטראכטען דורכ'ן מיקראָסקאָפּ. ער האט געפונען, אז זיי זיינען א מין קרעבסע (ראַקעם) אבער גאַנץ קליין און פון א שעהנער גרינער פאַרב.

— וויא פיעל אזעלכע קרעבסע דארף א וואַלפיש פערשלינגען, ער זאל זיך אנ־עסען זאַט? האט דער דאקטאר געזאגט צו זיך אליין און האט אנגעהויבען צו צעהלען, וויא פיעל קרעבסע עס געפינען זיך ביי איהם אין גלאז.

ער האט איבערגעצעהלט מעהר אלס צוויי הונדערט. מעהר האט ער ניט געקענט צעהלען. דיא קליינע קרעבסע האבען זיך געפיהלט אונבעקוועם אין גלאז און האבען זיך געריהרט, געדרעהט, פערוויקעלט און פערפלאָנטערט

13טעם קאפּיטעל.

דיא מאטראזען זיינען אונצופריעדען.

קאפּיטאן האטטעראס האט זעהר גוט געוואוסט, אז ער האט וועניג קוילען. ער האט אבער זעהר גוט געקענט יענע געגענדען און האט געוואוסט, אז ער וועט באלד צו קומען צו אן אינזעל מיט'ן נאמען פּרינץ־אלבערט, וואו ער וועט געפינען א פּאָרראטה (זאפּאס), וועלכען דער קאפּיטאן מעק קליור האט געלאזען, ווען ער איז געפאהרען זוכען פּראנקלין'ס עקספּעדיציאָן. ער האט דאהער געטריעבען דאס שיף מיט פולען דאמפף אלץ ווייטער קיין נאָרדען. דער וועג איז געווען זעהר שווער. אויף יעדען שריט האט מען בעגעגענט מאסען אייז אין פערשיעדענע געשטאלטען: איידבערג, אייז־פעלדער און פּאק אייז. קאפּיטאן האטטעראס האט ניט גערוהט און האט דיא מאטראזען ניט געלאזט רוהען. זעהר אָפט האבען אלע געמוסט אראָפּגעהן פון'ם שיף און, שלעפּען עס מיט שטריק. ביי אלע אנשטרענגונגען איז דאס שיף יעגאנגען זעהר לאנגזאם.

זעהר אָפט איז אויסגעקומען, אז מען האט געמוזט פאהרען איינע מייל צוריק אום אויסצומיידען אן איידבערג. קאפּיטאן האטטעראס האט זיך אזוי געאיילט

www.libtool.com.cn

צו פאהרען קיין נאָרדען, אז ער איז זעהר אָפט אריינגעפאהרען אין שמאָלע קאנאלען און האט פערלאָרען פיעל צייט און מיהע ארויסצופאהרען פון זיי. זיינע לאנד און מעער קאַרטען האבען איהם געוויעזען, אז דורך דיעזע קאנאלען וועט ער שנעלער קומען קיין נאָרדען, זיי האבען איהם אבער ניט געקענט זאגען, וואס פאר א געפאהרען עס ערווארטען איהם אין דיא שמאָלע קאנאלען, וואו דאס שיף האט זיך ניט וואו אויסצודרעהן.

דעם 14טען יולי זיינען זיי אנגעקומען אין דער בערינג־בוכטע. דארט האט דער קאפיטאן, סער עדווארד בעלטשער פערבראכט דעם ווינטער פון 1853—1854. דשאנסאן האט דאמאלס געדיענט אלס מאטראז אויף איינעם פון זיינע שיפען. אין איינעם פון דיא פאריגע קאפיטלען האבען מיר שוין דערצעהלט, אז בעלטשער׳ס עקספעדיציאָן איז געווען איינע פון דיא אונגליקליכסטע. ער איז ארויסגעפאהרען מיט פינף שיפען און איז צוריקגעקומען נור מיט איינער. דיא איבעריגע זיינען ענטוועדער אונטערגעגאנגען אדער איינגעפראָרען געוואָרען אין אייז. דשאנסאן האט דערצעהלט דיא טרויעריגע געשיכטע וויא דער יונגער, מוטהיגער און פעהיגער קאפיטאן בעלאָ איז אומגעקומען.

עס איז געווען דען 12טען אויגוסט 1853, האט דשאנסאן דערצעהלט, ווען קאפיטאן בעלאָ מיט פיער מאטראזען זיינען ארויסגעפאהרען זוכען א גוטען פלאץ, וואו איבערצו ווינטערן. צווישען דיא פיער מאטראזען בין איך אויך געווען. מיר האבען געהאט מיט זיך דרייא שליטענס איינגעשפאַנט מיט הינט. אליין זיינען מיר געגאנגען צו פוס, נור אונזער פראָוויאנט און א קליין שיפעל פון גוטעפערטשא איז געלעגען אויף דיא שליטענס. מיר האבען ניט געקענט וויסען, וויא לאנג אונזער רייזע וועט דויערן, און מיר האבען מיט גענומען פראָוויאנט אויף צעהן טאג.

דער ערשטער טאג איז פעראיבער גאנץ רוהיג, אהן יעדען צופאל. פון אבענד האבען מיר אויסגעגראבען א גרויסע גרוב אין שנעע, האבען פערשטעלט דיא גרוב מיט אונזערע שליטענס און האבען זיך אריינגעלעגט מיט דיא הינט אין גרוב. מיר האבען איבערגעשלאָפען דיא נאכט גאנץ רוהיג. דעם אנדערן טאג זיינען מיר געגאנגען ווייטער ביים ברעג פון׳ם ים. נעגען מיטאג האבען מיר זיך געזעצט אפרוהען און עפעס עסען. פלוצלונג האט זיך אויפגעהויבען א שטארקער שטורמווינד, דאס אייז ארום אונז האט אנגעהויבען צו קרעכצען און צו קנאקען. אזוי וויא דער ווינד איז אונז געווען אין פנים און מיר האבען ווייטער ניט געקענט געהן, האבען מיר בעשלאָסען צו בלייבען אויפ׳ן אָרט, וואו מיר זיינען געווען, און אבווארטען, ביז דער שטורם וועט פאָראיבער געהן. מיר האבען אונז פערשטעלט מיט אונזערע שליטענס, האבען זיך איינגעדעקט מיט וואס מיר האבען געקענט און האבען רוהיג אָבגעוואַרט. מיר האבען געהערט מיט שטוינען און מיט שרעק, וויא דאס אייז אין מעער טראכט, קנאקט און ברעכט זיך. מיר האבען געוואוסט, אז אויפ׳ן אייז־פעלד קומט עס אפט פאר זאגאר אין דערמיט פון׳ם קאלטעסטען און שטרענגסטען ווינטער; ווען עס קומט אן א גרויסע הוואַליע ווארעמערעס וואסער פון דיא הייסע אָקעאנען, הייבט זיך אויף א שטורמווינד און דאס אייז הייבט זיך אן צו ברעכען. מיר זיינען געשמאק אנטשלאָפען געוואָרען און האבען זיך אויפגעכאפט ערשט נעגען אָבענד, ווען מיר האבען זיך אומגעקוקט און דערזעהן מיט שרעק, אז מיר שווימען אין מעער. דאס ארט, וואו מיר האבען זיך געזעצט

www.libtool.com.cn

אפּרוהען, איז ניט געוועזן קיין פעסטעס לאנד, זאנדבענק, אייזפעלדער. דער שטארקער שטורם האט אויפגעבראָכען דאס אייז ארום אונז און דארונטער אויך דאס אייז־פעלד אויף וועלכען מיר זיינען רוהיג געשלאָפען. אונזער לאגע איז געוועזן פערצווייפעלט:

קאפּיטאן בעלאָ האט אבער דעם מוטה ניט פערלאָרען. ער האט באלד ארויס־גענומען דעם גוטאפּערטשא שיפעל, האט עס אנגעבלאָזען און האט עס ארייגעלאָזען אין מעער. מיר האבען מיט אונז געהאט א לאנגען שטריק. אן עק פון'ם שטריק האט ער מיטגענומען מיט זיך אין שיפעל און האט אנגעהויבען צו רודערן צום ברעג, וועלכער איז געוועזן ניט ווייט. דריי מאל האט איהם דער ווינד צוריקגעשליידערט מיט א שרעק־ליכער מאכט און דריי מאל איז ער צוריק געפאהרען. ענדליך איז עס איהם געלונגען צוצוקומען צום ברעג. ער האט געזוכט א שטיין אדער א שטיק אייז, ארום וועלכען ער זאל קענען ארומבינדען דעם שטריק און אונז צושלעפען צום ברעג.

פון אונזער אייז־פעלד האבען מיר געזעהן, וויא ער ארבייט מיט אלע קרעפטען אום אונז איינצוהאלטען. פּלוצלונג, מיר ווייסען ניט, וויא אזוי, איז ער פערשוואונדען געווארען. מיר האבען גערופען, געשריען, האבען אבער קיין אנטוואָרט ניט ערהאלטען. אונזער העלדענמוטהיגער קאפּיטאן איז ערגעץ ארייגעפאלען אין א שפּאלט אדער אין א גרוב און האט ניט געקענט ארויס. עס האט אונז געריסען דאס הערץ צו וויסען, אז מיר זיינען גאנץ נאָהענט פון איהם און קענען איהם ניט העלפען.

א גאנצע נאכט האט דער שטורם אונז ארומגעטריעבען אויפ'ן מעער. מיר זיינען געוועזן בערייט צו שטארבען, פאר אונז איז קיין רעטונג ניט געוועזן. אין דער פריה האט דער שטורם אונז ארויסגעוואָרפען אויפ'ן ברעג. אונזער אייזפעלד איז געבליעבען ליגען רוהיג. מיר האבען באלד איינגעשפּאנט דיא הינט אין דיא שליטענס און זיינען ארויסגעגאנגען אויפ'ן ברעג. דער קאָמפּאס האט אונז געוויעזען, אין וועלכע ריכטונג אונזער קאפּיטאן איז געבכטען פערשוואונדען געוואָרען, מיר זיינען אהין געגאנגען. עס האט אבער געדויערט גאנצע צוויי טעג, איידער מיר זיינען צוגעקומען צו יענעם אָרט, וואו מיר האבען געזעהן אונזער קאפּיטאן צום לעצטען מאל. מיר האבען געזוכט אומעדום און האבען פון איהם קיין שפּור ניט געפונען. דער שטורמווינד האט פערקעהרט און פערדעקט יעדע שפּור. מיר האבען פערבראכט דארט א גאנצען טאג און א גאנצע נאכט. מיר זיינען געגאנגען מיילען־ווייט לעבען ברעג איהם זוכען, מיר האבען אבער גאר ניט גע־פונען. טרויעריג און מיט א שווער הארץ האבען מיר זיך אומגעקעהרט צו אונזער שיף.

גרויסע טראָפּען טרערין זיינען געפלאָסען פון דיא אויגען פון'ם אלטען מאטראז, ווען ער האט געענדיגט דיעזע טרויעריגע געשיכטע, וועלכע ער האט אליין דורכגעלעבט אין דיעזע געגענדען. צום אנדענקען אן קאפּיטאן בעלאָ האט מען דאס גאנצע שטיק לאנד, וואו ער איז אומגעקומען, א נאמען געגעבען קאפּ בעלאָ.—דשאנסאן איז געוועזן שטארק טרויעריג א גאנצען טאג, ווען דיא „פארווארד" איז פערבייגעפאהרען קאפּ בעלאָ.

עס האט אנגעהויבען צו ווערן קעלטער. דעם 19טען יולי איז שוין געוועזן רעכט קאלט. מען האט געזעהן, אז דער שרעקליכער לאנגער ווינטער קומט אן. אין יענע

www.libtool.com.cn

געגענדען מאכט ער ניט אזוי פיעל שהיות, וויא ביי אונז. ער קומט אן שנעל און דויערט לאנג. קאפיטאן האטטעראס האט זיך ווענינ געקימערט וועגען דעם ווינטער. ער האט געהאט נור איין געדאנק — צו קומען צו דער אינזעל פרינץ אלבערט, אנלאדען קוילען און אנדער פראוויאנט, וואס ער וועט דארט קענען געפינען און פאהרען ווייטער קיין נארדען, אין דעם פרייען מעער, וועלכער געפינט זיך ארום דעם נארדפאל, וויא קאפיטאן סטיוארט האט איהם בעשריעבען. ערשט דעם 26טען יולי האבען זיי דערזעהן דיא אינזעל פרינץ אלבערט. קאפיטאן האטטעראס האט גענומען זיינע קארטען און זיינע בעשרייבונגען פון דעם אינזעל, הויפטזעכליך פון דעם ארט, וואו דיא ענגלישע אדמיראליטעט האט געהייסען אנגרייטען מאגאזינען פון קוילען און פראוויאנט פאר דיא שיפען וועלכע וועלען פערשלאגען ווערן אין דיעזע געגענד.

דאס מעער ארום דער אינזעל איז ניט געוועזן גאנץ פריי פון אייז, דאס שיף האט ניט געקענט צוקומען צו דער אינזעל. עס זיינען פערגאנגען ווידער א פאר טאג, איידער מען האט געפונען א פאסענדען פלאץ, וואו צו פעראנקערן דאס שיף. מען האט אראפגעלאזען דאס באט און צוויי קליינע שיפלעך, אין וועלכע עס האבען זיך אריינגעזעצט דער קאפיטאן, דער דאקטאר, שאנדאן, דשאנסאן, וואלל און איינינע מאטראזען און מען איז ארויפגעגאנגען אויפ'ן אינזעל.

— מיר וועלען דארט געפינען פיעל ניצליכע און וויכטיגע זאכען, האט דשאנסאן געזאגט. דיא קעלט האט אין זיך אזא קראפט אלעס צו ערהאלטען, אז פלייש און פיש קענען אין דיעזע געגענדען אוועקליעגען צעהנדליגע יאהרען און זאלען זיין אזוי פריש און אזוי גוט, גלייך וויא מען וואלט זיי ערשט נעכטען אוועקגעשטעלט. מיר האבען איין מאל געפונען א קעסטעל מיט קאנסערווען (מארינירטע פלייש) וועלכעס קאפיטאן פאררי האט פערגעסען אדער איבערגעלאזען אין 1825. אלזא אכט און צוואנציג יאהר איז עס געלעגען אויף איין ארט און ווען מיר האבען עס געפונען איז עס געוועזן אזוי פריש און אזוי גוט, וויא מען וואלט עס ערשט איינגעפאקט. עס וואלט געקענט אוועקליעגען נאך הונדערט יאהר און בלייבען פריש.

— איך דארף ניט קיין פראוויאנט, האט געזאגט קאפיטאן האטטעראס קורץ און שארף. דיא איינציגע זאך, וואס איך דארף — איז הייצונג, קוילען. דאס איז יעצט דאס נייטהיגסטע פאר אונז און איך האף, אז איך וועל דא קריעגען קוילען, וויא פיעל איך דארף. דיא בעשרייבונג, וועלכע איך האב בעקומען פון דער ענגלישער אדמיראליטעט, זאגט, אז דא דארף זיך געפינען מעהר אלס טויזענד טאן קוילען.

דיא שיפלעך זיינען צוגעקומען צום ברעג. אלע זיינען ארויסגעשפרונגען אויפ'ן אינזעל. קאפיטאן האטטעראס און דשאנסאן האבען זיך אויף קיין זאך ניט אומגעקוקט. זיי זיינען געגאנגען גלייך צו דיא מאגאזינען פון דיא קוילען. דער דאקטאר דאגעגען האט זיך אומגעקוקט אויף יעדען שריט. איהם האט אינטערעסירט יעדעס בערגעלע, יעדעס שטיינדעלע, יעדעס שטיקעל ערד, וואס האט ארויסגעשטעקט פון אייז. פאר איהם האט יעדע זאך געהאט אן אנדער זינן, אן אנדערע בעדייטונג. ער האט אלעמען געלאזט געהן פאראויס און אליין האט ער געקלעטערט אויף דיא בערג און אין דיא טהאלען זוכען עפעס, ענטדעקען עפעס. ליידער, איז אויף דער אינזעל

www.libtool.com.cn

געוועזן זעהר וועניג וואס צו ענטדעקען. ער האט געזעהן פון דערווייטענס א פאר פיקס, ער האט זיי אבער ניט געוואלט נאכיאגען, צו וואס טויגען זיי איהם? — ער איז ניט קיין יעגער. קיין אנדערע חיות, אויסער פייגעל, האט ער ניט געפונען. ער האט צוואר געוואלט נעהענטער בעטראכטען דעם זאנדערבארען פויגעל מיט'ן נאמען פינגווין. דאס ...יז איינע פון דיא וואונדערבארסטע בעשעפעניסען אין דער וועלט. ער איז אין גאנצען ... פויגעל, ער איז אבער בעדעקט ניט מיט פעדערן, זאנדערן מיט א מין גראבע האר. ער האט, דאכט זיך, פליגעל, אבער ער קען מיט זיי ניט פליהען, ווייל דיא פליגעל זיינען, וויא דיא פיס ביים זעהונד, ברייטע פלאסטען, וועלכע נוצען איהם נור צום שווימען אדער צו געהן אויף אלע פיער. דער דאקטאר האט אויסגעפונען אן ארט, וואו דיא פינגווינס לעגען זייערע אייער. דאס איז געוועזן א שטיינעריגער פלאץ ניט ווייט פון'ם ברעג. ער האט געזעהן דיא ערטער, וואו זיי מאכען זייערע נעסטען פון מעער גראז און אנדערע מעער־פלאנצען, וועלכע וואקסען זאגאר אין דיעזע קאלטע געגענדען. דיא נעסטען אבער זיינען געוועזן לעדיג. עס זיינען געלעגען נור שאלעכצען פון דיא אייער.

אין דער צייט, וואס דער דאקטאר האט געזוכט קליינע פינגווינס און אנדערע מערקווירדיגע זאכען פון דער נאטור, איז קאפיטאן האטטעראס מיט זיינע מאטראזען געגאנגען זוכען דיא מאגאזינען פון דיא קוילען. זיי זיינען צוגעקומען צו דעם ארט, וואס איז געוועזן בעצייכענט אין זיין קארטע, האבען זיך אומגעקוקט און — האבען קיין מא־גאזינען, קיין פראוויאנט און קיינע קוילען ניט געפונען.

— וואס קען דאס זיין? האט געזאגט קאפיטאן האטטעראס. זאל מיין קארטע ניט ריכטיג זיין? דאס איז אונמעגליך! דיא ענגלישע אדמיראליטעט וועט זיינע שיפס־קאפיטענע ניט אפנארען.

ער האט צוגערופען דעם אלטען דשאנסאן און האט איהם געזאגט:

— דשאנסאן, דוא ביסט דאך געוועזן אויף דער פרינץ אלבערט אינזעל אין 1853. דוא האסט מיר אליין דערצעהלט, אז איהר האט גענומען פראוויאנט פון דיעזע מאגא־זינען. קענסט דוא מיר פיעלייכט ניט זאגען, וואו דיעזע מאגאזינען געפינען זיך?

דשאנסאן האט זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען, האט זיך אביסעל פערטראכט און האט געזאגט:

— אין דיעזע געגענד, קאפיטאן, מוזען זיי זיין. איך געדענק, וויא היינט, אז איך בין געקומען אהער מיט'ן קאפיטאן אינגעלפילד און מיר האבען דא געפונען מאגאזינען. זיי זיינען געוועזן געבויט פון האלץ, אייניגע זיינען געוועזן צוגעדעקט מיט דיא זעגעל פון שיפען, אנדערע זיינען געוועזן צוגעדעקט מיט קלעצער און ברעטער. דיא קוילען זיינען געלעגען אויף דער ערד ארומגעלעגט מיט שטיינער.

— אלזא, וואו זיינען זיי? האט אויסגעשריען קאפיטאן האטטעראס אין פער־צווייפלונג.

— מעגליך, אז איך האב א טעות, האט דשאנסאן געזאגט. לאמיר ארומגעהן דיא גאנצע געגענד, פיעלייכט האט זיך אונז נור אויסגעוויעזען, אז מיר זיינען אויפ'ן ריכטיגען פלאץ.

www.libtool.com.cn

ער איז ארומגעגאנגען ארום דיא גאנצע געגענד, האט זיך צוגעקוקט צו יעדען בערגעלע און האט גאר ניט געפונען, אויסער איינינע פערטיפונגען אין דיער ערד וואו דיא מאגאזינען זיינען אמאל געשטאנען.

— עס איז קיין טעות ניט, האט ער געזאגט, ווען ער איז צוריקגעקומען. דא זיינען געוועזן דיא מאגאזינען. איך דערקען זייער גוט דעם ארט, וואו פראנקלין, ראָסס, פאררי און אנדערע העלדען פון'ם אייז־מעער זיינען געוועזן.

— אָבער וואו זיינען דיא מאגאזינען? דיא קוילען? האט געפרעגט דער קאפיטאן אין פערצווייפלונג.

— מען האט זיי צורויבט, האט געענטפערט דשאנסאן.

— ווער האט זיי דא געקענט אוועקרויבען? האבען אייניגע געפרעגט. דיא שיפען, וועלכע קומען אהער זעהר זעלטען, נעהמען נור, וויאפיעל זיי דארפען. זיי וויסען דאך, צו וועלכען צוועק דיא ענגלישע רעגיערונג האט זיי דא אויסגעבויט און אניעדערגעלעגט. קיין אנדערע רויבער געפינען זיך דא ניט. דיא אייז בערן און דיא אייז פיקס דארפען קיין קוילען ניט.

— דאס האבען געטהאן דיא עסקימאסען, האט דשאנסאן געזאגט. זייט זיי האבען זיך בעקענט מיט דיא אייראפּעער, זיינען זיי געוואהר געווארען, וואס פאר א ניצליכע זאך דיא שטיינקוילען זיינען און זיי האבען אנגעהויבען זיי צובענוצען. זיי זיינען געוויס צופעליגער ווייזע געוואהר געווארען, אז אויף דיעזען אינזעל געפינען זיך מאגא־זינען און זיי זיינען געקומען אהער א גאנצע באנדע פון עטליכע הונדערט מאן און האבען אלעס אוועקגענומען און אוועקגעפיהרט אין זייערע דערפער. איהר ווייסט דאך, איז אים ווינטער מאכען דיא עסקימאסען לאנגע רייזען. זיי פאהרען דורך הונדערטער מיילען און זוכען אויף ערטער, וואו זיי קענען חאפּען וואלפיש אָדער זעהינט. אויף אזא רייזע האבען זיי געוויס אויסגעפונען דיא מאגאזינען און האבען זיי צורויבט.

אלע האבען איינגעזעהן, אז דשאנסאן האט רעכט. עס איז ניט געבליעבען א שטיקעל האלץ, א שטיקעל אייזען, א נאגעל, עפּעס א צייכען, אז אייראפּעער זיינען דא אמאל געוועזן. דאס האבען געוויס דיא עסקימאָסען צוגענומען. זיי זיינען זעהר נייגיעריג און יעדע זאך, וואס קומט פון אייראפּא, האט ביי זיי א בעזונדערן ווערטה. עס איז דאהער קיין וואונדער ניט, וואס זיי האבען אלעס צוגענומען, ווען זיי האבען געפונען אזא כשרה מציאה.

דיא מאטראָזען זיינען געשטאנען און האבען געקוקט גלייכגילטיג אויף דיעזע סצענע. אונטערדעסען איז אָנגעקומען דער דאקטאר. ער האט באלד געזעהן, אז דא איז עפּעס פארגעקומען. ער האט זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען און האט באלד פערשטאנען, וואס עס איז געשעהן. אויף איהם אבער האט עס גאנץ ווייניג געווירקט. עס האט איהם זעהר ווייניג געהארט, אויב עס זיינען יא דא קוילען אָדער ניט דא קיין קוילען. ער האט בעסער געוואלט חאפּען א קליינעם פינגווין. נור איין קאפּיטאן האט־טעראס איז געשטאנען טרויעריג, דעם קאָפּ אראָפּגעלאזט אויף דער ברוסט. ער איז געוועזן פערצווייפעלט.

— קאפּיטאן האטטעראס, האט פלוצלונג שאנדאן געזאגט, איך זעה ניט איין,

www.libtool.com.cn

פארוואס איהר זאָלט זיין אזוי פערצווייפעלט. מיר האבען נאך צייט צו פאהרען א היים. אין א מאָנאט זייַען מיר צוריק אין ענגלאנד.

— הערר שאנדאן, האט דער קאפיטאן געענטפערט, מיר האבען נאך צייט צו פאהרען קיין נארדען. אין א פּאָר מאָנאטע ארום וועלען מיר זיין ביים נאָרד פאל.

— אָבער וויא אזוי וועלען מיר פאהרען קיין נאָרדען, ווען מיר האבען קיין קוילען ניט?

— פון היינט אן וועלען מיר פאהרען נור מיט דיא זעגעל. מיר האבען נאך קוי־לען אויף א פּאָר מאָנאט, פארן ווינטער וועלען מיר האבען גענוג. ווען מיר וועלען דארפען, וועלען מיר שוין געפינען מיט וואס צו הייצען.

— איהר וועט מיר ערלויבען, איך זאל אייך בעמערקען —

— איך ערלויב אייך נור צוריקגעהן אויפ'ן שיף און צו טהאן, וואס מען וועט אייך הייסען, האט דער קאפיטאן געזאגט שטרענג.

מיט דיעזע ווערטער האט ער זיך אוועקגעקעהרט און איז צוריקגעגאנגען צום שיף. דער דאקטאר און אלע מאטראָזען זיינען איהם נאכגעגאנגען. דער קאפיטאן האט זיך פערשלאסען אין זיין קאיוטע און האט זיך צוויי טאג ניט געוויעזען אויפ'ן דעק. דער דאק־טאר האט בענוצט דיעזע צייט צו בעזוכען דיא אינזעל און זיא אויסצופארשען. ער פלעגט מיטנעהמען מיט זיך דשאנסאן אדער דעם מאטראז סימפסאן. זיי פלעגען אבער ארומגעהן נור ביים ברעג. זיי האבען מורא געהאט צו פערגעהן צו וויט, זיי זאלען ניט פערבלאנ־זשעט ווערן. אבער דער דאקטאר האט געהאט גענוג געלעגענהייט אויסצופאָרשען דעם גאנצען ברעג פון דער זייט אינזעל, וואו דאס שיף איז געשטאנען. איין מאל האט ער בעגעגענט א ווייסען בער. סימפסאן, וועלכער איז מיט איהם דאמאלס געגאנגען, האט זיך שוין פארבערייטעט צום קאמפף מיט'ן בער. דער בער אָבער איז אנטלאָפען, ווען ער האט דערזעהן מענשען. וואהרשיינליך, האבען איהם דיא מענשען שוין געגעבען א לעקציאָן, וועלכע ער האט ניט פערגעסען.

דער ווייסער בער איז איינע פון דיא געפעהרליכסטע טהיערע, וועלכע עס זיינען דא אויף דער וועלט. ער האלט זיך אויף נור אין דיעזע קאלטע געגענדען. ער נעהרט זיך פון פיש און פון זעעהינט. ער איז א גוטער שווימער און שפּרינגט ארום פון איין שטיק אייז צום אנדערן, ווען ער יאגט זיך נאך א זעעהונד. אין דיא ווארעמערע צייַ־טען, ווען ער האט גענוג פיש און זעעהינד, איז ער ניט געפעהרליך פאר'ן מענשען. זא לאנג ער קען געפינען זיין פרנסה בכבוד, האט ער פיינט זיך צוקריעגען; אין דערמיט ווינטער אָבער, ווען דאס מעער ארום ווערט פערפראָרען, דיא זעעהינט אנטלויפען, דיא פיש פערשווינדען — דאן ווערט ער איינער פון דיא געפעהרליכסטע ווילדע חיות. ער האט פאר קיין זאך קיין מורא ניט און קומט זעהר אפט אריין אין דיא שנעע־הייזער פון דיא עסקימאסען. ער פרעסט אלעס, וואס ער קען נור קריעגען און פאלט אן אויף מענשען. עס איז איהם זעהר שווער צו טוידטען, מען מוז איהם טרעפען מיט א קויל אין קאָפּ אריין, צווישען דיא אויערן. קוים טרעפט מען איהם ניט אין קאפ, ווערט ער נאך געפעהרליכער. ער קריעכט אויף דער ביקס.

דיא עסקימאסען, וועלכע האבען ביז ערשט ניט לאנג נאך ניט געוואוסט פון קיין

www.libtool.com.cn

ביקסען און פון פייער געוועהר, האבען בענוצט פערשיעדענע מיטעל אום איהם צו טוידטען. זאָ, צום ביישפיעל, פלעגען זיי נעהמען א לאנגע און דינע שטיק פישביין, האבען עס צונויפגעדרעהט, וויא א שפרינגפעדער (שפּראַנדזינע) פון א טאשען אוהר און האבען עס צוגעבונדען מיט א פאָדים, עס זאל זיך ניט אָפּוויקלען. דאן האבען זיי עס בעגאָסען מיט וואַסער און ארויסגעלעגט אין דרויסען. באלד איז עס פערפראָרען גע־וואָרען, וויא א שטיין. זיי האבען דאן צושניטען דעם פאָדים, דער פישביין איז געבליעבען צונויפגעדרעהט. יעצט פלעגען זיי עס בעגיעסען מיט פיש־טראָהן און לאזען ליעגען אין דרויסען. דער בער האט עס דערשמעקט און האט עס פערשלונגען. ביי איהם אין בויך האט זיך דער פישביין צו וואַרמט און איז אָפּגעשפּרונגען. דער בער בלייבט שטעהן און קען זיך ניט ריהרען, דער פישביין לעכערט איהם דורך די געדערם.

די עסקימאָסען געברויכען נאך אן אנדער זאנדערבאַרעם מיטעל צו טוידטען דעם ווייסען בער. זיי נעהמען א גאנץ שאַרפעם מעסער, בעגיעסען עס מיט פישטראָהן אדער מיט בלוט פון א רענטהיער און שטעלען ארויס אין שנעע מיט דער שאַרפער זייט פון אויבען. דער בער קומט צו און הייבט אן צו לעקען דאס שאַרפע מעסער און צושניידעט זיך דערביי די צונג. עס הייבט אן צו רינען בלוט פון דער צונג. דער בער מיינט, אז דאס בלוט רינט פון׳ם מעסער און לעקט עס ווייטער. ער צושניידעט זיך נאך מעהר די צונג. דאס פרישע בלוט רייצט נאך מעהר די ווילדע חיה. זי פיהלט ניט איהר אייגענעם שמערץ. האַפּט בייסען דאס מעסער, פון וועלכען עס רינט אזוי פיעל בלוט און צושניידעט זיך אזוי שטאַרק די צונג מיט׳ן מויל, אז ער הייבט אן צו ברומען און צו בילען פאַר ווייטאג. די עסקימאָסען דערהערען עס, געהען ארויס און טוידטען די בעסטיע מיט זייער פייל און בויגען, אדער לאזען עס לויפען, ביז עס פאַלט ענטקרעפטעט און קייקעלט זיך אין זיין בלוט.

דאקטאר פּולמאַן איז געוואָהר־געוואָרען נאך פיעל זאכען, וויא די עסקימאָסען פאַנגען די ווילדע חיות, וועלכע געפינען זיך אין יענע געגענדען. ער האט זיך נאך א מאָל איבערצייגט, אז וויא ניעדעריג דער מענש זאל ניט שטעהן אין זיין בילדונג, אין זיין ענטוויקעלונג, אין זיינע פעהיגקייטען, איז ער דאך די קליגסטע און ווילדעסטע חיה.

פון די מושעלן און אויסטערס האט דער דאקטאר געפונען אויף דעם אינזעל פערשיעדענע סאָרטען, וועלכע מען קען עסען. דאס מעער פלעגט ארויסוואַרפען טעגליך זעהר פיעל מושעלן. דער דאקטאר פלעגט זיי אונטערזוכען, ער האט אויסגעפונען, אז זאלאנג דאס מעער איז פריי, קען דער מענש לעבען פון דיעזע אויסטערן. מען מוז נור וויסען, וועלכע צו נעהמען, ווייל עס געפינען זיך צווישען זיי אייניגע, וועלכע זיינען זעהר גיפטיג.

אויפ׳ן פיערטען טאג איז קאַפּיטאַן האַטטעראַס ארויסגעקומען אויפ׳ן דעק און האט געהייסען ווייטער פאָהרען קיין נאָרדען. מען האט איבערגעצעהלט די מאַטראָזען, אלע זיינען געווען אויפ׳ן דעק. זיי האבען אויסגעפּאַלגט זיינע בעפעהלע שטילערהייט. עס איז געוואָרען מיט יעדער שטונדע קעלטער און קעלטער. עס האבען זיך געוויעזען פיעל פייגעל, וועלכע האבען זיך פערזאַמעלט אין מאַסען און האבען אנגעהויבען אוועק־צופליעהען פון דאַנען אין אנדערע וואַרעמערע געגענדען.

www.libtool.com.cn

מיט יעדען טאג איז די רייזע געווארען שווערער און געפעהרליכער. די מאט־ראזען האבען געארבייט זעהר שווער. איבער נאכט פלעגען איינינע ערטער אין מעער פערפראָרען ווערן און, ווען עס איז נאָך צוגעפאלען אביסעל שנעע, איז דאס אייז אין איין טאג געוואָרען אזוי דיק, אז עס האט געקענט טראגען אויף זיך א מענשען. מיט דער קעלט האט זיך אנגעהויבען צו ווייזען צייכענס פון דער געפעהרליכער קראנקהייט סקארבוט. דאקטאר פולמאן האט געזעהן צו פערהיטען דיעזע קראנקהייט. ער האט געהאט מיט זיך גענוג לימינע־זאַלץ און לימינע־זאפט און האט געזעהן צו פערהאַ־פען, אז דיעזע שרעקליכע קראנקהייט זאל ניט אויסברעכען צווישען די מאט־ראָזען. די קראנקהייט האט ער פערהיט, נעגען די אונצופריעדענהייט אבער האט ער גאר ניט געקענט מאכען. די קעלט, די שווערע ארבייט, דער שרעק פאר'ן ווינטער אין דיעזע טרויעריגע געגענדען האבען געווירקט זעהר שלעכט אויף די מאט־ראזען. קאפיטאן האטטעראס האט זעהר גוט געוואוסט, אז ער קען זיך פערלאזען נור אויפ'ן דאקטאר, אויף דשאנסאן, סימפסאן און בעלל. די אנדערע מאטראזען און שאנדאן האבען נור געווארט א געלעגענהייט, זיי זאלען רעבעלירען און צוריקפאהרען א היים. דיעזע געלעגענהייט האט זיך באלד פאָרגעשטעלט.

די „פאָרוואַרד" איז אנגעקומען צו אן אינזעל מיט'ן נאמען האמילטאָן. דאס מעער האט זיך אנגעהויבען צו בעדעקען מיט אייז. די מאטראזען זיינען געווען שרעק־ליך מיעד און האבען זיך אזוי פיעל איבערגעארבייט, אז עס איז געווען אונמעגליך צו הייסען זיי ווייטער ארבייטען. די זעגעל האט מען ניט געקענט געברויכען, ווייל דאס שיף איז געפאהרען קיין נארדען און דער ווינד האט שטארק געבלאזען קיין זידען. קאפיטאן האטטעראס האט ניט געוואָלט בלייבען שטעהן און זיך אָפּרוהען, ווייל ער האט געוואוסט, אז יעצט איז יעדע מינוט טהייער, יעצט האט ער נאך צייט צו פאהרען קיין נארדען. ווען עס וועט איהם געלינגען צוצוקומען צום פרייען מעער ארום נארדפאל, האט ער דערגרייכט זיין ציעל. ער וועט איבערווינטערן ביים נארדפאל און איבער א יאהר וועט ער פאהרען א היים. אלזא, מען מוז פאהרען ווייטער. ער האט געגעבען א בעפעהל, אז מען זאָל אונטערהייצען די קעסלען און טרייבען דאס שיף מיט פולען דאמפף.

דיעזער בעפעהל האט אלעמען איבערראשט. זיי האבען אלע געוואוסט, אז מען מוז זיין זעהר עקאָנאָמיש מיט קוילען, ווייל מען מוז זיי האלטען אויפ'ן ווינטער. פלוצלונג הייסט ער גאר הייצען און טרייבען דאס שיף ווייטער. זיי האבען זעהר גוט געהערט דעם קאפיטאנס בעפעהל, אבער קיינער האט זיך ניט גערירט איהם אויס־צופיהרען. שאנדאן און וואלל האבען זיך איבערגעוואָרפען מיט בליקע. די מאשיניסטען האבען זיך ניט גערירט.

— האט איהר געהערט מיין בעפעהל? האט קאפיטאן האטטעראס אויסגערופען ביין.

דער מאשיניסט האט געוואָלט צוגעהן צו דער מאשין און זיך נעהמען צו זיין ארבייט.

— געה ניט, בראנטאן! האט אויסגערופען א שטימע.

www.libtool.com.cn

— ווער בעפעהלט עס דא ? האט דער קאפּיטאן געפרעגט ערשטוינט.

— א ך האב איהם ניט געהייסען געהן, האט געזאגט דער מאטראז פען דרייסט און איז צוגעגאנגען נעהנטער צום קאפּיטאן.

— דוא האסט איהם ניט געהייסען ? האט אויסגערופען דער קאפּיטאן.

— יא, איך האב ניט געהייסען. עס איז שוין גענוג! מיר קענען מעהר ניט ארבייטען. מיר ווילען ניט פאהרען ווייטער אום אויסגעפּראָרען צו ווערן ביים נאָרד־פּאָל. איך הייס, אז מען זאָל ניט אונטערהייצען דיא מאַשין!

— הערר שאנדאן! האט אויסגערופען דער קאפּיטאן. ארעטירט דיעזען מאַן! שמידעט איהם אין קייטען!

— אבער, הערר קאפּיטאן, האט שאנדאן געענטפערט, דער מאן האט דאך נור געזאגט. —

— ווידערהאָל נור וואס ער האט געזאגט און איך וועל דיך פערשפּאַרען אין דיין קאַיוטע. ארעטירט דעם מאטראז! פען הערט איהר וואס איך הייס אייך?

דשאנסאן, סימפּסאן און בעלל זיינען צוגעגאנגען צום מאטראז פען און האבען איהם געוואָלט בינדען און אראָפּ פיהרען אין דער קאַיוטע. פען אבער איז געווען שטארק אין דער רציחה. ער האט געחאַפּט א לאַנגע האַק, וועלכע איז געלעגען לעבען זעגעל־בוים, האט געפּאַכט מיט דער האַק ארום זיך און האט געשריען:

— ווער עס וועט מיך אנריהרען, דער וועט ניט אוועק לעבעדיג.

קאפּיטאן האטטעראס האט ארויס געחאַפּט א רעוואָלווער פון זיין גארטעל. איז צוגעגאנגען נאהענט צום מאטראז פען און האט זיך געציעלט גלייך איהם אין קאָפּ אריין.

— הייב אויף נאך א מאָל דיא האַק און איך דערשיעס דיך דא, וויא א הונד!

דיא מאַטראזען זיינען געווארען אונרוהיג און האבען אנגעהויבען צו מורען (וואָרטשען). יעדער איז געווען אונצופריעדען מיט'ן קאפּיטאן'ס בענעהמען.

— שטיל זאָל זיין! האט קאמאנדירט דער קאפּיטאן מיט א דאָנערענדער שטימע, אדער דער מאַן איז טויט אין איינינע מינוט!

פען האט אוועקגעוואָרפען דיא האַק און האט זיך געלאָזט בינדען דיא הענד. דשאנסאן און סימפּסאן האבען איהם אוועקגעפיהרט.

— געה, הייץ איין דיא מאַשין! האט האטטעראס געזאגט צום מאַשיניסט.

דער מאַשיניסט איז אראָפּגעגאנגען צו דער מאַשין. דער קאפּיטאן און דער דאקטאר זיינען ארויפגעגאנגען אויפ'ן קאפּיטאן'ס בריקעל. באלד האט דיא מאַשין אנגעהויבען צו רוישען, מען האט אויפגעהויבען דעם אַנקער און מען איז ווייטער גע־פאָהרען. לאַנגזאם, מיט מיה איז דיא „פאָרוואַרד" געגאנגען ווייטער. דער קאפּיטאן האט אליין געפיהרט דאס שיף. דיא מאַטראזען האבען אויסגעפיהרט זיינע בעפעהלע שלעפעריג. —

עס זיינען פערגאנגען זעקס טאג. מיט יעדען טאג האבען זיך פערמעהרט דיא צייכענס, אז דער ווינטער קומט אַן, ביז אהער איז דיא זון ניט אונטערגעגאנגען. מען האט געזעהן, וויא זיא געהט ארום אין פיער זייטען פון'ם הימעל. דעם 30־טען יולי איז

www.libtool.com.cn

צום ערשטען מאל דיא זון אונטערגעגאנגען און עס איז געווארען נאכט אויף א גאנץ קורצע צייט. מיט יעדען טאג איז דיא נאכט געווארען לענגער און קעלטער.

דעם 12טען אויגוסט איז קאפּיטאן האטטעראס ארויפגעקלעטערט אויפ'ן זעגעל־בוים, וואו ער איז אוועקגעשטאנען גאנצע צווייא שטונדען. נאך זיין רעכנונג האבען זיי שוין געדארפט זיין ניט ווייט פון'ם מעער, וועלכעס איז גאנץ פריי פון אייז, וויא דער קאפּיטאן סמיוארט האט איהם געזעהן אין 1851. ער האט אבער מעהר ניט געזעהן, וויא אייז און שנעע.

דיא מאטראזען האבען געזעהן, וויא טרויעריג ער איז געוועזען, ווען ער איז אראפּ־געקומען פון'ם זעגעל־בוים. זיי האבען פערשטאנען, אז זיינע לעצטע האפנונג איז פער־שוואונדען און האבען אנגעהויבען צו טראכטען וואס צו טהאן.

— מיר מוזען דאך זעהן צו קומען אהיים, האט גריפער געזאגט צו שאנדאן. דער משוגענער קאפּיטאן וועט אונז ערגעץ פערשלעפּען ווייט און מיר וועלען מוזען איבער־ווינטערן ערגעץ אין א וויסטע געגענד, וואו מיר וועלען אלע אויסגעפרארען ווערן. לאמיר בעסער פאהרען אהיים.

— יעצט איז שוין צו שפּעט, האט שאנדאן געענטפערט. מיט זיינען שוין צו ווייט פארפאהרען. דער ווינטער וועט זיך באלד אנהויבען, איידער מיר וועלען קענען ערגעץ צו קומען, וועלען מיר איינגעפרארען ווערן אין אייז.

— אלזא, וואס טהוט מען יעצט? האט געזאגט פען, וועלכען דער קאפּיטאן האט געהאלטען א פּאר טאג פערשפּארט און דאן האט ער איהם געהייסען געהן ווייטער ארבייטען.

— יעצט איז דאס גלייכסטע פאר אונז, מיר זאלען אפּווארטען, וואס ווייטער וועט זיין. קאפּיטאן האטטעראס וועט פארפאהרען אזוי ווייט, אז ער וועט אונז בעטען, מיר זאלען פאהרען צוריק.

דער מאנאט אויגוסט איז פאריבער. דיא נעכט זיינען געווארען לענגער און קאלט. ביי טאג, ווען דיא זון האט גוט געווארמט, פלעגט זיין צעהן—צוועלף גראד קעלט. וואו דאס מעער איז געוועזען רוהיגער, האט זיך עס שוין אנגעהויבען צו בעדעקען מיט אייז. האטטעראס האט געטריעבען זיין שיף אימער ווייטער און האט עס מיט אזוי פיעל קונסט און געשיקליכקייט דורכגעפיהרט דורך אלע געפאהרען, אז דיא מאט־ראזען האבען געשטוינט. זיי האבען געמוזט מודה זיין, אז ער איז א גוטער שיפסקאפּיטאן און ווייס, וויא צו פיהרען א שיף.

דעם 8טען סעפּטעמבער איז געוועזען א שטארקער פראסט. דיא „פארווארד“ איז צוגעקומען צו א וואנד פון אייז. געהן ווייטער איז געוועזען אונמעגליך. צוריקפאהרען האט מען ניט געקענט, ווייל דאס מעער איז שוין געוועזען פערפרארען הינטער זיי. דא איבערווינטערן, אין דערמיט ים איז זעהר געפעהרליך. דיא לאגע איז געוועזען א שרעקליכע, א פערצווייפעלטע. קאפּיטאן האטטעראס האט דען מוטה ניט פערלארען, ער האט געהייסען בויערן לעכער אין דער וואנד פון אייז און זיי אנשיטען מיט פּולווער. עס האט געדויערט א גאנצען טאג, איידער מען האט אויסגעבויערט טיעפע לעכער און מען האט

www.libtool.com.cn

אנגעשאָטען אין זיי פּולווער. קאפּיטאן האטטעראס האט גערעכענט, אז גאנץ פריה וועט ער אונטערצינדען דאס פּולווער און צורייסען דיא אייז־וואנד.

— ביי נאכט האט זיך אויפגעהויבען א שרעקליכער שטורמווינד. דאס מעער האט געקאָכט אונטערן אייז און האט עס אנגעהויבען צו ברעכען. עס האט אנגעהויבען צו טראַכען און צו קנאַקען, גלייך וויא מען וואָלט געשאָסען פון הונדערטער קאנאנען. אלע מאטראזען זיינען געווען בעשעפטיגט אויפ'ן דעק.

— צום רודער! צום רודער! האט מען פּלוצלונג געהערט א שטארקע שטימע שרייען.

אלע האבען זיך אומגעקוקט און האבען דערזעהן מיט שרעק, אז דיא אייז־וואנד האט זיך אנגעהויבען צו ריהרען. עפּעס האט געארבייט און געריסען אונטערן וואסער. גרויסע מאסען אייז זיינען געשפּרונגען אין אלע זייטען. שרעקליך הויבע אייז־בערג האבען אנגעהויבען צו טאנצען. ארום דעם שיף.

— דאס איז דיא גרעסטע געפאהר, האט דשאנסאן געזאגט צום דאקטאר. זייט מיר פאהרען אויף דער „פּאָרוואַרד" זיינען מיר נאך אין אזא געפאהר ניט געווען. זעהט, וויא עס קומען אן מאסען אייז פון אלע זייטען.

— אלע זעק ארויף! האט קאמאנדירט דער קאפּיטאן.

ער האט געהייסען ארויסנעהמען אלע שטרויזעק, אלע דעקען און אלע ווייכע זאַכען און דערמיט ארומהענגען דאס שיף. מיט וואס מען האט נור געקענט, האט מען ארומגעוויקעלט דאס שיף פון פארנט, פון וואנען דיא אייז־בערג זיינען אנגעקומען. דאס איז דערוויל געווען דיא איינציגע רעטונג. דיא אייז־בערג זאלען זיך אנשלאגען אן א ווייכע זאך און זאלען ניט צוברעכען דאס שיף.

אימער נעהנטער זיינען דיא אייז־מאסען צוגעקומען צום שיף; אימער גרעסער איז געוואָרען דיא געפאהר. שוין זיינען ארויפגעפאלען אויפ'ן דעק שטיקער אייז פון איינציגע הונדערט פונט. דאס האבען זיך אפּגעבראכען נור קליינע שטיקלעך פון דיא אייז־בערג. אייניגע מאטראזען זיינען פערוואונדעט געוואָרען. דעם מאטראז גריפּער האט א שטיק אייז געטראפען אין דער פּלייצע און האט איהם אומגעוואָרפען. זיין פּלייצע איז געוואָרען אויסגעלענקט. מען האט איהם געמוזט אראָפּטראגען אין דער קאיוטע.

דער שטורם איז געוואָרען אלץ שטארקער. דיא אייז־מאסען האבען זיך צונויפּ־געשלאגען אין איין אָרט ארום דער שיף,— עס איז קיינע רעטונג געווען. פּלוצלונג האט זיך דאס שיף אויפגעהויבען, א גרויס שטיק אייז, געדרענגט פון דיא אנדערע, איז ארונטער אונטערן שיף און האט עס אויפגעהויבען, וויא א שאָלעכץ פון א נוס.

— מיר זיינען אריבער דיא אייז־בערג! האט דשאנסאן אויסגערופען מיט פרייד.

— מיר זיינען אין דיא אייז־בערג, האט שאנדאן געענטפערט.

און ווירקליך, דאס שיף האט זיך אזוי איינגעשניטען אין אן אייז־בערג, אז עס איז געבליעבען אין איהם, וויא צוגעשמידט. עס איז געווען טרויעריג אנצוקוקען, וויא דאס גאנצע שיף איז געשטאנען אין דרויסען איבערן וואסער. דערוויל אבער איז דאס געווען זייער גליק, זייער רעטונג.

— מיר שווימען! האט אויסגערופען דער קאפּיטאן.

www.libtool.com.cn

דאס שיף איז געשטאנען אויף איין אָרט און דאך איז זיא געשוואומען מיט אן אונגעהיירער שנעליגקייט. דער אייז־בערג, אין וועלכען זיא איז געווען איינגעגראבען, האט געטראָפען אויף א מעער־שטרעמונג און איז געשוואומען קיין נאָרדען. קאפּיטאן האטטעראס איז אייגענטליך געווען צופריעדען, וואס ער האט געפונען אזא גוטען און אזא ביליגען קוטשער, וועלכער האט געשלעפּט איהם מיט זיין שיף מיט אלע זיינע מענשען גראָדע אהין, וואוהין ער האט געוואלט. אבער דיא געפאהר איז נאך ניט פאריבער. וואוהין קען זיי אוועקשלעפּען אזא בלינדער קוטשער? טאמער וועט ער זיך ערגעץ אנשלאגען אן אנאנדערן אייז־בערג אדער אן א שטיין?

זיעבען טאג זיינען זיי געפאהרען אויף דיעזען זאנדערבארען ארט. דער קאפּיטאן האט געהייסען ארויפטראגען, וויא פיעל פּראָוויאנט מען האט נור געקענט, אויפ'ן דעק און האלטען בעריים. ער האט געהייסען אראפּווארפען שטריק־לייטערס פון אלע זייטען פון'ם שיף. ער האט געגעבען א בעפעהל, אז קוים וועט ער געבען א צייכען, זאָל יעדער חאַפּען א זאק מיט פּראָוויאנט און זאל זיך אראפּלאזען פון דיא שטריק־לייטערס.

דעם 15טען סעפּטעמבער האט זיך דער אייזבערג אנגעשלאגען אן עפּעס. דאס שיף האט אנגעהויבען צו קראכען און צו קרעכצען, זיא איז אבער באלד געבליעבען שטיל, דער אייזבערג איז געבליעבען שטעהן אויף אן אָרט. דיא קעלט איז געווען שרעקליך, דער אייזבערג איז באלד פעסט איינגעפּראָרען געוואָרען אויף זיין אָרט. יעצט ערשט האבען זיי זיך אנגעהויבען אומצוקוקען, וואו זיי זיינען ערגעץ אין דער וועלט. קאפּיטאן האטטעראס האט אויסגעפונען, אז זיי געפינען זיך אויף דעם קאלטעסטען פונקט אויף דער וועלט — אויפ'ן קעלטפּאָל.

דער קעלטפּאָל הייסט דער פּונקט אין דער וועלט, וואו דיא קעלט דערגרייכט דיא העכסטע גראַדען, וואס עס קען נור זיין. דאס קוועקזילבער אין טערמאמעטער ווערט פערפראָרען הארט, וויא אייזען, מען קען דאָרט אונזער געוועהנליכען טערמאָמעטער גאר ניט בענוצען. מען מוז בענוצען א טערמאמעטער מיט ריינעם אלקאהאל, וועלכער ווערט קיין מאל ניט פערפראָרען. — ווייטער פון דיעזען פּונקט הייבט שוין אן ווארעמער צו ווערן. דיא געלערנטע האבען אויסגעפונען, אז דער קעלטפּאל קומט ניט צוזאמען מיט'ן נארדפּאל. אויפ'ן נארדפּאל איז עס שוין אביסעל ווארעמער. דאס האט גאנץ געשטימט מיט קאפּיטאן האטטעראס רעכנונג, אז ארום דעם נארדפּאל געפינט זיך א מעער, וועלכער איז גאנץ פריי פון אייז, אדער, ווען דארט איז קיין מעער ניטא, זא געפינט זיך דאָרט א לאנד, וועלכעס איז פיעל ווארעמער וויא גרענלאנד.

14טעם קאפּיטעל.

פאָרבערייטונגען פאר'ן ווינטער.

דיא לאַגע פון דער „פאָרוואָרד“ איז געווען זעהר א טרויעריגע, יעדער האט איינגעזעהן, אז זיי מוזען דא איבערווינטערן. וויא ווייט דאס אויג האט נור געקענט זעהן, האט מען געזעהן אייז און אייז. קיין פּיצעל שטיין, קיין טראפּען וואסער, נור אייז און אייז. דיא קעלט איז געווען אזוי שטארק, אז אין דיא ווארעמסטע קליידער האט מען ניט געקענט איינשטעהן מעהר, וויא א האלבע שטונדע אין דרויסען. דערצו האט

www.libtool.com.cn

מען נאך געמוזט שטענדיג ארבייטען. זיצען אויף איין אָרט אין אזא קעלט איז גע־פעהרליך. מען מוז זיך בעוועגען, מען מוז ארבייטען.

דיא ערשטע זאַך, וואס זיי האבען געטהאן, איז געוועזן אראפּצונעהמען דיא זעגעל פון'ם שיף און זיי איבערציעהען איבער'ן דעק. דערמיט האבען זיי געמאכט פון'ם גאנצען דעק א מין געצעלט, וועלכעס האט זיי ווענינסטענס געשיצט געגען דיא שרעקליכע ווינטען. דאן האבען זיי געמוזט בעוואָרענען דאס שיף, ארומרייניגען דאס אייז ארום דיא ווענט און עס צובינדען פעסט, אז א שטורמווינד זאל זיא ניט קענען אוועקשליי־דערן פון איהר אָרט. ווען דיעזע ארבייט איז געוועזן פערטיג, האט מען אנגעהויבען צו בויען א וואנד פון שנעע ארום דעם שיף. דיעזע ארבייט איז ניט שווער, אבער זעהר לאַנגווייליג. מען שניידעט אויס מיט א מעסער פיער־עקיגע שטיקער שנעע און לעגט זיי אויס, וויא ציעגעל אין א וואנד פון אונזערע הייזער. מען מוז דערביי זעהן, אז דיא שטיקער שנעע זאלען גוט צופּאסען איינער צום אנדערן.

— מיר וועלען אויסבויען א פעסטונג, האט געלאכט דער דאקטאר, וועלכע קיין אַרמעע אין דער וועלט וועט קיין מאל ניט איינגעהמען. שנעע איז א גאנץ גוטע זאַך, עס היט אָפּ פון קעלט, אונטער שנעע איז ווארם.

— עס וועט ווירקליך זיין א פעסטונג, האט דשאנסאן געענטפערט, אבער ניט געגען אַרמעען, ניט געגען מענשען, זאנדערן געגען פיער־פיסיגע פיינד, וועלכע קענען א מאל וועלען מאַכען אונז א וויזיט. איך מיין געגען ווייסע בערן. דער היינטיגער ווינטער וועט זיין זעהר א קאלטער, דיא ווייסע בערן וועלען זיין הונגעריג און וועלען געוויס ווע־לען אונז בעזוכען.

ווען דיא וואנד זיינען געוועזן פערטיג, האבען זיי געמאכט טרעפּ. איין טרעפּ האט געפיהרט אויף דעם שיף פון פאָרנט, דיא אנדערע טרעפּ האט געפיהרט פון דעם שיף פון הינטען. דיא טרעפּ זיינען געוועזן אויך פון שנעע, אויף וועלכען מען האט ארויפגע־גאסען וואסער, אין איינינע סעקונדען זיינען דיא טרעפּ געוואָרען הארטער און שעהנער וויא מארמאר. אין אַכט טעג איז דיא פעסטונג געוועזן פערטיג. יעצט האבען זיי זיך גענומען צום שיף. דיא דעק פון'ם שיף איז געוועזן איבערגעצויגען מיט דיא זעגעל. אויף דיא זעגעל האבען זיי אויסגעלעגט א דינעם פאַך שנעע. אויף אזא ארט איז דיא גאנצע דעק פון'ם שיף געוועזן אַן ארט סאלון, וואו מען האט זיך געקענט צוזאמענקומען און ארבייטען.

אין דערמיט שיף האט מען צונומען דיא ווענטלעך פון דיא קאַיוטען און מען האט געמאכט א גרויסען שלאָפצימער פאר אלעמען. אין דערמיט שלאָפצימער האט מען געשטעלט א גרויסען אויווען, אין וועלכען עס האט בעשטענדיג געברענט פייער. דענאָך האט מען געמוזט שלאָפען אין דיא פּעלץ־זעק, אדער דאַכא, וויא דיא עסקי־מאסען רופען עס, דאס איז א לאַנגער זאַק פון דיא פעל פון ווייסע בערן מיט דיא האר אינעווענינ. דער מענש קריכט אריין אין גאנצען אין זאַק און דעקט זיך צו דאס געזיכט מיט א פעל פון א פוקס אדער אַן אנדערע חיה מיט לאַנגע האר. דיא ווענט פון'ם שלאָפצימער זיינען געוועזן אויסגעהאנגען מיט דיא פעל פון רענטהיר. לעבען שלאָפצימער איז געוועזן אַן אנדער צימער, וואו צו טריקענען וועש אדער אנדערע

www.libtool.com.cn

קליידער, וועלכע מען האט געמוזט טריקענען. אין דרויסען איז געווען אונמעגליך עפּעס צו טריקענען. קוים האט מען ארויסגעטראגען א נאסע זאך, איז עס באלד פערפראָרען געוואָרען הארט וויא א שטיין. ווען מען האט עס ארויסגענומען אין דער ווארם, איז עס ווידער געווארען נאָס.

קאַפּיטאַן האטטעראס האט זיך יעצט געוויזען אלס פּארטרעפליכער עקאָנאָם און אויסגעצייכענטער ווירטה. ער האט איינגעפיהרט א שטרענגע ארדנונג צווישען זיינע מענשען. אום זעקס אוהר אין דער פריה זיינען אלע אויפגעשטאנענע און האבען געטרונקען ווארעמען טהעע אָדער קאפּע, אום צעהן אוהר האט מען געגעסען מיטאָג; געזאלצען פלייש אדער פיש מיט רייז, ברויט, מעהל שפּייזען און דערצו אַביסעל לימינע זאפּט, אדער זויערקרויט און זויערע אוגערקעס. דיא זויערע זאכען היטען אפּ פון דער געפעהרליכער קראַנקהייט סקארבוט. דאס עסען האט מען געקאָכט אין צימער צום טריקענען. עס וואלט גלייכער געווען צו קאָכען דאס עסען אין שלאָף־צימער. קאַפּיטאַן האטטעראס האט עס אָבער ניט געוואלט, פון'ם קאכען נעהמט זיך פייכטקייט, וועלכע ווערט באַלד פערפראָרען, עס הייפט זיך אן שנעע אין צימער און דיא לופט ווערט שלעכט. פייכקייט איז א געפעהרליכער פיינד אין אלע קלימאטען און אין אלע לענדער. ער האט געוואלט, אז אין שלאָף־צימער זאל דיא לופט שטענדיג זיין ריין און טרוקען.

דאס עסען פון א מענשען מוז זיין פערשיעדען אין פערשיעדענע קלימאטען. אין דיא הייסע געגענדען פון אפריקא און אזיא איז גענוג פאר א מענשען אביסעל רייז מיט איניגע צעהנדליג טייטלען. אין דיא קאלטע געגענדען מוז דער מענש עסען פיעל פלייש און פיעל פעטס.

— מיר מוזען זיך לערנען ביי דיא עסקימאסען, האט דער דאָקטאָר געזאָגט. זיי זיינען נאטור־קינדער און האבען געלערנט אין דער שטרענגער שולע פון דער מוטער־נאטור. דער עסקימאס פערשלינגט צעהן ביז פונפצעהן פונט פיש־אייל א טאג, זיי האבען רעכט. אייל און פעטס ווארמט דעם מענשען. מיר ווארעמען אן אונזער צימער דורך אן אויווען, מיר מוזען אנווארעמען אונזער קערפּער דורך פעטס און אייל. מיר קענען קיין פיש־אייל ניט טרינקען, וויא דיא עסקימאסען, מוזען מיר עסען אנדערע פעטע זאכען. איך האב דער פאר אנגעגרייט פעסליך מיט שמאלץ.

אום אָפּצוהיטען דיא געזונדהייט אין אזא קלימאט מוז מען זיין זעהר פארזיכטיג. דאָקטאָר פולמאן האט זיך געוויעזען אין דיעזער בעציעהונג אזא גוטער דאָקטאר, וויא קאַפּיטאַן האטטעראס א גוטער ווירטה. איין טאג איבערן אנדערן האט יעדער מאטראָז געמוזט נעהמען א קאלטע וואנע. דיא וואנע איז געשטאנען אין קיך, אָבער דאס וואסער אין דער וואנע איז געווען אייז־קאלט. דער דאָקטאר האט דער ערשטער געוויעזען א ביישפּיעל און האט זיך אריינגעווארפען אין קאלטען וואסער. דיא מאַטראָזען זיינען אנפאנגס געווען זעהר ניט צופריעדען מיט אזא קאלטע באד, זיי זיינען אָבער באלד געוואינט געווארען און פלעגען נעהמען דיא וואנע, וויא דער דאָקטאָר האט געהייסען.

דער דאָקטאר האט אכטונג געגעבען, אז דיא מאַטראָזען זאלען זיך אָפּהיטען, זיי זאלען ניט אָפּפריערען א האנד, א פוס, אן אויער אין דער צייט ווען זיי האבען געאַרבייט אין דרויסען. קוים איז איינער צוגעקומען און האט געזאגט, אז עס איז

www.libtool.com.cn

איהם ערגעץ ניט קאלט, אדער ער פיהלט עפּעס ניט א גליעד האט מען באַלד אנגעהויבען צו רייבען מיט שנעע דאס פערפראָרענע גליעד, ביז עס איז ווידער רויט געווארען און דער מענש האט עס ווידער אנגעהויבען צו פיהלען.

עס זיינען פערגאנגען גאנצע דריי וואכען, איידער דיעזע אלע פארבערייטונגען פאר דעם ווינטער האבען זיך געענדיגט און דיא מאטראָזען האבען זיך איינגעוואָינט צו דעם שטרענג רעגולירטען לעבען, וועלכע דער קאפּיטאן און דער דאקטאר האבען איינגעפיהרט. ווען אלע פארבערייטונגען זיינען געווען פערטיג און דיא בעסטע און שטרענגסטע ארדנונג איז איינגעפיהרט געווארען, האט דער קאפּיטאן זיך גענומען צו זיין אלטע בעשעפטיגונג. ער האט אנגי הויבען ארומצוגעהן אין דער געגענד; ער איז ארויפגעקלעטערט אויף דיא העכסטע אייז־בערג און מיט'ן ספּעקטיוו אין דער האנד האט ער זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען, אָבער וויא ווייט זיין אויג האט נור געקענט גרייכען, האט ער נור געזעהן אייז און אייז. באלד האבען זיך געבילדעט יאגד פּארטייען, מען איז ארויסגעגאנגען זוכען ווילדע חיות. דיעזע יאגד פּארטייען פלעגען געוועהנליך בעשטעהן פון דאקטאר, דשיימס וואלל, סימפּסאן, דשאנסאן און דער מאטראָז בעלל. זיי האבען געשאסען איינינע פייגעל, א פּאר האזען און א זעעהונד. זיי האבען בעגעגענט א ווייסען בער, וועלכער איז אָבער אנטלאָפען פון זיי און איז באלד פערשוואונדען געווארען. זיינע האר זיינען געווען אזוי ווייס, אז, ווען ער איז געליעגען אויף איין ארט, איז שווער געווען צו דערקענען איהם פון'ם שנעע ארום. דיא זעעהינד פלעגען אויסבויערן לעבער אין אייז, דורך וועלכע זיי קענען אטעמען. אמאל פלעגען זיי ארויסקריעכען דורך דיעזע לעבער אויפ'ן אייז. דאמאלס איז זיי לייכט צו שיעסען.

דיא טעג זיינען געווארען אלע מאל קלענער. דער 15טע אקטאבער איז געווען דער קלענסטער טאָג. דיא זון האט זיך געוויעזען אויף א פּאר מינוט און איז באלד פערשוואונדען געווארען. פון'ם 16טען אקטאָבער האט זיך אנגעהויבען דיא לאנגע נאכט, וועלכע דויערט ביז אנפאנג מערץ; א לאנגע, טרויעריגע, שרעקליכע נאכט פון פיער מאנאטע. דאך איז דיעזע נאכט ניט גאנץ פינסטער, דער מאנד שיינט זעהר העל אין יענע געגענדען. דיא שטערן העלפען איהר צו אויך גאנץ ערנסט, ניט אזוי וויא ביי אונז, וואו דיא שטערן וועיזען איז אויס, וויא גאנץ קליינע ליכטיגע פונקטען אין הימעל. אין יענע געגענדען טהוען זיי זייער דיענסט גאנץ עהרליך און בעלייכטען דיא שרעקליכע אייז וויסטען אין דער צייט, ווען דיא זון איז ניטא, דאן קומט נאך דאס נארדליכט.

אין נאָרדען (צפון זייט) ווייזט זיך א מין רעגענבויגען, נאך איהם געהט ארויס נאך איינער, א דריטער, א פערטער. זיי פלעכטען זיך דורך, ווערן גרעסער, צושפּרייטען זיך, ציעהען זיך צונויף, דרעהן זיך און בעלייכטען א האלבען הימעל מיט אלערליי פארבען. דאס איז דאס נארדליכט Aurora Borealis. עס איז אונמעגליך אויסצומאלען מיט ווערטער דיא שענהייט און דיא הערליכקייט פון'ם נארדליכט. מען מוז עס זעהן מיט דיא אויגען אום עס צו שעצען. מיר, איינוואינער פון דיא מעסיגערע געגענדען, האבען קיין בעגריף פון'ם נארדליכט. זעהר, זעהר זעלטען איז דאס נארדליכט אין יענע געגענדען אזוי שטארק, אז עס שטראהלט אָפּ ביז צו אונז. דאס קומט אבער פאר איין מאל אין פונפציג יאהר. דעם 7טען פעברואר 1892 האט מען געזעהן א טהייל פון'ם

www.libtool.com.cn

נארדליכט אין ניו יארק, טשיקאגא און אנדערע שטעדט. אין נאוועמבער 1872 האט מען געזעהן דאס נארדליכט אין גאנץ רוסלאנד.

גאנץ פינסטער אין יענע געגענדען איז נור, ווען עס הייבט זיך אויף א שנעע שטורם און דער הימעל איז בעדעקט מיט שווארצע וואלקענס, דאמאלס איז דיא פינסטערניס ווירקליך שרעקליך. אזא שטורם האט אויסגעבראכען דעם 28טען אקטאבער, ער האט געדויערט גאנצע דריי טאג. אויסער דעם שיף האט זיך דאמאלס געפונען א פארטיע פון פינף מאטראזען, וועלכע זיינען געגאנגען זוכען חיות. אויף דעם שיף איז מען געווען זעהר אונרוהיג איבער זיי. מען האט מורא געהאט, זיי זאלען ערגעץ ניט פערבלאנזעט ווערן אין שנעע, זאלען ניט טרעפען דעם וועג א היים, צום שיף, און זאלען ניט שטארבען פאר הונגער. צום גליק, איז מיט זיי געווען דער מאטראז סימפסאן, וועלכער איז געווען גוט בעקאנט מיט דיעזע געגענדען, קוים האט זיך אנגע־הויבען דער שטורם, האבען זיי זיך אניעדערגעלעגט אין שנעע. עס האט אויף זיי אנגעשאטען צעהן פוס שנעע, אונטערן שנעע איז זיי געווען ווארם, פראוויאנט האבען זיי געהאט מיט זיך אויף צוויי טאג, דעם דריטען טאג האבען זיי געמוזט פאסטען און ערשט דעם פערטען טאג אום מיטאג־צייט זיינען זיי געקומען צום שיף, מיעד, הונגעריג, אבער פריש און געזונד.

דעם 3טען נאוועמבער איז דאס וועטער געווען זעהר שעהן, דער מאנד האט געשיינט העל, דיא שטערן האבען געפונקעלט, קיין ווינד איז ניט געווען, דער פראסט האט געברענט; דער דאקטאר, דשאנסאן און בעלל האבען בעשלאסען צו מאכען א לוסט רייזע אין דער געגענד ארום. זיי זיינען אויפגעשטאנען אום זעקס אוהר, האבען מיטגענומען מיט זיך פראוויאנט, זייערע ביקסען, פולווער און קוילען און זיינען ארויסגע־גאנגען שפאציערן. זיי זיינען ארומגעגאנגען איינינע שטונדען און האבען קיין שפור פון קיין ווילדע חיה ניט געפונען. דער דאקטאר האט זיך זעהר געוואונדערט און האט געפרעגט דשאנסאן:

— וויא קומט עס, וואס מיר געפינען קיין שפור פון קיין חיה? זאל איך זאגען, אז זיי זיינען פערשוואונדען געווארען? אדער זיינען זיי אוועקגעגאנגען אין א ווארעמערע געגענדען?

— איך גלויב עס ניט, האט דשאנסאן געענטפערט. דיא ווייסע בערן, פיקס און האזען האלטען זיך אויף אין דיא קאלטעסטע געגענדען. איך מיין, אז דער שטורמווינד האט זיי פערטריעבען. זיי האבען זיך בעהאלטען אין זייערע לעכער און פערשאטען געווארען מיט שנעע. עס מוזען פאראיבערגעהן איינינע טעג, ביז זיי וועלען זיך ווידער ווייזען.

— דאס איז זעהר שלעכט, האט בעלל געזאגט. מיר דארפען יעצט זעהר נייטיג שמאלץ, זעהר פיעל שמאלץ. מיר האבען יעצט נאוועמבער, ביז פעברואר איז נאך זעהר ווייט. פעברואר איז דער קאלטסטער מאנאט אין דיעזע געגענדען. אונזערע קוילען וועלען קוים אויסרייכען ביז אנפאנגס דעצעמבער. מיר וועלען מוזען קאכען אונזער לעבען און הייצען אונזער אויווען מיט שמאלץ פון דיא חיות. — מיר זאלען קענען פאנגען

www.libtool.com.cn
עטליכע ווייסע בערן, וואלטען מיר געהאט פּראוויאנט גענוג. בערן־פלייש איז ניט שלעכט און דיא בערן זיינען יעצט זעהר פעט.

— מיר קענען פאנגען זעהינד, האט דער דאקטאר געזאגט. דיא זעהינד זיינען פעטער פון דיא ווייסע בערן.

— דיא זעהינד וועלען באלד פערשווינדען, האט דשאנסאן געענטפּערט. עס ווערט קעלטער, דאס אייז ווערט אזוי דיק, אז דיא זעהינד קענען עס ניט דורכלעכערן און זיי מוזען אוועקשווימען פון דאנען.

— אלזא, בלייבט אונז קיין אנדער מיטעל ניט, אלס צו שיעסען ווייסע בערן, האט דער דאקטאר געלאכט. דער ווייסער בער איז דאס ניצליכסטע טהיער אין דיזע געגענדען. מען קען פון איהם האבען שפּייז, הייצונג און קליידער.

פלוצלונג האט דער הונד, וועלכען זיי האבען מיטגענומען מיט זיך, אנגעהויבען שטארק צו בילען. זיי האבען זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען און האבען דערזעהן א ווייסע חיה. זיי האבען געמיינט, אז דאס איז געוויס א בער און האבען אנגעהויבען צו שיעסען. אזוי וויא זיי האבען געוואוסט, אז א ווייסען בער איז זעהר שווער צו טוידטען, האבען זיי אלע דריי אויסגעשאסען איינער נאך דעם אנדערן. דאס טהיער איז אניעדער געפאלען, זיי זיינען צוגעקומען נעהנטער און האבען דערזעהן, אז אנשטאט א בער האבען זיי דערשאסען א ווייסען פוקס. זיי וואלטען געוויס מעהר צופריעדען געווען, ווען עס זאל געווען זיין א ווייסער בער, אזוי וויא מען קען אָבער פון קיין פוקס קיין בער ניט מאכען, האבען זיי געמוזט זיך צופריעדען שטעלען מיט א פוקס. בעלל האט זיך אנגע־בויגען אויפצוהויבען דעם פוקס און איהם ארויף צולעגען אויף דיא פּלייצעס. ער האט זיך אבער באלד אויפגעהויבען און געזאגט פערוואונדערט:

— זעהט נור, דער פוקס טראָגט א האלז־באנד.

— א האלז־באנד? האט אויסגערופען דער דאקטאר און האט זיך אנגעבויגען צום טוידטען פוקס.

דער פוקס האט ווירקליך געהאט ארום האלז א מעשענעם האלז־באנד מיט אן אויפשריפט: „קאפּיטאן ראָסס זוכט קאפּיטאן פראנקלין 1848“. דיא בוכשטאבען זיינען שוין געווען אביסעל אפּגעריעבען, אבער מען האט זיי נאך געקענט לעזען.

— ווייסט איהר, וויאפיעל דער פוקס דארף שוין אלט זיין? האט דער דאקטאר געזאגט, א יאהר 14—15. ווען קאפּיטאן ראָסס האט געזוכט פראנקלינס עקספּעדיציאָן, פלעגט ער חאפּען פיקס און זיי אנטהאן האלז־בענדער, אין דער האפנונג אז פראנקלינס מענשען וועלען חאפּען איינעם פון דיזע פיקס און וועלען געוואהר ווערן, אז מען זוכט זיי. — שאדע, וואס מיר האבען איהם געטוידטעט.

— מעגליך אז דער פאר האבען מיר איהם אזוי שנעל געטוידטעט. ער האט שוין ניט געקענט אנטלויפען, ער איז צו אלט און האט זיך געוויס ניט געקענט ריהרען. אלענפאלס לאמיר איהם נעהמען א היים, עס איז דאך א היסטאָרישער פוקס, איהר מעגט האלטען זיין פעל, דאקטאר, אלס אנדענקען.

זיי זיינען נאך ארומגעגאנגען א גאנצען טאג, האבען נאך געשאסען א פּאָר שנעע־גענז און זיינען געקומען צוריק צום שיף.

www.libtool.com.cn

15טעס קאפּיטעל.

דאס לעצטע שטיקעל קוילען.

וויא אויף צו להכעיס, איז קיינעם פון דיא יענער ניט געלונגען צו טייטען א וייסען בער. דיא זעע הינד האבען אויך אנגעהויבען צו פערשווינדען, דיא קעלט איז געוואָרען שרעקליך. דעם 24טען נאָוועמבער איז דאס קוועק־זילבער אין טהערמאָמעטער פערפראָרען געוואָרען. ווען עס איז נאך געווען שטיל אין דרו׳סען האט מען דאך געקענט ארויסגעהן אויף א קורצע צייט פון׳ם שיף; קוים אבער האט זיך אויפגעהויבען א ווינד, איז געווען אונמעגליך איינצושטעהן איניגע מינוטען אין דרויסען. עס איז געווען גלייך, וויא דער ווינד איז פול געווען מיט שארפע נאדלען, וועלכע זיינען דורכגעקראָכען דורך אלע קליידער און האבען געשטאכען דעם קערפער. שרעקליך איז געווען צו ריהרען זיך צו אייזען; מען האט נעמענט טראגען דיא בעסטע האנד־שוה, קוים האט מען זיך צוגעריהרט צו אן אייזערנע זאך, האט מען זיך אפגעבריהט דיא האנד.

מען האט געמוזט זיצען אין דער היים. דער איינציגער שפּאציער־גאנג איז געווען אויפ׳ן דעק פון׳ם שיף. דאָרט האט מען טעגליך א פּאר שטונדען געקענט שפּאציערען און זיך בעוועגען אבער אויך אויפ׳ן דעק איז דער האוך פון׳ם מענשען באלד פערפראָרען געוואָרען און ווען איינער האט שפּאציערט א שטונדע, איז זיין געזיכט און זיין קאָפּ בעדעקט געוואָרען מיט אייז. דער דאקטאר האט געראטהען דיא מאטראָזען, זיי זאלען זיך געוועהנען צו דעם קעלט און זאלען ארומגעהן אויפ׳ן דעק אדער זאגאר איניגע מינוט אין דרויסען; דיא מאטראזען אבער האבען איהם ניט געהערט, ווייל זאגאר אין שלאָף־צימער איז געווען שרעקליך קאלט, ווען מען איז אוועקגעגאנגען א פּאָר שריט פון׳ם אויווען.

דאס פלייש פון דיא חיות וועלכע זיי האבען געשאָסען און דאס געזאלצענע פלייש, וועלכעס זיי האבען מיטגעבראַכט פון דער היים, איז געווארען אזוי פערפראָרען, אז מען האט עס געמוזט האקען מיט העק. מען האט געמוזט עסען פון׳ם קעסעל, ווען ער איז געשטאנען אויפ׳ן פייער. ווען מען האט ארייגעגאָסען פון׳ם קעסעל אין א שיסעל אריין, איז דאס עסען באלד פערפראָרען געוואָרען. טהעע האט מען געמוזט טרינקען לעבען אויווען אדער פון קעסעל. קוים האט מען איהם ארייגעגאָסען אין א שאָל און מען איז אוועקגעגאנגען פון׳ם אויווען, איז ער באלד פערפראָרען געווארען.

איניגע מאטראזען זיינען געוואָרען אזוי פויל, אז זיי האבען זיך ניט געוואָלט ריהרען פון׳ם ארט. זיי פלעגען ליעגען גאנצע טעג איינגעוויקעלט אין זייער׳ע דעקען און האבען מורא געהאט זיך אויפצוהייבען. זיי זיינען באלד קראנק געוואָרען אויף דער געפעהרליכער קראנקהייט סקארבוט. דער דאקטאר האט געטהאן אלעס מעגליכע אום דיא קראנקע צו היילען. ער האט זיי אבער ניט געקענט געבען דאס נייטיגסטע פרישע לופט. אין צעהן טאג זיינען דרייצעהן מאטראזען קראנק געוואָרען — אין גאנצען זיינען זיי געווען אכצעהן. —

דעם 8טען דעצעמבער אין דער פריה איז פען ארייגעקומען זעהר טרויעריג.

(Ice Sea, 7.)

www.libtool.com.cn

— וואס וועלען מיר יעצט טהאן? האט ער געזאגט. דיא קעלט איז שרעקליך און מיר האבען קוילען נור אויף היינטיגען טאג?

ער האט זיי געוויעזען אין א זאק א ביסעלע קוילען. דאס איז געווען דאס לעצטע, וואס ער האט אויסגעקראַצט און צונויפגעקעהרט פון׳ם שפּייכלער. מעהר איז שוין ניטא. מען האט אריינגעשאָטען דיא קוילען אין פייער. ביז נאַכט האבען זיי אויסגע־ברענט. — וואס טהוט מען ווייטער? אין אזא קעלט אהן הייצונג הייסט גאנץ איינפאך פערפראָרען ווערן. דשאנסאן האט גענומען שטריק, האט זיי אויפגעוויקעלט, האט זיי בעגאָסען מיט פיש-טראָהן, וועלכעס זיי האבען געהאט פון דיא זעע הינד, וואס זיי האבען געטייטעט מיט איינינע וואָכען צוריק, און האט דיעזע שטריק אריינגעוואָרפען אין אויוען. זיי האבען זיך באלד אנגעצונדען און האבען גוט געברענט. דער אויוען האט גוט געוואַרמט, עס האט אבער אזוי שטארק געשטונקען, אז מען האט זיך געמוזט צו־האלטען דיא נאז.

— זעהר א שלעכטע הייצונג, האט בעלל געזאגט.

— מאך בעסער, האט איהם דשאנסאן געענטפערט. דיעזע הייצונג האט אביער אין זיך א גאנץ אנדערע מעלה, וואס דוא ווייסט ניט — עס וועט צוציעהען צו אונז דיא ווייסע בערן. זיי וועלען הערן דעם גערוך פון׳ם פיש־טראָהן און וועלען קומען צו אונז אויף א וויזיט. מיר וועלען דאן האבען דיא געלעגענהייט צו מאכען זייער בע־קאַנטשאַפט.

— איך זעה גאר ניט איין, אז זייער בעקאנטשאפט זאל זיין אזוי אנגענעהם! האט אויסגערופען בעלל. איך וואָלט בעסער געוואָלט בעקאנט ווערן מיט צעהן פרעמדע מאטראזען אין ליווערפול, אלס מיט איין ווייסען בער אין דיעזער געגענד.

— מעגליך, אז דוא האָסט רעכט, האט דשאנסאן געזאגט, פערגעס אבער ניט, אז נור א נעהענטערע בעקאנטשאפט מיט דיא ווייסע בערן קען אונז פערזארגען מיט קליידער און מיט הייצונג. זיי זיינען יעצט זעהר פעט, זייערע האר זיינען לאנג און ווארם. מיר וועלען מוזען מיט זיי בעקאנט ווערן און אויסבאָרגען ביי זיי דיעזע צוויי ארטיקעל, וועלכע מיר דארפען אזוי נייטהיג יעצט.

— וואס וועלען מיר אבער טהאן, ווען דיא בערן וועלען זיך ניט איילען צו מאכען אונזער בעקאנטשאפט? האט בעלל ווייטער געפרעגט. אונזער פישטראָהן לאָזט זיך באלד אויס. עס וועט אונז אויסקומען פערפראָרען צו ווערן דא, אין דיעזער שרעקליכער, קאלטער וויסטעניי.

— איך ווייס ניט, האט געזאגט דשאנסאן טרויעריג. עס איז דא נור איין מיטעל — דאס שיף — אבער — דער קאפּיטאן וועט עס געוויס ניט ערלויבען.

ענדליך, דעם 20טען דעצעמבער האט זיך אויסגעלאָזט דאס לעצטע ביסעל פיש־טראָהן. דאס פייער אין אויוען האט זיך אויסגעברענט, דער אויוען איז געוואָרען קיהלער און קיהלער, ביז צו לעצט האט זיך איינער פון דיא מאטראזען צוגעריהרט צום אויוען, ער האט געוואָלט זעהן, אויב ער איז נאך ווארם און, האט אוועקגעריסען דיא האנד מיט א שרעקליכען געשריי. דער אייזערנער אויוען איז געווען אזוי קאלט, אז ער האט אפּגעפראָרען דיא שפּיץ פינגער.

www.libtool.com.cn

די מאטראזען זיינען געשטאנען ארום דעם קאלטען אייוען בלייך און טרויעריג. דער קאפיטאן איז געזעסען אין א ווינקעל און האט גאר ניט געזאגט. דער דאקטאר איז ארומגעלאפען אין צימער, ער זאל זיך אביסעל אנווארעמען. נור שאנדאן, פען און אייניגע אנדערע מאטראזען זיינען געווען רוהיג און ענטשלאָסען. ווען עס איז געוואָרען שטארק קאַלט אין צימער, איז שאנדאן מיט די אנדערע צוגעגאנגען צום קאפיטאן.

— קאפיטאן! האט געזאגט שאנדאן מיט א פעסטער שטימע.

קאפיטאן האטעראס האט געשוויגען.

— קאפיטאן! האט שאנדאן געזאגט העכער, מיר האבען ניט קיין פייער און קיין הייצונג.

— נו, וואס ווילט איהר פון מיר? האט ענדליך דער קאפיטאן געזאגט.

— איהר קענט דאך אונז ניט לאזען דערפראָרען ווערן. גיט אונז אייערע בעפעהלע. זאָגט, וואס זאלען מיר טהאן?

— יעדער זאל טהאן זיין פפליכט ביז צו ענדע! האט אויסגערופען דער קאפיטאן.

— וויא קענען מיר טהאן אונזער פפליכט, ווען מיר האבען ניט קיין פייער? האט געפרעגט שאנדאן מיט א ביטערן געלעכטער. אין פיער און צוואנציג שטונדען ארום וועלען מיר אלע זיין טויט.

— וואס קען איך אייך העלפען? האט געזאגט דער קאפיטאן מיט א טרויעריגער, הערצרייסענדער שטימע. איך קען פון מיר קיין האָלץ ניט מאכען!

— מיר פערלאנגען ניט, איהר זאָלט מאכען האָלץ פון זיך, האט שאנדאן געזאגט שטאָלץ, מיר פערלאנגען נור, איהר זאָלט אונז הייסען נעהמען האָלץ, וואו מיר קענען עס קריעגען.

— וואו קענט איהר קריעגען האָלץ? האט דער קאפיטאן געפרעגט און איז געוואָרען בלייך, וויא דער שנעע אין דרויסען.

— אויפ'ן דעק פון אונזער שיף, האט שאנדאן געענטפערט גראָב.

— אויפ'ן דעק פון'ם שיף? האט קוים ארויסגערעדט דער קאפיטאן. ניין! איך וועל עס קיין מאל ניט ערלויבען!

שאנדאן, פען און די אנדערע מאטראזען זיינען צוגעקומען נעהענטער צו איהם און האבען איהם ארומגערינגעלט, גלייך וויא זיי וואָלטען געוואלט איהם צווינגען מיט געוואַלד, ער זאל זיי געהן הייסען צוהאקען דעם דעק פון'ם שיף אויף האָלץ אין אויווען אריין; פען און אנדערע האבען געהאלטען העק אין די הענד.

— געוויס, האט פען געזאגט, ווען דאס שיף קען אונז ניט ברענגען אהיים, זאל זיא אונז ווייניגסטענס אנווארעמען.

קאפיטאן האטעראס איז אויפגעשפרונגען, האט ארויסגעכאפט די האק פון פען'ס האנד און האט זיא אויפגעהויבען אין דערהויך. ער וואלט איהם געוויס געוועזען צו שפאָלטען דעם קאפּ, ווען דער דאקטאר זאל ניט געוועזען צו לויפען און אנכאפען דעם קאפיטאן ביי דער האנד. דשאנסאן, בעלל און סימפסאן זיינען אויך צוגעקומען העלפען דעם קאפיטאן בערוהיגען. עס איז זיי געלונגען, איהם עטוואס צו בערוהיגען.

www.libtool.com.cn

— ווען איהר וועט פערברענען דאס שיף, האט ער ענדליך געזאגט, מיט וואס וועלען מיר קענען צוריק פאהרען אהיים?

— מיר האבען נאך דיא שיפלעך, האט שאנדאן געענטפערט גראָב. מיר וועלען ניט פערברענען דאס גאנצע שיף, זאָנדרען דעם אויבערשטען טהייל פון איהר.

— ניין! האט אויסגעשריען דער קאפּיטאן. איך וועל עס קיין מאל ניט דער־לאָזען, אז מען זאל מיין „פאָרוואַרד" פערברענען! — איך האב אלקאָהאל און בראַנדוויין אויפ'ן שיף, נעהמט און הייצט מיט זיי.

דשאנסאן און אנדערע זיינען אריינגעגאנגען אין שפּייזע קאמער און האבען ארויסגענומען א פעסעלע בראנדוויין. זיי האבען צושניטען אלטע העמדער און געמאכט פון זיי קנויטען, וועלכע זיי האבען בעגאָסען מיט בראַנדוויין. דיזע קנויטען האבען זיי אריינגעלעגט אין אויווען און אנגעצונדען. עס האט זיך געוויזען א בלויעס פייערל. דער אויווען האט זיך לאנגזאם דערוואָרמט. דיא מאטראזען האבען זיך ארומגעשטעלט ארום איהם און האבען זיך געוואָרמט.

דעם 25טען דעצעמבער איז ווידער געווען אזא שרעקליכער פראָסט, אז דער אלקאהאל אין אויווען איז ניט געווען אים שטאנד אנצרוואָרעמען דאס צימער. דיא ווענד זיינען געווען בעדעקט מיט אייז. דיא לופט אין צימער האט אויסגעוויזען, ווי א געדיכטער נעבעל (טומאן) אויסגעמישט מיט שנעע, דער אָטהעם פון דיא מענשען איז פערפראָרען געוואָרען אין דער לופט, אז איינער דעם אנדערן האט ניט געקענט זעהן; זייערע הענד און פיס זיינען געוואָרען בלוי און פערגליווערט. זאגאר דיא צונג אין מויל האט זיך ניט געקענט ריהרען. דא האט שוין דער דאקטאר אויך ניט געקענט זיך איינהאלטען. ער איז צוגעגאנגען צום קאפּיטאן און האט איהם געזאגט:

— האטטעראס, מיר ווערן פערפראָרען. מיר מוזען האבען האָלץ צו הייצען דעם אויווען.

— איך וועל ניט לאָזען פערברענען דאס שיף! האט געענטפערט דער קאפּיטאן פינסטער.

— מיר קענען אבער אנדערש ניט לעבען, האט דער דאקטאר געזאגט מיט זיין פריינדליכער, ווייכער שטימע.

— לאָזען זיי טהאָן, וואס זיי ווילען, האט האטטעראס קוים ארויסגעהויכט, איך ערלויב ניט.

מעהר האט מען ניט געדארפט. דשאנסאן, בעלל און סימפּסאָן זיינען באלד ארויפגעלאָפען אויפ'ן דעק פון'ם שיף און האבען אנגעהויבען אויסצוהאקען דיא ברעטער פון'ם דעק און פון דיא ווענד ארום. קאפּיטאן האטטעראס האט געהערט, וויא מען האקט זיין שיף. יעדער זעץ מיט דער האק האט אפּגעקלונגען אין זיין הארץ, גליידך וויא מען וואָלט איהם אליין געהאקט. ער האט אבער געשוויעגען. עס איז געווען קריסמאס, א טאג, וועלכען אלע קריסטען פערברענגען אין פרעהליכקייט, געזאנג, עסען און טרינקען. וואס האבען זיי געהאט? — נויט, קעלט און פערצווייפלונג.

באלד האט געברענט א פרעהליכער פייער אין אויווען, אויף וועלכען מען האט אנגעשטעלט קעסלען מיט טהעע און קאפפע. די מאטראזען האבען זיך דערקוויקט מיט

www.libtool.com.cn

א גלאָז וואַרעמען טהעע. זיי זיינען לעבעדיג געוואָרען און האבען אנגעהויבען צו רעדען איינער צום אנדערן.

דעם 1טען יאנואר 1861 איז דאס וועטער געווען זעהר שעהן. דיא קעלט האט נאכגעלאזען, דיא מאטראזען זיינען ארויסגעגאנגען פון'ם שיף און האבען איינינע צייט פערבראַכט אין דרויסען. דער דאקטאר האט זיך גענומען צו זיינע ביכער. ער האט געוואָלט דורכלעזען נאך א מאל אלע רייזען אויפ'ן אייז־מעער אום צוזעהן, וואס האבען אנדערע רייזענדע געטהאן אין זייער לאגע. ער האט געמאַכט א זאָנדערבארע און זעהר וויכטיגע ענטדעקונג. ער האט געפונען אין דער רייזע בעשרייבונג פון סער עדוואַרד בעלטשער, אז אין קווינס טשענעל, ניט וויט פון דעם ארט, וואו דיא „פאָרוואַרד“ געפינט זיך יעצט, זיינען דא מינעס מיט ערדקוילען. דיא עסקימאסען וויסען ניט, וויא אזוי זיי צו גראבען; ער אבער מיט זיינע מענשען האבען זיך בענוצט מיט דיעזע קוילען א לאנגע צייט.

ער האט געחאַפּט דאס בוך אין דער האנד און איז געלאָפען זוכען דעם קאפּיטאן, איהם דערצעהלען פון דיעזע וויכטיגע ענטדעקונג.

— קוילען? האָט אויסגערופען דער קאפּיטאן. שטיין קוילען? דא, אין דיעזער פערוואָרפענער געגענד?

— קוילען, האט געזאגט דער דאקטאר. — אונזער רעטונג. נאך מיינער רעכנונג זיינען מיר ניט מעהר, וויא הונדערט מיילען וויט פון קווינס־טשענעל. וואס איז הונדערט מייל אין דיעזע געגענד? מיר האבען שליטענס, מיר האבען הינט צו שלעפּען דיא שליטענס אין דרייא טאג זיינען מיר הין און צוריק. — קומט, קאפּיטאַן, לאָמיר מאַכען דיא רייזע.

דער קאפּיטאן האט איינגעוויליגט. ער האט געזאגט, אז ער וועט נור צונויפ־נעהמען זיינע קארטען און זיינע אינסטרומענטען. דער דאקטאר האט דערצעהלט פון זיין ענטדעקונג זיין פריינד דשאנסאן, וועלכער האט עס דערצעהלט אלע מאטראזען. איינינע האבען זיך זעהר געפרעהט, ווען זיי האבען דערהערט, אז מען האט אויסגעפונען אן אָרט, וואו מען קען קריעגען קוילען; אנדערע האבען עס אויסגעהערט גלייכגילטיג און האבען געשמייכעלט.

— שטיין קוילען וועלען זיי דא געפינען? האט געלאַכט דשיימס וואלל, אייז און שנעע וועלען זיי געפינען גענוג.

— מאַך קיין רעד ניט, האט איהם שאנדאן געזאגט שטילערהייט. לאזען זיי זיך געהן זוכען קוילען.

דשאנסאן, סימפּסאן און בעלל האבען זיך אנגעהויבען פּאַרצובערייטען אין וועג אריין. דער דאקטאר איז אויך געווען באלד פערטיג. מען האט נור געוואַרט אויפ'ן קאפּיטאן, ער זאל קומען זאגען, ווען זיי וועלען ארויסגעהן. עס איז פערגאנגען א פּאָר שטונדען, איידער ער איז ארויסגעקומען פון זיין קאַיוטע. ענדליך, איז ער ארויסגעקומען און האט צוגערופען דעם דאקטאר צו זיך.

— ליעבער פריינד, האט ער איהם געזאגט גאנץ שטיל, אז קיינער פון דיא מאטראזען זאל ניט הערן. מיר זיינען יעצט וויט פון קווינס־טשענעל, וואו דיא קוילען

www.libtool.com.cn

געפינען זיך, ניט הונדערט מייל, וויא דוא האָסט אויסגערעכענט, זאָנדערן זיעבען הונדערט מייל.

דער דאָקטאָר האט אויסגעגלאָצט א פּאָר אויגען. ער האט איהם ניט געגלויבט. ער האט אויך גוט אויסשטודירט אלע לאנד־ און מעער־קארטען פון דיעזער, געגענד ער קען אויך גוט רעכענען און האט געוויס קיין טעות ניט געמאכט.

— דוא האָסט א טעות, האטטעראס! האט ער אויסגערופען. איך האב ריכטיג אויסגערעכענט. עס איז ניט מעהר, וויא הונדערט ענגלישע מייל קיין קווינס־טשענעל.

דער קאפּיטאן האט איהם אריינגערופען אין זיין קאיוטע האט פערמאכט דיא טהיר און האט איהם געזאגט גאנץ שטיל:

— מיר שטעהן ניט אויף א ײ ן אָרט. דאס אייז פעלד, אין וועלכען אונזער שיף איז איינגעפראָרען, שווימט קיין נאָרדען. איך האב עס שוין לאנג בעמערקט. עס האט מיך געוואונדערט, וואס מען זעהט ניט קיין ווייסע בערן און וואס אלע אנדערע חיות זיינען פערשוואונדען, יעצט ווייס איך דיא אורזאכע דערפון. דיא חיות ווייסען בעסער פון אונז, אז אונזער אייז־פעלד שווימט.

דער דאָקטאָר איז געשטאנען, וויא פערשטיינערט. ער האט איהם נאָך אלץ ניט געגלויבט.

— נעהם דעם סעקסטאן, האט געזאגט דער קאפּיטאן און איבערצייג זיך.

דער סעקסטאן איז אן אסטראָנאָמישער אינסטרומענט. ווען דיא זון, דיא לבנה אדער דיא שטערן שיינען, קען מען דורך איהם אויסרעכענען אין וואס פאר אן אָרט אין דער וועלט מען געפינט זיך. מיר האבען ניט גענוג פּלאַץ היער אום צו בעשרייבען דיעזען אינסטרומענט.

דער דאָקטאָר האט גענומען דעם סעקסטאן, איז ארויסגעגאנגען אין דרויסען, האט בעטראכט דיא לבנה, וועלכע האט דאמאלס געשיינט זעהר העל און האט אנ־געהויבען צו רעכענען. ער האט באלד אויסגעפונען, אז דער קאפּיטאן האט רעכט. זיי זיינען יעצט אין א גאנץ אנדער געגענד אלס דאמאלס, ווען זיי האבען זיך איינגעאָרדענט אויפ'ן ווינטער.

— און דיא מאטראָזען ווייסען גאר ניט, אז מיר שווימען אלץ ווייטער און ווייטער קיין נאָרדען, האט דער דאקטאר געזאגט.

— ש־ש־שא! האט דער קאפּיטאן געזאגט און האט ארויפגעלעגט א פינגער אויפ'ן מויל.

דער דאָקטאָר האט איהם פערשטאנען. ער האט ניט געוואלט אויסזאָגען דיא מאטראזען, אין וואס פאר א לאַגע זיי געפינען זיך. זיי קענען יעצט ניט וויסען, וואוהין דאס אייז־פעלד וועט זיי פערשלעפּען. צום גליק, איז דאס אייז־פעלד געווען פון אייניגע הונדערט מייל דיא ברייט און דיא לענג. מען האט אויף קיין פאל ניט געקענט בע־מערקען, אז זיא שווימט.

www.libtool.com.cn

16טעס קאפּיטעל.

דיא רייזע.

אזוי וויא דער דאָקטאָר האט שוין דערצעהלט דיא מאטראָזען, אז זיי ווילען מאכען א רייזע צו געהן זוכען קוילען, האט קאפּיטאן האטטעראס געפונען פאר נייטיג צו מאכען א רייזע אויף א פּאר טאג. ער האט געוואוסט, אז קוים וועלען זיינע מאט־ראָזען געוואָהר ווערן, או ער האט זיך פּלוצלונג אפּגעזאגט פון דער רייזע, וועלען זיי פערשטעהן, אז דא איז עפּעס געשעהען און וועלען זיין נאך מעהר פערצווייפעלט.

ער האט דאָהער געהייסען, אז מען זאל זיך פּאָרבערייטען צו דער רייזע. ער האט געהייסען ארויסנעהמען דיא שליטענס, וועלכע שאנדאן האט געקויפט אין גרענלאנד און אויסקלויבען דעם לייכטעסטען פון זיי. ער האט געהייסען נעהמען דיא שטארקסטע זעקס הינט און זיי איינשפּאַנען אין שליטען צו צוויי אין דער ברייט. אויפ'ן שליטען האט מען אנגעלעגט פּראָוויאנט אויף צעהן טאג פאר פינף מענשען, א געצעלט פון זעגעלטוך אין פאל אז מען וועט דארפען איבערנעכטיגען אין אן אָרט, וואו עס איז דא וועניג שנעע. אייניגע פונט פּולווער און קוילען, אייניגע ביקסען, אייניגע דעקען און נאך אנדערע נייטיגע ארטיקעל.

יעדער האט מיט זיך מיט גענומען א גאַרטעל פון גוטאַפּערטשאַ, וועלכער איז געווען אנגעפּילט מיט וואַסער אדער מיט טהעע. דער גאַרטעל איז געווען ארומגע־בונדען ארום דעם נאַקעטען קערפּער און דאס וואסער איז ניט פערפראָרען געוואָרען. ווען מען האט זיך אפּגעשטעלט, האט יעדער געהאט לעבליכען טהעע אדער קאפּפּע פון זיין גאַרטעל. אויף דיא פיס האט יעדער געטראָגען א פּאר שנעע שוהע, אויף וועלכע דיא בעוואָינער פון דיא קאלטע געגענדען מאכען זעהר לאנגע רייזען.

דיא פּאָרבערייטונגען האבען געדויערט א פּאר טאג. מען האט געמוזט אלעס איבערדרעכענען און זיך גוט איבערלעגען, וואס מיט צו נעהמען און וואס ניט. דאן איז געווען דיא פראַגע, וועמען זאל מען מיטנעהמען אויף דיא רייזע? קאפּיטאן האטטעראס האט זעהר גוט געקענט זיינע מאַטראָזען. ער האט געוואוסט, אויף וועמען ער קען זיך פערלאָזען און אויף וועמען ניט.

אלזא, דעם דאקטאר מוז מען מיט נעהמען; ער איז א געלערנטער און ווייס פיעל זאכען. סימפּסאן און בעלל קען מען אויך מיטנעהמען, זיי זיינען גוטע מאטראזען און זעהר ערגעבען דעם קאפּיטאן. דשאנסאן האט אויך געוואָלט מיטגעהן. דער קאפּיטאן אבער האט איהם אוועקגערופען אין א זייט און האט איהם געזאגט:

— ליעבער פריינד! דוא ביסט דער איינציגער אפיציער, אויף וועלכען איך קען מיך פערלאזען. בלייב אויפ'ן שיף. איך גיב דיר איבער דאס קאמאנדא. אויב דוא ווילסט, וועל איך דיר געבען א געשריעבענעם בעפעהל, אז דיא גאנצע צייט, וואס מיר וועלען זיין אין וועג, ביסט דוא דער איינציגער קאמאנדיר פון'ם שיף און פון דיא מאטראָזען. — איך ווייס, אז איהר מוזט האבען האָלץ. איהר מוזט צוהאקען דאס שיף, איך בעט דיך אבער, ליעבער פריינד, דוא זאָלסט זעהן זיא צו שוינען, וויא וויים מעגליך. — דוא פערשטעהסט מיך, דשאנסאן?

www.libtool.com.cn

— איך פערשטעה אייך, קאפּיטאן, האט דשאנסאן געענטפערט, און וועל געוויס טהאָן מיין בעסטעס.

— איך דאנק דיר, האט דער קאפּיטאן געזאגט און האט איהם געדריקט דיא האנד. ווען מיר וועלען ניט צוריק קומען — אויף דער וועלט קען זיך אלעס טרעפען — זאָלסט דוא פיהרען דאס שיף צוריק קיין ענגלאנד. איך וועל דיר געבען א בריעף צו מיין באנק הויז, וואו דוא וועסט נעהמען געלד און בעצאהלען אלעמען, וויא איך האב זיי צוגעזאגט.

דעם 6טען יאנואר איז אלעס געווען פערטיג צו דער רייזע און דער קאפּיטאן האט געגעבען א בעפעהל, אז מען זאָל אויפּברעכען. דיא פּארטיע איז בעשטאנען פון'ם קאפּיטאן, דעם דאָקטאָר, דיא מאטראָזען סימפּסאן און בעלל, זעקס גרענלענדישע הינד און דיוק, דעם קאפּיטאן'ס הונד. דער דאָקטאָר האט אבשיעד גענומען פון זיינע קראנקע, האט זיי אנגעזאגט, וויא זיי זאלען זיך אויפּפיהרען דיא גאנצע צייט, ווען ער וועט זיין אויף דער רייזע. דער קאפּיטאן האט אויך געוואָלט אבשיעד נעהמען פון זיינע מאטראָזען. אלע אבער האבען איהם אנגעקוקט בייז און פינסטער. אויף שאנדאָן'ס געזיכט האט זיך געוויעזען א זאָנדערבארער שמייכעל. קאפּיטאן האטטעראס איז געבליעבען שטעהן איינינע מינוט. ער האט מורא געהאט איבערצולאזען אליין דאס שיף. פּלוצלונג האט ער אויפּגעהויבען דעם קאָפּ שטאָלץ, וויא א ריעז, וויא א העלד. דיא מאטראָזען האבען אראָפּגעלאָזען דיא קעפּ, זיי האבען פאר איהם מורא געהאט.

— זייט געזונד! האט ער זיי געזאגט מיט זיין הויכער קלינגענדער שטימע, און איז ארויסגעגאנגען.

דיא קליינע פּארטיע רייזענדע האט זיך גערירהט אין וועג. פיער מענשען און זיעבען הינט אליין אין דיעזער וועלט פון אייז און שנעע. זיי זיינען געגאנגען אין דער זייט, וואו עס ליעגט קווינס־טשענעל. דער קאפּיטאן האט געהאט אזא רעכנונג. ער וועט זיך ארומקוקען, וויא גרויס איז דאס אייז־פעלד, אויף וועלכע זיי שווימען. מעגליך, אז ווייטער ערגעץ געפינט זיך דאס פרייע מעער, וועט ער ניט דארפען ליעגען מיט זיינען מענשען איינגעפראָרען אין אייז. זיי וועלען צו פאהרען צום נאָרד־פּאָל מיט זייערע קליינע שיפלעך. דאן טאמער וועלען זיי טרעפען אויפ'ן וועג ווייסע בערן, וועלכע זיי וועלען קענען שיעסען און פערזאָרגען זיך מיט הייצונג און מיט פעל.

דעם ערשטען טאג איז דיא רייזע געגאנגען גאנץ גוט. דאס וועטער איז געווען שעהן און פאר יענע געגענדען ניט שטארק קאלט. געגען אבענד האבען זיי זיך אומגעקוקט, וואו זיי זאלען ערגעץ זיך מאכען א נאכט לאגער. אונזערע לעזער דארפען ניט פערגעסען, אז אין יענע געגענדען איז ניטא קיין טאג אין דיא ווינטער מאנאטען. עס איז איין לאנגע נאכט פון פיער פינף מאָנאטע. ווען מיר שרייבען ביי טאג אדער ביי נאכט, מיינען מיר דיא ערשטע צוועלף שטונדען און מעת לעת, וועלכע מען רעכענט, אז אין אנדערע לענדער איז טאג. —

זיי האבען באלד אויסגעפונען א פּלאץ, וואו עס איז געווען פיעל שנעע, און האבען זיך גענומען מאכען א שטיבעלע פון שנעע. א קרעטשמע פון שנעע, וואו איבער צו־נעכטיגען. וויא מיעד זיי זיינען געווען פון דער רייזע צו פוס, האבען זיי זיך דאך געמוזט

www.libtool.com.cn

געהמען בויען דיא שנעע קרעטשמע. אזא ארבייט געדויערט געוועהנליך א פּאָר שטונדען. ווען דאס הויז איז פערטיג געוואָרען, האט מען זיך געזעצט עסען. זיי האבען מיטגענומען א קליינעם קעראָסין אויווען, האבען איהם אנגעגאָסען מיט ספּיריטוס און האבען זיך אָפּגעקאָכט זייער עסען. ווען זיי האבען אָפּגעגעסען, זיינען דריי אריינגעקראָכע אין דעם שנעע הויז און דער פיערטער איז געבליעבען אין דרויסען, האלטען דיא וואך. יעדער האט דער רייהע נאך געמוזט האלטען וואך.

דעם אנדערן טאג איז מען אויפגעשטאַנען, געמאכט וואַרעמען טהעע אדער קאפּע און מען האט זיך ווייטער געלאזט געהן. אלע זיינען געגאנגען גלייך, שטיל און רוהיג, נור דער דאָקטאָר האט זיך ניט געקענט איינהאַלטען. וואו ער האט דערזעהן א בערגעל, איז ער צוגעלאָפען און האט אנגעהויבען צו האקען און צו גראבען.

— וואס זוכט איהר, דאקטאר? האט האטטעראס געפרעגט. זעהט איהר דען ניט, אז אויף דיעזען אייז איז נאך קיין מענשליכער פוס ניט געטרעטען?

— ווייסט איהר דען, וויא אַלט דיעזעס אייז־פעלד איז? האט דער דאקטאר געענטפערט. מיינט איהר, אז אזא גרויסע מאסע אייז ווערט מיט איין מאל, אין איין ווינטער? ווער קען וויסען, וואס פאר א מענשען זיינען שוין געוועזן אויף דיעזען אייז־פעלד? — האב איך דען געקענט וויסען מיט א יאהר צוריק, אז איך וועל דא זיין?

— מיר האבען אבער קיין צייט ניט, דאָקטאָר. איך וויל זעהר זיין צוריק אויפ'ן שיף. איך האב זאגאר חרטה, וואס איך האב געלאָזען דאס שיף אליין.

— דשאנסאָן איז דאך געבליעבען אויפ'ן שיף.

— דאס ווייס איך, האט דער קאפּיטאן געענטפערט. מיר זאגט אבער דאס הערץ, אז דאָרט וועט עפּעס געשעהן. איך בין ניט אבערגלויביש, דאָקטאָר, איך פיהל אבער, אז מיין שיף איז אין זעהר שלעכטע הענד.

אזוי רעדענדיג איז דער דאָקטאָר פּלוצלונג פערשוואונדען געוואָרען.

— וואו זייט איהר, דאָקטאָר? האט קאפּיטאן האטטעראס אויסגעשריען מיט שרעק.

— אָט בין איך, אין א גרוב, האט דער דאָקטאָר געענטפערט גאנץ רוהיג. ווארפט מיר צו א שטריק און שלעפּט מיך ארויס.

פון דער יטטארקער קעלט פּלאצט זעהר אָפט דאס אייז, עס בילדען זיך טיעפע שפּאַלטען. דער דאָקטאָר האט זיך פערערדט מיט'ן קאַפּיטאן און האט ניט בעמערקט, אז אונטער זיינע פיס געפינט זיך אזא שפּאַלט און איז אריינגעפאלען. דער קאפּיטאן און סימפּסאן האבען איהם צוגעוואָרפען דעם עק פון א שטריק, וועלכען דער דאָקטאָר האט אנגעכאפּט און זיי האבען איהם ארויסגעשלעפּט.

— האט איהר זיך א זעץ געטהאן, דאקטאר? האט געפרעגט דער קאפּיטאן מיטלײדיג, ווען דער דאקטאר איז ארויס אויפ'ן אייז און האט זיך אָפּגעטרייסעלט.

— איך? האט געלאכט דער דאקטאר. דאס טהו איך ניט. איך בין אריינגעפאלען אין א גרוב און איהר האט מיך ארויסגעשלעפּט. דאס איז אלעס.

— אבער וויא אזוי איז עס געשעהן, דאקטאר?

— גאנץ איינפאך. איך האב געוואָלט אריבערשפּאנען א שפּאַלט אין אייז און

www.libtool.com.cn

בין ארייננעפאלען. ווייטער וועל איך שוין ווייסען, וויא אזוי צו מאכען א רייזע צו פוס אויפ'ן אייז־מעער.

זיי זיינען ווייטער געגאנגען ביז פארנאַכט, ווען זיי זיינען געבליעבען שטעהן אויף נאַכט לאגער און האבען זיך געגומען בויען א קרעטשמע פון שנעע. דער מאַנד האט געלייכטעט גאנץ העל, דיא שטערן האבען געשיינט און געפונקעלט. דער דאקטאר האט זיך ניט געקענט איינהאלטען. ער איז ארויפגעקלעטערט אויף א הויכען אייז־בערג און האט בעטראכט דיא סצענע ארום. עס האט אויסגעוויעזען, וויא א גרויסער פריעדהאף מיט מאָנומענטען, מצבות, קירכען און שטיבעלעך. ווי ווייט דאס אויג האט געקענט ריי־כען, איבעראל זיינען געווען שפיצען און טויערן. א שעהנעס, אבער א שרעקליכעס בילד! דער דאקטאר האט זיך ניט געקענט אפרייסען פון דיעזער הערדליכער סצענע.

אזוי זיינען פערגאנגען עטליכע טעג אהן יעדע שטערונג. דעם 15טען יאנואר האט דער קאפיטאן אויסגערעכענט, אז זיי זיינען מעהר אלס הונדערט מייל ווייט פון דער שיף און נאך האבען זיי קיין פרייעס מעער ניט געטראָפען.

— וויא גרויס איז אלזא דאס אייז־פעלד, אויף וועלכען מיר געפינען זיך? האט ער געזאגט צו זיך אליין. וואוהין וועט זיא אונז פערפיהרען? צו וואס קען נוצען אונזער רייזע?

ער האט אבער ניט געוואָלט ווייזען זיינע קאמעראדען, אין וואס פאר א שרעק־ליכער לאגע זיי געפינען זיך. זיי זיינען ווייטער געגאנגען אין דער האָפנונג, אז זיי וועלען דאָך עפּעס געפינען. פּלוצלונג האט זיך אויפגעהויבען א שרעקליכער נעבעל. אזא נעבעל, וועלכער קומט פּאָר נור אין יענע קאלטע געגענדען. דיא לופט איז פול געוואָרען מיט גאנץ קליינע שטיקלעך אייז, וועלכע זיינען געווען אזוי געדיכט איינער לעבען אנדערן, אז אויף פינף שריט ווייט פון זיך האט מען גאר ניט געקענט זעהן. דיא קליידער פון אונזערע רייזענדע זיינען באלד אזוי בעהאנגען געוואָרען מיט אייז און פראָסט, אז זיי זיינען געוואָרען דריי מאל אזוי בּרייט. דער נעבעל איז געוואָרען מיט יעדע מינוט שווערער און געדיכטער. זיי האבען זיך געמוזט אָנהאלטען איינער אן דעם אנדערן, זיי זאלען ניט פערבלאָנזעט ווערן. זיי האבען פּראָבירט רעדען איינער צום אנדערן, קיינער אבער האט ניט געהערט, וואס דער אנדערער רעדט. דיא לופט איז געווען אזוי פול מיט אייז, אז עס איז אין איהר קיין בעוועגונג ניט געווען און, דיא שטימע האט ניט געקענט גרייכען צו דיא אויערן. דאס געהן איז געוואָרען זעהר שווער. אויף יעדען שריט האט זיך איינער אויסגעגליטשט און איז אומגעפאלען. איידער ער האט זיך אויפגעהויבען, זיינען דיא אנדערע אוועקגעגאנגען. ענדליך האבען זיי פערלאָרען איינער דעם אנדערן און יעדער איז געגאנגען זיין וועג. עס וואָלט גלייכער געווען, זיי זאלען בלייבען שטעהן אויף איין אָרט און אָפּווארטען, ביז דער נעבעל וועט פערשווינדען. דאס וואָלט אבער נור דאן מעגליך געווען, ווען דער נעבעל זאל ניט געווען אנקומען אזוי פּלוצלונג און זיי וואָלטען געווען געהאט צייט צו מאכען זיך א שטיבעלע פון שנעע. יעצט האבען זיי זיך געפונען אין א פערצווייפעלטע לאגע. בלייבען שטעהן אויף איין אָרט, איז געווען אונ־מעגליך און ווייטער געהן איז געווען זעהר שווער. אויף יעדער שריט האבען זיי זיך אויסגעגליטשט און זיינען אומגעפאלען. זיי האבען געמוזט טאפּען דעם וועג מיט דיא

www.libtool.com.cn

הענד. ענדליך, איז דער דאקטאר געבליעבען שטעהן און האט אויסגערופען:

— איך קען ווייטער ניט געהן! נא דיר א לאנד מיט א קלימאט! קאפּיטאן! הע, קאפּיטאן! וואו ביסט דוא?

קיינער האט איהם ניט געענטפערט. דער קאפּיטאן האט איהם ניט געהערט. ער האט גענומען זיין ביקס און האט אויסגעשאָסען.

— דיזע שפּראכע וועט ער שוין הערן, האט ער געזאגט צו זיך אליין.

ער האט געווארט אייניגע מינוט, דער קאפּיטאן זאל איהם ענטפערן; דער קאפּיטאן אבער האט אויך דיזע שפּראכע ניט געהערט. דעם דאקטאר האט עס שוין פערדראָסען. ער האט נאך א מאל אויסגעשאָסען און איז געווען זיכער, אז דאס מאל וועלען זיינע קאמעראדען געוויס הערן דעם שאָס און וועלען איהם ענטפערן, צו זיין ערשטוינען אבער האט ער דערהערט א שטילעס ברומען.

— הא! וואס איז דאס? האט ער געפרעגט זיך אליין.

ער האט געפיהלט, אז עפּעס איז פארביי געגאנגען לעבען איהם און האט זיך אנגעריהרט אן איהם.

— א בער! האט ער אויסגעשריען. דאס איז א בער, וועלכער איז פערבלאָנזעט געוואָרען אין נעבעל גלייך וויא מיר. א שעהנע געשיכטע! ווען דער הערר בער וועט ווירקליך וועלען מיט מיר בעקאנט ווערן, וועל איך מיך מוזען קריעגען מיט איהם.

וויא עס וויזט אויס, איז דער בער אבער אויך געווען אין א זעלטענער לאגע. ער האט ניט געוואוסט, וואו ער איז אין דער וועלט. נאך א פּאר מאל האט ער איהם בעריהרט, דאן איז ער פערשוואונדען געוואָרען. דער דאקטאר האט אנגעהויבען צו טאפּען דעם וועג און האט געטראָפען א וואנד. ער האט אנגעהויבען צו קלעטערן אויף דער איידוואנד און איז מיט שווערער מיה ארויפגעקראכען אויף א הויכען אייז־בערג. וואונדערבאַר! וואס העכער ער איז געקומען, איז געוואָרען אלץ העלער און ליכטיגער. ווען ער איז ארויפגעקומען אויפ'ן שפּיץ פון'ם אייז־בערג, האט ער געזעהן וויא דער נעבעל איז נור ביי דער ערד. ער ווערט אלע מאל גדיכטער און ניעדעריגער. ער פאלט צו דער ערד. ער האט זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען און האט דערזעהן זיינע קאמעראדען ארויסקריעכען פון'ם נעבעל. זיי זיינען אויך געקומען אויף א העכערן אָרט.

— האטטעראס!

— דאקטאר! בעלל! סימפּסאן! האבען זיי געשריען איינער צום אנדערן פרעהליך.

אויפ'ן הימעל האט זיך געוויזען א גרויסארטיגעס נאָרד־ליכט. העלע פלאַמען פון אלערליי פאַרבען האבען בעלייכטעט דעם הימעל און דעם נעבעל. זיי האבען געזעהן, אז זיי געפינען זיך אויף א הויכען באַרג. ארום און ארום זיינען געווען בערג בעלייכטעט פון'ם נאָרד־ליכט מיט א שעהנער ראָזא פאַרב. אין טהאָל אבער איז נאך געווען דער נעבעל גדיכט און עס איז דאָרט געווען פינסטער.

— גראַסארטיג! פּרעכטיג! וואונדערבאַר! האט אויסגערופען דער דאקטאר מיט ענטציקען. אזא סצענע האב איך נאך קיין מאל ניט געזעהן. עס איז ווערטה איבערצוטראגען אלע ליידען, אזוי פיעל נויט און עלענד אום אמאָל צו זעהן אזא סצענע.

קאפּיטאן האטטעראס איז געבליעבען גלייכגילטיג. ער האט זיך ניט געפרעהט

www.libtool.com.cn

איבער דיעזע וואונדערבארע סצענע. ער האט געטראכט בעסער אן דאס נייטיגסטע.

— וואו איז דער שליטען? האט ער געפרעגט.

— דער שליטען שטעהט אונטען אין טהאל, האט דער מאטראז בעלל גע־ענטפערט.

— און וואס הערט זיך מיט'ן בער? האט דער דאקטאר געפרעגט.

— וואס פאר א בער? האבען אויסגערופען דיא איבריגע מיט שטוינען.

— איך האב בעגעגענט א בער, האט דער דאקטאר געזאגט, און איך מוז אייך זאגען, אז ער איז געווען גאנץ העפליך געגען מיר. ער האט מיך בעגריסט אויף זיין ארט און איז זיך אוועקגעגאנגען זיין וועג.

— א בער, זאגסט דוא, דאקטאר? האט דער קאפיטאן איבערגעפרעגט, דאן מוזען מיר אויף איהם אכטונג געבען.

— וואס זאלען מיר אויף איהם אכטונג געבען, ווען ער איז אזוי העפליך? האט דער דאקטאר געשפאסט.

— מעגליך, אז ער איז געווען העפליך געגען דיר ער וועט אבער ניט זיין העפליך געגען אונזערע הינט. וואס וועלען מיר טהאן, ווען ער וועט אנפאלען אויף אונזערע הינט און וועט זיי אויפעסען? דיא הינט זיינען איינגעשפאנט אין שליטען און קענען ניט אנטלויפען.

אין דיעזע מינוט האט מען געהערט א שטארקעס בילען פון א הונד.

— דאס בילט דיוק, מיין הונד, האט האטטעראס געזאגט. דארט איז עפעס געשעהן. קומט, לאמיר אראפגעהן אין טאהל,

דער נעבעל איז אונטערדעסען געווארען אלץ געדיכטער און ניעדעריגער. ווען זיי האבען געוואלט אראפגעהן פון'ם בערג, איז דער נעבעל שוין געווען אזוי ניעדעריג ביי דער ערד, אז זיי האבען דערזעהן דעם שליטען און דיא הינד, אבער צווישען דיא הינד האבען זיי דערזעהן אנדערע חיות. דעם קאפיטאן'ס הונד איז געשפרונגען, וויא א משוגענער, האט זיך געריסען אין אלע זייטען און האט שרעקליך געבילט.

— פיקס! דאס זיינען פיקס! האט בעלל אויסגערופען.

— ניין, דאס זיינען ווייסע בערן, האט דער דאקטאר געזאגט.

— זעהט וואס זיי טהוען! האט אויסגעשריען דער קאפיטאן אויסער זיך. זיי זיינען אנגעפאלען אויף אונזער שליטען און רויבען אונזער פראוויאנט!

יעצט ערשט האט דער דאקטאר דערזעהן, וואס דארט טהוט זיך. א באנדע פיקס און בערן זיינען אנגעפאלען אויפ'ן שליטען, האבען געריסען, געצופט, געפליקט און געבראכען פון אלע זייטען. זיי האבען דערשמעקט דאס געזאלצענע פלייש, וועלכע אונזערע רייזענדע געהאט מיט זיך און האבען עס געזוכט אין שליטען.

— שיעסט? האט דער קאפיטאן אויסגעשריען. געהט ניט אראפ, שיעסט פון דעם ארט, וואו מיר שטעהן.

פיער ביקסען האבען מיט אמאל אויסגעשאסען. דיא באנדע פיערפיסיגע רויבער האט זיך דערשראקען און האט אויף א מינוט אויפגעהערט צו רייסען דעם שליטען.

— שיעסט נאך א מאל! האט קאמאנדירט דער קאפיטאן.

www.libtool.com.cn

אבערכאלס האבען פיער שיעסע פערהילכט דיא געגענד. דיא באנדע רויבער האט זיך יעצט ווירקליך דערשראָקען און איז זיך צולאָפען אין אלע זייטען. יעצט ערשט זיינען אונזערע רייזענדע אראָפגענאנגען פון זייערע פאָזיציאָנען און זיינען צוגענאנגען צום שליטען. מיט שרעק און שטוינען האבען זיי דערזעהן, וואס פאר א צרה דיא בערן האבען אין דער קורצער צייט אנגעמאכט אין זייער פראָוויאנט. זיי האבען צוריסען דיא דעקען, צוביסען דיא שטריק, צובראָכען דיא שאכטלען און דיא קעסטליך, אין וועלכע דאס פלייש איז געלעגען און האבען אויפגעפרעסען, וואס זיי האבען נור געקענט. דאס פעסעלע ספירימוס, וואס זיי האבען מיטגענומען, אום דארויף צו קאָכען זייער עסען, איז געווען צובראָכען און דער ספּירימוס איז אויסגערונען. דיא זעק מיט ביסקוויטוס און סוכארעס זיינען געווען צוריסען און צו וואָרפען. אלעס, וואס דיא רויבער האבען נור געקענט דערגרייכען, האבען זיי צוריסען, צובראָכען און אויפגעפרעסען.

— א טרויעריגע געשיכטע, האט בעלל געזאגט. וואס וועלען מיר יעצט טהאן? מיר זיינען געבליעבען אהן פראָוויאנט.

— זעהט בעסער, וואס עס איז אונז געבליעבען, האט דער דאקטאר געזאגט. מיר וועלען שפּעטער טראכטען, וואס ווייטער צו טהאָן.

קאפּיטאן האטטעראס האט גאר ניט געזאגט. ער האט צונויפגענומען דיא צו־וואָרפענע זעק און דיא צובראָכענע קעסטליך און שאכטלען. דאס ערגסטע איז געווען, וואס דיא בערן האבען צובראָכען דאס פעסעלע מיט ספּירימוס. זיי האבען יעצט ניט געהאט מיט וואס אנצו וואַרעמען אביסעל וואסער און צו מאכען זיך טהעע.

זיי האבען צונויפגענומען אלעס, וואס דיא בערן האבען צו וואָרפען און איבער־געלאָזען און האבען אויסגעפונען, אז דיא בערן האבען פערניכטעט דיא העלפט פון זייער פראָוויאנט. יעצט האט זיך געשטעלט דיא גרויסע פראגע: זאלען זיי ווייטער געהן, אדער זאלען זיי זיך אומקעהרן? — אזוי וויא דאס אייזפעלד שטעהט ניט אויף איין אָרט, וואלט געווען נאָטהווענדיג עס אויסצופאָרשען און וויסען, וויא גרויס עס איז. אלזא, וואָלטען זיי געדארפט ווייטער געהן וויא אזוי קענען זיי אבער ווייטער געהן, ווען זיי האבען אזוי ווענינ פראָוויאנט? וויא דער דאקטאר האט אויסגערעכענט, וועלען זיי מוזען עסען נור האלבע פּארציאָנען א טאג, ווען זיי ווילען ווייטער געהן. דאס איז געווים זעהר אונאנגענעהם. געהן אין אזא קעלט, אויף אזא שווערן וועג און נאך ליידען הונגער דערצו, איז געווים קיין גרויס פערגעניגען ניט.

זיי האבען זיך בעראטהען, וואס זיי זאלען טהאן. אלע האבען געזאגט, אז מען זאל ווייטער געהן. ווען מען איז אין אזא זאָנדערבארע לאגע, מוז מען גוט קענען דאס אָרט, וואו מען געפינט זיך. אלזא, מוז מען דאס אייזפעלד אויספאָרשען. נור איין סימפּסאן האט געוואָלט געהן צוריק. זייט א געוויסע צייט האט ער זיך געפיהלט זעהר שלעכט. ער האט געפיהלט, אז א שווערע קראנקהייט איז איהם אנגעפאלען און גראבט אונטער זיין געזונדהייט. ער האט געוואלט געהן צוריק צום שיף און זיך אויסרוהען, אדער ריכטיגער געזאגט, זיך אניעדערלעגען. אזוי וויא אלע האבען אבער געשטימט, אז מען זאל ווייטער געהן, האט ער ניט געקענט זיין דאגעגען און איז אויך ווייטער געגאנגען.

www.libtool.com.cn

17טעם קאפּיטעל.

דער קאַירן.

לאַנגזאם שטיל און טרויעריג זיינען אונזערע רייזענדע ווייטער געגאַנגען. עס זיינע פערגאַנגען צוויא טאג, אין וועלכע עס האט זיך זיי קיין נייעס ניט געטראָפען דעם דריטען טאג, דעם 18טען יאנואר האַבען זיי דערזעהן, אז דיא גאַנצע געגענד האט זיך געענדערט. ביז אהער איז געווען ארום זיי נור אייז און אייז, פּלוצלונג האבען זיי דערזעהן הויכע בערג, פון וועלכע עס האבען ארויסגעשטעקט שטיינער און פעלזען.

— וואס איז דאס, קאפּיטאַן? האט דער דאקטאר אויסגערופען. מיר זיינען יעצט אויף פעסטע לאנד, ניט אויפ'ן אייז־פעלד?

קאפּיטאַן האטעראס האט נאך פריהער בעמערקט דיזע זאַנדערבאַרע ערשיינונג און האט גענומען זיינע אינסטרומענטען, און זיינע לאַנד־קאַרטען, זעהן, וואס דאס איז. ער האט אויסגעפונען, אז דאס אייז־פעלד איז ווירקליך געבליעבען שטעהן אויף איין אָרט. עס איז צוגעפּראָרען געוואָרען צום לאַנד ניו־קארנוואַל. ער האט געוויזען דעם דאקטאר זיינע לאַנדקאַרטען און זיינע אויסרעכנונגען. דער דאקטאר איז געווען ענטציקט, וואס ער וועט א מאל אראָפּ פון'ם אייז־פעלד אויף א פעסטעס לאַנד. באַלד אבער האט ער זיך איבערצייגט, אז ער האט זיך אומזיסט געפרייט. אויפ'ן פעסטען לאנד איז געווען פיעל שווערער צו געהן, וויא אויפ'ן גלאַטען אייז. דאס לאַנד איז געווען בעדעקט מיט טיעפען שנעע, וועלכער וויא שטארק ער איז געווען פערפראָרען, האט דאך ניט געקענט אויסהאַלטען דאס געוויכט פון א מענשען און זיי זיינען זעהר אָפט געקראָכען אין שנעע ביז אין דיא קניע. פאר דיא הינד איז אויך געווען פיעל שווערער צו שלעפּען דעם שליטען אויפ'ן שנעע. זיי האבען זיך געמוזט צושפּאַנען צום שליטען און העלפען דיא הינט שלעפּען. דערצו נאך איז דאס לאַנד געווען פול מיט בערג און טאָהלען. וויא ניעדעריג דיא בערג זיינען געווען, איז דאך געווען זעהר שווער ארויפצושלעפּען דעם שליטען אויף זיי.

זיי האבען זיך אזוי געשלעפּט א גאַנצע טאג. געגען אבענד זיינען זיי געווען אזוי מיעד און מאַט, אז זיי האבען קיין כח ניט געהאט צו מאכען זיך א שטיבעלע פון שנעע, וואו זיי זאלען קענען איבערנעכטיגען. מיט שווערער מיה איז זיי געלונגען אויפ־צושלאַגען דאס געצעלט פון זעגעל־טוך, וועלכעס זיי האבען מיטגענומען אויפ'ן שליטען. קוים איז דאס געצעלט געווען פערטיג, זיינען זיי באלד אריין, האבען זיך איינגעוויקעלט אין פעל פון רענטהירען און זיינען געפאלען אויף דער ערד פאר מידינקייט.

אויסרוהען! זיך אויסרוהען! איז געווען זייער איינציגער וואונש. זיי האבען זאגאר פערגעסען אָן עסען און אָן טרינקען. זיי זיינען אויך באלד אנטשלאָפען געוואָרען. דאס איז געווען דיא איינציגע נאכט, ווען זיי האבען קיין וואך ניט אויסגעשטעלט, קיינער איז ניט געווען אים שטאַנד צו האַלטען דיא וואך. ביי נאכט איז געוועזן א שטארקער בראַסט. ווען זיי זיינען אויפגעשטאנען אין דער פריה, האבען זיי געזעהן, אז אָן יענע געגענדען מוז מען לעבען, וויא אן עסקימאָס, זאָנסט קען מען ניט אויסהאַלטען. דיא איינע נאַכט, וואס זיי זיינען ניט געשלאָפען אין א שטיבעלע פון שנעע, האט געהאט

www.libtool.com.cn

זעהר טרויעריגע פּאָלגען. סימפּסאָן איז געוועזען קראַנק און האט זיך ניט געקענט ריהרען, מען האט איהם געמוזט ארויפלעגען אויפ'ן שליטען. בעלל האט געציטערט און איז קוים געוועזען אימשטאנד ווייטער צוגעהן. דער דאקטאר האט אויך געציטערט, עס האט איהם געקלאפּט א צאהן אן א צאָהן, ער האט זיך אבער געהאלטען פעסט. נור איין האט־מעראס האט ניט געליטען. ער איז געגאנגען גלייך, פעסט, פערטראכט און טרויעריג, וויא אימער, גלייך וויא ער וואָלט ארומגעגאנגען אין די גאַסען פון ליווערפּול.

דיא רייזע איז דעם אנדערן טאג געוועזען נאך שווערער. עס איז געוועזען שרעקליך קאלט. דער וועג איז געוועזען ניט גלייך. דיא הינט זיינען ניט געוועזען אים שטאנד צו שלעפּען דעם שווערן שליטען, אויף וועלכען סימפּסאָן איז געלעגען און האט געקרעכצט. זיי האבען זיך געמוזט אלע דריי איינשפּאנען און העלפען דיא הינט שלעפּען. זיי האבען זיך אזוי אוועקגעשלעפּט א פּאר שטונדען, ווען פּלוצלונג האט בעלל אנגענומען א הויפען מיט שנעע און האט אנגעהויבען צו רייבען דעם דאקטאר'ס געזיכט.

— וואס טהוסט דוא, בעלל? האט אויסגערופען דער דאקטאר און האט איהם געוואָלט אוועקשטויסען פון זיך.

בעלל אבער האט איהם ניט געהערט, האט זיך יעדעם מאל אנגעבויגען, האט אנגענומען ביידע הענד מיט שנעע און האט גערייבען דעם דאקטאר דיא נאז, דיא אויגען און דיא ליפּען.

— ביסט דוא משוגע, בעלל? וואס טהוסט דוא? האט זיך דער דאקטאר גע־בייזערט און זיך געריסען פון איהם. — וואס ווילסט דוא פון מיר האבען? איז דען יעצט דיא צייט צו שפּאַסען?

— איך שפּאַס ניט, דאקטאר, האט ענדליך בעלל געענטפערט. איך רעטע אייער נאז, וועלכע איז אפּגעפראָרען.

— מיין נאז? האט געפרעגט דער דאקטאר פערוואונדערט און האט זיך ערשט אומגעקוקט אז ער פיהלט ניט זיין נאז.

— יא הערר דאקטאר, אייער נאז איז געוועזען גאנץ ווייס, ווען איך וואָלט איהם ניט געוועזען אָפּגעריבען מיט שנעע, וואָלט איהר פערלאָרען א טהייל פון אייער געזיכט, וועלכעס איז צוואר זעהר אונבעקוועם אויף א רייזע אויפ'ן אייז־מעער, אבער צווישען געבילדעטע מענשען גיט עס צו א שעהנהייט צום געזיכט.

בעלל האט ווייטער גערייבען דעם דאקטאר'ס נאז ביז זיא איז רויט געוואָרען, א צייכען, אז דאס בלוט איז ווייטער צוגעקומען צו איהר. דער דאקטאר האט אנגעהויבען צו פיהלען זיין נאז.

— איך דאנק דיר, בעלל, האט ער אויסגערופען מיט א געלעכטער. אנאנדער מאל וועל איך דיר אָפּדיענען און וועל דיר אָפּרייבען.

— איך האָלט אייך ביים וואָרט, דאקטאר, האט בעלל געזאגט. פערגעסט ניט! — נו, דערוויל זאָלען קיין גרעסערע אומגליקען ניט געשעהן.

— דוא מיינסט אונזער קראנקען? האט דער דאקטאר געזאגט טרויעריג. ליידער, האב איך זעהר מורא פאר איהם.

— וואס פעהלט איהם? האט פּלוצלונג האטטעראס געפרעגט.

www.libtool.com.cn

— ער האט דעם סקארבוט, האט דער דאקטאר געענטפערט, און האט איהם נאך אזוי שטארק, אז דיא געוועהנליכע מיטעל וואס איך האב העלפען ניט מעהר. זיינע פיס זיינען שטארק אנגעשוואָלען און זיין צאהנפלייש (יאַסלעס) זיינען שטארק אנגעגריפען פון דער קראנקהייט. איך בעדויערע איהם זעהר, איך קען איהם אבער גאר ניט העלפען.

— טאָמער וואָלטען מיר געבליעבען שטעהן א טאג אדער צוויי, האט בעלל געזאגט. דער ארימער סימפסאן דארף זיך אויסרוהען. דער דאקטאר וועט זיך בעסער קענען אפגעבען מיט איהם, פיעללייכט וועלען מיר איהם דאך נאך קענען רעטען.

— שטעהן בלייבען? האט אויסגעשריען קאפיטאן האטטעראס. וויא קענען מיר שטעהן בלייבען? איהר פערגעסט, אז מיר האבען א שיף און אז זעבציהן מענשען ווארטען אויף אונז אויף דער שיף, איהר פערגעסט, אז מיר האבען קיין פראָוויאנט אויך ניט. ווען מיר בלייבען שטעהן, וועלען מיר אלע שטארבען פאר הונגער. מיר מוזען ווייטער געהן, אדער זיך אומקעהרען.

ענדליך זיינען זיי געבליעבען שטעהן אויף נאכט־לאגער. בעלל האט געמאכט א שטיבעלע פון שנעע. מען האט אריינגעלעגט דעם קראנקען אין שטיבעלע און דער דאקטאר האט געמאכט פאר איהם טהעע מיט לימינע זאפט. דעם טהעע האט ער גענומען פון זיין גוטאפערטשא גארטעל ארום זיין לייב. קיין פייער צו מאכען הייסען טהעע האבען זיי יעצט ניט געהאט. דער טהעע איז געווען קאלט. סימפסאן האט גע־קרעכצט, אז עס האט געריסען דאס הארץ.

— איך שטארב, דאקטאר, האט ער געזאגט. איך פיהל, אז איך וועל שוין אהיים קיין מאל ניט קומען. גיט מיר עפּעס, דאקטאר, איך זאל גיכער שטארבען און אזוי פיעל ניט ליידען.

— לאז דיך ניט אָפּ, פריינד, האט איהם דער דאקטאר געוואָלט בערוהיגען. דיין קראנקהייט איז גאר ניט אזוי געפעהרליך, דוא וועסט נאך געזונד ווערן. טרינק נור טהעע און עס עפּעס.

דער ארימער סימפסאן אבער האט ווייטער געקרעכצט. זיין קראנקהייט איז געוואָרען געפעהרליכער מיט יעדע מינוט. ער האט געהאלטען אין איין בעטען, אז מען זאל איהם לאזען רוהיג שטארבען. דיא נאכט איז פאָראיבער זעהר טרויעריג. אלע זיינען געווען שטארק מיעד און זיינען געשלאָפען, וויא דיא געהרגעטע. אין דער פריה האט מען ווייטער געמוזט געהן. מען האט ארויפגעלעגט דעם קראנקען אויפ'ן שליטען און מען האט זיך ווייטער געשלעפּט לאנגזאם, טריט ביי טריט און שטיל. קיינער האט קיין וואָרט ניט גערעדט, יעדער איז געווען בעשעפטיגט מיט זיינע געדאנקען.

פּלוצלונג האבען זיי זיך אומגעקוקט און האבען דערזעהן, אז דיוק, דעם קאפיטאן'ס הונד, איז ערגעץ פערשוואונדען געוואָרען. עס זיינען פערגאנגען א פּאר שטונדען או ער איז אליין נים געקומען צוריק. קאפיטאן האטטעראס האט אנגעהויבען צו ווערן אונרוהיג, ווען זיי האבען דערהערט זיין בילען. זיי זיינען נאכגעגאנגען נאכ'ן קול און האבען דערזעהן, אז דיוק שטעהט לעבען א בערגעל, שארט מיט דיא לאַפּעס און בילט.

— דאס איז געוויס א „קאירן", האט דער דאקטאר געזאגט.

www.libtool.com.cn

„קאירן" הייסט א גרוב אין שנעע, וואו דיא עסקימאָסען בעהאַלטען זייער פּראָוויאַנט: געטריקענטע פיש, פלייש און פיש טראָהן. אום זיי זאלען טרעפען צום „קאירן", ווען ער וועט פערשנייט ווערן, מאכען זיי געוועהנליך א צייכען; זיי לעגען ארום דעם „קאירן" מיט שטיינער, אדער מיט דיא דערנער פון דיא רענטהיערע; ווען זיי האבען האָלץ, שטעלען זיי אויף א שטיק האָלץ אלס צייכען. דער דאקטאר האט געהאט פּאָלקאָמען רעכט, ווען ער האט געזאגט, אז דיוק האט געוויס געפונען אזא „קאירן" און ניט א צייכען, אז מען זאָל איהם אויפגראבען.

— וואס האבען מיר דערפון, ווען עס איז א „קאירן"? האט דער קאפּיטאן געפרעגט.

— וואס רעדסט דוא, האטטעראס? האט זיך שוין דער דאקטאר געבייזערט. ווען עס איז א „קאירן", מוזען מיר איהם אויפגראבען, טאָמער ליגען דאָרט וויכטיגע דאָקומענטען, אדער פריישער פּראָוויאנט, וועלכער קען אונז יעצט זעהר ניצליך זיין. טאָמער געפּינען מיר דאָרט פישטראָהן וועלען מיר קענען מאכען א פייער און אפּקאָכען טהעע. אלענפאלס מוזען מיר איהם אויפגראבען און זעהן, וואס דאָרט געפינט זיך.

— איך זעה ניט ארויס, אז עס זאָל ווערטה זיין דיא מיה איהם אויפצוגראבען. קיין אייראָפּעער איז נאך אין דיעזער געגענד ניט געוועזן. אלזאָ, קיינע דאָקומענטען וועסט דוא דא ניט געפינען ווען אבער אן ארעמער עסקימאָס האט דא פערגראבען פערפוילטע פיש, וועט דאך זיין אומזיסט אונזערע ארבייט עס אויפצוגראבען. מיר האבען דאך דערווייל פּראָוויאנט. — ווייטער, טהו וויא דוא ווילסט, דאקטאר.

דער דאקטאר האט זיך ניט געלאזט אָפּהאַלטען. ער איז צוגעגאנגען צום שליטען, האט ארויסגענומען א האק און האט אנגעהויבען אויפצוגראבען דעם „קאירן". קוים האט ער אוועקגעשארט דעם שנעע פון אויבען, האט ער דערזעהן א הילצערנע שאכטעל. מיט ציטערענדע הענד האט ער גענומען דאס שאכטעל און האט עס געעפענט — דארין איז געלעגען א פּאַפּיער אויף וועלכען עס איז געווען אנגעשריעבען מיט א בליישטיפט:

—אלטאמ—פּארפּאיז—13 דעצעמבער—1860. נירקארגוו . . .

וויא עס וויזט אויס האט מען געשריעבען דאס פּאַפּיער מיט א ציטערענדער האנד. פון דער נעץ זיינען איינינע בוכשטאבען אָפּגעמעקט געוואָרען און מען האט זיי ניט געקענט לעזען.

— דיא פּארפּאיז איז א נאָמען פון א שיף! האט אויסגערופען דער דאקטאר.

— וואס פאר א שיף? האט געזאגט דער קאפּיטאן. וויא קומט אהער א שיף? אין דיעזע געגענד איז נאך קיין אייראָפּעאישע שיף ניט געוועזן.

— האטטעראס! האט זיך דער דאקטאר געבייזערט. דוא זעהסט דאך אליין, אז מיט אנדערהאלב מאנאטע צוריק זיינען דא געווען מענשען. זעהסט דאך דייטליך, וויא עס שטעהט אנגעשריעבען דעם 13טען דעצעמבער און מיר האבען היינט דעם 26טען יאנואר 1861.

— דאס איז דאכט זיך, גאַנץ דייטליך, האט בעלל געזאגט.

(Ice Sea, 8.)

www.libtool.com.cn

— אלזא, וואס זאלען מיר יעצט טהאן ? האט דער דאקטאר געפרעגט.

— ווייטער געהן ! האט האטטעראס געענטפערט שארף. איך ווייס ניט פון קיין „פארפאיז", איך ווייס, אז דיא „פארוואַרד" ווארט אויף אונז.

עס האט גאר ניט געהאָלפען, מען האט געמוזט ווייטער געהן. קאפּיטאן האט־טעראס האט אַליין געמורמעלט פאר זיך:

— ווער זאל זיין דיא „פארפאיז" ? וויא קומט זיא אזוי נאָהענט צום נאָרד־פּאָל ? וואס זאל הייסען דאס ווארט אַלטאַמ — ?

דער דאקטאר און בעלל האבען אויך געטראַכט פון דער שיף „פארפאיז".

— מיר מוזען זיי אויפזוכען, האבען זיי געטראַכט. זיי זיינען געווים אין אזא טרויעריגע לאַגע וויא מיר. ענטוועדער מיר וועלען זיי רעטען, אדער זיי וועלען אונז רעטען. ווען זיי האבען פערשאררט אין שנעע אזא דאָקומענט, געפינען זיי זיך געוויס אין א נויט און האבען עס געטהאן, אז טאָמער וועט עס איינער געפינען, זאל ער זיי קומען צו הילף.

זיי האבען אבער ניט געקענט לאַנג טראַכטען, וואס צו טהאן פון יענעמס וועגען, זיי האבען געהאט פאר זיך גענוג צו טהאן. דער וועג איז געוועזען זעהר שווער. דיא הינט זיינען געוועזען אזוי מיעד, אז זיי האבען זיך קוים געשלעפּט. סימפּסאָן איז מיט יעדער מינוט געוואָרען ערגער. דער דאקטאר האט גוט געזעהן, אז ער שטארבט. ער האט איהם אבער גאר ניט געקענט העלפען. ער אליין האט זיך קוים געשלעפּט און האט נאָך געמוזט שלעפּען דעם שליטען אויך.

געגען אבענד האט זיך אויפגעהויבען א שרעקליכער שנעע שטורם. זיי האבען געמוזט בלייבען שטעהן. מיט גרויסער מיה איז עס זיי געלונגען צו מאכען זיך א שטיבעל פון שנעע, וואו זיי זאלען זיך קענען שיצען פון'ם ווינד, וועלכער איז געוועזען אזוי קאַלט, אז ער האט דורכגעדרונגען דורך זייערע פּעלצען. נור א געדיכטער פּאַך שנעע האט געקענט שיצען פאר איהם. זייער גליק איז געווען, וואס זייער לאַגער איז געוועזען לעבען א באַרג און זיי האבען געדאַרפט מאכען נור דרייא ווענד פאר זייער שנעע קרעטשמע. באלד האט זיי דער שטורם אין גאנצען פערשאָטען מיט שנעע און עס איז זיי געווען וואַרם. דער דאקטאר האט זיך דערמאַנט, אז ער האט בעהאלטען ערגעץ אין שליטען א פלאַש קאָניאַק און איז געגאנגען זיא זוכען. ער האט זיא אויך באלד געפונען. זיא איז גליקליכער ווייזע געבליעבען גאנץ. ער איז אריינגעקראָכען אין דער קרעטשמע מיט א שמחה :

— מיר האבען קאָניאַק, מיר האבען מיט וואס צו מאכען וואסער !

זייט זיי זיינען געגאַנגען אויפ'ן פעסטען לאַנד, האבען זיי זעהר געליטען פון דורשט. עס האט זיך זיי אויסגעלאָזט דאס וואסער. ווען זיי האבען געהאט ספּיריטוס, האבען זיי געקענט אנלעגען א קעסעלע מיט שנעע און עס דערוואַרעמען, אבער זייט דער ספּיריטוס האט זיך זיי אויסגעלאָזט, האבען זיי קיין וואסער ניט געהאט. זיי האבען גע־מוזט אָנשטאָפּען זייערע גאַרטלען מיט שנעע און זיי אָנטהאן אויפ'ן נאַקעטען לייב ביז דער שנעע איז זיך צוגאַנגען.

אין אונזערע געגענדען קען א מענש שטילען דעם דורשט מיט שנעע. אין יענע

www.libtool.com.cn

גענענדרען אבער איז עס אונמעגליך. דער שנעע איז אזוי קאַלט, אז מען בריהט זיך אָפּ דאס מויל מיט דיא ליפּען, ווען מען ריהרט זיך צו צו איהם, גלייך וויא ער וואָלט געווען א הייס געגליהטער אייזען. דער עסקימאָס ווערט ליידען עטליכע טעג דורשט און ווערט ניט שטילען זיין דורשט מיט שנעע. וואַסער דאגעגען איז פיעל ווארעמער און לייכט צו טרינקען. אום צו בעקומען וואַסער, מוז מען אויסבויערן דאס אייז אויף אייניגע עלען דיא טיעף און דאס וואסער אונטען איז אזוי פיעל ווארם, אז מען קען עס טרינקען אהן געפאהר. ווען דיא עסקימאָסען ווילען, אז א שטארק פערפראָרען פלייש זאל ווערן אביסעל ווייכער, לעגען זיי עס אריין אין וואסער אונטערן אייז אויף א פּאר שטונדען און עס געהט אָפּ, עס ווערט ווייך. מיר קענען זיך פאָרשטעלען, וויא גרויס עס איז געווען דעם דאקטאר׳ס פרייד, ווען ער האט געפונען דיא פלאַש קאָניאַק.

ער האט באלד אנגעלעגט א קעסעלע מיט שנעע און האט איהם געשטעלט קאָכען. ווען דאס וואסער איז ווארם געוואָרן, האט ער אנגעגאָסען א שאָל מיט טהעע און האט געוואָלט דערלאנגען דעם קראנקען סימפּסאן, אבער סימפּסאן איז געווען טויט. דער דאקטאר איז געווען צופיעל בעשעפטיגט מיט׳ן מאכען דאס שטיבעלע פון שנעע און דאן מיט׳ן קאָכען טהעע און האט זיך ניט אומגעקוקט אויף זיין קראנקען.

דאס איז געווען דער ערשטער טאָדעס פאל צווישען דיא מאטראזען פון׳ם „פאָר־וואַרד“. עס האט געמאכט אויף אלעמען א טיעפען איינדרוק. זיי האבען פערגעסען אן עסען, אן דעם טהעע און אן דער פלאַש קאָניאַק. שטיל און טרויעריג זיינען געזעסען אלע אין זייער פינסטערער שנעע קרעטשמע א גאנצע נאכט. קיינער פון זיי איז ניט געשלאָפען, קיינער האט קיין אויג ניט צוגעמאכט, אָבוואָהל זיי זיינען געווען שרעקליך מיעד.

אין דער פריה זיינען זיי ארויסגעקראָכען פון זייער שנעע גראב. דער שטורם האט נאכגעלאזען. מען מוז ווייטער געהן. דעם טויטען האבען זיי איבערגעלאָזען אין קאַלטען שנעע־גראב.

טרויעריג האבען זיי זיך ווייטער געשלעפּט. פּלוצלונג האבען זיי דערזעהן א ביקס שטעקט ארויס פון שנעע. דער דאקטאר האט זיא ארויסגעשלעפּט און בעטראכט. זיא איז געווען געלאדען און ניט פערראָסטעט. ער האט זיא בעטראכט און געפונען אז עס איז אן אמעריקאנישע ארבייט.

— דיעזע ביקס האט אוועקגעוואָרפען איינער פון דער „פּארפּאיז“ האט בעלל געזאגט. דאס איז א בעווייז, אז זיי זיינען ערגעץ ניט ווייט פון דאנען.

זיי זיינען ווייטער געגאנגען אייניגע שטונדען און האבען געפונען א פּעסעלע מיט ברענדי אדער מיט וויסקי פון זעהר ניעדעריגע גראדען, ווייל דער אינהאַלט איז געווען פערפראָרען. זיי האבען עס אויפגעבראָכען און געפונען אז דאס וואסער פון דער ברענדי איז ארומגעפראָרען ארום פּעסעל און אין דערמיט איז געווען ריינער ספּירימוס, וועלכער ווערט קיין מאל ניט פערפראָרען. אויפ׳ן פּעסעלע איז געווען אויסגעברענט א P.

— דא איז עפּעס א ג׳ויס אונגליק געשעהן מיט דער שיף „פּארפּאיז“, האט דער דאקטאר געזאגט. מיר זיינען צופעליגער ווייזע געקומען אויף זייער שפּור, וואס וועט אבער זיין, ווען מיר וועלען זיי געפינען? מיר אליין האבען קיין פּראָוויאַנט ניט.

www.libtool.com.cn

מיר אליין האבען זעהר ווענינ קליידער. וואס וועלען מיר קענען טהאן פאר זיי? מיט וואס וועלען מיר זיי קענען העלפען?

— לאָמיר זיך אומקעהרן! האט פלוצלונג געזאגט דער קאפּיטאן.

עס איז געווען דייטליך, אז קאפּיטאן האטטעראס וויל זיך ניט בעגעגענען מיט דיא מענשען פון דער „פּארפּאיז". האט ער דען ניט רעכט געהאט? וואס וועט ער טהאן מיט זיי? מיט וואס קען ער זיי העלפען? דיא לאגע פון זיינע מענשען אויף זיין שיף איז געווען א פערצווייפעלטע, זיי האבען ניט געהאט קיין קוילען און האבען געמוזט האקען דיא ווענד פון דער שיף אום זיך צו דערווארעמען. וואס וועט ער טהאן, אז עס וועלען קומען נאך מענשען און מען וועט מוזען שטעלען נאך אן אויווען? דער דאקטאר האט צוואר אנדערש גערעכענט, — וויא קען מען אזוי איבערלאָזען מענשען אין דער נויט? האט ער געטראכט. וויא גליקליך וואָלטען מיר געווען, ווען איינער זאל קומען צו אונזער הילף אין אונזער טרויעריגער לאגע? ער האט אבער גאר ניט געקענט מאכען.

— איהר האט רעכט, קאפּיטאן, האט ער געזאגט. לאָמיר צוריק געהן צו אונזער שיף. מיר האבען זיך שוין גענוג אנגעליטען און אונזערע ליידען זיינען געווען אומזיסט. קיין קוילען האבען מיר ניט געפונען. מיר האבען דערצו נאך פערלאָרען איינעם פון אונזערע בעסטע מאטראזען. —

— אלזא, לאָמיר זיך צוויי טאג אויסרוהען און דאן צוריק געהן, האט האטטעראס געזאגט ענטשלאָסען. דער שליטען איז אין איינינע ערטער צובראָכען. דיא הינט זיינען זעהר מיעד. מיר האבען יעצט ספּיריטוס צום קאָכען. לאָמיר זיך אויסרוהען, עסען עפּעס ווארעמעס, געבען דיא הינט גענוג צו עסען און דאן — צוריק צו דער „פּארוואַרד".

זיי האבען זיך באלד גענומען צו דער ארבייט, האבען אויסגעבויט א גרויסע שטוב פון שנעע, האבען אנגעגאָסען דעם קעראָסין אויווען מיט ספּיריטוס און האבען אָפּגע־קאָכט טהעע און א ווארעמען מיטאג. זיי האבען געגעבען דיא הינט גענוג צו עסען, האבען זיך אליין גוט אנגעגעסען און האבען זיך געלעגט שלאָפען. זיי זיינען אָפּגעשלאָפען דעם גאנצען טאג און דיא גאנצע נאכט, אזוי מיעד זיינען זיי געווען.

דעם אנדערען טאג אין דער פריה האבען זיי זיך גענומען צו דער ארבייט. זיי האבען אויסגעבעסערט דעם שליטען, האבען צורעכט געמאכט זייערע קליידער און זייערע שיך, וועלכע האבען זיך אויפ'ן וועג שטארק צוריסען, האבען איבערגעקוקט און איבער־גערעכענט, וויא פיעל פּראָוויאנט זיי האבען נאך; זיי האבען ארויסגענומען דיא אסטראָ־נאָמישע אינסטרומענטען און האבען אויסגערעכענט, וואו זיי געפינען זיך און וויא אזוי זיי זאלען צוריק געהן.

דער דאקטאר האט דערביי בעמערקט, אז דיוק לויפט אלע מאל אוועק צו א בארג מיט שנעע ניט ווייט פון זייער לאגער, שאררט מיט דיא לאַפּעס און בילט. ווען ער האט געענדיגט זיין ארבייט, האט ער זיך ניט געקענט איינהאלטען און איז צוגע־גאנגען זעהן, וואס דאָרט טהוט זיך.

— וואס איז דאָרט מיט'ן הונד? האט ער געזאגט צו בעלל. עפּעס שאררט ער דאָרט און קראַצט דעם שנעע. קום, לאָמיר געהן זעהן, וואס דאָרט איז.

זיי זיינען צוגעגאנגען צום בערגעל מיט שנעע. בעלל האט גענומען זיין שטעקען

www.libtool.com.cn

און האט אנגעהויבען צו שאררען דארט, וואו דיוק האט געקראצט מיט דיא לאפּעס. ער האט ניט לאנג געשאררט, ווען ער האט אנגעטראפען עפּעס א הארטע זאך, ער האט עס ארויסגעשלעפּט פון שנעע, — עס איז געוועזן א זאק מיט ביסקוויט.

— הא, הא! האט אויסגערופען דער דאקטאר, וואס איז דאס? וואקסען דא ביסקוויט אין שנעע? זאלען מיר האבען געטראפען דא א מאגאזין פון פּראוויאנט, וועלכען דיא ענגלישע רעגיערונג האט אנגעגרייט?

ער האט גערופען דעם קאפּיטאן און האט איהם געוויזען דעם זאק מיט ביסקוויט.

— גראב ווייטער! האט געזאגט האטטעראס.

בעלל האט ווייטער געגראבען און האט געפונען נאך שאכטלען מיט קעסטלעך. אין איינינע איז נאך געוועזן געטריקענטע פיש און געזאלצען פלייש.

— דאס איז געוויס א־מאגאזין פון פּראוויאנט, האט דער קאפּיטאן געזאגט. פון וועלכען דיא בערן האבען דערשמעקט און איהם אויסגערויבט. זעה עס איז ניטא איין זאך א גאנצע, אלעס איז צובראכען און צערשטערט.

— איך מיין אויך אזוי, האט דער דאקטאר געזאגט, וויל....

— א פּוס! האט אויסגעשריען בעלל אין דיעזע מינוט. א פוס פון א מענשען!

— אלזא, איז עס קיין מאגאזין פון פּראוויאנט, זאנדערן א גראב, וואו א גאנצע עקספּעדיציאן ליעגט בעגראבען, האט געזאגט דער קאפּיטאן.

בעלל און דער דאקטאר האבען ווייטער צושאררט דעם שנעע און האבען ארויס געשלעפּט דעם קערפּער פון א יונגען מאן פון׳א יאהר דרייסיג. זיין קערפּער איז געוועזן נאך גאנץ פריש, אז דער דאקטאר האט אויף קיין פאל ניט געקענט זאגען, ווען דער מאן איז געשטארבען. ער איז געוועזן אנגעטהאן אין פעל פון בערן און רענטהיר. וויא עס מראגען געוועהנליך רייזענדע אויפ׳ן אייז־מעער. באלד האט מען אויסגעגראבען נאך א קערפּער פון א מאן פון א יאהר פונפציג. אויף זיין געזיכט האט מען געזעהן דייטליך שפּורען פון ליידען. זיין מויל איז געוועזן געשלאסען און דיא ליפּען פערדרעהט און פער־קארטשעט. דער טויט האט ארויפגעלעגט אויף דיעזעס געזיכט זיין שרעקליכען, טרויעריגען סטעמפּעל.

— דיעזע לייכען האט מען ניט בעגראבען, האט דער דאקטאר געזאגט, זאנדערן זיי זיינען דא פערשאטען געווארען. מעגליך, אז דער שטורם, וועלכער האט אונז שיער ניט פערשאטען מיט א פּאר טאג צוריק, איז דא געוועזן פיעל שטארקער און האט פערשאטען און בעגראבען אונטערן שנעע א גאנצע עקספּעדיציאן; זייער שנעע שטיבעלע איז איינגעפאלען איבער זיי און האט זיי פערשאטען. זיי זיינען געוועזן צו שוואך אום זיך צו בעפרייען פון׳ם שנעע.

— גראב ווייטער! האט געזאגט האטטעראס.

— טאמער לעבט נאך איינער פון זיי, האט דער דאקטאר געזאגט.

בעלל האט ווייטער צושאררט דעם שנעע און האט געפונען נאך א קערפּער. דאס איז געוועזן א מאן פון א יאהר פערציג. זיין געזיכט איז געוועזן אזוי רוהיג און אזוי פריש, גלייך וויא ער וואלט געשלאפען. דער דאקטאר האט זיך איינגעבויגען צו איהם, האט אויפגעריסען זיינע קליידער און האט צוגעלעגט זיין אויער צו זיין הארץ.

www.libtool.com.cn

— דער איז ניט טויט! האט אויסגעשריען דער דאקטאר. לאמיר איהם אריינטראגען אין אונזער געצעלט. שנעל!

בעלל און דער דאקטאר האבען איהם אריינגעשלעפט אין זייער שנעע שטוב. דער דאקטאר האט בעטראכט דעם טויטען געגויער און האט איהם אנגעהויבען צו רייבען דאס הערץ און דאס געזיכט מיט ספּיריטוס.

— איך וועל איהם רעטען! האט ער אייסגעשריען. איך בין איבערצייגט, אז דער מענש לעבט נאך.

ער האט איהם אויפגעריסען דאס מויל און האט איהם אריינגעגאסען אייניגע טראָפּען קאָניאַק אין מויל אריין. דאס מויל האט זיך צוגעמאַכט, דער קאָניאַק האט געווירקט. דיא ברוסט פון'ם קראנקען האט זיך אנגעהויבען גאנץ לייכט צו בעוועגען.

אונטערדעסען האט בעלל און האטטעראס ווייטער געגראָבען דעם שנעע. זיי האבען געפונען נאך א קערפּער, וועלכער איז געוועזן געוויס טויט. ער איז געווען שטארק געשוואָלען און זיין געזיכט איז געוועזן בלוי, א צייכען אז ער איז געשטאָרבען פון סקאָרבוט. לעבען איהם האבען זיי געפונען א צוריסענעם קאָנווערט, אויף וועלכען מען האט געקענט לעזען:

—טאמאָנט

—אָרפּאַיז

—יו יאָרק.

קאפּיטאן האטטעראס האט בעטראכט דעם קאָנווערט און האט איהם אוועקגעוואָרפען. בעלל אבער האט איהם אויפגעהויבען און איז געלאָפען וויזען איהם דעם דאקטאר. דער דאקטאר האט איבערגעלאָזען זיין קראנקען, איז ארויסגעלאָפען אין דרויסען און האט בעטראכט דעם קאָנווערט.

— יעצט פערשטעה איך! האט ער אויסגערופען. דאס הייסט: אלטאמאנט, פּאָרפּאַיז פון ניו־יאָרק.

— אן אמעריקאנער? האט געזאגט האטטעראס פערוואונדערט. עס האט איהם פערדראָסען, וואס אן אמעריקאנער איז געקומען אין דיעזע ווייטע געגענדען פריהער פאר איהם.

האטטעראס איז געווען א שטאָלצער ענגלענדער. ער האט עס ניט געקענט צו לאָזען, אז אן אמעריקאנער זאָל צו גלייכער צייט מיט איהם קומען אזוי ווייט אויפ'ן אייז־מעער. ווייטער האבען זיי געפונען פערשיעדענע ארטיקעל, אבער קיינע טויטע מעהר. זיי האבען אויפגעהערט צו גראבען און זיינען צוריקגעגאנגען צו זייער שנעע שטוב. דער דאקטאר איז געווען ענטציקט פון זיין קראנקען. מיט יעדע מינוט האט זיך געוויעזען אין איהם מעהר לעבען. זיין געזיכט האט אנגענומען דיא פארב פון א לעבעדיגען מענשען, דאס הערץ האט אנגעהויבען דייטליך צו שלאָגען. מען האט געקענט הערן, וויא ער אטהעמט. ליידער, איז ער נאך געווען אזוי שוואך, אז ער האט נאך ניט געקענט הערן, ניט זעהן, ניט רעדען. דער דאקטאר איז אבער געווען גליקליך, וואס ער האט געלעבט.

— זא לאנג עס שלאגט נאך אן אדער, האט ער געזאגט, האבען מיר נאך האפנונג, אז אונזער קראנקער ויעט לעבען. מיר, דאקטוירים, טהוען אלעס, וואס מיר

www.libtool.com.cn

קענען. דער גרויסער העלפער אבער איז דיא נאטור אליין. זיא העלפט, זיא היילט, זיא מאכט געזונד.

אזוי איז פערגאנגען דער טאג. מען האט זיך געמוזט לעגען אפרוהען אום מארגען צו געהן צוריק צו דער שיף. מען מוז זאמלען קרעפטע אויף דיא לאנגע רייזע אהיים.

דעם אנדערן טאג אין דער פריה האט דער דאקטאר געפונען אז זיין קראנקען איז פיעל בעסער. ער האט נאך אבער אלץ ניט געקענט רעדען און דערצעהלען, וויא ער קומט אהער.

— מיר טארען קיין צייט ניט פערליערען, האט געזאגט האטטעראס. מיר מוזען צוריקגעהן.

— געוויס, האט דער דאקטאר מיטגעשטימט, אבער צו ערשט מוזען מיר בע־גראבען דיא טויטע.

האטטעראס, בעלל און דער דאקטאר האבען צונויפגעלגט דרייא טויטע איינעם לעבען דעם אנדערן און האבען אויף זיי ארויפגעשאררט א גרויסען בארג שנעע. ווען דיא בעערדיגונג (בעשנעאונג וואלט ריכטיגער געווען) האט זיך געענדיגט, האט מען איינגעשפאנט דעם שליטען, ארויפגעלעגט אויף איהם דעם קראנקען, איהם גוט איינ־געדעקט מיט פעל און מען איז געפאהרען צוריק צום „פארווארד“.

דיא רייזע צוריק איז געווען לייכטער און שנעלער, וויא דיא רייזע אהין. עס איז געווען פעברואר, דער קאלטסטער מאנאט אין יענע געגענדען. דאס אייז איז געווען הארט און גלאט. דיא הינט האבען זיך אויסגערוהט. דער קאפיטאן האט געהייסען צו שפאנען זיין דיוק אויך. דערצו נאך האט זיך דעם ערשטען פעברואר געוויזען דיא זון, וועלכע זיי האבען ניט געזעהן זייט דעם 25טען אקטאבער.

דיא איינוואוינער פון געגענדען, וואו דיא זון שיינט א גאנץ יאהר, האבען קיין בעגריף ניט, מיט וואס פאר א פרייד דיא איינוואוינער פון נארדען בעגריסען דיא זון דעם ערשטען מאל ווען זיא ווייזט זיך ווידער. עס איז ניט קיין קלייניגקייט אויסצר־האלטען א נאכט פון גאנצע דרייא מאנאטע! דער עסקימאס פאלט אויף דיא קניע, הויבט אויף דיא הענד צום הימעל און בעט צו דער ליעבער, פריינדליכער זון. דיא זון ברענגט צוריק ליכט, לעבען און פרייד. אונזערע רייזענדע האבען זיך דערקוויקט, ווען זיי האבען צום ערשטען מאל ווידער דערזעהן דיא זון. צוואר האט זיא זיך דעם ערשטען טאג געוויזען נור אויף א פאר מינוטען, מיט יעדען טאג אבער איז זיא לענגער גע־בליעבען אויפ'ן הימעל און האט בעלויכטעט דיא שרעקליכע וויסטע פון אייז און שנעע.

וואס ווייטער איז דיא רייזע דענאך געגאנגען שווערער. בעלל און דער דאקטאר האבען אנגעהויבען צו פיהלען שלעכט, זיי זיינען געווען מיעד און אפגעמאטערט פון דער לאנגער און שווערער רייזע. האטטעראס האט זיי ניט געלאזט זיך אויסרוהען, ער האט זיך געריסען אהיים, צו זיין שיף.

דעם 24טען פעברואר אין דער פריה, ווען זיי זיינען אפגעגאנגען קוים הונדערט שריט פון זייער נאכט־לאגער, זיינען זיי פלוצלונג געבליעבען שטעהן; פון דער ווייטען האט מען געזעהן א שטארקען רויך.

www.libtool.com.cn

— מיין שיף ברענט! האט אויסגעשריען דער קאפּיטאן מיט פערצווייפלונג אין זיין שטימע. לאמיר לויפען! לאמיר רעטען מיין שיף!

זיי האבען אנגעשטרענגט זייערע לעצטע קרעפטע און זיינען געלאפען צו דעם אָרט פון וואנען דער רויך האט זיך געוויעזען. ווען זיי זיינען צוגעקומען נעהנטער, האט זיך זיי פאָרגעשטעלט א שרעקליכעס בילד: דיא „פאָרוואַרד“ איז געווען איינגעוויקעלט אין פלאמען. צווישען דיא אייז־בערג איז געשטאנען א זייל פייער. איין איינציגער מאן איז געשטאנען ניט ווייט מיט'ן קאפּ אראפּגעלאָזען, א בילד פון פערצווייפלונג און טרויער האטטעראס איז צוגעלאָפען צו איהם.

— מיין שיף! מיין „פאָרוואַרד“! האט ער געשריען.

דער מאן האט זיך אומגעקוקט.

— אך! איהר זייט עס, קאפּיטאן? האט ער אויסגערופען.

— דשאנסאן! דוא ביסט עס? האבען אויסגעשריען אלע דרייא. וואס איז דא געשעהן? וויא קומט עס, וואס מען האט אונטערגעצונדען דאס שיף?

— סטאפּ! געהט ניט ווייטער! האט געשריען דשאנסאן.

אין דיעזע מינוט האט מען געהערט א שרעקליכען טראך. דאס פייער איז צוגעקומען צום פּולווער מאגאזין און דאס פּולווער האט זיך אנגעצונדען. אין א סעקונדע זיינען געפלויגען פון אלע זייטען שטיקער האָלץ; שטיקער אייזען, און שטיקער אייז. דער רעסט פון'ם שיף איז צוריסען געוואָרען אויף פּיצלעך. אייניגע מינוטען זיינען געשטאנען אלע, וויא פערשטיינערט. קיינער האט ניט געוואגט ארויסצורעדען א וואָרט. דער דאָקטאר איז געווען דער ערשטער, וועלכער איז געקומען צו זיך.

— וואו זיינען דיא מאטראזען? האט ער געפרעגט.

— זיי זיינען אנטלאָפען, האט דשאנסאן געענטפערט. דיא שורקען האבען געמאכט שאנדאן פאר קאפּיטאן, האבען צוגענומען פון דער שיף אלעס, וואס זיי האבען גע־קענט און האבען אונטערגעצונדען דאס שיף.

— אנטלאָפען! האט אויסגערופען דער דאקטאר. זיי זיינען אנטלאָפען און האבען איבערגעלאָזען זייער קאפּיטאן אהן א שיף און אהן פּראָוויאנט! דיא הינט! דיא שורקען! דיא טויגעניכטסען!

דער דאקטאר איז געווען שטארק בייז. ער וואָלט געווען אויסגערעכענט אלע שימפּפווערטער, וואס געפינען זיך אין ענגלישען ווערטער־בוך, ווען קאפּיטאן האטטעראס זאל איהם ניט געווען אונטערברעכען.

— פריינדע! האט ער גענאגט מיט זיין פעסטער, ענטשלאָסענער שטימע. פריינדע! דיא פייגלינגע זיינען אנטלאָפען, לאזען זיי לויפען. גאט העלפט דיא טאפּפערען און מוטהיגען! דשאנסאן און בעלל. איהר האט מוטה און קוראזש. דאקטאר, איהר האט דיא וויסענשאפט. איך האב צוטרויען און גלויבען, אז מיר וועלען דערגרייכען אונזער ציעל. דאָרט, ניט ווייט, איז דער נאָרד־פּאָל! לאמיר געהן צום נאָרד־פּאָל!

דעם קאפּיטאן'ס ווערטער האבען בעגייסטערט דאס קליינע הייפעלע מענשען און האבען זיי בעלעבט. זיי האבען אין דיעזע מינוט פערגעסען, אז זיי געפינען זיך אין אן אייז־וויסטע צווייא טויזענד פינף הונדערט מייל ווייט פון יעדע מענשליכע וואָהנונג. זיי

www.libtool.com.cn

האבען פערגעסען, אז זיי זיינען נור פינף מענשען און איינער פון זיי האלט ביים שטאר־בען, אין יענע שרעקליכע געגענדען אהן פראָוויאַנט, אהן א שיף, אהן פייער און אהן קליידער. פאר זיי האט זיך געריייבערט דיא איבעררעסט פון דער „פאָרוואַרד". דער דאקטאר האט געזעהן, וויא אלע זיינע ביכער, זיינע אינסטרומענטען, זיינע קאַרטען, זיינע מעדיקאמענטען און אלעס וואס איז פאר איהם געווען אזוי טהייער איז פערניכטעט, צערשטערט און פערברענט.

— האָסט רעכט האטטעראס! האט ער ענדליך אויסגערופען. יעצט איז דיא צייט צו ווייזען, אז מיר זיינען מענער! יעצט דארפען מיר געווייזען, אז מיר האבען מוטה גענוג זיך אויסצודרעהן פון אונזער שרעקליכער לאגע.

אייניגע מינוטען האבען אלע געשוויעגען. פלוצלונג האט דשאנסאן געפרעגט:

— וואו איז אייער שליטען מיט דיא זאכען?

— מיר האבען איהם געלאָזען דא ניט ווייט. מיר האבען דערזעהן דאס פייער, האבען מיר אוועקגעוואָרפען דעם שליטען און זיינען געקומען צולויפען אהער.

— האט איהר איבערגעלאָזען דעם שליטען אויף סימפּסאָן?

— דער שליטען איז אליין, האט דער דאקטאר געענטפערט. סימפּסאָן איז גע־שטאָרבען אויפ'ן וועג.

— ארימער סימפּסאן! האט געזאגט דשאנסאן. דוא האָסט ניט געקענט איבערטראגען אזוי פיעל ליידען! — אבער ווער ווייס? מעגליך, אז ער איז ווערטה, מען זאל איהם בענייידען?

— פון'ם טראכטען און בעדויערן וועט גאר ניט ווערן, האט דער דאקטאר געזאגט. דערווייל זיינען מיר מיעד און מוזען זיך אויסרוהען. מיר האבען נאך א טויט קראנקען מאן אויפ'ן שליטען, וועלכען מיר מוזען באלד אריינגעהמען אין א ווארם אָרט. — מאכט א שטוב פון שנעע!

— ווער איז דער קראנקער? האט דשאנסאן געפרעגט.

דער דאקטאר האט איהם דערצעהלט אין קורצע ווערטער, וויא אזוי זיי האבען געפונען דעם אמעריקאנער אלטאמאן.

— וויא קומט ער אהער? וואס האט ער געהאט צו טהאן אין דיעזע שרעקליכע געגענד? האט דשאנסאן גערעדט, וויא צו זיך אליין.

ער און בעלל האבען זיך גענומען מאכען א שטוב פון שנעע, דער דאקטאר און האטטעראס זיינען געגאנגען ברענגען דעם שליטען מיט'ן קראנקען אלטאמאן.

18טעס קאפּיטעל.

דיא ערשטע ווערטער אַלטאַמאַן'ס.

וויא מיעד בעלל איז געווען, האט ער זיך דאך גענומען פלייסיג צו דער ארבייט און, איידער דער דאקטאר מיט'ן קאפּיטאן זיינען צוריקגעקומען מיט'ן שליטען, איז דיא שטוב פערטיג געוואָרען. דאס ערשטע איז געווען אראָפּצונעהמען דעם קראנקען פון שליטען און איהם אריינטראגען אין שטוב אריין. דאן האט מען געמוזט עפּעס עסען. אלע זיינען געווען זעהר הונגעריג. דער דאקטאר האט באלד געמאכט ווארעמען טהעע

www.libtool.com.cn

און האט אריינגעגאָסען דעם קראַנקען א פּאר לעפּעליך אין מויל אריין. יעצט איז זיי צוניין געקומען דער זאַק ביסקוויט, וועלכען זיי האבען געפונען אין שנעע צוזאמען מיט דיא טויטע קערפּער.

קוים האבען זיי עפּעס אָפּגעגעסען, איז דער דאקטאר ארויסגעגאנגען זוכען אויף דעם אָרט, וואו דיא „פּאָרוואַרד" איז געשטאנען, טאמער וועט ער געפינען עפּעס, וואס קען זיי נוצען. ער האט גאַנץ ריכטיג בערעכענט, אז שאנדאן און דיא מאַטראזען, וועלכע זיינען אנטלאָפען, האבען געוויס צו וואָרפען אויפ'ן וועג זאכען, וואס איז זיי געווען צו שווער צו טראגען. זיין רעכנונג איז געווען ריכטיג. ער האט באלד געפונען א קליינעם אויוועז, וועלכען שאנדאן האט אנפאנגס גערעכענט מיט צו נעהמען און דער נאך האט ער איהם אוועקגעוואָרפען. פון דער שיף איז נאך געבליעבען אייניגע ברענדע (האָלעוועש־קעס) וועלכע האבען זיך נאך גערייכערט. ער האט אנגעשטאָפּט דעם אויוועז מיט דיא האָלעוועשקעס און האט איהם אריינגעשטעלט אין דער מיט שטוב.

— קום, דשאנסאן, לאמיר געהן ווייטער זוכען, מעגליך, מיר וועלען נאך עפּעס געפינען, וואס קען אונז ניצען. יעצט וועלען מיר נאך אלעס געפינען, שפּעטער קען אנ־פאלען שנעע און אלעס פערדעקען.

זיי זיינען געגאנגען אויף דעם אָרט, וואו דיא שיף איז געשטאנען און האבען געזוכט. זיי האבען אויך געפונען א פּאר זעק ביסקוויט'ס, א קעסטעל „פּעמיקאַם" דאס איז אָקסען פלייש, וועלכעס איז אזוי שטאַרק געטריקענט, אז עס ווערט צוריעבען, וויא מעהל. ווען מען פאַהרט אין דיא גאַנץ הייסע לענדער, וואו קיין פלייש קען זיך ניט האַלטען, אדער אין דיא גאַנץ קאַלטע געגענדען, וואו דאס פלייש ווערט אזוי שטאַרק פערפראָרען, אז קיין האַק נעהמט עס ניט, נעהמט מען מיט זיך מיט פּעמיקאַם. מיט א ביסעל וואַרעמע וואַסער ווערט דערפון א גוטע זופּע. — זיי האבען ווייטער געפונען א ביסעל קאַפּע צושאָטען אויפ'ן אייז, א קליין פעסעלע ברענדי, וועלכע איינער פון דיא מאטראזען האט בעהאַלטען אונטער א שטיק אייז און דערנאך האט ער עס פערגעסען, און נאך אייניגע קלייניגקייטען, וועלכע זיי האבען באלד געבראַכט א היים.

דעם אנדערן טאג איז געפאלען אזא געדיכטער שנעע, אז עס איז געווען אונ־מעגליך ארויסצוגעהן פון שטוב. אלע זיינען געבליעבען אין דער היים. האטטעראס איז געזעסען אין א ווינקעל פערטראַכט. בעלל און דשאנסאן האבען זיך בעשעפטיגט מיט דער קיך, מאכען עסען; דער דאקטאר איז געזעסען לעבען קראַנקען, וועלכען עס איז היינט געווען פיעל בעסער. ער האט געעפענט דיא אויגען, האט בעטראַכט פערוואונדערט דיא פרעמדע מענשען ארום זיך; ער איז נאך אבער ניט געווען אים שטאנד ארויסצו־רעדען א וואָרט.

נעגען מיטאג האט זיך דער קאַפּיטאן פּלוצלונג אויפגעהויבען און האט געזאגט:

— מיר מוזען זעהן עפּעס צו טהאן. אזוי זיצען לעדיג איז דער וואַ־עמער שטוב טויג אויך ניט. דערצעהל אונז דשאנסאן, וויא אזוי איז עס געשעהן, וואס דיא מאַט־ראָזען האבען זיך ענטשלאָסען צו אנטלויפען און מיך אוועקצו וואַרפען.

— צו וואס דאַרפסט דוא עס וויסען, האטטעראַס? האט דער דאקטאר גע־פרעגט. מיר ווייסען, אז זיי זיינען אנטלאָפען, דאס איז פאר אונז גאַנץ גענוג.

www.libtool.com.cn

— ניין, דאקטאר, עס איז זעהר וויכטיג פאר מיר צו וויסען אלעס. עס איז א פראגע, אויב דאס איז פּלוצלונג געשעהן, אדער זיי האבען שוין לאנג אפּגערעדט, אז זיי זאלען אנטלויפען. ווען עס איז פּלוצלונג געשעהן, וועלען זיי נאך צוריק קומען. דערצעהל, דשאנסאן.

— איך האב ניט פיעל צו דערצעהלען, האט דשאנסאן געזאגט. דעם אנדערן טאג נאך אייער אפּרייזע האט שאנדאן איבערגענומען דאס קאמאנדא פון'ם שיף. ער האט דערקלערט, אז ער איז קאפּיטאן, אלע האבען בייגעשטימט. איך האב נעגען זיי גאר ניט געקענט טהאן. ער האט זיי ערלויבט אלעס צו טהאן. מען האט געהאקט דיא שיף און מען האט געהייצט, וויא פיעל עס האט נור געקענט אריין אין אויווען. יעדער האט גענומען, וואס פאר א פּראוויאנט ער האט אליין געוואלט. מען האט ארויסגע־קייקעלט אלע פעסער און פעסלעך ברענדי, קאניאק און וויין און יעדער האט געטרונקען, וויא פיעל ער האט געוואלט. דעם 24טען יאנואר האבען זיי אפּגעהאלטען א מיטינג און בעשלאסען צו פערלאזען דיא שיף. זיי האבען גערעכענט מיט צו נעהמען דעם גרויסען באאט, געהן קיין וועסטען, וואו עס קומען אפּט דיא וואלפיש פאנגער. מעגליך, אז זיי וועלען געפינען א שיף, וואס וועט זיי אויפנעהמען, ווען ניט, וועלען זיי פּראבירען פאהרען אויפ'ן באאט, ביז זיי וועלען זיך צושלאגען ערגעץ צו א לאנד. אזוי וויא זיי האבען ניט געהאט קיין הינט, האבען זיי בעשלאסען צו מאכען א גרויסען שליטען און צו שלעפּען איהם אליין. דיא פּארבערייטונגען אויף דיא רייזע האבען געדויערט ביז דען 18טען פעברואר. איך האב געהאפט, אז ביז דאמאלס וועט איהר געוויס אנקומען. ענדליך, דעם 24טען פעברואר האבען זיך אלע אנגעטרונקען, אז זיי האבען זיך קוים געקענט ריהרען. דער שיכורער פּען האט אריינגעווארפען א ברענענדיג שטיק האלץ אין א טריום פון שיף. איך האב דערפון ניט געוואוסט. ווען איך האב בעמערקט, אז דיא שיף ברענט, האב איך ניט געהאט קיין טראפּען וואסער, מיט וואס עס צו לעשען. זיי זיינען אוועקגעפאהרען און האבען מיך איבערגעלאזען אליין אויף דער ברענענדער שיף. וואס האב איך געקענט טהאן איין מענש אליין? דאס איז אלעס, וואס איך האב אייך צו דערצעהלען.

— איך דאנק דיר, דשאנסאן, האט דער קאפּיטאן געזאגט. דוא האסט געטהאן אלעס, וואס דוא האסט געקענט אום מיין שיף צו רעטען. — יעצט מוזען מיר דענקען, וויא אזוי זיך צו רעטען, לאז יעדער זאגען זיין מיינונג, וואס מיר זאלען יעצט טהאן.

— איידער איך וועל זאגען מיין מיינונג, האט דשאנסאן געזאגט, וויל איך אייך עטוואס פרעגען. איהר זייט נעבטען ארויסגעגאנגען מיט אייערע אינסטרומענטען אויס־רעכענען, וואו מיר געפינען זיך יעצט. זאגט מיר, שווימט דאס אייז־פעלד, אויף וועלכען מיר געפינען זיך, אדער עס שטעהט אויף איין ארט?

— עס שטעהט אויף איין ארט. זייט אנפאנגס פעברואר איז עס צוגעפּראָרען געווארען צום לאנד ניו־קארנעוואל.

— אלזא, וויסען מיר ווייניגסטענס, וואו מיר זיינען און וויא וויים מיר זייען פון'ם נארד־פּאל.

www.libtool.com.cn

— אבער וואס זאלען מיר טהאן? מיר קענען דאך דא ניט בלייבען, האט האט־טעראס געזאגט.

— מיר מוזען באלד אויפברעכען און געהן ערגעץ, וואו מיר קענען געפינען א שיף און פאהרען אהיים, האט בעלל געזאגט.

— ניין, האט געזאגט דער קאפיטאן, מיר מוזען געהן צום נארד־פאָל! לויט מיינע אויסרעכנונגען, זיינען מיר פיעל נעהנטער, צום נארד־פאָל אלס צו א מעער, וואו מיר קענען טרעפען א שיף. דיא געגענד ארום נארד־פאָל איז נאך אונבעקאנט, קיין מענש איז נאָך דאָרט ניט געוועזן; מעגליך, אז מיר וועלען דאָרט געפינען נאהרונג און אלעס, וואס מיר דארפען. ווען מיר וועלען יעצט געהן צו א מעער, וואו מען קען געפינען א שיף, דארפען מיר פערוועגדען אויף דער רייזע וועניגסטענס צוויי מאנאטע. מיר וועלען אלע אויסשטארבען פאר הונגער און פאר קעלט, ווייל מיר האבען קיין פראָוויאנט און קיין הייצונג. ווען מיר געהן אבער צום נארד־פאָל דארף אונזער רייזע געדויערן דרייא פיער וואָכען, דא האבען מיר וועניגסטענס א האָפנונג, אז מיר וועלען זיך רעטען.

— דאס מאָל האט איהר אונרעכט, האטטעראס, האט דער דאקטאר געזאגט, ווען מיר געהן צוריק, ווייסען מיר וועניגסטענס, אז מיר געהן אהיים, דאס וועט אונז געבען מוטה צו געהן, ביז מיר וועלען דערגרייכען אונזער ציעל; ווען מיר געהן אבער צום נארד־פאָל, געהן מיר אין אונבעקאנטע געגענדען און מיר פערליערען דעם מוטה. ווער ווייס, וואס פאר א געגענד עס איז ארום נארד־פאָל? מעגליך, אז דאָרט איז אזא שרעקליכע וויסטע, אז דאָרט געפינט זיך גאר קיין לעבעדיגע זעעלע. ניין, קאפּיטאן! יעצט מוזען מיר געהן אהיים, קיין ענגלאנד. מעגליך, אז מיר וועלען טרעפען אויפ'ן וועג עסקימאָסען, ביי וועלכע מיר וועלען קריעגען פראָוויאנט; מעגליך, מיר וועלען ערגעץ טרעפען א מאגאזין פון דער ענגלישער רעגיערונג.

— געוויס, האט דשאנסאן געזאגט, אונזער איינציגע רעטונג איז יעצט צו געהן א היים. מיר האבען קיין אנדער עצה ניט מיר מוזען געהן א היים.

האטטעראס האט איניגע מינוטען גאר ניט געענטפערט. פּלוצלונג האט ער זיך אויפגעהויבען און האט געזאגט פעסט, שטאָלץ און ענטשלאָסען:

— אלזא, איהר ווילט געהן א היים? — געהט! איך וועל דא בלייבען, איך מיט מיין געטרייען הונד. איך וועל אליין געהן צום נארד־פאָל!

דער דאקטאר, דשאנסאן און בעלל האבען אנגעקוקט איינער דעם אנדער. זיי האבען זיך געשעהמט פארן קאפּיטאן. דער דאקטאר האט געוואָלט עפּעס זאגען, ווען ער האט בעמערקט, אז דער קראנקער האט זיך א ריהר געטהאן. ער איז צוגעגאנגען צו איהם זעהן, וואס עס איז מיט איהם. דער קראנקער האט אנגעהויבען צו בעוועגען מיט דיא ליפּען. מען האט געהערט א הויך, וויא דאס וואָרט „פּארפּאָיז“.

— דיא „פּארפּאיז“ איז ניט ווייט? האט דער דאקטאר א פרעג געטהאן דעם קראנקען.

דער קראנקער האט קיים א ריהר געטהאן מיט'ן קאָפּ, א צייכען, אז דיא „פּארפּאיז“ איז ניט ווייט פון דאנען.

— איז זיא דא ערגעץ, אין דיעזער מעער? האט דער דאקטאר געפרעגט.

www.libtool.com.cn

דער קראַנקער האט ווייטער געגעבען א צייכען מיט׳ן קאָפּ, אז זיא איז ערגעץ אין דיעזען מעער. האטטעראס איז צוגעקומען צום קראַנקען. זיינע צייכענס האבען איהם שטאַרק פּעראינטערעסירט.

— ליעגט אייער שיף אין נאָרדען אדער אין זיעדען? איך ווייס, אז אייך איז שווער צו רעדען. מיר וועלען דאהער אזוי מאַכען: ווען איך וועל טרעפען, זאָלט איהר געבען א צייכען; ווען איך וועל ניט טרעפען, זאָלט איהר קיין צייכען ניט געבען.

דער קראַנקער האט א ריהר געטהאן מיט׳ן קאָפּ, א צייכען אז ער פערשטעהט, וואס מען מיינט.

— ליעגט אייער שיף אין זיעדען?

דער קראַנקער האט זיך ניט געריהרט.

— ליעגט אייער שיף אין נאָרדען?

דער קראַנקער האט געגעבען א צייכען.

אויף אזא ארט האבען זיי זיך צונויפגערעדט מיט׳ן קראַנקען און האבען אויסגעפונען, אז זיין שיף איז גאַנץ און ליעגט אייניגע טעג רייזע קיין נאָרדען.

— נו, האט אויסגערופען האטטעראס, זעהט איהר, אז מיר מוזען געהן קיין נאָרדען, אונזער רעטונג ליעגט אין נאָרדען. — אלזא, פריינדע! לאמיר געהן צום נאָרד־פּאָל!

דאס איינציגע וואָרט, וואס דער קראַנקער אלטאמאן האט ארויסגערעדט, האט אריינגעבראַכט א נייעס לעבען אין אונזערע פריינד. אלזא, איז דא ערגעץ ניט ווייט דא א שיף, וועלכע קען זיי אלע רעטען. זיי האבען געלאזט דעם קראַנקען זיך אויסרוהען; דער דאקטאר האט איהם געגעבען עטליכע לעפעל ווארעמען טהעע און האט איהם ווייטער אנגעהויבען אויסצופרעגען דורך צייכענס, וויא דער קאפּיטאן האט פריהער געטהאן און האט אויסגעפונען, אז דיא „פּארפּאיז“ איז א שיף פון ניו־יאָרק, אלטאמאן איז דער קאפּיטאן, דאס שיף איז איינגעפראָרען געוואָרען אין אייז. עס איז אויף איהר דא פּראָוויאנט און הייצונג. אלטאמאן מיט זיינע מאטראזען זיינען געגאנגען זוכען א וועג צו סמיטה׳ס קאנאל און זיינען אויפ׳ן וועג פערשאָטען געוואָרען מיט שנעע. עס איז נאך שווער געוועזען ארויסצוקריעגען פון איהם אלעס, וואס האט פּאסירט מיט דער „פּארפּאיז“, עס איז שוין אבער געוועזען גענוג צו וויסען, אז א שיף מיט הייצונג, מיט פּראָוויאנט, מיט קליידער און מיט אלעם גוטען געפינט זיך ניט גאַנץ ווייט פון דאנען

— יעצט מוזען מיר געהן אויפזוכען דיא „פּארפּאיז“, האט דשאנסאן געזאגט.

— געוויס! האט דער דאקטאר געזאגט, ווען מיר געהן ארויס מארגען קענען מיר געגען דעם 15טען מערץ דערגרייכען דיא „פּארפּאיז“ און מיר זיינען גערעטעט. איך מיין, אז מיר זאלען זיך שוין פּאָרבערייטען צו דער רייזע. וויא אלטאמאן זאגט מיר, ווייס ער גאַנץ גוט דעם וועג. עס געהט איהם בעסער. ווען מיר געהן לאנגזאם, וועט ער דערווייל אין גאנצען געזונד ווערן און וועט אונז ברענגען צו זיין שיף.

זיי האבען זיך אויך באלד גענומען צו דער ארבייט. זיי האבען צוהאַקט דעם רעסט פון דער „פאָרוואַרד“, וועלכעס איז געוועזען איינגעגראָבען אין אייז און איז ניט פערברענט געוואָרען, און האבען עס מיט גענומען אלס הייצונג אויפ׳ן וועג. דעם שליטען

www.libtool.com.cn

האבען זיי צורעכט געמאכט און האבען געמאכט א פלאץ פארן קראנקען. זיי האבען איבערגעקוקט זייערע זאכען און האבען איבערגעלאזען אייניגע ארטיקעל, וואס זיי האבען געהאפט צו געפינען אויפ'ן „פארפאיז".

דעם אנדערן טאג איז שוין אלעס פערטיג געווען. זיי האבען אפגעגעסען א ווארעמען מיטאג און האבען זיך געלעגט שלאפען. אין דער פריה זיינען זיי ארויסגעגאנגען אין דער זייט, וואו אלטאמאן האט זיי געוויעזען. דער וועג איז געווען גלייך, מען האט ניט געזעהן קיין אייזבערג. א בעוויז, אז זיי געפינען זיך ווייט פון לאנד. דיא אייזבערג געפינען זיך געוועהנליך נאהענט צו א ברעג.

— וויא איהר זעהט, דאקטאר, געהן מיר אימער נאך אויפ'ן אייז-פעלד, האט דשאנסאן געזאגט דעם פינפטען טאג נאך זייער אברייזע. קענט איהר מיר זאגען, דאקטאר, וויא פיעל א שטיק אייז קען אויף זיך אויסהאלטען? איך טראכט אלץ: אט, אט ברעכט זיך איין דאס אייז און מיר פאלען אלע אריין.

— האב קיין מורא ניט, אלטער פריינד, האט איהם דער דאקטאר געענטפערט. אייז האט אין זיך א זאנדערבארע קראפט. ווען עס איז צווי אינטשעס דיא גרעב, קען עס טראגען אויף זיך א מענשען; ווען עס איז דריי און א האלב אינטשעס דיא גרעב, קען עס אויסהאלטען א מענשען מיט א פערד; ווען עס איז פינף אינטשעס דיא גרעב, קען עס אויסהאלטען א קאנאנע; אכט אינטשעס דיא גרעב, קען עס אויסהאלטען א באטערעע; צעהן אינטשעס דיא גרעב, קען עס אויסהאלטען א גאנצע ארמעע. דוא האסט אלזא ניט וואס מורא צו האבען. דאס אייז איז דא אזוי גראב, אז עס קען איבערטראגען א פעסטונג און דערצו פאלט נאך אימער שנעע צו און ווערט אויך פערפרארען.

— גוט, דאקטאר, וואס איהר האט מיך דערמאנט אן שנעע. איך האב אייך שוין עטליכע מאל געוואלט פרעגען, פון וואנען נעהמט זיך אין דיעזע געגענדען אזוי פיעל שנעע? אין אונזערע געגענדען זיינען דיא ימים און דיא וואסערן פריי, עס ווערט פון זיי דאמפף און ווען דיא לופט איז קאלט, ווערט דער דאמפף פערפרארען און ער פאלט אראפ אויף דער ערד אלס שנעע. וואו נעהמט זיך אבער וואלקען און שנעע אין דיעזע געגענדען, וואו אלעס איז פערפרארען, וויא אייזען?

— דיין פראגע איז א גאנץ ריכטיגע, דשאנסאן, האט דער דאקטאר געענטפערט. דער שנעע קומט אן אהער פון דיא ווארעמערע געגענדען. יעדעס שטיקעלע שנעע, וואס דוא זעהסט, איז געווען א מאל א טראפען וואסער אין א טייך אדער אין א מעער, דער ווינד האט איהם אויפגעהויבען און האט איהם געבראכט אהער, וואו ער איז פערפרארען געווארען און אראפגעפאלען אלס א הארט שטיקעל שנעע.

דעם אנדערן טאג האבען זיי געזעהן א זעלטזאמע ערשיינונג, וועלכע דער דאקטאר האט אויף קיין פאל זיך ניט געקענט ערקלערען. דער הימעל איז געווען ריין און קלאר, דיא שטערן האבען געשיינט און געפונקעלט. מען האט אין ערגעץ ניט געזעהן קיין ברעקעל וואלקען. פלוצלונג האט אנגעהויבען צו שיטען א שנעע און האט געטאטען צוויי שטונדען כסדר. דער דאקטאר איז דיא גאנצע צייט געשטאנען און האט בעוואונ־

www.libtool.com.cn

דערט דיעזעס וואונדער. וואס איז עס? פון וואנען קומט עס? וויא אזוי קען געהן א שנעע אהן א וואָלקען?

— איך וויים ניט, איך פערשטעהע ניט! האט ער ענדליך געזאגט. דיא נאטור איז נאך אזוי רייך מיט וואונדערבארע זאכען, אז מיר מוזען אָפען זאגען: מיר פערשטעהען דיא זאך ניט; מיר זיינען נאך קינדער און דארפען נאך פיעל, זעהר פיעל לערנען.

דיא רייזע האט זיך געצויגען לאַנגזאם און אונזערע רייזענדע האבען אנגעהויבען מיעד צו ווערן. עס איז ניט קיין קלייניגקייט צו געהן צוועלף פונפצעהן טאג כסדר אויף אייז, וועלכער איז הארט, וויא אייזען. דעם 14טען מערין האבען זיי דערזעהן א זעע הונד. דריי שיעסע האבען איהם באלד געטייטעט. ער איז אבער געוועזן זעהר מאגער און זיין פלייש האט ניט געטויגט צום עסען. עס האט געשטונקען מיט פישטראָהן. בעלל האט פראָבירט ווארפען שטיקער פלייש פון איהם פאר דיא הינט און איז געוועזן העכסט דערפרייט צו זעהן, אז דיא הינט פרעסען עס מיט פערגניגען. ווענינסטענס, וועלען דיא הינט האבען פראָוויאַנט, וועלען זיי כח האבען צו שלעפען דעם שליטען. דער דאקטאר האט זיך ניט געוואונדערט, וואס דיא הינט פרעסען עס אזוי געשמאַק. אין דיא קאלטע געגענדען אין אמעריקא גיט מען דיא פערד עסען געטריקענטע פיש, ווען עס לאָזט זיך אויס דאס היי. ווען פערד קענען עסען פיש, פאר וואס זאלען הינט ניט קענען עסען דאס פלייש פון א זעע הונד?

זיי זיינען געוועזן העכסט דערפרייט, וואס עס האבען זיך אנגעהויבען צו ווייזען שפורען פון בערן און פיקס. זייער פראָוויאַנט האט זיך אויסגעלאָזען און זיי האבען שוין געמוזט צופריעדען זיין מיט האלבע פּאָרציאָנען. זיי האבען דערפאר גערעכענט, אז עס וועט זיי געראטהען צו שיעסען א בער; בערן פלייש קען מען שוין עסען, בעזאָנדערס געשמאַק זיינען דיא פיס פון א בער. שוין א פאר מאל האבען זיי געזעהן בערן אדער פיקס פון דער ווייטען און האבען אויף זיי געשאָסען, זיי האבען אבער ניט געטראָפען. זייט א פאר טאג האט דשאנסאן בעמערקט, אז א ווייסער בער געהט זיי נאך און וויכט ניט פון זיי. ער איז אבער געוועזן אזוי פאָרזיכטיג, אז ער איז באלד אנטלאָפען, ווען ער האט נור דערזעהן, אז זיי קוקען זיך אום. דשאנסאן האט עס דערצעהלט דעם דאקטאר.

— אהה, איך פערשטעהע, האט דער דאקטאר געלאַכט, דער העררר בער מיינט, אז מיר האבען ניט קיין פראָוויאַנט און וועלען באלד אויסשטארבען פאר הונגער, דאן וועט ער לעבען א גוטען טאג. ער איז גאנץ קלוג, דער העררר בער, ער האט אבער פערגעסען, אז מיר מיינען אויך דיא זעלבע, מיר זאלען איהם טייטען און מאכען פון איהם א גוטען מיטאג. מיר וועלען זעהן, ווער עס איז קליגער. דער מענש אדער דער בער.

ער האט געוואָלט אנלאדען זיין ביקס און האט דערזעהן מיט שרעק, אז ער האט זעהר ווייניג פולווער און ניט איין קוגעל.

— וואו איז אונזער פולווער און אונזערע קוילען? האט ער געפרעגט דשאנסאן. גיב זיי אהער געשווינד! לאָמיר אנלאדען אונזערע ביקסען און געהן אויפזוכען אונזער פריינד דעם בער.

www.libtool.com.cn

דשאנסאן האט אנגעהויבען צו זוכען דעם פולווער און דיא קוגלען — עס איז אין ערגעץ ניט געוועז. זיי האבען געהאט זעהר וועניג און דאס לעצטע ביסעלע האבען זיי ערגעץ פערלאָרען. דשאנסאן האט געציטערט פאר וועהטאג.

— וואס קענען מיר יעצט טהאן? האט ער געבראכען דיא הענד און האט געוויינט פאר שמערץ. מיר האבען ניט וואס צו עסען און האבען קיין פולווער און קיינע קוגעלן. דער בער געהט אונז נאך טריט ביי טריט. איך האב מורא, אז יעצט וועט ער שוין זיין קליגער.

דער דאקטאר האט אראָפּגעלאָזען דעם קאָפּ און האט זיך פערטראכט. דיא לאַגע איז ווירקליך געוועז א פערצווייפעלטע. אין דיעזע מינוט האט זיך דשאנסאן אומגעקוקט און האט דערזעהן דעם בער. ער איז זיך געגאנגען לאנגזאם, רוהיג און האט געשמעקט זייערע טריט, וויא א הונד געשמעקט נאך דיא טריט פון זיין הערר.

— אט איז דער בער! האט דשאנסאן אויסגערופען, און מיר האבען קיין פולווער און קיינע קוגעלן.

דער דאקטאר האט זיך אומגעקוקט און האט דערזעהן, וויא דער בער האט זיך אויסגעדרעהט און איז זיך רוהיג געגאנגען צוריק. ער האט דערהערט דשאנסאן'ס געשריי און האט זיך איבערלעגט, אז עס איז נאך צו פריה צו מאכען זייער בעקאנטשאפט.

— האָסט דוא ניט אביסעל בוימעל, אביסעל פיש־אייל אדער אנאנדער פעטע זאך, דשאנסאן? האט דער דאָקטאָר געפרעגט.

— איך האב גאר נישט, האט דשאנסאן געענטפערט.

דער דאקטאר האט גאר ניט געענטפערט, איז צוגעגאנגען צום שליטען, האט ארויסגענומען דעם טהערמאָמעטער און האט איהם געהאלטען אייניגע מינוט געגען ווינד. דאס קוועקזילבער אין טהערמאָמעטער איז באלד פערפראָרען געוואָרען. דער דאקטאר האט צובראָכען דעם טהערמאָמעטער און האט ארויסגענומען א ווייסע, גלענצענדע קויל.

— יעצט האבען מיר וועניגסטענס איין קויל, האט ער געזאגט.

— איהר זייט ווירקליך א קלוגער קאָפּ, האט דשאנסאן געזאגט ערשטוינט. מיר וואָלט עס קיין מאל ניט איינגעפאלען צו פאבריצירען קוגעלן אויף אזא ארט.

— איך בין ניט אזוי קלוג, וויא דוא מיינסט, דשאנסאן, איך האב נור זעהר פיעל געלעזען. ניט נור פון קוועקזילבער קען מען מאכען געפראָרענע קוגעלן, זאָנדערן זאגאר פון בוימעל. קאפּיטאן פּאררי דערצעהלט, אז ער האט א מאל געמאכט א קוגעל פון געפראָרענעם בוימעל און האט מיט איהר אויסגעשאָסען אין א ברעט. דיא קוגעל האט דורכגעלעכערט דיא ברעט און איז געבליעבען גאנץ. דוא ווייסט גאר ניט, וויא הארט און וויא שטארק אייניגע זאכען ווערן פערפראָרען אין דיעזע געגענדען.

— איהר האט רעכט. דאקטאר, מען דארף זעהר פיעל לעזען אום מען זאל עפּעס קענען.

אין דיעזע מינוט איז צו זיי צוגעקומען דער קאפּיטאן. ער פלעגט שטענדיג געהן פּאָראויס, ווען ער האט אבער געזעהן, אז זיי זיינען געבליעבען שטעהן און רעדען אזוי פיעל, איז ער צו זיי צוגעקומען. דער דאקטאר האט איהם דערצעהלט, וואס דא איז.

www.libtool.com.cn

— קינדער, דאס איז קיין שפּאס, האט ער זיי געזאגט. מיינט ניט, אז איהר וועט געהן געגען א בער מיט איין איינציגע קוגעל. ווייסט דוא דען ניט, דשאנסאן, אז מען מוז א מאל שיעסען צעהן צוועלף מאָל, איידער מען טייטעט א ווייסען בער? ווען איך זאל ווענינגסטענס וויסען, אז איך וועל איהם טרעפען מיט דער איינער קויל, דער ווייסער בער איז אבער זעהר קלוג, ער ווייכט אויס א קוגעל, ער האט איבעראל ניט ליעב בעקאנט צו ווערן מיט מענשען.

— אלזא, וואס טהוט מען? ער געהט אונז נאך טריט ביי טריט און וועט א מאל ביי נאַכט אויף אונז געוויס אנפאלען.

— איך וועל אליין געהן געגען איהם האט האטעראס געזאגט.

— מיר וועלען אלע געהן מיט אייך, האבען אלע דריי אויסגערופען.

— ניין, איך וועל געהן גאנץ אליין, האט האטטעראס געזאגט ענטשלאָסע.

— וואס רעדסט דוא, האטטעראס? האט דער דאקטאר געפרעגט. דוא ווילסט ריסקירען און געהן אליין אויף א ווייסען בער? דאס איז אונמעגליך.

— איך וועל אייך וויזען, אז עס איז יא מעגלוך. מיינט אבער ניט, אז איך וועל געהן געגען איהם מיט דער ביקס מיט איין איינציגע קוגעל. דאס טהו איך ניט. — דשאנסאן, האָסט דוא דיא פעל פון'ם זעעהונד, וועלכען מיר האבען ניט לאנג געטייטעט.

— עס ליעגט אויפ'ן שליטען.

— אלזא, גיט מיר דיא פעל און איהר בלייבט דא שטעהן און האלטען דיא וואך.

דער דאָקטאָר האָט פּראָבירט אָפּצוהאַלטען דעם קאַפּיטאַן, ער זאל ניט ריסקירען זיין לעבען און געהן אליין אויף א ווייסען בער. עס האט אבער גאר ניט געהאָלפען. האטטעראס איז געווען א גרויסער עקשן און ווען עס איז איהם עפּעס געקומען אין קאָפּ אריין, האט ער עס געמוזט אויספיהרען.

— דאקטאר, האט ער געזאגט, איהר ווייסט דאך, אז דיא ווייסע בערן נעהרן זיך פון דיא זעע הינט. איהר קענט זיך דאהער לייכט פאָרשטעלען, אז א ווייסער בער וועט זיך ניט איבערשרעקען, ווען ער וועט דערזעהן א זעע הונד? —

— איך פערשטעה אייך, האטטעראס, האט איהם דער דאקטאר אונטערבראָכען. עס איז אבער זעהר געפעהרליך.

— איך זעה קיין אנדער וועג ניט, האט האטטעראס געענטפערט פעסט און ענטשלאָסען. גיב מיר דיא ביקס און מיין לאנגעס מעסער. איך מוז האבען ביידע זאַכען. איהר שטעהט פון דערווייטען. ווען איך וועל זיין אין געפאהר, זאלט איהר קומען מיר העלפען.

אין א פערטעל שטונדע ארום האט זיך געוויעזען א זעע הונד אויפ'ן אייז. ער איז געשפרונגען, האט געטאנצט און האט זיך משוגע געמאַכט, ביז דער בער האט איהם בעמערקט. ער איז לאנגזאם און גאנץ שטיל צוגעגאנגען צום זעע הונד. ער איז צוגעגאנגען אזוי שטיל, אז דער זעע הונד האט איהם דאכט זיך גאר ניט בעמערקט. ווען ער איז צוגעקומען גאנץ נאָהענט צו איהם, האט ער זיך אויפגעשטעלט אויף דיא הינטערסטע פיס און איז מיט א מאל ארויפגעשפרונגען אויפ'ן זעע הונד. אין דיעזע

www.libtool.com.cn

מינוט האט געקראַכט א שוס. דער זעע הונד האט זיך אראָפּגעוואָרפען דיא פעל און קאפּיטאן האטטעראס איז ארויסגעשפּרונגען פון איהר. דיא קויל האט געטראָפען דעם בער אין דער ברוסט. ער איז אומגעפאלען, איז אבער באלד אויפגעשטאַנען און האט מיט דיא פאָדערסטע פיס געהאַפּט שטיקער שנעע און צוגעלעגט צו דער וואונד. האטטעראס איז געשטאַנען געגען איהם מיט'ן מעסער אין דער האנד.

— בראוואָ! הורראה! האבען געשריען דשאנסאן און דער דאקטאר, ווען זיי האבען געזעהן, וויא געשיקט און קינסטליך האטטעראס האט בענוצט דיא פעל פון'ם זעע הונד אום דעם בער צו רייצען.

אין דיעזע מינוט אבער האט דער בער אנגעהויבען שרעקליך צו ברומען און האט זיך געוואָלט ארויפוואַרפען אויפ'ן קאפּיטאן, קאלט-בלוטיג, ענטשלאָסען און מוטהיג האט איהם האטטעראס בעגעגענט און האט איהם אריינגעשטאָכען זיין לאַנגעס, שאַרפעס מעסער אין הארצען. דער בער איז געפאלען טויט.

— יעצט שנעל! האט דער דאקטאר געזאגט. קום, דשאנסאן, לאמיר געהן זעהן, וואס דער הערר בער האט אונטערן פעלץ, יעצט איז ער נאך וואַרם און מיר וועלען האבען א גוטען מיטאג, שפּעטער וועט ער קאלט ווערן און פערפראָרען, וויא א שטיין:

זיי זיינען צוגעגאַנגען צום טויטען בער. דאס איז ווירקליך געווען א שעהנעס טהיער און איז געווען גרויס, וויא א יונגער אָקס. דשאנסאן האט באלד אנגעהויבען איהם אָפּצושינדען דיא פעל. ווען ער האט איהם איפּגעעפענט, האט ער אין מאגען געפונען נור וואסער. דער בער האט שוין לאנג ניט געגעסען. אונזערע רייזענדע זיינען געווען אזוי הונגעריג, אז זיי האבען געהאַפּט שטיקער שמאַלץ פון'ם בער און האבען עס געגעסען רויער הייס. מיט שווערער מיה האבען זיי דערשלעפּט דעם בער צום שליטען. וויא גרויס אבער איז געווען זייער ערשטוינען, ווען זיי זיינען צוגעקומען צום שליטען און האבען געפונען, אז דאס פייער איז אויסגעגאַנגען און דער קראַנקער אלטאמאן קרעכצט, אז עס איז איהם קאלט.

דער קליינער אויווען פלעגט שטעהן אויפ'ן שליטען און זיך שטענדיג הייצען. דער־פון איז דעם קראַנקען געווען שטענדיג וואַרם און אויך דיא געזונדע פלעגען זיך אָפט אָנוואַרעמען אן אויווען. היינט זיינען זיי געווען אזוי שטאַרק בעשעפטיגט מיט'ן בער, אז זיי האבען פערגעסען אן דעם אויווען און אן דעם קראַנקען אלטאמאן.

דער דאקטאר האט געוואָלט אויסשלאָגען פייער. זיי האבען געהאט מיט זיך א שטיק שטאל, א קיעזעלשטיין (קרעמען) און צונדער. ער האט אנגעהויבען צו זוכען זיין פייערגעצייג און האט עס אין ערגעץ ניט געפונען. דאס פייערגעצייג איז פערפאלען גע־וואָרען צוזאמען מיט'ן פולווער און דיא קוגעלן.

— זוך נאך א מאל, דשאנסאן! האט דער דאקטאר געשריען. וואס וועלען מיר טהאן אהן א פייערגעצייג.

דשאנסאן האט נאך א מאל געזוכט אומעדום, ער איז צוריקגעגאַנגען אויף אלע ערטער, וואו ער איז געשטאַנען און האט בעאָבאַכטעט דעם בער. ער האט עס אבער אין ערגעץ ניט געפונען. ער איז צוריקגעקומען און האט געזאגט מיט א טרויעריגע מינע:

www.libtool.com.cn

— היינט וועלען מיר מוזען עסען רוי פלייש. דאס פייערגעציג איז פערלאָרע גע־נעגאנגען.

— אלזא, לאמיר אָפּעסען, זיך אויסרוהען און געהן זוכען דיא „פּארפּאיז“, האט האטטעראס געזאגט.

דער דאקטאר האט געשוויעגען. האטטעראס איז געווארען אונגעדולדיג.

— וואס טראכסט דוא אזוי לאנג, דאקטאר? האט ער געפרעגט.

— עס איז מיר עפּעס איינגעפאלען, האט דער דאקטאר געזאגט לאנגזאם. מיר האבען פערלאָרען אונזער פייער געציג. מיר דארפען פייער. איך מיין, אז מען קען מאכען פייער מיט א ברעננגלאז, קוים איז נור דא דיא זון, איז זעהר לייכט צונויף צונעהמען איהרע שטראהלען אין א ברעננגלאז אויף א שטיקעל האָלץ.

— מיר האבען דאך אבער קיין ברעננגלאז ניט! האט אויסגערופען האטטעראס אונגעדולדיג. אלע אונזערע אינסטרומענטען און שפּעקטיוון זיינען פערברערנט געוואָרען אויף דער „פאָרווארד“.

— דארפען מיר מאכען א ברעננגלאז, האט געזאגט דער דאקטאר רוהיג.

— פון וואס וועט איהר מאכען א ברעננגלאז, דאקטאר? האט דשאנסאן געפרעגט.

— פון א שטיקעל אייז, האט דער דאקטאר געענטפערט רוהיג. ווייסט דוא דשאנסאן, וויא אזוי דיא מענשען האבען אויסגעפונען א ברילל? — א מאל האט זיך איינער געשפּיעלט מיט דינע שטיקלעך אייז. ער האט בעמערקט, אז דורך איניגע שטיקלעך אייז זעהט ער דיא זאכען אביסעל גרעסער און דורך אנדערע קומען זיי אויס קלענער. — וויא באלד אז אייז קען מאכען, אז דאס אויג זאל זעהן דיזעלבע זאך א מאל גרעסער און א מאל קלענער, האט זיך דער מאן געטראכט, דארף דאך גלאז אויך קענען מאכען דאס זעלבע קונסטשטיק. ער האט פּראָבירט מיט אלערליי שטיקלעך גלאז און האט אויסגעפונען אז ווען א שטיקעל גלאז איז אין דערמיט דיק און אין דיא זייטען דין, קומען אוים דורך איהר אלע זאכען גרעסער, וויא זיי זיינען; ווען אבער א שטיקעל גלאז איז אין דער מיט דין און אין דיא זייטען גראב, קומען אוים אלע זאכען קלענער וויא זיי זיינען אין דער נאטור. אויף אזא ארט איז ענטשטאנען דיא קונסט צו מאכען ברילען. אלזא, דער ערשטער ערפינדער פון ברילען האט אנגעהויבען מיט אייז און האט געענדיגט מיט גלאז. מיר וועלען טהאן פערקעהרט. מיר וועלען ענדיגען מיט אייז. מיר וועלען אויסשניידען א קיילעכדיג שטיקעל אייז און וועלען עס מאכען אין דער מיט גראָב און פון דיא זייטען דין. דאס וועט זיין א גאנץ גוטעס ברעננגלאז.

— איהר זייט טאקע א געלערנטער דאקטאר, האט דשאנסאן געזאגט. איך וואָלט קיין מאל ניט געפאלען אויף אזא שכל.

ער האט גענומען זיין האק און האט אויסגעהאקט א גרויס שטיק אייז, האט עס ארומגעשניטען און ארומגעשליפען, אז עס איז געווען אין דער מיט גראָב און אין דיא זייטען דין און האט עס געגעבען דעם דאקטאר. דער דאקטאר האט גענומען וואטע און איניגע דינגע שפּענדעלעך און האט זיי אניעדער געלעגט אויפ'ן אייז. דאָס ניי פאבריצירטע ברעננגלאז האט ער געהאלטען גגען דיא וואטע און דיא שפּענדלעך. אין איניגע מינוט ארום האט זיך דיא וואטע אנגעצונדען.

www.libtool.com.cn

— הורראה! בראוואָ! האט געשריען דשאנסאן און האט אנגעהויבען צו טאנצען פאר שמחה. אט דאס הייסט א גליקליכער טאג!

ער האט באלד געמאכט א גרויס פייער און האט אנגעהויבען צו בראטען דאס בערן פלייש.

— פון דעסטוועגען דארפען מיר זעהן ווייטער צו געהן, האט געזאגט האטטעראס. מיר קענען דאך לאנג דא ניט בלייבען.

— מיר זיינען ניט ווייט פון דער „פארפאיז”, האט קוים ארויסגערעדט אלטאמאן.

ער איז שוין געווען פיעל בעסער, עס איז איהם אבער נאך אלין שווער געווען צו רעדען.

— האט איהר דאָרט גענוג הייצונג? האט איהם דער דאקטאר געפרעגט. פייער וועלען מיר שוין האבען, מיין ברענגלאז ווירקט פארטרעפליך. מען מוז נור האבען די זון צו איהר.

— גענוג, האט אלטאמאן געענטפערט.

מען האט אבגעקאָכט א גרויסארטיגען מיטאג פון בערן פלייש און מען האט זיך זאט אנגעגעסען. דער דאקטאר האט געמאכט א זופּ פארן קראנקען. די פרישע זופּ האט אויף איהם זעהר גוט געווירקט. נאכ'ן עסען האבען זיי זיך געלעגט שלאָפען אום מארגען גאנץ פריה ווייטער צו געהן צו דער „פארפאיז”. דעם אנדערן טאג, ווען זיי זיינען געווען אין וועג, האט דשאנסאן געזאגט צום דאקטאר:

— האט איהר בעמערקט, דאקטאר, אז האטטעראס קוקט בייז אויפ'ן אמעריקאנער? דער אמעריקאנער וויעדער זוכט אויסצומיידען דעם קאפּיטאן האטטעראס. וואס זאל זיין די אורזאכע דערפון:

— איך האב עס גוט בעמערקט, דשאנסאן. דער אמעריקאנער איז א קלוגער, דורכגעטריעבענער מענש. ער איז געווים אויך געפאהרען צום נאָרד־פּאָל און איז פערפאהרען פיעל ווייטער פון אונז. ער וויל עס אונז אבער ניט אויסזאגען און דערצעהלט אונז, אז ער איז געפאהרען זוכען א וועג קיין אינדיען. האטטעראס אבער איז אויך קיין נארר ניט. ער פערשטעהט, וואס דא איז און עס קרענקט איהם, וואס אן אמעריקאנער איז ווייטער געקומען איין נאָרדען אלס ער.

— איהר האט רעכט, דאקטאר! האט געזאגט דשאנסאן און איז געשפּרונגען אין דער הויך פאר פרייד, וואס ער פערשטעהט ענדליך, וואס עס קומט פאָר צווישען די צוויא קאפּיטאנען. איהר האט רעכט, דאקטאר! איך האב אויך בעמערקט, וויא דער יענקי גיט א שמייכעל, ווען מען רעדט פון דעם צוועק פון זיין רייזע. איהר ווייסט, אז צווישען דיעזע צווי מענשען קען ארויסקומען אונאנגענעהמליכקייטען.

— איך ווייס עס, דשאנסאן, און טהו אלעס מעגליכע, אז זיי זאלען איינער צום אנדערן ניט פיעל רעדען. איך טהו מיין בעסטעס און האָף, אז עס וועט מיר געלינגען איינצוהאלטען זיי.

די געגענד, אין וועלכע זיי זיינען יעצט געגאנגען, איז געווען גאר אנאנדערע. מען האט שוין געזעהן הויכע אייז־בערג און גרויסע שטיקער אייז, וויא אונגעהייערע

www.libtool.com.cn

פעלזען, זיינען געװען צו װאָרפען אין אַלע זייטען. דאס איז א צייכען, אז זיי זיינען ניט װייט פון א לאַנד. דעם אנדערן טאג אום צװעלף אוהר, האט אלטאמאן זיך אויפגע־הויבען אויפ'ן שליטען, האט זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען און האט אויסגערופען:

— אָט דאָרט איז דיא „פּארפּאיז"!

19טעס קאפּיטעל.

ד י א „פּ א ר פּ א י ז".

מען קען זיך לייכט פאָרשטעלען, מיט װאס פאר א פרייד אונזערע רייזענדע האבען דערהערט דיא װערטער: אט דאָרט איז דיא „פּארפּאיז". זיי זיינען שוין ניט געגאנגען, זיי זיינען געלאָפען אהין, װאו אלטאמאן האט זיי געװיעזען.

דיא „פּארפּאיז" איז געװען אזוי בעדעקט מיט שנעע און אייז, אז מען האט לייכט געקענט דענקען, אז דאס איז א בערגעל פון שנעע. זיא איז געלעגען אויף א זייט און איהרע זעגעלבוימער זיינען געװען צובראָכען. א גרויס שטיק אייז פון עטליכע טויזענד פונט איז אויף איהר ארויפגעפאלען, װען זיא איז איינגעבראָרען געװאָרען, האט צו־בראָכען איהרע זעגעלבוימער און זיא שטארק בעשעדיגט. מיט שװערער מיה זיינען זיי צוגעקומען צו איהר. זיי האבען געמוזט זיך אויסהאַקען א װעג אין שנעע און אייז, איידער זיי זיינען צוגעקומען צום דעק. אין דער צייט, װאס אלטאמאן מיט זיינע מאטראזען זיינען פערשאָטען געװאָרען פון שנעע און איידער אונזערע רייזענדע זיינען צוריקגעקומען צו איהר, איז אויף איהר אנגעפאלען אזוי פיעל שנעע, אז זיי האבען געארבייט זעהר שװער, איידער זיי זיינען צו איהר צוגעקומען. דערפאר אבער זיינען זיי געװען ענטציקט, װען זיי האבען אויסגעפונען, אז דער פּראָװיאנט און דיא הייצונג זיינען גאנץ, קיינער האט זיי ניט גערירט. זיי האבען בעטראכט דיא שיף און געפונען, אז עס װעט זיין זעהר שװער אין איהר צו װאָינען.

— דאס מאכט ניט אויס! האט געזאגט האטטעראס. מיר װעלען מאכען א גרויסע שטוב פון שנעע אויפ'ן לאַנד, װעלכעס איז גאנץ נאָהענט, און מיר װעלען לעבען א גוטען טאג.

— ניין, האט געזאגט דער דאקטאר, מיר װעלען צונעהמען דיא „פּארפּאיז" און װעלען אונז אויסבויען אן ארדענטליכעס הויז. איך װעל זיין דער ארכיטעקטאר. איהר װעט זעהן, אז איך קען ארבייטען ניט נור מיט'ן לאַנצעט און מיט'ן פּינצעט, זאנדערן אויך מיט דער האק און מיט דער זעג.

— איך צװייפעל ניט, דאקטאר, אז איהר זייט א גוטער ארכיטעקטאר, האט רשאנסאן געלאכט, מיר מוזען אבער פריהער זעהן, אויב מיר האבען גענוג מאטעריאל צו בויען א הויז און דערנאך מאכען דערפון א שיף. פערגעסט ניט, הערר ארכיטעקטאר, אז מיר מוזען דענקען צו מאכען א קליינע שיף פון דער „פּארפּאיז" אום א היים צו פאהרען.

— יעצט מוזען מיר האבען א הויז, פון א שיף װעלען מיר שפּעטער רעדען. היינטיגע נאכט װעלען מיר צוברענגען אויפ'ן שיף און מאָרגען װעלען מיר זיך נעהמען בויען א הויז.

www.libtool.com.cn

— ער האט פאַלקאָמען רעכט, האט געזאָגט האטטעראס. דאס ערשטע דארף זיין א הויז, וואו צו וואָינען.

באלד האט געברענט א פרעהליכער פייער אין דער קאיוטע פון׳ם קאפּיטאן אלטאמאן. מען האט געמאכט הייסען טהעע און מען האט געבראטען בערן פלייש. מען האט אָפּגעגעסען און זיך געלעגט שלאָפען. זייט צוויא מאנאטע איז דאס געווען דיא ערשטע נאכט, וואס זיי זיינען געשלאָפען, וויא מענשען. עס איז דאהער קיין וואונדער ניט, ווען זיי זיינען געשלאָפען גאנץ שפּעט. דער דאקטאר איז געווען דער ערשטער וועלכער איז אויפגעשטאנען. ער האט זיך אויסגעצויגען און געזאגט:

— עס איז דאך א פערגניגען, אז מען וויים, אז איך וועל מאָרגען שלאָפען אויף דעם אָרט, וואו איך שלאָף היינט און דארף ניט אלע מאל ברעכען דעם קאָפּ: וואו וועל איך נעהמען אויף מיטאג.

באלד׳ זיינען אלע אויפגעשטאנען און מען האט געמאכט טהעע. מען האט גע־פריהשטיקט אויפ׳ן גרויסען אופן. נאכן פריהשטיק זיינען אלע געגאנגען בעטראכטען דיא „פּארפּאיז״. זיי האבען געפונען, אז דיא „פּארפּאיז״ איז א שטארקע שיף און האט פּראָוויאנט, קוילען, האָלץ, פּולווער און בליי גענוג אויף א פּאר יאהר. זיי זיינען געווען העכסט צו פריעדען מיט זייער רעוויזיאָן.

— נו, האטטעראס! האט דער דאקטאר געזאגט, יעצט האבען מיר שוין אלעס נייטיגע און וועלען קענען געהן צום נאָרד־פּאָל.

— געהן אויפ׳ן אייז קענען מיר געוויס, וואס וועלען מיר אבער טהאָן, ווען מיר וועלען קומען צום פרייען מעער?

— מיר וועלען אויסבויען א שיף אדער א באָאט פון דיא ברעטער פון דער „פּארפּאיז״.

— פון אן אמעריקאנישער שיף? האט אויסגעשריען האטטעראס. קיין מאל ניט! אויף קיין פאל ניט!

דער דאקטאר האט פערשטאנען, אז ער האט דא בעריהרט א וואונד, און האט גאר ניט געענטפערט. אייניגע מינוטען האט ער געשוויעגען. ענדליך האט ער געזאגט:

— אלזא, מוז מען זיך נעהמען צו דער ארבייט, בויען א הויז און עס ארומצאמען מיט קלעצער און ברעטער, אז דיא בערן זאלען ניט קענען אויף אונז אנפאלען. דאס ערשטע מוזען מיר אויסזוכען א פּלאַץ, וואו צו בויען. קומט, האטטעראס, לאמיר געהן אויסזוכען אן אָרט פאר אונזער פעסטונג.

— געהט אליין, דאקטאר, איך פערלאז מיך אויף אייך, האט האטטעראס גע־ענטפערט.

דער דאקטאר, דשאנסאן און בעלל זיינען געגאנגען אויפ׳ן ברעג זוכען א פּלאַץ, וואו צו בויען דאס הויז. זיי האבען אויסגעפונען, אז דיא „פּארפּאיז״ איז איינגעפראָרען אין א קליינע בוכטע, וואו עס געפינען זיך זעהר פיעל גרויסע שטיינער, אדער ריכטיגער געזאגט, קליינע שטיינערנע אינזלען. זיי האבען אויף קיין פאל ניט געקענט פערשטעהן, וויא אזוי דיא „פּארפּאיז״ איז געקומען אין אזא געפעהרליכען אָרט. ניט ווייט אויפ׳ן ברעג האבען זיי אויסגעפונען א הויכען פעלזען, וועלכער איז אין איין זייט געווען גאנץ

www.libtool.com.cn

גלייך, וויא א וואנד. דער דאקטאר האט אויסגעפונען, אז דאס איז דער בעסטער פלאץ, וויל דא האבען זיי שוין א פערטיגע וואנד און זיי וועלען נאך דארפען נור דריי אדער זאגאר צוויי מיט א האלבע וואנד צו בויען. יעצט האבען זיי גערארפט אוועקראמען דעם שנעע און זעהן, וויא אזוי דיא ערד איז דארט ארום דעם שטיין, דאס איז געווען דיא שווערסטע ארבייט. דער שנעע איז געווען צעהן פוס דיא הויך.

א גאנצע וואך איז פארא־בערגעגאנגען, ביז זיי האבען אויסגערייניגט דעם שנעע און צוגעקומען צו דער ערד, וועלכע האט זיך געוויעזען צו זיין שטיינעריג און זעהר הארט. דאס שאדעט אבער ניט. עס איז בעסער פאר א הויז, ווען עס איז געבויט אויף א פעסטען באדען. יעצט האט דער דאקטאר זיך גענומען צו זיין ארכיטעקטאר ארבייט צו ערשט האט ער געמאכט דעם פלאן פונ'ם הויז, עס זאל האבען דריי צימער. אין דער מיט זאל זיין דיא זאל און עס צימער. אין דער רעכטער האנד — דיא קיך אין דער לינקער האנד — דאס שלאף צימער. דאס הויז זאל האבען פיער פענסטער. אנשטאט גלאז וועלען זיי נעהמען ריינעם, קלארען אייז, וויא דיא עסקימאסען טהוען. א טהיר האט מען ארויסגענומען פון דער קאיוטע פון דער שיף. עס האט געדויערט צעהן טאג, איידער דאס הויז איז פערטיג געווארען. דער דאקטאר איז געווען העכסט צופריעדען מיט זיין ארבייט. ער איז ערשט געוואהר געווארען, אז ער איז א גוטער ארכיטעקטאר. יעצט האט זיך אנגעהויבען א נייע ארבייט: איבערצוטראגען אלע זאכען פון דער „פארפאיז" אין הויז אריין. דאס ערשטע איז געווען דער אויווען מען האט ארויסגענומען דעם גרויסען אויווען פון דער „פארפאיז" און מען האט איהם אריינגעשטעלט אין שלאף־צימער. ארום אויווען האט מען אויסגעשטעלט בעטען. דאן האט מען איבערגעטראגען דאס גאנצע מעבעל פון דער „פארפאיז": שטוהלען, טישען, קאסטענס, קאמאדעס און אנדערע מעבעל. ווען דאס איז געווען פערטיג און דאס הויז איז געווען איינגעריכטעט גראסארטיג, אז זיי האבען שוין געקענט וואינען אין איהר האט מען אנגעהויבען איבער־צוטראגען דעם פראוויאנט און דיא הייצונג.

דעם 15טען אפריל איז אלעס געווען פערטיג און אין בעסטער ארדנונג. אלטא־מאן איז אונטערדעסען פאלקאמען געזונד געווארען און איז צום ערשטען מאל ארויס־געגאנגען אויף דער פרייער לופט. ער איז געווען אן עכטער אמעריקאנער. שטאלץ, אונטערנעהמענד, האט זיך פאר קיין זאך ניט אפגעשראקען און איז געווען בערייט אלעס צו טהאן אום זיין צוועק צו דערגרייכען. ער איז געווען א געבארענער ניו־יארקער און א מאטראז פון קינדווייס אן. יעצט איז מען געוואהר געווארען, אז א קאמפאני פון ניו־יארקער קויפלייטע האט אויסגעבויט דיא „פארפאיז" און זיא פערזארגט מיט אלעמען נייטיגען. אלטאמאן איז געווען אין פיעלע הינזיכטען זעהר עהנליך צו האטטעראס. ער איז אבער ניט געווען אזוי אפענהערציג און אזוי צוגעלאזען, וויא האטטעראס. זיי האבען אנגעקוקט איינער דעם אנדערן בייז און האבען אויסגעווייכט איינער דעם אנדערן. דער דאקטאר האט געטהאן אלעס מעגליכע, אז זיי זאלען זיך ניט צוזאמען שטויסען. ענדליך אבער זיינען זיי דאך צוזאמען געקומען און עס האט שיער ניט אויסגעבראכען א קריעג צווישען זיי.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען, ווען דאס הויז איז געווען פערטיג און אלע זאכען

www.libtool.com.cn

פון דער שיף אריינגעבראכט אין הויז און אויסגעשטעלט אין גוטער אָרדנונג, האט דער דאקטאר געמאכט א באלל. ער אליין האט זיך געשטעלט קאָכען און האט געוויזען, אז ער איז אזא גוטער קאָך, וויא ער איז א גוטער ארכיטעקטאָר. ווען מען האט אָפּגעגעסען און אָפּגעטרונקען, האט ער געהאלטען א רעדע.

— מיינע פריינדע! האט ער געזאגט, מיר קומען פון פערשיעדענע לענדער און זיינען פערוואָרפען געוואָרען אין דיעזע נייע געגענד, וואו קיין אייראָפּעער איז נאך געוויס ניט געוועזען. מיר מוזען צוערשט געבען א נאמען אונזער הויז, אונזער שלאָס, אונזער פּאלאַץ אדער רופט עס, וויא איהר ווילט. דאן וועלען מיר מוזען א נאמען געבען דיא געגענד, דיא בערג, דיא טאָהלען און דיא בוכטעס.

— בראַוואָ! האט אויסגערופען דשאנסאן. עס איז פיעל בעסער, ווען אלעם האט א נאמען. ווען איינער וועט וועלען ערגעץ געהן און זאגען, וואו מען וועט איהם געפינען, וועט ער זאגען: ער געהט אהין און אהין. אלזא, צוערשט לאמיר א נאמען געבען אונזער נייע שטאדט, וועלכע בעשטעהט דערווייל נור פון איין הויז.

— ווען קיינער האט ניט דאגעגען, האט האטטעראס געזאגט, שלאג איך פאָר, אז מיר זאלען רופען אונזער הויז „פּולמאן־הויז". דאקטאר פולמאן האט עס פערדיענט, אז אונזער הויז זאל הייסען אויף זיין נאמען.

— בראַוואָ! פּולמאן־הויז! פּולמאן־הויז! האבען אלע אויסגעשריען מיט איין שטימע. הורראַה!

דער דאקטאר האט זיך פערנייגט און האט געדאנקט פאר דיא עהרע, וואס מען האט איהם ערצייגט.

— יעצט דארפען מיר א נאמען געבען דאס מעער, וועלכעס איז ארום אונז, און אויף וועלכען עס איז נאך קיין אייראָפּעאישעס שיף ניט געקומען.

— נו, און מיין שיף, דיא „פארפאיז"? האט אלטאמאן געפרעגט. אמעריקא איז מאקע ניט אייראפא, אבער אמעריקא פערדיענט אזוי פיעל עהרע, וויא פיעל אייראָפּא, פיעללייכט נאך עטוואס מעהר.

— אבער ניט אזוי פיעל, וויא ענגלאנד, האט האטטעראס געזאגט. ענגלאנד איז דאס ערשטע לאנד אין דער וועלט.

דער דאקטאר האט זיך געביסען דיא ליפּען, וואס ער האט בעריהרט אזא פראגע ער האט זיא געוואָלט פערווישען.

— איך מיין, אז דאס מעער קען הייסען דאס אייז־מעער, האט ער געזאגט, ווייל דאס מעער איז דאך דא אויף אלע מיינע מעער־קאַרטען.

— איך בין דאמיט צופריעדען, האט האטטעראס געזאגט. דאס אייז־מעער איז א שעהנער נאמען. אלזא, זאל עס הייסען דאס אייז־מעער. יעצט קומט אבער דאס וויכטיגסטע. וויא זאָלען מיר רופען דאס לאנד, אויף וועלכען מיר געפינען זיך?

— דאס לאנד האט שוין א נאמען, האט געזאגט אלטאמאן, איך האב עס א נאמען געגעבען: „ניו אמעריקא". מיינע העררען, איהר ווייסט דאך אלע, אז יעדער, ווער עס ענטדעקט א לאנד, האט דאס רעכט עס צו רופען, וויא ער וויל. איך בין געוועזען דער ערשטער צו קומען אהער און האב עס א נאמען געגעבען, וויא איך האב געוואָלט.

www.libtool.com.cn

— דאס קען איך ניט צולאזען! האט האטטעראס אויסגעשריען. פערגעסט ניט, אז ווען ניט מיר, וואלט איהר יעצט געלעגען טיעף אין שנעע און קיינער וואלט פון אייך ניט געוואוסט. מיר האבען אייך דאס לעבען גערעטעט און איך האב דאס רעכט עס צו רופען, וויא איך וויל.

— פערגעסט ניט, האטטעראס, אז ווען ניט איך מיט מיין „פארפאיז", וואלט איהר אלע אויסגעשטארבען פאר הונגער און פאר קעלט. —

— פריינדע! האט זיי אונטערבראכען דער דאקטאר, קר יעגט אייך ניט. אייגענטליך וואלט מען געקענט רופען דאס לאנד מיט צווייא נעמען, אזוי וויא דאס לאנד לעבען באפינס בוכטע הייסט צווייא נעמען — „גרינעלס-לאנד" און „פרינץ-אלבערט-לאנד", וייל צווייא מענשען, אן ענגלענדער און אן אמעריקאנער האבען עס ענטדעקט מיט א מאל פון צווי פערשיעדענע זייטען. גערעכטיגקייט אבער מיינע פריינדע, איז דיא גרונד-לאגע, דאס פונדאמענט פון יעדער מענשליכער געזעלשאפט. דאמאלס האבען ביידע, דער אמעריקאנער און דער ענגלענדער אין איין צייט ענטדעקט דאס לאנד. יעדער האט רעכט געהאט צו געבען דאס לאנד זיין נאמען. דא איז אבער עטוואס אנדערש. דא איז אלטאמאן דאך געווען דער ערשטער צו בעטרעטען דיעזעס לאנד. מיר מוזען זיין גערעכט געגען איהם און דאס מאל איהם ערלויבען צו געבען דיעזען לאנד דעם נאמען, וואס ער וויל. איך קען דיך פאר גערעכט און עהרליך, האטטעראס. דוא מוזט דיעזעס מאל נאכגעבען. מיר האבען נאך פערשיעדענע ערטער, וועלכע מיר וועלען קענען געבען א נאמען, וועלכען מיר וועלען אויסגעפינען.

האטטעראס האט פערצויגען מיט דיא אקסלען. ער האט געזעהן אז דער דאקטאר האט רעכט.

— איך מיין, אז קיינער וועט ניט האבען דאגעגען, האט דער דאקטאר ווייטער געזאגט, ווען מיר וועלען א נאמען געבען דיעזע בוכטע — וויקטאריא-ביי.

— איך וועל געוויס ניט זיין דאגעגען, האט אלטאמאן געזאגט, ווען דער בארג, וואס געהט אריין אין דער בוכטע, וועט הייסען קאפ-וואשינגטאן.

— אבער, מיין העררן! האט אויסגערופען האטטעראס אויסער זיך פאר פערדרוס, איהר וואלט געקענט געפינען א נאמען, וועלכער זאל ניט זיין אזוי בעליידיגענד פאר אן ענגלענדער, וויא וואשינגטאן.

— מיין העררן, האט געענטפערט אלטאמאן קאלטבלוטיג, איך האב ניט געקענט געפינען קיין נאמען, וועלכער זאל קלינגען אזוי אנגענעהם פאר אן אמעריקאנער, וויא וואשינגטאן.

— זייט דאך גערעכט, מיינע העררן, האט דער דאקטאר געזאגט. מיר מוזען שעצען יעדען גרויסען מענשען, ער מעג זיין ענגלענדער אדער אמעריקאנער. וואשינגטאן איז געוועזען א גרויסער מענש. מיר האבען זיך מיט זיין נאמען ניט צו שעהמען. לאז זיין וואשינגטאן. יעצט אבער מוזען מיר אפגעבען עהרע אונזער קאפיטאן און רופען....

— ניין, דאקטאר, האט האטטעראס געזאגט, איך וויל ניט, אז מיין נאמען זאל זיין אין א לאנד, וואס הייסט ניו-אמעריקא.

www.libtool.com.cn

דער דאקטאר האט מעהר ניט דערמאנט דעם נאמען האטטעראס. ער האט געוואָלט אויסמיידען אונאנגנעהמליכקייטען.

— מיינע העררען, האט ער געזאגט, אונזער צווייטער אפיציער האט זעהר פיעל געטהאן פאר אונז. איך שלאג פאר, אז דאס אינזעל, וועלכע געפינט זיך אין דער מיט בוכטע, זאל הייסען דשאנסאן. איהר וועט געוויס ניט זיין דאגעגען, הערר אלטאמאן.

— הוראַרה פיר דשאנסאן! האט אלטאמאן געזאגט.

דשאנסאן איז געוואָרען רויט, וויא פייער. ער האט זיך קיין מאל ניט פאָרגע־שטעלט, אז זיין נאמען זאל בלייבען אין דער געאָגראפיע.

— יענער בארג, וועלכען מיר זעהן אין מזרח זייט, האט דער דאקטאר ווייטער געזאגט, וואָלט געפּאסט ער זאל הייסען מאָונט־בעלל, נאך אונזער גוטען און טרייען בעלל.

— דאקטאר! האט בעלל אויסגערופען, דאס איז צופיעל עהרע פאר מיר!

— עס איז גערעכטיגקייט, האט דער דאקטאר געזאגט.

— דאס איז שעהן! האט דשאנסאן געזאגט. יעצט וועלען מיר שוין געהן פון פולמאן־הויז צו דער וויקטאריא־בוכטע און פון דאָרט צו דער אינזעל דשאנסאן, מיר וועלען זיך אויסדרעהן צום קאפּ־וואשינגטאָן. איך וועל זאגען צום דאקטאר: הערר דאקטאר, איך געה שפּאציערען אויף׳ן מאָונט־בעלל, געגען אבענד וועל איך זיין צוריק אין „פולמאן־הויז“. איך הייב יעצט אן צו פערשטעהן, וויא נייטיג א נאמען איז, וויא יעדע זאך מוז האבען א נאמען.

— יעצט מיינע פריינדע, האט דער דאקטאר זיך געווענדעט צו דער פערזאמלונג, יעצט מוזען מיר זיין אייניג און טראכטען, וויא צו דערגרייכען אונזער ציעל און פאהרען א היים. לאמיר האבען איין הארץ, איין געדאנק, איין געפיהל אין פינף מענשען. צאנקערייען, אונצופריעדענהייטען זיינען שטענדיג שלעכט, בעזאָנדערס אבער אין אונזער טרויעריגער לאגע. — איהר פערשטעהט מיך, אלטאמאן, איהר ווייסט, וואס איך מיין, האטטעראס.

קיינער האט ניט געענטפערט. טיעפע שטילע האט געהערשט, ווען דער דאק־טאר האט געענדיגט זיין קורצע רעדע. ער האט געזעהן, אז עס האט געמאכט א שלעכטען איינדרוק. ער האט דאהער אנגעהויבען רעדען פון אנדערע זאכען, אז באלד קומט אן דער פריהלינג. עס וועלען קומען צופליעהען פיעלע פייגעל. עס וועלען זיך ווייזען האָזען, בערן און אנדערע טהיערע. מען מוז זעהן זיך אנגרייטען פריש פלייש.

20טעס קאפּיטעל.

אן עקסקורסיאָן קיין נאָרדען.

דעם אנדערען טאג איז דער דאקטאר אויפגעשטאנען גאנץ פריה און האט ארויפ־געקלעטערט אויף דעם פעלזען, לעבען וועלכען זייער הויז איז געשטאנען. ער האט געוואָלט איבערזעהען דיא געגענד ארום. — פון אזא הויך אָרט, האט ער זיך געטראכט, קען מען איבערזעהן א ווייטע שטרעקע. לאמיך זעהן, וואס עס טהוט זיך אין דער געגענד ארום, ווען ער האט אזוי בעטראכט דיא געגענד ארום, איז איהם עפּעס אריינגעפאלען אין קאָפּ און ער איז באלד אראָפּגעגאנגען צו זיינע קאמעראדען.

www.libtool.com.cn

— פריינדע, עס איז מיר איינגעפאלען צו מאַכען א לייכט-טהורם אויפ'ן פעלזען. מיר וועלען איהם אנצינדען און בעלייכטען דיא גאנצע געגענד. ביז אהער קענען מיר ארומגעהן נור ביי טאג; ווען מיר וועלען אבער האבען א לייכט-טהורם, וועלען מיר קענען ארומגעהן ביי נאַכט אויך. מיר וועלען שטענדיג טרעפען דעם וועג א היים.

— וויא וועט איהר אבער מאכען א לייכט-טהורם? האט אלטאמאן געפרעגט, און מיט וואס וועט איהר איהם בעלייכטען? — דאס ערשטע איז א גרויסע לאַנטערנע. וואו וועט איהר זיא נעהמען?

— פון דער „פארפאיז", האט דער דאקטאר געענטפערט רוהיג. מיר האבען דיא גרויסע לאַנטערנע פון דער שיף ניט מיטגענומען, ווייל מיר האבען ניט געוואוסט, צו וואס זיא קען אונז נוצען. מיר קענען זיא ארויפשטעלען אויף א הויפען מיט אייז און זיא וועט בעלייכטען דיא געגענד.

— אבער מיט וואס וועט איהר זיא בעלייכטען? האט אלטאמאן געפרעגט. פישאייל ברענט זעהר דונקעל, מאכען גאז פון דיא קוילען, וואס מיר האבען, טאָרען מיר ניט. מיר מוזען זיין זעהר שפארזאם מיט דיא קוילען. אלזא, מיט וואס וועט איהר זיא בעלייכטען?

— מיט עלעקטריציטעט, האט דער דאקטאר געענטפערט גלייכגילטיג. אויף דער „פאַרפאיז" איז דא גענוג מאטעריאל צו מאכען אן עלעקטרישע באַטערע. דראָהט איז אויך דא גענוג. אייער לאַנדסמאַן, העררר עדיסאָן, וועט מיך ניט פערקלאגען אויף שאדענערזאַץ (דעמעדשעס) ווען איך וועל בענוצען זיין פאַטענט און מאכען אן עדיסאָנס לאַמפע.

— בראַוואָ, דאקטאר! האט אויסגערופען דשאנסאן און האט געטאנצט פאר פרייד. איך בין זיכער, אז מיר וועלען האבען א גרויסארטיגען לייכט-טהורם (מאיאק).

אלטאמאן האט זיך געפיהלט געשמייכעלט, וואס דער דאקטאר האט דערמאנט דעם אמעריקאנער, עדיסאָן.

— מיט מיין לאַנדסמאַן, וועל איך מיך שוין אויסגלייכען, האט ער געזאגט. ער האט א פאַטענט אויף זיינע לאמפען נור אין אַלט-אמעריקא, אבער ניט אין נייא-אמעריקא.

דער דאקטאר האט זיך באלד גענומען צו דער ארבייט און אין דרייא שטונדען ארום איז אלעס געווען פערטיג. בעלל האט אויסגעהאַקט פיערעקיגע שטיקער אייז, און האט פון זיי געמאַכט א זייל צעה, פוס דיא הויך. אויף דיעזען זייל האט דער דאקטאר ארויפגעשטעלט דיא גרויסע לאַנטערנע פון דער „פארפאיז". פון דער לאַנטערנע האט ער געצויגען צווייא דראָטהען ביז אין שטוב אריין, דאָרט האט ער זיי פעראייניגט מיט דער עלעקטרישער באַטערע און דער לייכט-טהורם איז געווען פערטיג.

ער האט קוים דערלעבט, עס זאל פינסטער ווערן אום צו זעהן, וויא אזוי זיין באַטערע וועט ווירקען. וויא גרויס איז געווען זייער פרייד, ווען עס איז פינסטער געווארען און; דער דאקטאר האט אנגעשטעלט זיין באַטערע. א שעהנעס, העלעס, קלארעס, עלעקטרישעס ליכט האט בעלייכטעט דיא גאנצע געגענד ארום. דא האבען זיי זיך שוין ניט געקענט איינהאלטען און אלע האבען אויסגערופען מיט איין מאל:

— דאקטאר! איהר האט א גוטען קאָפּ! איהר זייט א זשעני!

www.libtool.com.cn

— ניין, פריינדע, האט דער דאקטאר געענטפערט בעשיידען. איך בין א מענש גלייך, וויא איהר. איך האב נור עטוואס מעהר געלעזען פון אייך, עטוואס מעהר גע־לערענט פון אייך.

דעם אנדערן טאג אין דער פריה, זיינען זיי ארויסגעגאנגען אויף דער יאגד. עס איז געווען שטארק קאלט. דיא גאנצע געגענד ארום איז גווען בעדעקט מיט אייז און שנעע. דיא בוכטע וויקטאריא איז נאך געווען שטארק פערפראָרען, מען האט אבער אין איינינגע ערטער געפונען לעכער אין אייז. דאס האבען געמאכט דיא זעע הינט. זיי מוזען אטהעמען און ברעכען דורך דאס אייז מיט זייערע קעפּ אום צו אטהעמען פרישע לופט. ביז אהער פלעגען דיא לעכער זיין זעלטען. יעצט האט מען זיי געטראָפען גאנץ אָפט. דאס איז א בעווייז, אז עס זיינען פון ערגעץ אנגעקומען זעע הינט. זיי פיהלען, אז דער זומער קומט אן און זיי וועלען דא אין דער בוכטע זיכער זיין פון זייערע פער־פאָלגער דיא מענשען.

— מיר וועלען קענען פאנגען זעהר פיעל זעע הינט, האט דער דאקטאר געזאגט. זיי האבען נאך קיין מאל קיין מענשען ניט געזעהן און האבען פאר איהם קיין מורא ניט. אין דיא געגענדען, וואו עס קומען אָפט מענשען זיי האפּען, זיינען זיי געוואָרען זעהר פאָרזיכטיג. זיי האבען דערקענט, אז דער מענש איז זייער טאָד־פיינד.

— צו וואס פאנגט מען זיי ? האט דשאנסאן געפרעגט.

זייט ער איז מעהר בעקאנט געוואָרען מיט'ן דאקטאר, האט זיך אין איהם דער־וועקט דיא לוסט צו לערנען און צו וויסען.

— דיא אייראָפּעער פאנגען דיא זעע הינט אום צו בעקומען זעע פעל, וועלכע האט אין אייראָפּא און אמעריקא א גרויסען ווערטה. אן אמעריקאנער ליידי וועט פערקויפען איהר לעצטעס שטיק מעבעל פון שטוב אום צו קויפען א דשעקעט פון „סילסקין״. — דיא עסקימאָסען פאנגען דיא זעע הינט אום זיי צו עסען. א שטיק פלייש פון א זעע הונד, איינגעטונקט אין פישטראָהן און בלוט, איז ביים עסקימאָס א דעליקאטעסע. דאס בעסטע עסען, וואס עס קען נור זיין אויף דער וועלט.

— איך האב פּראָבירט עסען דאס פלייש פון א זעע הונד און האב דערנאך גע־בראָכען מיט דער גרינער גאל האט דשאנסאן געזאגט.

— יא פריינד, מען מוז האבען א מאָגען פון אן עסקימאָס אום צו עסען זעע הונד פלייש. ווייסט דוא, וויא פיעל אן עסקימאָס קען אויפעסען א טאג ? — צעהן ביז פופצעהן פונט פלייש. זייער מאגען קען זיך אויסציעהען, ווען זיי ווילען און זיך צוזאַמען ציעהען, ווען זיי ווילען. ווען זיי האבען ניט וואס צו פרעסען, קענען זיי פאסטען עטליכע טעג בסדר און עס הארט זיי ניט. זיי ווערען נור גאנץ דין. דער מאגען ציעהט זיך צונויף גלייך וויא ער וואָלט געווען פון קויטשוק. ווען ער זעצט זיך פרעסען און לעגט אריין אין בויך פופצעהן פונט פלייש מיט א פּאָר פונט פישטראָהן, ווערט ער גראָב און קיילעכדיג, אז עס איז איהם שווער צו דערקענען, אז דאס איז דער זעלבער דינער עסקימאָס, וויא ער איז געווען פאַרן עסען.

— איז עס נור אין דיא קאלטע געגענדען, וואס דיא מענשען זיינען אזעלכע פרעסער ? האט דשאנסאן געפרעגט. אָדער זיינען אלע ווילדע מענשען גרויסע פרעסער ?

www.libtool.com.cn

איך האב געהערט, אז דיא ווילדע נעגער אין אפריקא עסען אויך־זעהר פיעל.

— אלע ווילדע מענשען פרעסען זעהר פיעל, האט דער דאקטאר געענטפערט. עס איז אבער א גרויסער אונטערשיעד צווישען דיא הייסע און דיא קאלטע לענדער. אין דיא הייסע לענדער קען זיך דער מענש בעגניגען מיט וועניג. דער ענגלענדער, וואס וואָינט אין אינדיען עסט זעהר וועניג און זעהר זעלטען פלייש. אין דיא קאלטע לענדער אבער מוז דער מענש עסען זעהר פיעל פלייש און פעטס, אנדערש קען ער ניט לעבען. דער ענגלישער סאָלדאט בעקומט צוויי פונט פלייש א טאג און איז זאט, דער ארבייטער ביי דער הודזאָן קאָמפּאַני בעקומט 8 פונט פלייש א טאָג, אדער 12 פונט פיש, אדער 2 פונט פעמיקאָם און בלייבט דערביי א מאל הונגעריג.

— איך שטעל מיר פאָר, וויא אזוי א מענש קען דערנאך ארבייטען, ווען ער עסט אויף אכט פונט פליש א טאג.

— האָסט א טעות, ליעבער דשאנסאן. דער ארבייטער פון דער הודזאָן־ביי קאָמפּאַני ארבייט נים מעהר, וויא אן אנדער ארבייטער אין לאָנדאָן. ער ווערט ניט שטארקער דערפון, וואס ער עסט פיעל פלייש, ווייל אין דיא קאלטע געגענדען מוז דער מענש עסען פיעל פלייש, זאָנסט קען ער ניט לעבען. בעמערקענסווירדיג איז נור דער עסקימאָס אין דיזער בעציעהונג, וואס ער עסט שוין גאר צו פיעל. דער קאפּיטאן דשאן ראָסס דערצעהלט, אז ער איז געווען העכסט איבערראשט צו זעהן, וויא צוויי עסקימאסען, א מאָן מיט א פרוי האבען אויף איין מאל אויפגעגעסען א פערטעל פון א בופעלאָקס. זיי האבען צושניטען דאס פלייש אויף לאנגע פאסען, האבען זיך אניעדערגעלעגט אויף דער ערד און האבען עס אויפגעגעסען. ענטוועדער יעדער האט גענומען א פאס פלייש פאר זיך אדער ביידע האבען גענומען איין פאס און יעדער האט איהם געשלונגען פון זיין זייט, ביז זייערע מיילער האבען זיך בעריהרט.

— פעה! דיא ווילדע מענשען! אבשייליך! האט דשאנסאן אויסגערופען.

— ליעבער פריינד, דוא דארפסט אויף זיי ניט ברוגז זיין, האט דער דאקטאר געזאגט. יעדער מעג זיך עסען זיין מיטאג, וויא ער וויל. — אבער וואס איז דאס? האט ער פלוצלונג אויסגערופען און האט געוויזען אויף א שווארצע זאך, וועלכעס האט זיך געיאָגט צו ווישען אייז. דאס איז א זעע הונד.

— ניין, דאס איז א וואלראָס, האט דשאנסאן געענטפערט.

א וואלראָס איז אויך א מין זעע הונד, ער איז אבער פיעל גרעסער פון איהם און פון מויל שטעקען איהם ארויס צוויי לאנגע צעהנער, וויא ביי אן עלעפאנט. דיעזע צעהנער ווערן זעהר געשעצט פון דיא אייראָפּעער. זיי זיינען אזוי גוט, וויא עלפענביין און מען מאכט פון זיי פיעל טהייערע זאכען, וויא הענטעלעך צו שטעקענס, פאָכערס, קוגעלן פון א ביליארד, פיגורען פון שאך, קליינע נאָטיץ־ביכלעך און אנדערע לוקסוס ארטיקעל. כמעט אלע ארטיקלען פון עלפען־ביין, וואס ווערן פערקויפט אין דיא מאגאַזינען, זיינען געמאכט נור פון דיא צעהנער פון וואלראָס.

לאנגזאם און פאָרזיכטיג זיינען אונזערע יעגער צוגעקראָכען צום וואלראס און האבען אויף איהם אויסגעשאָסען. דער וואלראָס האט זיך איבערגעקעהרט און איז געבליעבען טויט. זיי האבען איהם געטראָפען אין קאָפּ. זיי זיינען צוגעגאנגען און האבען

www.libtool.com.cn

איהם בעט־אכט. דאס איז געווען א גראָסאַרטיגעס טהיער. ער איז געווען פונפצען פוס דיא לענג און האט געוואויגען עטליכע הונדערט פונט. יעצט האט זיך געשטעלט דיא פראַגע: וויא אזוי זאלען זיי איהם ברענגען א היים?

עס איז ביי זיי געבליעבען, זיי זאלען אויסשניידען פון איהם נור דיא טהיילע פון זיין קערפער, וועלכע מען קען עסען און זאָלען עס מיטנעהמען א היים. דעם רעסט זאלען זיי לאזען אויף מאָרגען ווען אלע פינף וועלען קומען און איהם צו נעהמען, ווען דיא ווייסע בערן וועלען איהם ניט אויפפרעסען ביי נאכט.

אונטערדעסען איז געוואָרען פינסטער. מען האט געמוזט געהן א היים. דא האט זיך אנגעהויבען א שוועריגקייט. זיי זיינען אזוי פערקראָכען צווישען דיא אייז־פעלזען, אז זיי האבען פערלאָרען דעם וועג און האבען ניט געוואוסט וואוהין צו געהן. דשאנסאן האט שוין געוואָלט מאכען א שטיבעלע פון שנעע און דא איבערנעכטיגען. דער דאקטאר אבער איז ארויפגעקלעטערט אויף אן אייזבערג, האט זיך אומגעקוקט אין אלע זייטען און האט אויסגערופען:

— אונזער לייכט־טהורם! אט איז אונזער לייכט־טהורם! יעצט ווייס איך שוין, וויא אזוי צו געהן א היים!

אין א פּאָר שטונדען ארום זיינען זיי געווען אין דער היים, וואו זייערע קאמעראַדען האבען אויף זיי געוואַרט מיט אונגעדולד. זיי זיינען געווען העכסט ענטציקט צו געפינען א וואַרעמע שטוב מיט א הייסען אויווען. אין דרויסען איז דיא קעלט געווען שרעקליך.

דער דאקטאר האט פון זיך אראָפּגעוואָרפען זיינע יענער קליידער און איז געוואָען א קאָך. ער האט געקאָכט און געבראטען שטיקער פלייש פון׳ם וואלראָס. באלד איז געשטאנען א גרויסארטיגער סאפּער אופ׳ן טיש און אלע פינף האבען זיך גענומען צום עסען.

— איהר מעגט מיך האַלטען פאר אן עסקימאָס, האט דשאנסאן געזאגט, איך געפין דאָך, אז עסען איז זעהר א גוטע זאַך, בעזאָנדערס אין דיזע געגענדען. אין אזא שרעקליכער קעלט, וויא מיר האבען יעצט אין דרויסען, מוז דער בויך זיין אנגעשטאָפּט מיט שמאַלץ.

אלע זיינען געווען מיט איהם איינפערשטאנען. אלע זיינען געווען אזוי בעשעפטיגט מיט׳ן עסען, אז קיינער האט איהם קיין וואָרט ניט געענטפערט. נאכ׳ן עסען האט דער דאקטאר אויפגעגעבען קאַפע. זיך האט ער גענומען צום לעצטען. זיין קאַפע איז געווען נור וואס פון פייער און שרעקליך הייס. ווען ער האט געוואָלט צולעגען דיא ליפען צום קאַפע, האט אלטאמאָן איהם געזאגט:

— דאקטאר! איהר וועט זיך אָפּבריהען, אייער קאַפע איז צו הייס.

— איך? קיין מאָל ניט! האט דער דאקטאר געלאַכט און האט געזופּט דעם קאָכענדיגען קאַפע.

— אייער מויל, דאקטאר, איז אויסגעפלאסטערט מיט קופער, האט דשאנסאן געלאַכט, ווען איהר קענט טרינקען אזא הייסען קאַפע.

www.libtool.com.cn

— איך האב א מויל, וויא אלע מענשען, האט דער דאקטאר געזאגט ערנסט. עס זיינען דא מענשען, און איך בין איינער פון זיי, וועלכע קענען טרינקען וואסער, וואס האלט 131 גראד היץ.

— 131 גראד היץ? האט זיך אלטאמאן געוואונדערט, דיא האנד פון'ם מענשען קען דאך אזא היץ ניט אויסהאלטען?

— איהר האט רעכט, אלטאמאן, דיא האנד קען ניט אויסהאלטען מעהר וויא 122 גראד היץ. דיא צונג און דער גומען אבער זיינען שטארקער און קענען אויסהאלטען א גרעסערע היץ.

— איך זאג אייך דיא וואהרהייט, דאקטאר, איך גלויב אייך ניט, האט אלטאמאן געזאגט.

— איך וועל עס אייך באלד בעווייזען, האט דער דאקטאר געענטפערט. ער האט גענומען זיין שאל קאפע, האט עס צוגעשטעלט צום פייער און האט אריינגעשטעלט אין'ם קאפע א טהערמאמעטער. ווען דער טהערמאמעטער האט געוויזען 131 גראד, האט ער גענומען דיא שאל און האט זיא אויסגעטרונקען גאנץ רוהיג. בעלל האט איהם געוואלט נאכטהאן און האט זיך אפגעבריהט דיא צונג.

— דוא ביסט ניט געוואינט דערצו, בעלל, האט דער דאקטאר געזאגט. מען מוז ביסלעכווייס זיך געוועהנען צו טרינקען הייסעס.

— איהר האט מיך פעראינטערעסירט, דאקטאר, מיט אייערע ערקלערונגען, האט אלטאמאן געזאגט. קענט איהר מיר זאגען, וועלכע איז דיא העכסטע טעמפעראטור, וואס דער מענשליכער קערפער קען אויסהאלטען?

— איך קען עס אייך זאגען. דיא וויסענשאפט, אדער ריכטיגער געזאגט, דיא געלערנטע האבען געמאכט פיעלע פראבען אין דיעזער בעציעהונג. אין דער שטאדט ראשפוקא, אין פראנקרייך, זיינען געוועזען צוויא דיענסטמעדכען, וועלכע פלעגען קענען אוועקשטעהן צעהן מינוט אין א בעקער אויווען, ווען ער איז געוועזען אזוי הייס, אז ער האט געהאט א טעמפעראטור פון 300 גראד היץ און קארטאפעל און פלייש האבען זיך געקאכט און געבראטען אין אויווען. דיא מעדכען זיינען זיך גאנץ רוהיג געשטאנען און עס האט זיי גאר ניט געשאדעט.

— וואס פאר א גיהנם קען מען שוין אויסטראכטען פאר א זעלכע מעדכען? האט אלטאמאן געשפאסט.

— עס זיינען דא נאך אנדערער ביישפיעלע פון אונזערע ענגלענדער, האט דער דאקטאר וויטער געזאגט. לארד סיפארד, קאפיטאן פיליפס, יום, בענקס און סאלענדער זיינען געשטאנען אין אן אויוועו, וואו דיא טעמפעראטור האט געהאלטען 200 גראד און עס האט זיי ניט געשאדעט. איך וויים נאך פון א זאנדערבארען פאקט. איך וואלט איהם ניט געגלויבט, ווען עס זאל איהם ניט בעשריעבען א געלערנטער, וועלכען מען מעג גלויבען. דער פירסט פון ראגוזא און דאקטאר יונג,ביידע מיטגליעדער פון דער עסטעררייכישער געזאנדשאפט אין קאנסטאנטינאפאל, האבען געזעהן, א טערק, וועלכער איז אריינגעשפרונגען אין א וואנע פון 170 גראד היץ.

— 170 גראד היץ איז דאך קיין וואונדער ניט? האט אלטאמאן געפרעגט, ווען

www.libtool.com.cn

דיא מעדכען אין ראשפוקא האבען אויסגעהאלטען 300 גראד היץ.

— איהר האט א טעות, פריינד אלטאמאן. עס איז א גרויסער אונטערשיעד צווישען הייסע לופט און הייסע וואסער. איך האב אייך דערצעהלט, אז דיא מעדכען זיינען געשטאנען אין אן אויווען, וואו עס איז געווען 300 גראד היץ. אלזא, איז דארט דיא לופט געווען הייס. ווען דיא לופט איז הייס, שוויצט דער מענש. דער שוויים שיצט איהם פאר דיא היץ. הייסעס וואסער אבער בריהט דעם קערפער. געהט אין א רוסי־שעם שוויצבאד, דארט טרעפט איהר זעהר אפט א טעמפעראטור פון 180 ביז 200 גראד אויף דער אויבערשטער באנק און מענשען ערטראגען עס גאנץ רוהיג. דיזעלבע מענשען, וועלען ניט איבערטראגען קיין וואסער פון 125 גראד היץ. דיא העכסטע טעמ־פעראטור פון א וואנע איז 107 גראד; ווען זיא איז הייסער, בריהט זיא שוין. דער טערק, וועלכען דאקטאר יונג האט געזעהן זיך אריינוואַרפען אין א וואנע פון 170 גראד היץ, איז געוויס געווען א זאנדערבארער קערל.

— וואס פאר א טעמפעראטור האט דער קערפער פון מענשען און פון חיות? האט דשאנסאן געפרעגט.

— דיא טעמפעראטור פון'ם קערפער פון חיות און מענשען איז זעהר פערשיעדען, האט דער דאקטאר געענטפערט. דער קערפער פון פייגעל האט דיא העכסטע טעמפע־ראטור, בעזאנדערס דייא הוהן און דיא ענטע. דאן קומען דיא חיות און צו לעצט דער מענש. דיא געוועהנליכע טעמפעראטור פון'ם מענשליכען קערפער, זאפיעל איך וויים ביי אונז ענגלענדער, איז 101 גראד. ווען דער מענש איז קראנק, ווערט דיא טעמפעראטור העכער. מעהר פון 105 גראד קען דער מענש ניט אויסהאלטען, ער שטארבט.

— הערר אלטאמאן וועט געוויס זאגען, אז דיא אמעריקאנער האבען א העכערע טעמפעראטור פון דיא ענגלענדער, האט דשאנסאן געשפאסט.

— איך וואלט עס געוויס געזאגט, האט אלטאמאן געענטפערט. ליידער, האב איך קיין מאל ניט פראבירט אונטער צוזובען מיינע לאנדסלייטע מיט א טהערמאמעטער.

— עס איז קיין אונטערשיעד אין דער טעמפעראטור צווישען דיא מענשען, האט דער דאקטאר ווייטער געזאגט. דער נעגער אין הייסען אפריקא האט דיא זעלבע טעמ־פעראטור, וואס דער עסקימאס פון'ם קאלטען נארד־פאל. דער עלעפאנט, דאס פערד, דער האז און דער טיגער האבען דיזעלבע טעמפעראטור, וואס דער מענש. דער אקס, דער הונד, דיא קאץ און דיא ציעג האבען א טעמפעראטור פון 103 גראד. דער שווין האט א טעמפעראטור פון 104 גראד. דאן קומען דיא שלענג, וועלכע האבען א טעמ־פעראטור פון 86 גראד. דיא פיש האבען א טעמפעראטור פון 70 גראד.

— איך פערשטעה ניט, וואס איהר טהוט, מיינע הערען, האט געזאגט קאפיטאן האטטעראס, וועלכער האט ביז אהער געשוויעגען. וואס רעדט איהר פון היין? ווילען מיר דען פאהרען קיין אפריקא? מיר זיינען דאך אין א קאלטער געגענד, דארפען מיר רעדען פון קעלט, ניט פון היץ. דערצעהלט אונז בעסער עפעס פון קעלט, דאקטאר. דאס קען אונז גיכער צוניץ קומען.

— אין דיזער בעציעהונג קען איך אייך נור דערצעהלען פון קאלטע ווינטערן, האט דער דאקטאר געזאגט. אין 1408 איז דיא דאנוי אין גאנצען פערפרארען געווארען.

www.libtool.com.cn

אין 1509 איז דאס מיטעללענדישע מעער פערפראָרען געוואָרען ביי וועגעדיג און מארסייל. דאס באלטישע מעער איז געווען שטארק פערפראָרען נאך דעם 10טען אפריל. אין 1608 איז דיא טעמזע פערפראָרען געוואָרען. דער ווינטער פון 1813 איז געווען איינער פון דיא קאלטעסטע און שטרענגסטע. עס איז גאר קיין וואונדער, וואס נאפאָלעאָן'ס ארמעע איז אויסגעפראָרען געוואָרען אין רוסלאנד. א לאנגער און שרעקליך קאלטער ווינטער איז געווען אין 1829.

— איך וואָלט געוואָלט וויסען, וויא שטרענג איז דיא קעלט דא ארום נאָרד־פּאָל האט אלטמאן געזאגט.

— דיא רייזענדע אויפ'ן אייז־מעער, האט דער דאקטאר גערענטפערט, האבען אויפגעצייכענט א טעמפעראטור פון 61 גראד קעלט אין מעלוויל'ס־לאנד, 35 גראד קעלט אין פאָרט פעליקס און 70 גראד קעלט אין פאָרט רעליאנס. מיר אליין האבען אויסגעהאלטען א טעמפעראטור פון 72 גראד קעלט.

— דאס איז געווען אונזער אונגליק, האט האטטעראס געזאגט. דער היינטיגער ווינטער איז בעזאָנדערס קאלט אין דיעזע געגענדען, דערפאר האבען מיר ניט געקענט דערגרייכען אונזער ציעל.

— אבער, מיינע הערען! האט אויסגערופען דער דאקטאר, איהר שעפּט דאך מיך אויס! איהר פאָרשט אויס ביי מיר אָלע מיינע קענטניסע. וואס וועט מיר בלייבען?— גענוג! מעהר זאג איך אייך ניט. לאמיר געהן שלאפען.

21טעס קאפּיטעל.

פריהלינג לעבען נאָרד־פּאָל.

וואָינען לעבען נאָרד־פּאָל איז קיין גרויס פערגניגען. עס איז געווען אין דער מיט פון'ם מאנאט אפריל און דענאך איז דאָרט געווען אזוי קאלט, אז קוועקזילבער איז פערפראָרען געוואָרען. דעם אנדערן טאג נאך דיא יאגד פון'ם דאקטאר מיט דשאנסאן האט זיך אויפגעהויבען א שטארקער ווינד און עס איז געוואָרען א שרעקליכער שנעע־שטורם (זאווערוכא), וועלכער האט געדויערט עטליכע טעג. עס איז געווען אונמעגליך ארויסצוגעהן אין דרויסען. אונזערע רייזענדע האבען אנגעהויבען זיך צו לאנגווייל'ען. זיי האבען זיך ניט געקענט נעהמען צו קיין שום ארבייט, זיי האבען ניט געהאט קיין שום בעשעפטיגונגען. עסען, טרינקען און שלאפען ווערט דאך ענדליך נמאס. קיינער אבער האט ניט געפיהלט אזוי שטארק דיא לאנגווייל, וויא דער דאקטאר. ער האט זיך געמאכט פּלאנען: ער וועט געהן, ער וועט זוכען, ער וועט גראבען, ער וועט לערנען און פּלוצלונג— מוז ער זיצען פערשפּארט אין פיער ווענט. שוין דעם אנדערן טאג האט ער זיך אזוי געלאנגווייל'ט. אז ער האט אויסגערופען:

— ניין! אזוי טויג ניט! זיצען דורך דיא טעג מיט דיא הענד אין דיא קעשינעס און קוקען איינער אויפ'ן אנדערן איז קיין פּלאן ניט. מיר מוזען זיך זוכען א בעשעפטיגונג.

— וואס זאלען מיר אבער טהאן? האט אלטמאן געפרעגט.

— לאמיר ארויסגעבען א צייטונג, האט דער דאקטאר געזאגט. ווען דער קאפּיטאן פּאררי האט אין 1828 איבערגעווינטערט אין דיעזע געגענדען, האט ער אויף זיין שיף

www.libtool.com.cn

ארויסגעגעבען א צייטונג מיט'ן נאמען „דיא ווינטער צייטונג". דיא אפיציערען זיינען געווען דיא רעדאַקטאָרען פון דער צייטונג און דיא מאטראזען האבען זיא געלעזען.

— איהר האט באלד רעכט, האט אלטאמאן געזאגט. מיר קענען ארויסגעבען א צייטונג. מיר דארפען ניט קיין זעצערס, קיין שריפט און קיין דרוק. מיר זיינען פינף מענשען, פאר אונז וועט גענוג זיין א י י ן נומער, וועלבע מיר וועלען אנשרייבען. צוואר וועט עס זיין א זאָנדערבארע צייטונג, דיא איינציגע אין דער גאנצער וועלט, וועלבע ווערט ניט געדרוקט און ניט געלעזען, אבער א צייטונג וועט עס דאך זיין. עס בלייבט אונז נור צו בעשליעסען, וויא זיא זאל הייסען.

— מען קען זיא רופען: „דער פראָסט", „דאס אייז־מעער", „דיא פארפראָרענע", „דיא פערשנייטע", אדער „דיא שנעע־צייטונג", האט דשאנסאן געזאגט.

— בראַוואָ דישאנסאן! האט דער דאקטאר אויסגערופען. איך בין זיכער, אז דוא וועסט אונז אויך אנשרייבען א פאר ארטיקעל פאר אונזער צייטונג. קאפיטאן פאררי שרייבט אין זיין טאגעבעך:

„קוים האט מען געמעלדעט דיא מאטראָזען, אז מען וועט ארויסגעבען א צייטונג, „זיינען זיי אלע לעבעדיג געוואָרען. זיי האבען זיך אזוי פעראינטערעסירט, אז יעדער, וואס „האט נור געקענט אנשרייבען א פאר ווערטער, האט געזוכט צו בעקומען טינט און „פעדער און האט פראָבירט צו שרייבען אן ארטיקעל פאר דיא צייטונג. עס זיינען „פאָרגעקומען אזעלבע קאָמישע ארטיקעל, אז מען האט זיך געהאלטען ביי דיא זייטען „פאר געלעכטער. פאפיער איז אזוי געשטיעגען אין פרייז, אז מען האט געצאהלט דריי „פענס א בויגען פאפיער. טינט און פעדערן זיינען אויך שטארק טהייער געוואָרען. „דאמאלס פלעגט מען שרייבען מיט גענזענע פעדערן און עס האט זיך אנגעהויבען אן „ארבייט צופערשניצען פעדערן. איין מאטראָז פלעגט אויסבאָרגען ביים אנדערן א פעדער „און ווען ער פלעגט ניט קריגען צו באָרגען, פלעגט ער קויפען. יעדער האט געוואָלט, „אז זיין נאמען זאל זיין אין דער צייטונג".

גאנצע צוויי מאנאטע האט קאפיטאן פאררי בעשעפטיגט זיינע מענשען מיט דער צייטונג. ער האט זיי דאדורך גערעטעט פון דער ערגסטען קראַנקהייט אויף דער וועלט— דיא לאַנגווייל. ווען דאס פיעבער פון דער צייטונג איז פאָראיבער געגאנגען און דיא מאטראזען האבען צוביסלעכווייס אויפגעהערט זיך צו אינטערעסירען אין איהר. האט ער אויסגעזוכט פון זייערטווענען אנאנדערע בעשעפטיגונג. ער האט פעראנשטאלטעט א טהעאטער.

— קיין טהעאטער קענען מיר ניט פעראנשטאלטען, האט דשאנסאן געזאגט, ווייל מיר האבען ניט קיין פובליקום. קאפיטאן פאררי האט געהאט אכט און דרייסיג מאן מיט זיך. איינינע האבען געשפיעלט טהעאטער און דיא איבעריגע זיינען געווען צו־שויער. מיר אבער זיינען נור פינף מענשען און וועלען גאר קיין פובליקום ניט האבען. איך רעד שוין ניט דערפון, אז דער אונטערנעהמער פון'ם טהעאטער וועט מאבען א שלעבט געשעפט, דאס איז געוויס. דיא אקטערע אליין וועלען זיך אבער לאַנגווייליען, ווען קיינער וועט זיי ניט הערען.

— אלזא, בלייבט עס, מיר גיעבען ארויס א צייטונג, האט דער דאקטאר געזאגט.

www.libtool.com.cn

יעדער זאל שרייבען א בעזונדערן ארטיקעל פאר זיך, דערנאך וועלען מיר אלע ארטיקעל צוזאמען שטעלען און מיר וועלען זיי פאַרלעזען.

— מיך, דאקטאר, בעפרייט פון אזא ארבייט, האט בעלל געזאגט. איך האב קיין מאל ניט געשריעבען אין קיין ציימונג. איך בין א גרעסערער בריה מיט דער האק אלס מיט דער פעדער. איך וועל זיין אייז איינציגער לעזער.

עס איז געבליעבען, אז בעלל'ן זאל מען בעפרייען פון ארטיקלען שרייבען. דעם אנדערן טאג אין דער פריה איז ערשיענען דיא ערשטע נומער פון דער ציימונג. דער ערשטער ארטיקעל האט געהייסען:

„ווינטער פערגעניגען אין דער געגענד פוּן נאָרד־פּאָל“.

„מען געהט ארויס אין דער פריה מיט א גוטען פאררראטה (זאפּאס) פון פריש ברויט און ווען מען ווערט מיעד און מען זעצט זיך עסען, געפינט מען, אז דאס ברויט איז אזוי פערפראָרען, אז מען קען עס מיט קיין האק ניט צוהאקען.

„מען קומט א היים מיעד און מאט און מען זעצט זיך טרינקען א ווארעמע גלאז טהעע. פּלוצלונג הערט מען דיא טריט פון א בער אין דרויסען. מען חאפּט דיא ביקס און מען לויפט ארויס. דער בער האט זיך דערשראָקען און איז אנטלאָפען. ווען מען קומט צוריק, געפינט מען אנשטאט דעם ווארעמען טהעע א קאלט שטיקעל אייז אין גלאָז“.

„מען געהט ארויס שפּאציערען. דאס וועטער איז שעהן. מען געהט פערטראכט. מען קוקט זיך אום און מען זעהט — א גרויסער בער שטעהט לעבען אייך אויף דיא הינטערסטע פיס.

דיעזען ארטיקעל האט דשאנסאן געשריעבען. דער דאקטאר האט געשריעבען א וויסענשאפטליכען ארטיקעל, אלטאמאן — א רייזע בעשרייבונג און קאפּיטאן האט־טעראס האט אנגעשריעבען אן ארטיקעל איבערן נאָרד־פּאָל.

דער שנעע־שטורם האט געדויערט גאנצע אכט טאג, אין וועלכע עס איז געווען אונמעגליך ארויסצוגעהן אויף א מינוט אין דרויסען. דעם 26טען אפּריל איז געווען אזא שטארקע קעלט, אז אלע האבען געמוזט זיצען ארום אויווען און ווארעמען זיך. דעם אנדערן טאג האט דער שנעע־שטורם אויפגעהערט. יעצט האט זיך אנגעהויבען א נייע ארבייט. מען האט געמוזט אוועקשאררען דעם שנעע, זאנסט איז געווען אונמעגליך ארויסצוגעהן פון הויז. אין דיעזע אכט טאג איז אנגעפאלען אזוי פיעל שנעע, אז דער פּעלזען, לעבען וועלכען דאס הויז איז געשטאַנען און זייער הויז זיינען געווען א י י ן בארג שנעע. אלע פינף האבען געארבייט א גאנצען טאג זעהר שווער, איידער זיי האבען אויסגעשניטען א וועג אין שנעע און אביסעל אראָפּגעשארט דעם שנעע פוּן דאך. אזא גרויסע משא שנעע האט געקענט איינברעכען דעם דאך פון זייער הויז. אין דיעזע אכט טאג האט זיך ביי זיי אויסגעלאָזען דאס פרישע פלייש און דער דאקטאר האט מורא געהאט, זיי זאלען ניט בעקומען דעם סקארבוט. ער האט זיי דאהער אויפגעפאָדערט, אז דעם אנדערן טאג זאלען זיי אלע געהן אויף דער יאגד, זוכען ערגעץ פריש פלייש.

דעם אנדערן טאג אין דער פריה זיינען אלע ארויסגעגאנגען אויף דער יאגד. דיא גאנצע געגענד ארום, וויא וויים דאס אויג האט נור געקענט זעהן, איז געווען בעדעקט מיט א טיעפען שנעע. קוים זיינען זיי אבער אוועקגעגאנגען עטליכע הונדערט טריט פון

www.libtool.com.cn

"פולמאן־הויז", האבען זיי דערזעהן אויפ'ן שנעע דיא טריט פון בערן. אייניגע מינוטען האבען זיי בעטראכט דיא שפורען שווייגענד, דאן האט דער דאקטאר געזאגט:

— עס איז דייטליך גענוג, אז דאס זיינען שפורען פון בערן. אלזא, לאמיר זיי אויפזוכען און זיך אנגרייטען פריש פלייש. זייט איך בין אויפ'ן אייז־מעער, האב איך ליעב בעקומען בערן־פלייש.

— יא, פריינד, האט אלטאמאן געזאגט, בערן־פלייש איז געווים ניט שלעכט, נור איין זאך טויג ניט. עס איז צופיעל דא.

— וואס מיינט איהר דערמיט?

— איך מיין, אז נאך דיא טריט אויפ'ן שנעע קען מען זעהן, אז דא זיינען געגאנגען פינף בערן. קוקט אייך צו, וועט איהר זעהן, אז איך האב רעכט. פינף בערן אויף פינף מענשען איז צופיעל. עס האט אכט טאג געשנעעט. אין דער גאנצער צייט האבען זיי ניט געהאט וואס צו עסען און זיינען שרעקליך הונגעריג, דאס הייסט זעהר געפעהרליך.

— מיר שיינט, האט דשאנסאן געזאגט, אז ניט מיר מאכען יאגד אויף דיא בערן, זאנדערן דיא בערן מאכען יאגד אויף אונז. זיי האבען דערשמעקט אונזער וואָינונג און וועלען אויף אונז אנפאלען.

— פון וואנען נעהמסט דוא דאס, דשאנסאן? האט דער דאקטאר געפרעגט.

— קוקט אייך גוט צו זייערע טריט, וועט איהר זעהן, אז זיי זיינען ארומגעגאנגען ארום „פולמאן'ס־הויז". זיי האבען געמאכט א וויזיט צו דער „פארפאיז" און האבען דאָרט ניט געטראָפען, וואס זיי האבען בעדארפט, זיינען זיי געגאנגען ווייטער צו „פולמאן־הויז".

— אבער פארוואס זיינען זיי ניט אנגעפאלען אויף אונז? האט בעלל געפרעגט.

דער דאקטאר האט דאך אונז דערצעהלט, אז דיא ווייסע בערן האבען א שטארקען חוש הריח און זיינען זעהר קלוג, פאסט קליגער פון אלע אנדערע חיות. וויא קומט עס, וואס זיי האבען אונז צו רוה געלאזען?

— דאס וויים איך ניט, האט דער דאקטאר געענטפערט. אלענפאלס, מוזען מיר זיין זעהר פאָרזיכטיג. מיר מוזען זיך איבערצייגען, וואס זיי דענקען צו טהאן.

— וויא אזוי וועט איהר זיך איבערצייגען? האט אלטאמאן גרפרעגט.

— גאנץ איינפאך, מיר וועלען פערשאררען זייערע טריט אין שנעע. מאָרגען וועלען מיר זעהן. ווען מיר וועלען ווייטער געפינען טריט, איז דאס דער בעסטער בעווייז, אז זיי היטען אונז אָפּ און וועלען ניט אפּטרעטען, ביז מיר וועלען זיי טייטען, אדער זיי וועלען אונז אויפפרעסען. איך האב זעהר פיעל געלעזען איבער דיא ווייסע בערן און וויים, אז קוים דערשמעקען זיי עפּעס, וואס זיי קענען עסען, וועלען זיי שוין ניט אָפּטרעטען, ביז זיי בעקומען עס.

זיי האבען פערשאררט אלע שפורען פון דיא בערן, זיינען ארומגעגאנגען נאך אייניגע צייט, האבען גאר ניט געפונען און האבען זיך אומגעקעהרט א היים דעם אנדערן טאג אין דער פריה זיינען זיי ארויסגעגאנגען און האבען געפונען ווידער שפורען פון בערן טריט, אבער פיעל נעהנטער צו זייער הויז.

www.libtool.com.cn

— עס איז דייטליך, האט אלטאמאן געזאגט, אז דיא בערן האבען בעשלאָסען אונז צו בעלאגערן. זיי האבען מורא אויף אונז אנצופאלען, ווייל זיי וויסען ניט, וויא פיעל מיר זיינען.

— אבער וואו זיינען זיי ? האט בעלל געפרעגט. איך זעה נור זייערע שפורען, וואו זיינען דיא בערן אליין ?

— זיי שטעהן ערגעץ אויף דיא אייז־בערג און היטען אונז, האט דער דאקטאר געענטפערט. מיר זעהן זיי ניט, ווייל זיי זיינען גאנץ ווייס, וויא דער שנעע ארום. זיי האבען אבער בעסערע אויגען פון אונז און גיבען אויף אונז גוט אכטונג. מיר מוזען זיין זעהר פאָרזיכטיג. זיי קענען אויף אונז פלוצלונג אנפאלען און ווער ווייס, ווער עס וועט זיין דער שטאַרקערער!

— אלזא, וועלען מיר היינט שוין ניט געהן אויף דער יאַגד ? האט דשאנסאן געפרעגט מיר האבען שוין קיין פריש פלייש ניט.

— עס וועט גאר ניט העלפען, האט דער דאקטאר געזאגט טרויעריג, מיר קענען ניט לאזען אונזער הויז אליין. דיא בערן וועלען דארויף אנפאלען און פערניכטען אלעס, וואס זיי וועלען דאָרט געפינען. זאלען צוויי בלייבען אין הויז און דריי זאלען געהן אויף דיא יאגד, איז זעהר געפעהרליך. פינף בערן קענען זעהר לייכט אנפאלען אויף דריי מענשען. מיר מוזען אלע פינף בלייבען אין דער היים, ביז וואנען מיר וועלען לויז ווערן פון דיא בערן.

אלע האבען איינגעזעהן, אז דער דאקטאר האט רעכט. זיי זיינען צוריקגעגאנגען א היים און האבען זיך בעפעסטיגט. דיא לאַנטערנע פון׳ם לייכט־טהורם האבען זיי אראָפּגענומען אום דיא בערן זאָלען ווענינגסטענס ניט זעהן וואוהין צו געהן. יעדער פון זיי האט געהאלטען דיא וואך אויפ׳ן פעלזען פאר זייער הויז. אזוי איז פאָראיבער דער טאג און דיא נאַכט. דעם אנדערן טאג זיינען זיי ארויסגעגאנגען און האבען קיינע נייע שפורען פון דיא בערן ניט געפונען.

— דיא בערן האבען זיך איבערציינגט, אז מיר זיינען שטארקער פון זיי און האבען אונז אוועקגעוואָרפען, האט אלטאמאן געזאגט. זיי האבען ניט קיין געדולד אויף אונז צו ווארטען און זיינען געגאנגען זוכען א בעסערן מיטאג אלס אונז ארימע אייראפּעער.— היינט קענען מיר שוין געהן אויף דיא יאגד.

— לאמיר נאך איבערוואַרטען היינטיגען טאג, האט דער דאקטאר געזאגט. איך האב זעהר ווענינ צו טרויען צו דיא בערן. איך דענק, אז זיי ליעגען ערגעץ און לויערן אויף אונז.

זיי האבען געמוזט צוליעב טהאן דעם דאקטאר און בלייבען נאך א טאג אין דער היים. זיי האבען היינט אויך געהאלטען א וואך, יעדער א שטונדע. ווען עס איז געקומען דיא רייהע צו אלטאמאן און ער איז ארויסגעגאנגען האלטען דיא וואך אויפ׳ן פעלזען, האט האטעראס זיי צוגערופען און האט זיי געזאגט:

— גוט, וואס דער אמעריקאנער איז יעצט ניטא און מיר האבען א גאַנצע שטונדע צייט צו רעדען אליין. האט איהר ווער געטראַכט, וואס דער סוף פון אונז קען זיין ?

www.libtool.com.cn

באלד וועט קומען דער זומער, מען וועט קענען מאכען לענגערע רייזען. וואס וועלען מיר דאן טהאן? האט איהר עפּעס געטראכט דערפון?

— האסט דוא עפּעס אויסגעטראכט, האטטעראס? האט דער דאקטאר גע־פרעגט.

— איך? האט האטטעראס געזאגט פערוואונדערט. עס פערגעהט ניט קיין סעקונדע, איך זאל ניט טראכטען פון מיין ציעל — דערגרייכען דעם נארד־פּאָל. איך בין פעסט ענטשלאָסען צו געהן צום נאָרד־פּאָל. וועט איהר געהן מיט מיר, איז גוט; וועט איהר ניט געהן, וועל איך אליין געהן. איך בין יעצט גאר ניט ווייט פון מיין ציעל, איך וועל קריעכען אויף אלע פיער אום עס צו דערגרייכען. וואס איז אייער מיינונג, דאקטאר?

— איך וועל געהן מיט אייך, וואוהין איהר ווילט, האט דער דאקטאר געענטפערט.

— וואס איז אייער מיינונג, ד'שאנסאן? האט האטטעראס געפרעגט.

— דאס זעלבע וואס דעם דאקטאר'ס.

— און וואס זאגט איהר בעלל?

— קאפּיטאן, האט בעלל געענטפערט, אמת, איך האב קיין פרוי און קיינע קינדער, דענאך וואָלט איך שוין געוואָלט זיין אין דער היים. מיר האבען שוין גענוג געליטען, עס איז שוין צייט צו טראכטען וועגען געהן א היים.

— ווען מיר וועלען ענטדעקען דעם נאָרד־פּאָל, דאן וועלען מיר געוויס זוכען מיטעל צו קומען א היים, האט האטטעראס רוהיג געענטפערט. מיר זיינען שוין גענוג פער־שווארצט געוואָרען, ביז מיר זיינען געקומען אזוי ווייט. יעצט, אז מיר זיינען שוין אזוי נאָהענט צום נאָרד־פּאָל, זאלען מיר פּלוצלונג זיך אומקעהרן? — דאס טהוט קיין ענגלענדער ניט.

— דאן, וועל איך געהן מיט אייך, קאפּיטאן, האט בעלל געזאגט.

— אלזא, וועלען מיר געהן צום נאָרד־פּאָל. ענגלאנד וועט האבען דיא עהרע צו זיין דאס ערשטע לאנד, וואס האט ענטדעקט דעם נאָרד־פּאָל.

— מיר האבען דאך אבער אן אמעריקאנער צווישען אונז? מיר קענען איהם דאך ניט איבערלאָזען און אליין אוועקגעהן.

— איך וויים עס, האט האטטעראס געזאגט, אבער ווער וועט זיין דער קאפּיטאן, דער אנפיהרער?

— געוויס, איהר, האטטעראס, האבען אלע אויסגערופען מיט א מאל.

— דאן קימערט מיך וועניג, וואס דער יענקי וועט געהן מיט אונז, האט האט־טעראס געזאגט רוהיג.

— אבער, וויא וועלען מיר צוקומען צום נאָרד־פּאָל, ווען ארום איהם געפינט זיך א פרייעס מעער? מיר האבען דאך קיין שיף ניט?

— מען קען מאכען א באָאט פון דיא ברעטער פון דער „פּארפּאיז", האט בעלל געזאגט.

— אויף קיין פאל ניט! האט געזאגט האטטעראס. דאס וועל איך ניט דערלאָזען, אז מיר זאָלען צוקומען צום נאָרד־פּאָל אין א באָאט, וואס איז געמאכט פון אן אמעריקאנישער שיף.

www.libtool.com.cn

דער דאקטאר האט פערשטאנען דיא געפיהלע פון קאפּיטאן האטטעראס. ער האט איהם ניט געוואָלט מעהר אויספּרעגען און האט אנגעהויבען צו רעדען פון אנדערע זאכען, ביז עס האט זיך געענדיגט דיא שטונדע און אלטאמאן איז צוריקגעקומען פון זיין וואך.

דיא נאכט איז פאָראיבער און דיא בערן האבען זיך ניט געוויעזען. זיי זיינען פערשוואונדען געוואָרען.

22טעס קאפּיטעל.

געפאַנגען אין פולמאַן'ס־הויז.

דעם אנדערן טאג אין דער פריה, ווען זיי האבען זיך איבערצייגט, אז דיא בערן זיינען פערשוואונדען געוואָרען, האבען זיך אונזערע רייזענדע פאָרבערייטעט צו געהן אויף א יאגד. זיי האבען געמוזט האבען פריש פלייש. זיי האבען אָפּגערעדט, אז האטטעראס, בעלל און אלטאמאן זאָלען געהן אויף דער יאגד; דער דאקטאר זאל געהן אויספאָרשען דיא געגענד ארום דער אינזעל דשאנסאן, וואו עס איז דא א הויכער בארג; דשאנסאן אבער זאל בלייבען אין דער היים, בעזאָרגען דיא ווירטהשאפט. דיא דריי יעגער האבען מיט זיך גענומען זייערע ביקסען, מעסערס און העק. דער דאקטאר האט אויך מיטגע־נומען מיט זיך א ביקס. ער האט אָפּגערעדט מיט דשאנסאן, אז ער זאל איהם געבען א צייכען, פאלס ער וועט זיין אין געפאהר.

דשאנסאן איז געבליעבען אליין אין דער היים. ער איז אבער ניט געזעסען לעדיג. מען האט געדארפט געבען עסען דיא הינט און זיי ארויסלאָזען אין דרויסען. זיי זאלען זיך אביסעל דורכלויפען; מען האט געדארפט אנטראגען קוילען אין קיך אריין; מען האט זיך גערארפט בעשעפטיגען מיט דער קיך און ענדליך האט מען געדארפט זיך בעשעפטיגען אביסעל מיט שניידעריי און מיט שוסטעריי; מען האט געדארפט פערנעהען דיא צוריסענע דעקען און זעהן מאכען גייע שיך אויפ'ן זומער.

עס איז געווען א שטונדע נאכ'ן אוועקגעהן פון דיא יעגער. דשאנסאן איז געזעסען בעשעפטיגט מיט זיין ארבייט, פּלוצלונג האט ער געהערט דעם קנאל פון א שאָס.

— בראוואָ! האט ער אויסגערופען. זיי האבען א גליקליכע יאגד. זיי זיינען נור וואס ארויסגעגאנגען און האבען שוין געטראָפען א חיה. מיר וועלען שוין האבען פריש פלייש אויף מיטאג.

קוים האט ער ארויסגערעדט דיעזע ווערטער, האט ער געהערט א צווייטען שאָס.

— בראוואָ! גראָסארט'ג! האט ער אויסגערופען. מיר וועלען שוין האבען וואס צו עסען.

אין דיעזעלבע מינוט האט ער געהערט, אז מען שיעסט ווייטער. ער איז געוואָרען בלייך, א שרעקליכער געדאנק איז איהם געקומען אין קאָפּ.

— דאס זיינען גוים שיעסע, האט ער אויסגעשריען, אונזערע יעגער זיינען אין געפאהר. זיי וועהרען זיך, דיא בערן זיינען אויף זיי אנגעפאלען.

ער האט געהאפּט זיין ביקס און איז ארויסגעלאָפען אין דרויסען, דאָרט אבער איז געווען אלעס שטיל און רוהיג. פון דער ווייטען האט מען געהערט, אז מען שיעסט ווייטער. ער איז ארויפגעקלעטערט אויפ'ן פעלזען, פון וואנען מען האט געקענט זעהן

www.libtool.com.cn

אויף א ווייטע שטרעקע ארום. ער האט זיך אומגעקוקט און א שרעקליכע סצענע האט זיך פאָרגעשטעלט פאר זיינע אויגען. דיא דריי יעגער זיינען געלאָפען א היים. פינף גרויסע בערן האבען זיי נאכגעיאָגט. וויא עס ווייזט אויס, האבען זיי אויסגעשאָסען אלע זייערע קוגעלן און האבען ניט געטראָפען. האטטעראס איז געוועזן דער לעצטער. ער האט געזוכט אָפצונאררען דיא בערן. צוערשט האט ער זיי צוגעוואָרפען זיין קאפּוצע, דאן ז״ין האק, דאן זיין יאגד־טאש און—ענדליך זיין ביקס. דיא בערן זיינען געבליעבען שטעהן אויף אייניגע סעקונדען, האבען בעטראכט יעדען ארטיקעל, וואס ער האט זיי צוגעוואָרפען און, ווען זיי האבען אויסגעפונען, אז זיי קענען עס ניט עסען, זיינען זיי ווייטער נאכגע־לאָפען אונזערע יעגער. דורך דיעזעס קונסטשטיק איז עס געראָטען האטטעראס׳ן אפּצו־האלטען דיא בערן, ביז זיי זיינען צוגעקומען צו זייער הויז.

וויא דערשראָקען און פערסאפּעט זיי זיינען געוועזן, האבען זיי זיך דאך באלד געמוזט נעהמען צו דער ארבייט, צו בעפעסטיגען און פערשטעלען זייער הויז. זיי האבען צוגעשטעלט צו דיא טהירען, וואס זיי האבען געקענט: טישען, בענק, בעטען, זעק מיט פּראָוויאנט און וואס זיי האבען געקענט קריעגען אין שטוב.

— יעצט וועלען מיר זיך דאך קענען פערטהיידיגען, האט האטטעראס געזאגט. מיר זיינען דאך פינף געגען פינף.

— מיר זיינען נור פיער געגען פינף, האט דשאנסאן געזאגט טרויעריג.

ערשט יעצט האט האטטעראס דערזעהן אז דער דאקטאר איז ניטאָ און האט זיך דערמאנט, אז דער דאקטאר איז היינט אוועקגעגאנגען מאכען זיינע פאָרשונגען אויף דער אינזעל דשאנסאן.

— מיר טאָרען איהם ניט לאָזען! האט אויסגערופען אלטאמאן. ער איז אין דער גרעסטער געפאהר. ער וויים גאר ניט, וואס דא איז געשעהן און וועט קומען א היים— גלייך דיא בערן אין מויל אריין.

— געוויס! לאמיר געהן איהם אויפזוכען, איהם רעטען! האט האטטעראס אויס־געשריען.

ער האט געחאפּט זיין ביקס און האט געוואָלט ארויסגעהן. א גרויסער בער האט איהם אויסגעשט־עקט דיא לאַפּעס ענטגעגען, גלייך וויא ער האט איהם געוואָלט בע־גריסען. האטטעראס האט שנעל פערמאַכט דיא טהיר צוריק.

— זיי בעלאַגערן אונז, דיא בעסטיען! האט ער אוסגערופען. זיי לאָזען אונז ניט ארויס. — ארימער, אונגליקליכער פריינד, פולמאן! מיר קענען דיר ניט העלפען. מיר זיינען דא פערשפּארט און קענען גאר ניט טהאן פון דיינעטוועגען, דוא גוטער, עדעלער, טרייער מענש!

ער האט אויף זיך געריסען דיא האר פאר פערצווייפלונג. דער דאקטאר האט רעכט געהאט. דער וויסער בער איז דיא קליגסטע חיה אין דער וועלט. ער פערפאָלגט זיין רויב אזוי לאַנג, ביז ער קריעגט איהם. עס איז אבער ניט געוועזן קיין צייט צו טראַכטען און צו פערצווייפלען. דיא בערן האבען געקראַצט דיא טהיר און דיא פענסטער פון זייער הויז. מען האט זיך געמוזט וועהרען און פערטהיידיגען. זיי האבען זיך גענומען בעוואָרענען דיא פענסטער, זיי האבען זיי פערשטעלט מיט ברעטער און מיט וואס זיי

www.libtool.com.cn

האבען נור געקענט. ווען זיי האבען אלעס בעוואָרענט, וויא ווייט זיי האבען געקענט, האבען זיי ווייטער אנגעהויבען צו רעדען פון'ם דאקטאר.

— איך מיין, אז דער דאקטאר וויים, וואס דא טהוט זיך, האט דשאנסאן געזאגט. ער האט געווים געהערט אייערע שיעסע און האט פערשטאנען, אז דא איז עפּעס געשעהן. ער וועט געווים זיין פּאָרזיכטיג און וועט זיך ניט לאָזען אזוי לייכט אויפעסען.

— ווער קען עס וויסען? האט האטטעראס געזאגט טרויעריג. מעגליך, אז ער האט גאר ניט געהערט אונזער שיעסען, מעגליך, אז ער האט ניט פערשטאנען דיא אורזאכע פון זיי. ער וועט קומען רוהיג א היים און דיא בערן....

ער האט א ציטער געטהאן ביי דיא לעצטע ווערטער. דער געדאנק, אז זיין עדעלער, טרייער פריינד געפינט זיך אין אזא שרעקליכער געפאהר, האט איהם ניט געלאָזט רוהען.

— מיר טאָרען עס ניט דערלאָזען! האט ער אויסגעשריען אין פערצווייפלונג. מיר מוזען טייטען דיא בערן, איידער ער וועט קומען א היים!

— אבער וויא אזוי זאלען מיר זיי טייטען? האט דשאנסאן געפרעגט.

אויף דיעזע פראגע איז געווען זעהר שווער צו ענטפערן. מען האט געהערט דייטליך, וויא דיא בערן קראַצען דיא ווענט, רייסען דיא טהיר און קריעכען צו דיא פענסטער. ענדליך האט אלטאמאן אויסגעפונען אזא פּלאַן. מען זאל מאכען לעכער אין דער וואנד פון'ם הויז און דורך דיא לעכער זאָל מען שיעסען אויף דיא בערן. ער האט געזעהן אין זיין לעבען פיעלע פעסטונגען און האט זיך דערמאנט, אז אין דיא ווענט פון דיא פעסטונגען זיינען אויך דא לעכער, פון וואנען עס שטעקען ארויס קאנאָנען. פון דיעזע קאנאָנען שיסט מען אויפ'ן פיינד און ער קען ניט ענטפערן, ווייל זיינע קוגעלן טרעפען אין דער וואנד.

אלטאמאן האט ניט לאנג געטראכט, ער האט באלד אויסגעבעורט א לאָך אין דער וואנד און האט ארויסגעשטעקט זיין ביקס. קוים אבער האט ער זיא ארויסגעשטעקט, האט זיא א גרויסער בער אָנגעחאפּט מיט זיינע אייזערנע לאַפּעס און האט זיא אזוי שטארק געריסען. אז דאס הויז האט אנגעהויבען צו ציטערן.

— גאָד דעם! האט אלטאמאן אויסגעשריען. זיי לאָזען זיך ניט שיעסען, דיא בעסטיען!

מיט שווערער מיה איז איהם געלונגען צוריק ארייגצוציעהען זיין ביקס. ער האט זיך באלד גענומען פערשטעלען דיא לאָך מיט שטיקער האָלץ. יעצט האבען זיי שוין גאר ניט געוואוסט וואס צו טהאן. האטטעראס איז ארומגעשפּרונגען, וויא א וואהנזיניגער. דארויף האט ער זיך קיין מאל ניט געריכט. בערן זאלען איהם האלטען געפאנגען אין זיין הויז! ער איז ארומגיגאנגען און האט געזוכט אין אלע ווינקעלעך, טאמער וועט ער דאָך געפינען עפּעס, מיט וואס ער זאָל קענען אנפאלען אויף דיא בערן. פּלוצלונג האט ער דערזעהן א זאך, וואס קען איהם ניצען.

— דאס וועט אונז רעטען! האט ער אויסגערופען פרעהליך.

ער האט געפונען א לאנגע שטיק אייזען פון דער „פּארפּאיז“, א לאנגע קאָטשערע פון'ם קעסעל. ער האט באלד גענומען דאס שטיק אייזען און האט עס ארייגגעלעגט אין פייער. ווען דאס אייזען איז געוואָרען רויט האט ער געזאגט צו דיא איבעריגע:

www.libtool.com.cn

— מאכט גרייט אייערע ביקסען. איך וועל עפענען דיא טהיר מיט דעם גליהענדען אייזען אין דיא הענד. דיא בערן האבען געוויס נאך אזא וואונדער ניט געזעהן און וועלען עס אָנהאפּען. עס וועט זיי געוויס ניט שמעקען דערווייל וועט איהר קענען שיעסען אויף זיי.

— בראַוואָ, קאַפּיטאן! האט בעלל אויסגערופען. דאס איז א גוטע אידעע.

האטטעראס האט זיך בעוואפענט מיט דער גליהענדער קאָטשערע און האט אביסעל געעפענט דיא טהיר. באלד זיינען צוגעשפּרונגען צוויי בערן און האבען אנגע־חאפּט דיא גליהענדע קאָטשערע. אין דיעזעלבע מינוט אבער זיינען זיי אָפּגעשפּרונגען צוריק מיט א שרעקליכעם היילען און ברומען.

— שיעסט! האט געשריען האטטעראס.

דריי ביקסען האבען אויסגעשאָסען מיט א מאל. דיא טהיר איז אבער געווען נור האלב אָפען. אלטאמאן מיט זיינע קאמעראדען האבען געמוזט שיעסען איבער האטטעראס פּלייצעס. עס איז דאהער קיין וואונדער ניט, וואס זיי האבען ניט געטראָפען. דיא בערן זיינען וויטער צוגעלאָפען צו דער טהיר מיט א שרעקליכער רציחה. האטטעראס מיט זיינע קאמעראדען האבען קוים צייט געהאט צו פערמאכען דיא טהיר.

— לאמיר זיי שענקען נאך א פּאָרציאָן, האט אלטאמאן געזאגט. צוגליהט נאך א מאל אייער קאָטשערע.

האטטעראס האט נאך א מאל אריינגעלעגט דאס שטיק אייזען אין פייער. עס זיינען פערגאנגען איניגע מינוט, ביז דאס אייזען איז וויעדער געוואָרען רויט. אונטערדעסען האבען דיא איבעריגע נאך א מאל אנגעלאדען זייערע ביקסען. מיט דעם גליהענדען אייזען אין דער האנד האט האטטעראס וויעדער געוואָלט עפענען דיא טהיר. וויא ערשטוינט איז ער אבער געווען צו זעהן, אז דיא טהיר וויל זיך ניט עפענען. וואס זאל דאס זיין? זיי האבען אנגעקוקט איינער דעם אנדערן מיט שרעק. באלד זיינען די געוואָהר געוואָרען, וויא געפעהרליך דיא ווייסע בערן זיינען.

— דער טייפעל זאל זיי האָלען, דיא ווייסע בערן! האט אלטאמאן ענדליך אויס־גערופען.

— וואס איז שוין נייעס? האט דשאנסאן געפרעגט.

— פערשטעהט איהר דען ניט, וואס זיי טהוען? — זיי האבען געזעהן, אז דורך דער טהיר קענען מיר ארויסגעהן און זיי שאדען, ווילען זיי פארלעגען דיא טהיר, וויא זיי לעגען ארום דער טהיר שטיקער אייז.

האטטעראס און זיינע קאמעראדען האבען זיך צוגעהערט. עס איז געווען דייטליך, וואס דיא בערן האבען געטהאן אין דרויסען. זיי האבען צוגעשלעפּט גרויסע און שווערע שטיקער אייז און האבען זיי ארומגעלעגט ארום דיא טהיר און דיא פענסטער פון׳ם הויז. דיא קלוגע חיות האבען געוואָלט פערשפּארען זייערע פיינד אין זייער אייגען הויז און וואַרטען, ביז זיי וועלען דערשטיקט ווערן אויס מאנגעל אָהן פרישער לופט.

— אך! דער דאקטאר זאל דא זיין? האט געזאגט דשאנסאן.

— וואס וואָלט ער דא געטהאן? האט אלטאמאן געפרעגט.

www.libtool.com.cn

— ער וואָלט שוין עפּעס אויסגעטראַכט, האט דשאנסאן געענטפערט. ער וואָלט שוין געפונען א מיטעל, װיא אזוי אנצולערנען דיא ווייסע בערן.

ליידער, איז דער דאקטאר ניט געוועזן און דיא בערן האָבען געטהאן זייער ארבייט גאנץ ערנסט. אין שטוב איז געוואָרען אלץ פינסטערער און פינסטערער. זיי האבען צו־געשלעפּט אלץ מעהר און מעהר שנעע און שטיקער אייז און האבען זיי ארומגעלעגט ארום דיא טהיר און דיא פענסטער פון'ם הויז. דיא לאַגע פון אונזערע געפאנגענע איז געוואָרען א פערצווייפעלטע.

— וואָס טהוט מען? וואס טהוט מען? האט בעלל געפרעגט. דיא בעסטיען וועלען דאָך אונז דאָ דערשטיקען.

— צוערשט לאמיר געהן עסען, האט דשאנסאן געזאגט. ערשטענס, זיינען מיר הונגעריג. צווייטענס, דאַרפען מיר האבען כח צו קעמפּפען מיט דיא בערן. וואס דענקט איהר, אלטאמאן?

— עסען שאַדעט קיין מאל ניט, האט דער אמעריקאנער געענטפערט. איך מוז אייך אבער זאגען, אז מיר זיינען זעהר מיאוס אריינגעפאלען און עס וועט אונז זיין א שאַנדע, ווען דיא בערן וועלען אונז בעזיעגען.

— דאמאלס וועט אונז זיין פיעל ערגער, וויא א שאַנדע, האט דשאנסאן גע־שפּאסט. דיא בערן וועלען אונז קיין צייט ניט לאָזען זיך צו שעהמען. מעגליך, אז זיי וועלען זיך שעהמען, וואס מיר זיינען מאָגער און זיי וועלען בלייבען הונגעריג.

דשאנסאן האט פיעל געלערנט פון'ם דאקטאר. ער האט זיך פון איהם אויסגע־לערנט צו בלייבען שטענדיג גלייכגילטיג און צו שפּאסען אין דער גרעסטער געפאהר. זיי האבען זיך געזעצט צום טיש און האבען זיך גענומען עסען. אלע האבען געגעסען שטילערהייט. עס איז ניט געוועזן איבער וואס צו רעדען. אונטערדעסען האט זיך גע־וויעזען א נייער, נאך געפעהרליכער פיינד. דיא לופט אין צימער האט אנגעהויבען צו ווערן שווער. דיא בערן האבען אזוי פערלעגט יעדען לאָך, יעדע עפענונג, אז קיין פרישע לופט האט ניט געקענט צוקומען. עס איז צוואר געוואָרען ווארעמער, דיא לופט האט אבער אנגעהויבען צו ווערן שווערער און שווערער. האטטעראס איז געוועזן דער ערשטער, וועלכער האט בעמערקט דיא געפאהר. ער האט ניט געוואָלט בעהאלטען עס פון זיינע קאמעראדען. ער האט זיי אלעס געזאגט.

— עס העלפט ניט, מיר מוזען ארויס פון דאנען, האט אלטאמאן געזאגט. מיר מוזען אלס ריסקירען און קעמפּפען מיט דיא בערן, ביז מיר וועלען זיי, אדער זיי אונז אויפעסען.

— לאָמיר ווארטען ביז אויף דער נאכט, האט האטטעראס געזאגט. ווען עס וועט ווערן פינסטער, וועלען מיר פּראָבירען מאכען א לאָך אין דאך. צוערשט וועלען מיר אריינלאָזען אין שטוב פרישע לופט, דאן וועלען מיר זעהן; מעגליך, אז עס וועט אונז געלינגען צו שיעסען אויף אונזערע פיינד.

— דאס איז דאס אייציגע מיטעל, וואס איז אונז נאך געבליעבען, האט דשאנסאן געזאגט.

עס איז געבליעבען, מען זאָל ווארטען. דאס איז אבער געוועזן נור לייכט צו זאָגען.

www.libtool.com.cn

אין דער אמת איז עס געווען א שווערע אויפגאבע צו ווארטען, ווען מיט יעדער שטונדע איז דיא לופט געוואָרען אלץ שווערער און שווערער. אלטאמאן האט זיך געבייזערט און האט געשאָלטען דיא בערן מיט טויטע קללות פון׳ם אמעריקאנער ווערטער־בוך. דיא בערן אבער האבען קיין אמעריקאניש־ענגליש ניט פערשטאנען. זיי האבען געקענט נור איין שפּראכע — דיא הונגער שפּראכע, איינע פון דיא בעסטע און קליגסטע אין דער וועלט.

23טעם קאפּיטעל.

דיא מינע.

זעהר לאַנגזאם האט זיך די צייט געצויגען. יעדע שטונדע איז געווען ביי אונזערע אַרעסטאַנטען א יאהר. ענדליך איז געקומען דיא נאכט. דיא לופט איז געוואָרען אלע מאל שווערער און געשטאַקטער. זיי האבען אנגעצונדען דעם לאָמפּ. ער האט אבער געברענט דונקעל. עס האט איהם געפעהלט פרישע לופט. אונזערע געפאַנגענע האבען זיך גענומען צו דער ארבייט, מאכען א לאָך אין דאך. בעלל האט זיך גענומען צו דיזער ארבייט. ער איז געווען א גוטער קארפּענטער. דשאנסאן האט אין דער צייט געהאלטען וואך אין שלאָף צימער. אלטאמאן איז געשטאנען אין קיך. האטטעראס איז געשטאנען לעבען בעלל׳ן און האט איהם געוויזען וואס צו טהאן. פּלוצלונג איז דשאנסאן אריינ־געלאָפען אין עס צימער. ער איז געווען בלייך און דערשראָקען.

— וואס איז נייעס ? האט האטטעראס געפרעגט.

— עס איז קיין נייעס — אבער —

— וואס אבער ? רעד! זאָג!—וואס איז דאָרט! האט אלטאמאן אויסגיזרופען.

ער האט דערהערט אין קיך, וויא האטטעראס רעדט מיט דשאנסאן און איז צו־געגאנגען הערן, וואס עס הערט זיך עפּעס נייעס.

— קומט, אלטאמאן, האט דשאנסאן געזאגט. עפּעס הער איך א רעש דאָרט אין שלאָף־צימער. עפּעס איז דאָרט, איך וויים אבער ניט וואס.

האטטעראס, אלטאמאן און דשאנסאן זיינען אריינגעגאנגען אין שלאָף־צימער און האבען זיך צוגעהערט. זיי האבען ווירקליך דערהערט א זאָנדערבאַרען גערויש, גלייך וויא מען וואָלט געגראָבען אדער געשניטען דאס אייז.

— וואס זאל דאס זיין ? האט אלטאמאן געפרעגט.

— מעגליך, דיא בערן מיינען, אז מיר זיינען שוין דערשטיקט און זיי גראבען דאס אום אונז אויפצופרעסען, האט דשאנסאן געזאגט. מעגליך, אז זיי ווילען צונעהמען דאס הויז און אויף אונז אנפאלען.

— אזוי בילג וועלען זיי אונז ניט קריעגען ; האט האטטעראס געזאגט. איך בין זאגאר צופריעדען, וואס זיי טהוען עס. מיר וועלען מיט זיי קעמפּפען ביז אין לעצטען טראָפּפען בלוט.

— אבער, דא קען מען מיט ביקסען גאר ניט מאכען, האט אלטאמאן געזאגט. דא מוזען מיר קעמפּפען מיט העק און מעסערס אויף אמעריקאנישער ארט. דערמיט בין איך צופריעדען. ביי אונז אין אמעריקא ווייס מען שוין, וויא אזוי ארומצוגעהן מיט א מעסער. אין ניו־יאָרק שלאָגט מען זיך זעהר אָפט מיט מעסערס.

www.libtool.com.cn

דער רעש איז געווארען אלע מאל שטארקער. עס איז געווען דייטליך, אז מען קראצט אדער גראבט דעם ווינקעל פון דער וואנד, וועלכער איז צוגעשפארט צום פעלזען.

— נאך מיין רעכנונג, האט דשאנסאן געזאגט, האבען זיי נאך זעקס פוס שנעע און אייז אוועקצושארען. אזא ארבייט דארף פארנעהמען א היבשע ווייל. מיר האבען נאך גענוג צייט זיך פארצובערייטען צו עמפפאנגען אונזערע ניט געבעטענע געסט.

ער האט גענומען א האק און האט זיך געשטעלט לעבען דעם ארט פון וואנען מען האט געהערט דעם רעש, האטטעראס און דיא אנדערע האבען אויך געטהאן דאס זעלבע. מיט יעדער מינוט איז דאס קראצען און גראבען געקומען אלץ נעהענטער און נעהנטער. ענדליך זיינען נור געבליעבען דיא ברעטער פון דער וואנד. א שארפע זאך, וויא א מעסער אדער א האק, האט אנגעהויבען צו שניידען דיא ברעטער פון דער וואנד.

— דאס זיינען ניט דיא בערן, האט האטטעראס געזאגט. זיי זיינען נאך ניט אזוי געבילדעט זיי זאלען וויסען, וויא אזוי צובענוצען א האק. דאס איז א מענש.

— דער דאקטאר! האט געשריען דשאנסאן און האט אנגעהויבען צו טאנצען פאר פרייד.

— אין דיעזע מינוט זיינען ארויסגעפאלען א פאר ברעטער און דיא גראבע, קיילעכדיגע פיגור פון'ם דאקטאר האט זיך אריינגעקייקעלט אין צימער.

— וואס מאכט איהר, פריינד? האט ער געזאגט נאך ליעגענדיג אויף דער ערד.

אלע זיינען געבליעבען שטעהן, וויא פערשטיינערט. זיי האבען שוין אן איהם גאר פערגעסען. זיי זיינען אליין געווען אין אזא פערצווייפעלטע לאגע, אז זיי האבען זיך גע־רעכענט פאר פערלארען. פלוצלונג קומט דער דאקטאר. פון וואנען? וויא אזוי? עס זיינען פערגאנגען אייניגע מינוטען, איידער זיי האבען געקענט ארויסרעדען אווארט. דער דאקטאר האט זיך לאנגזאם אויפגעהויבען און האט וויעדער געפרעגט:

— וואס מאכט איהר, פריינד?

יעצט האט זיך זייער שטוינען אומגעוואנדעלט אין פרייד. האטטעראס האט איהם ארומגענומען, אין זיינע אויגען האבען זיך געוויעזען פריידענטרערין. דשאנסאן האט גע־טאנצט פאר פרייד, בעלל האט געלאכט, נור איין אלטאמאן איז געבליעבען רוהיג. עס איז איהם געוויס געווען זעהר אנגענעהם. וואס דער דאקטאר איז געקומען; אלס עכטער יענקי אבער האט ער ניט ארויסגעוויעזען זיין פרייד.

— ביסט דוא עס ווירקליך. אלטער פריינד? האט האטטעראס אויסגערופען און האט נאך א מאל ארומגענומען דעם דאקטאר.

— געוויס בין איך עס, האט דער דאקטאר געענטפערט מיט זיין געוועהנליכע׳ פריינדליכען געלעכטער. איך ביז עס אלייי און קיין אנדערער. איך האב מיך זעהר בעאונרוהיגט איבער אייך איך האב געוואוסט אז איהר געפינט זיך אין א גרויס געפאהר.

— פון וואנעי האט איהר געוואוסט. אז מיר זיינעו אין געפאהר? האט אלטאמאן געפרעגט. אים געגענטהייל, מיר האבען זיך זעהר בעאונרוהיגט. אז איהר וועט ניט

www.libtool.com.cn

וויסען, אז דיא בערן זיינען אויף אונז אנגעפאלען און וועט קומען א היים — גלייך דיא בערן אין דיא לאַפּעס אריין.

— איך האב אלעס געזעהן, האט דער דאקטאר געזאגט. איך בין ארויפגעקלע־טערט אויף א בארג אויף דער אינזעל דשאנסאן אום צו בעטראַכטען דיא געגענד און האב דערהערט, אז איהר שיעסט. איך האב מיך אומגעקוקט און דערזעהן, וויא דיא פינף בערן זיינען אויף אייך אנגעפאלען. איך האב מיך דערשראָקען פאר אייך! איך האב געזעהן, וויא איהר זייט פערשוואונדען לעבען אונזער הויז און האב פערשטאַנען, אז איהר האט זיך געראטעוועט אין שטוב. איך קען זעהר גוט דיא נאַטור פון דיא ווייסע בערן און וויס, אז קוים האבען זיי איינמאל אנגעשמעקט זייער רויב, ווילען זיי עס שוין ניט אָפּלאָזען. איך בין אראָפּגעקראָכען פון'ם בארג און האב אנגעהויבען צו געהן אהיים. איך האב געזעהן צו געהן אויף אזעלכע וועגען, אז דער ווינד זאָל זיין געגען מיר און דיא בערן זאלען מיך ניט דערשמעקען. איך האב געזעהן, וויא דיא בערן שלעפּען שטיקער אייז צו אונזער הויז און האב געציטערט, זיי זאלען ניט פאַלען אויפ'ן שכל ארויפצוקלעטערן אויפ'ן פעלזען און אראָפּצו וואַרפען דיא שטיקער אייז אויפ'ן הויז. דאמאלס וואָלט דער דאַך איינגעפאַלען און וואָלט אייך צוקוועטשט מיט זיין לאַסט. צום גליק אבער, זיינען זיי דארויף ניט געפאלען, זיי האבען געוואָלט אייך איינמויערן און דערשטיקען. דאס איז זעהר געשייט. איך מוז זיי מאַכען א קאָמפּלימענט, דיא הערין בערן.

איך בין געגאַנגען און בין געקראָכען אויף אלע פיער, ביז איך בין צוגעקומען אויף צוויי הונדערט שריט פון אונזער הויז. אזוי וויא איך האב געוואוסט, אז דורך דער טהיר קען מען יעצט ניט אריינגעהן, האב איך בעשלאָסען צו מאַכען א מינע. מיט מיין גרויסען מעסער האב איך אנגעהויבען אויסצושניידען מיר א וועג אין שנעע. איך האב געארבייט פיער שטונדען שווער און ביטער, ביז איך בין צוגעקומען צו אייך.

— אבער, דאקטאר, איהר זייט דאך יעדע מינוט געווען אין געפאַהר, דיא בערן זאָלען אייך דערשמעקען? האט דשאנסאן געפרעגט.

— ניין, מיין פריינד, האט דער דאקטאר געענטפערט. דיא הערין בערן זיינען פון איין זייט פונ'ם פעלזען און איך האב געמאַכט מיין מינע פון דער אנדערער זייט. מעגליך, אז זיי האבען געהערט, וויא איך שנייד און גראב דעם שנעע, זיי האבען אבער געמיינט, אז איהר טהוט עפּעס אין שטוב און עס האט זיי ניט געהאַרט, ווייל זיי זיינען זיכער, אז איהר זייט פערשפּאַרט און קענט ניט אנטלויפען. זיי האבען גאַנץ גוטע קעפּ, דיא ווייסע בערן.

— יא, האט געזאגט אלטאמאַן, זיי ווילען אונז ענדליך בעזיעגען און ווילען מאַכען פון אונז א גוטען מיטאג.

— ניין, פריינד! דאס וועל איך ניט דערלאָזען, האט זיך דער דאקטאר אָפּגע־רופען. איך בין גאר ניט איינפערשטאַנען, אז א ווייסער בער זאָל מיך אויפפרעסען.

— וואס קענט איהר דען טהאן?

— איך בין יעצט שרעקליך מיעד און הונגעריג. גיט מיר פריהער עפּעס עסען, דאן וועל איך אייך זאגען, וויא אזוי איך וועל מיך אָפּרעכענען מיט אונזערע ליעבע געסט.

www.libtool.com.cn

— איך האב אייך געזאגט, אז נור דער דאקטאר קען אונז רעטען! האט דשאנסאן אויסגערופען און איז געלאָפען ברענגען איהם עסען.

דער דאקטאר איז געוועזן הונגעריג, וויא א וואָלף און האט זיך גענומען עסען מיט'ן בעסטען אפּעטיט. אלע זיינען געשטאנען ארום איהם און האבען געשוויגען. זיי האבען איהם ניט געוואָלט שטערן. ווען ער האט געשטילט זיין הונגער, האט זיך בעלל צו איהם געווענדעט.

— איהר זאָגט, אז איהר וועט זיך אפּרעכענען מיט דיא בערן. איך זעה ניט, וויא אזוי. מיינע מיינונג וואָלט געווען, אז מיר זאָלען אלע ארויסגעהן דורך דיא מינע, וואס איהר האט געמאכט. עס איז יעצט פינסטער. דיא בערן געפינען זיך פון יענער זייט פון אונזער שטוב; מיר וועלען ארויסגעהן פון דער זייט און וועלען שטילערהייט צו געהן צו דער „פּארפּאיז". דאָרט וועלען מיר בלייבער, ביז דיא בערן וועלען זיך אוועקגעהן.

— דאס איז אייער פּלאן בעלל? האט דער דאקטאר געלאכט, מיר זאָלען אנטלויפען און זיי צו ווארפען אונזער הויז, אונזער מעבעל און אונזער פּראָוויאנט? מיר, געבילדעטע מענשען, זאלען צו ווארפען דיא בערן אלעס און אנטלויפען פאר זיי? — ניין! דאס טהו איך ניט, דאס טויג מיר ניט!

— אלזא, וואס איז אייער פּלאן, דאָקטאָר? האט אלטאמאן געפרעגט.

— איך וויל טייטען אלע בערן מיט איין מאָל, האט דער דאקטאר געזאגט רוהיג. מען מוז ווייזען דיא בעסטיען, אז מיר האבען געלערנט כימיע און פהיזיק.

— איהר שפּאסט, דאָקטאר, אין דער צייט, ווען מיר זיינען אין דער גרעסטער געפאהר.

— וועט איהר דען בעסער מאכען, ווען איהר וועט ניט שפּאסען?

האטעראס האט ביז אהער אויסגעהערט, וואס מען האט גערעדט און האט געשוויגען. ער האט געהאט אזא צוטרויען צום דאקטאר, אז ער איז געווען זיכער, אז ער האט שוין געוויס אויסגעפונען א מיטעל, וויא אזוי צו טייטען דיא בערן. ער האט יעצט געוואָלט ווייזען דעם יענקי, אז נור אן ענגלענדער קען זיי רעטען.

— אלענפאַלס, דאקטאר, זאגט אונז אייער פּלאַן, האט ער ענדליך געזאגט, לאָמיר זיך נעהמען צו דער ארבייט.

— מיין פּלאַן איז גאַנץ איינפאך. מיר האבען פּולווער גענוג. מיר וועלען אונטערצינדען א פעסעלע פּולווער און דיא הערךן בערן וועלען טאנצען א קאדריל אין דער לופט.

— וויא קענען מיר אבער צו קומען צו אונזער פּולווער? האט דשאנסאן געפרעגט, ער ליעגט דאָך אין מאגאזין אייניגע שריט ווייט פון אונזער הויז?

— איך האב דאָך אייך שוין געוויזען, וויא אזוי מען קומט צו: מען מאכט א מינע. מיט שארפע מעסערס איז זעהר לייכט צו שניידען דעם שנעע. מיר וועלען מאכען א מינע אין שנעע ביז צו אונזער מאגאזין, פון דאָרט וועלען מיר מאכען נאך א מינע אביסעל ווייטער. דאָרט וועלען מיר אניעדערשטעלען א פעסעלע פּולווער און מיר וועלען געבען דיא בערן צו שמעקען פּולווער.

www.libtool.com.cn

— איך פערשטעה נאך אלץ ניט, האט אלטאמאן געזאגט, וויא אזוי וועט איהר צו ציעהען דיא בערן, זיי זאלען אלע קומען געראדע אויף דעם אָרט, וואו דאס פולווער וועט זיין?

— איהר וועט שוין זעהן, האט דער דאקטאר געענטפערט. איך וועל זיי שוין איינלאַדען אויף א פייער־ווערק, פון וועלכען זיי וועלען צופריעדען זיין. אבער גענוג גע־רעדט! לאמיר זיך נעהמען צו דער ארבייט. איך בין זעהר מיעד און מוז א פּאר שטונדען שלאָפען. איך וועל אייך נור וויזען, וואס צו טהאן און איך וועל מיך אביסעל צולעגען. אין א פּאר שטונדען ארום וועט איהר מיך אויפוועקען און איך וועל מיך נעהמען צו דער ארבייט.

— וואס מעהר איך טראכט, האט דשאנסאן געזאגט, אלץ מעהר איבערצייג איך מיך, אז דעם דאקטאר'ס פּלאן איז דער איינציגער וועג אונז צו רעטען. עס וואונ־דערט מיך נור, פארוואס זיינען מיר ניט געפאלען אויף דעם שכל צו מאכען א מינע. דאס איז דאָך אזוי לייכט.

— גענוג רעדען! געהט צור ארבייט! האט דער דאקטאר קאמאנדירט.

ער האט זיי געוויזען, וואו צו מאכען דיא מינע און אליין איז ער געגאנגען שלאָפען. צוערשט האט בעלל געארבייט א גאנצע שטונדע, נאך איהם האט אלטאמאן געגראָבען דעם שנעע, נאך איהם — דשאנסאן און צולעצט האטטעראס. אונטערדעסען האט זיך דער דאקטאר אויסגעשלאָפען און האט געארבייט א שטונדע. אזוי האבען זיי געארבייט ביז צעהן אוהר אין דער פריה. דיא ארבייט איז ניט געווען אזוי לייכט, וויא דער דאָקטאָר האט געמאכט. מען האט בעגעגנט אויפ'ן וועג שטיקער אייז, וועלכע מען האט געמוזט זעגען אדער האקען; מען האט געמוזט זיין פאָרזיכטיג, ניט מאכען קיין צו גרויסען רעש, דיא בערן זאָלען ניט דערהערען. צעהן שטונדען בסדר האבען זיי געארבייט גאנץ שווער, ביז עס איז זיי געלונגען צו מאכען א גאנץ קליינע מינע, וואו א מענש האט קוים געקענט דורכקריכען. נור אין דעם אָרט, וואו דאס פעסעלע פולווער איז געשטאנען, האבען זיי געמאכט א סאָרט קליינעם קעלער, וואו דריי פיער מענשען האבען געקענט זיצען.

ווען אלעס איז געווען פערטיג, האט דער דאקטאר זיך געהייסען געבען א לאַנגען שטעקען און האט צו איהם צוגבונדען א שטיק געזאלצען פלייש.

— אונזערע דישענטעל לייט, האט ער געזאגט, וועלען געווים וועלען מאכען א פּראָבע, אויב מיר קענען זאלצען פלייש. ווען איך וועל ארויסשטעקען דעם לאַנגען שטעקע מיט'ן פלייש פון דעם קעלער, וואו דאס פולווער שטעהט. זיי וועלען צו קומען עס חאפּען, דאן וועלען מיר אונטערצינדען דאס פולווער.

— יעצט פערשטעה איך אייער פּלאַן, דאקטאר, האט אלטאמאן געזאגט. איך ווייס אבער ניט, וויא אזוי וועט איהר אונטערצינדען דאס פעסעלע פולווער. נאך מיי׳ן רעכנונג דארפט איהר האבען א שוועבעלע פון ווענינסטענס הונדערט שריט דיא לענג. אדער איינער זאָל אָפּפערן זיין לעבען און זאָל צוגעהן נאָהענט צום פעסעלע, עס אונטער־צינדען און אנטלויפען. איך זאג אָפּפערן זיין לעבען, ווייל איך בין זיכער, אז דער וואס וועט עס טהאָן, וועט צוריסען ווערן אויף שטיקלעך.

www.libtool.com.cn

— מען דארף ניט אָפּפערן קיין לעבען און מען דארף ניט האבען קיין שוועבעלע פון הונדערט שריט דיא לענג, האט בעלל געזאגט. מען קען אויסשיטען אין דער מינע א לאנגע שפור פון פולווער ביז צום פעסעלע, אונטערצינדען דיא שפור. דער ברענענדע פולווער וועט שוין אליין דערגרייכען דאס פעסעלע. מען קען ווידער אנדערש טהאן. מען קען אנצינדען א שטריק און איין עק ארייגלעגען אין פעסעלע פולווער. דער שטריק וועט לאנגזאם ברענען, ביז דאס פייער וועט צוקומען צום פולווער.

— דאס אלעס טויג ניט, האט דער דאקטאר געזאגט. איהר פערגעסט, אז אונזער מינע איז געמאכט אין שנעע, אן ארטיקעל, וועלכעס קען מיט פייער צוזאמען ניט הויזען. —

— אלזא, וויא דען וועט איהר אונטערצינדען דאס פולווער? האט אלטאמאן געפרעגט אונגעדולדיג.

— זייט רוהיג, מיין ליעבער יענקי, האט איהם דער דאקטאר געענטפערט. דער־פאר האב איך געלערנט כימיע און פהיזיק. מיר האבען אן עלעקטרישע באטערע. איך וועל זיא אנשטעלען און צוציעהען דראָטהען פון אונזער הויז ביז צום פעסעלע פולווער. ווען מיר וועלען זעהן, אז דיא בערן הייבען אן צורייסען דאס פלייש פון׳ם לאנגען שטעקען, וועלבען מיר וועלען ארויסשטעקען פון דער מינע, וועל איך אנשטעלען דיא עלעקטרישע באטערע. איין קוועטש פון מיין פינגער און דיא ווייסע פיערפיסיגע דישענטעל לייט וועלען בעקאנט ווערן מיט דער גאנצער ציוויליזאציאָן.

— גראָסארטיג, דאקטאר! האט דשאנסאן אויסגערופען. איהר האט רעכט. לאָמיר זיך באלד נעהמען צו דער ארבייט און געבען אונזערע געסט א גראָסארטיגען פריהשטיק.

ערשט אום צוועלף אוהר איז אלעס געווען פערטיג און בערייט. דער דאקטאר האט נאך א מאל איבערגעקוקט אלע זיינע ארבייטען און איז געווען מיט זיי צופריעדען.

— יעצט, מיינע פריינדע, לאדעט אן אייערע ביקסען, מעגליך, אז זיי וועלען אונז צוניץ קומען.

דשאנסאן האט גענומען דעם שטעקען און האט דורכגעבויערט דעם שנעע. דיא בערן האבען זיך אומגעקוקט. באלד אבער האט ער איהם צוריק אריינגעצויגען און האט צו איהם צוגעבונדען א גרויס שטיק געזאלצען פלייש. קוים האבען דיא בערן דערשמעקט דאס פלייש, האבען זיי זיך דארויף ארויפגעוואָרפען און האבען עס אנגעהויבען צורייסען. דער שטעקען איז אומגעפאלען דיא מינע איז איינגעפאלען.

— פייער! האט געזאגט האטעראס.

דער דאקטאר האט א קוועטש געטהאן דיא עלעקטרישע באטערע. אין דער מיט שנעע האט זיך אויפגעהויבען א הויכער זייל פייער. עס האט געגעבען א שרעקליכען טראך, דאס הויז האט געציטערט. אלע זיינען ארויסגעלאָפען דורך דער מינע, וואס דער דאקטאר האט נעבטען געמאכט און זיינען ארויף אויפ׳ן פעלזען זעהן, וואס עס איז געוואָרען פון דיא בערן. דער שנעע ארום איז רויט געוואָרען פון זייער בלוט. דריי זיינען צוריסען געוואָרען אויף שטיקלעך. צוויי האבען נאך געלעבט, זיי האבען אבער זיך ניט

www.libtool.com.cn

געקענט ריהרען און האבען שרעקליך געברומט. א פאר קוגעלן האבען זיי שטיל געמאַכט.

— הורראַה! האבען אלע אויסגעשריען. עס לעבע דער דאקטאר פולמאן!

אלע האבען געדאַנקט דעם דאקטאר, וואס ער האט זיי גערעטעט פון אזא געפאהר. יעצט אבער האט זיך ערשט אנגעהויבען פאר זיי אן ארבייט. זיי האבען גע־מוזט אראָפּראַמען דאס אייז און דעם שנעע, וואס דיא בערן האבען אנגעלעגט פאר זייער הויז. דאס האט פערנומען א גאנצען טאג. דערפאַר אבער האבען זיי געהאט וואס צו עסען, מען האט געקאָכט און געבראטען בערן פלייש. דעם אנדערן טאג האט מען געמוזט רעפּאַרירען דאס הויז. פון דער עקספלאזיאן האט זיך דער דאך צוריהרט און מען האט איהם געמוזט אויסבעסערן. עס זיינען פערגאַנגען דריי טאג, איידער זיי האבען געבראַכט אלעס אין אָרדנונג.

24טעם קאפּיטעל.

דער פריהלינג לעבען נאָרד־פּאָל.

ענדליך איז געקומען דער פריהלינג אויך אין יענע געגענדען. עס האט אנגעהויבען צו ווערן וואַרימער און וואַרימער. דאס אייז אויפ'ן מעער האט אנגעהויבען צו קנאַקען און צו ברעכען זיך. פון דיא שפּאַלטען פון'ם אייז האט ארויסגעשפּריצט דאס מעער וואַסער, וויא א פאָנטאַן. דיא זון האט אנגעהויבען אזוי ווייט צו וואַרעמען, אז אויף דיא בערג האט דער שנעע אנגעהויבען צו שמעלצען. דעם 2טען מאַי איז געווען אזוי וואַרם, אז אין פיעלע ערטער איז דער שנעע אין גאַנצען פערשוואונדען און מען האט ארויסגעזעהן דיא ערד.

מיט יעדען טאג זיינען געקומען צו פליעהען אלערליי פייגעל. עס האבען זיך גע־וויזען זעע הינט און וואַלראָסע, האָזען, וועלף און פיקס. דיא בוכטע וויקטאָריא איז געוואָרען לעבעדיג, אופ'ן קאַפּ־וואשינגטאן האבען דיא פייגעל אנגעהויבען צו בויען זייערע נעסטער. דיא גאַנצע נאַטור האט זיך אויפגעחאַפּט צו א פרישעם לעבען.

אונזערע רייזענדע פלעגען מאכען לאנגע שפּאַציערגענגע. יעצט האבען זיי ניט געהאט קיין זאָרג וועגען פּראָוויאַנט. זיי האבען געהאט פריש פלייש, וויא פיעל זיי האבען געוואָלט. בעזאָנדערס גליקליך איז געווען דער דאקטאר, ער פלעגט דורך דיא טעג ארומגעהן אין דיא בערג, אין דיא ערטער, וואו דער שנעע איז פערשוואונדען און האט געזוכט, געפּאָרשט און געלערנט. פאר איהם האט געהאט אן אינטערעס יעדעס שטיינ־דעלע, יעדעס שטיקעלע ערד. יעדער נייער אונבעקאנטער פויגעל, יעדער נייער אונבע־קאנטער סאָרט פיש, וועלכע געפינען זיך נור אין יענע געגענדען. נאָהענט ביים ברעג פון'ם מעער איז דאס אייז צוגאַנגען געוואָרען און מען האט געקענט זעהן, וויא לוסטיגע פישעלעך האבען זיך געשפּיעלט אין'ם קלארען וואסער פון דער בוכטע וויקטאָריא.

— אך! איך זאָל האבען א באָאט אדער א שיפעלע! האט אויסגערופען דער דאקטאר, וויא גליקליך וואָלט איך געווען! איך וואָלט געקענט אויספּאָרשען אלע אינזלען אין דער בוכטע, בעזאָנדערס אבער דיא אינזעל דשאנסאן. דאָרט געפינט זיך א הויכער בארג, פון וועלכען מען קען איבערזעהן דיא גאַנצע געגענד. וואס פאר אן אונבעקאנטע וועלט ליעגט בגראבע' אונטערן שנעע!

www.libtool.com.cn
ער פלעגט קומען זעהר שפעט א היים און פלעגט אוועקגעהן גאנץ פריה. זיינע קאמעראדען פלעגען איהם זעלטען זעהן און זעלטען קענען מיט איהם רעדען. פלוצלונג איז איהם אריינגעקומען אין קאפ א נייע אידעע.

— לאמיך פראבירען עפעס פערזייען דא אין דיעזע געגענדען, האט ער א מאל געזאגט צו זיך אליין.

אויף דער „פארפאיז" האט זיך געפונען צווישען דיא מעדיצינישע ארטיקעל דיא זאמען (זריעה) פון לעפעלקרויט Cochlearia, וועלכעס איז דאס בעסטע מיטעל געגען דיא געפעהרליכע קראנקהייט סקארבוט. דיעזעס גראז וואקסט אין דיא קעלטעסטע געגענדען פון דער וועלט. מען האט געפונען לעפעלקרויט וואקסען אין שפיצבערגען, אויף דיא אינזלען „נאוואיא־זעמליא" און אויף דיא בערן אינזלען, אזעלכע קאלטע געגענדען, וואו קיין בוימעלע קען ניט וואקסען. אלזא, פארוואס זאל עס ניט וואקסען דא, אין ניר־קארנעוואל?

דער דאקטאר האט פיינט געהאט לאנג צו טראכטען. קוים איז איהם עפעס אריינגעפאלען אין קאפ, האט ער ליעב געהאט עס באלד אויפצופיהרען. ער האט צו־גראבען א שטיקעל ערד ניט וויט פון פולמאן־הויז און האט דארט פערזייעט דיא זאמען פון׳ם לעפעלקרויט. וויא גליקליך איז ער געווען, ווען ער האט דערזעהן אין עטליכע טעג ארום, וויא עס האבען ארויסגעשפראצט פון דער ערד וויסליך גרינע בלעטעלעך. ער האט געטאנצט פאר פרייד, וויא א קליין קינד. האטמעראס האט איהם אנגעקוקט מיט שמייכען.

— איהר ווילט דא גרינדען א קאלאניע, דאקטאר? האט ער איהם געזאגט, איך מיין, אז אין אפריקא אדער אין קאנאדא וועט עס אייך בעסער געלינגען, אלס אין דיעזע אונפריינדליכע געגענדען.

— דערוויילע זיינען מיר דא, האט דער דאקטאר געענטפערט גלייכגילטיג, ווען מיר וועלען זיין אין אפריקא, וועל איך נאך א מאל פראבירען.

עס איז געקומען דער 18טער מאי. עס האט אנגעהויבען פלוצלונג צו ווערן קאלט און אויף ביי נאכט איז געווארען אזא פראסט, אז דאס קוועקזילבער אין טהערמאמעטער איז שיער ניט פערפרארען געווארען. גענעראל פראסט איז אנגעקומען מיט אזא מאכט, אז אלע וואסערן זיינען פערפרארען געווארען, דיא פייגעל זיינען פערשוואונדען, דיא זעע הינט האבען זיך ניט געוויעזען. עס איז געווארען צוריק ווינטער. וויא דורך א צויבער האט דער גענעראל פראסט פערניכטעט אלעס לעבען אין איין נאכט. מען האט געמוזט א גאנצע נאכט הייצען אין אויווען.

צום ערשטען מאל זייט זעכצעהן טעג איז דער דאקטאר געקומען פריה א היים. ער איז געווען בייז אויף דיא קעלט. זיא האט איהם געשטערט אין זיינע ארבייטען און פערניכטעט זיין פלאנטאציאן.

— וואס דענקט איהר, דאקטאר, האט אלטאמאן געפרעגט, וועט דיא קעלט לאנג דויערן?

— ניין, האט דער דאקטאר געענטפערט. עס פערדריסט איהר, וואס דער זומער קומט אן און וויל זיא ארויסטרייבען פון איהר וואינונג. זיא שטרענגט אן אלע איהרע

www.libtool.com.cn

קרעפטע, זיא פראָבירט צום לעצטען מאל ווייזען, וואס זיא קען. עס וועט איהר אבער ניט העלפען. זיא וועט מוזען ווייכען,

— זיא פערטהיידיגט זיך געגען דעם זומער, האט געזאגט בעלל פערדראָסען, דערוויל איז אונז גוט קאַלט און וויא איך האב געזעהן, איז אייער פלאַנטאַציאָן, דאקטאר, אויסגעפראָרען.

— יא, איך האב בעגאַנגען א פעהלער, האט דער דאקטאר געזאגט. איך האב פערזייט מיין פלאַנטאַציאָן צו פריה. אין ענגלאנד פערזייען דיא בויערן ניט זייערע פעלדער פאַרן 13טען מאַי אדער וויא זיי רופען עס, „פאַרן הייליגען פאַנקראַציוס“. איך האב בעליידיגט דעם הייליגען פאַנקראַציוס און ער האט מיך געשטראָפט.

— פון ווען אָן זייט איהר פרום געוואָרען, דאקטאר? האט דער אמעריקאנער געלאַכט. איך וואָלט מיר קיין מאל ניט פאָרגעשטעלט, אז איהר גלויבט אין אלע הייליגע, בעזאָנדערס אבער אין אזא סעקאָנד הענד הייליגען, וויא דער הייליגער פאַנקראַציוס, פון וועלכען איך הער צום ערשטען מאַל. ביי אונז אין ניו־יאָרק קען מען איהם גאר ניט.

— ליידער, מוז איך אין איהם גלויבען, האט געזאגט דער דאָקטאר מיט אן ערנסט שפּעטי׳שער שטימע. איהר זעהט דאָך, וואס ער האט אונז אָפּגעטהאָן. נאָך מעהר, ער טהוט זעהר אָפּט אָפּ אזעלכע שטיקלעך. געוועהנליך, מוז ביז אין 20טען מאַי זיך ארויסחאַפּען א פראָסט, בעזאָנדערס קאַלט איז עס אבער, ווען דער פראָסט איז פון׳ם 11טען ביז אין 13טען מאַי.

דשאנסאָן האט זעהר גוט פערשטאנען, אז דער דאקטאר שפּאַסט, ווען ער זאָגט, אז דער הייליגער איז שולדיג. ער האט אבער אויך געזעהן, אז ער מיינט עס גאַנץ ערנסט, אז אין מאַי מוזען זיין א פּאָר קאַלטע טעג.

— פאר וואס איז עס, דאקטאר? האט ער געפרעגט. פארוואס מוזען זיין אין מאַי קאַלטע טעג?

— דארויף זיינען דא צוויי ערקלערונגען, האט דער דאקטאר געענטפערט. אייניגע ערקלערן, אז אין מאַי קומען אויס פיעלע קליינע שטערן צווישען דער ערד און דיא זון. זיי ציעהען צו צו זיך דיא ווארימקייט פון דער זון און אויף דער ערד ווערט א קעלט. אנדערע געלהרנטע ערקלערן עס אויף אזא ארט. אין מאַי ווערט שטאַרק ווארם, דער שנעע צוגעהט און פערשלינגט דיא ווארימקייט פון דער זון. עס איז בעוויעזען אין דער פהיזיק, אז יעדעס מאַל, ווען פון וואסער ווערט דאמפּף, אדער פון שנעע — וואסער, נעהמט עס צו פיעל היץ. ווען אין א גאַנץ הייסען זומערטאג געהט א רעגען, פיהלען מיר נאכ׳ן רעגען, אז דיא לופט ווערט פרישער און קיהלער. דאס קומט דערפון, וואס עס איז געוועזן הייס, פון׳ם רעגען ווערט באלד דאמפּף, וועלכעס ציהט צו זיך צו דיא היץ.

ביידע ערקלערונגען, האט דער דאקטאר ווייטער געזאגט, קענען זיין ריכטיג און מיר טאָרען עס ניט פערגעסען, דיא בויערן אין ענגלאנד האבען זיך געוואָלט מאכען א סימן, זיי זאָלען ניט פערגעסען; ווען מען קען ערווארטען קאַלטעס וועטער אין מאָנאט מאַי און האבען אויסגעפונען א קאַלטען הייליגען וועלכער האט צושאפען איבער דיעזע

www.libtool.com.cn

קאלטע צייט. ליידער, האט אונז דער קאלטער היילינער געגעבען יעצט אזא קאלטע לעקציאָן, אז מיר וועלען איהם האבען צו געדענקען.

דיא לעקציאָן איז ווירקליך געווען א שטרענגע. ביז צו ענדע מאי איז געווען שרעקליך קאלט. מען האט ווייטער געמוזט זיצען אין שטוב און זיך לאנגווייליען. יעצט האבען זיי געפיהלט דיא לאנגווייליע ערגער וויא אום ווינטער. עס פערדריסט, ווען עס איז קאלט דאמאלס ווען איך ווייס, אז עס דארף שוין זיין ווארם.

אין דיעזע צייט האט דער דאקטאר געזוכט א געלעגענהייט צו רעדען מיט'ן קאפיטאן האטטעראס, אז זיי זאלען דאך זעהן זיך צומאכען א באָאט פון דיא ברעטער פון דער „פארפאיז". ער האט געוואוסט, אז האטטעראס איז דאגעגען, ער וועט ניט וועלען פאָהרען אין א באָאט, וואס איז געמאכט פון אן אמעריקאנישער שיף. עס איז דאָך אבער קיין אנדער האָלץ ניט געווען צובעקומען און באלד קומט אן דער מאנאט יוני, דיא איינציגע צייט, ווען עס ווערט ווארעמער אין דיעזע געגענדען און מען קען ארויספאהרען אויפ'ן מעער זוכען א וועג א היים אדער צום נאָרד־פאָל. וואס וועלען זיי דא אויסליעגען? וואס וועט זיין דער תכלית פון זיי? מען מוז דאָך עפּעס טהאן. — עס העלפט ניט, ער מוז מיט איהם רעדען און איהם ערקלערן, אז זיי מוזען זיך מאכען א באָאט. ער האט אויפגעפאסט א גינסטיגע מינוט און האט אוועקגערופען דעם קאפיטאן האטטעראס אויף א זייט.

— האטטעראס, גלויבט איהר, אז איך בין אייער פריינד?

— געוויס, דאקטאר! איהר זייט מיין בעסטער, מיין איינציגער פריינד.

ווען איהר האלט מיך פאר אייער בעסטען פריינד, וועט איהר געוויס צוגעבען, אז ווען איך וויל אייך געבען אן עצה, האב איך דערביי קיין שום אינטערעס ניט; איך מיין נור אייער טובה.

— איך בין איבערצייגט, אז איהר זוכט ניט אייער נוצען און מיינט ניט אייער אינטערעס, האט האטטעראס געזאגט. צו וואס אבער זאָגט איהר עס מיר?

— איך וועל עס אייך באלד זאגען. צוערשט מוז איך אייך אבער שטעלען נאך א פראגע. האלט איהר מיך פאר אן עכטען ענגלענדער, ביי וועלכען דיא עהרע פון זיין פאטערלאנד איז טהייער?

— געוויס, דאקטאר.

— יעצט קום איך צום ריכטיגען פונקט. איהר ווילט קומען צום נאָרד־פאָל. דאס איז זעהר א גרויסע זאך, זעהר א וויכטיגע זאך. איך בין מיט אייך איינפערשטאנדען. אום אבער אזא הויכען ציעל צודערגרייכען, מוז מען דאָך אנווענדען געוויסע מיטעל. —

— וואס ווילט איהר דאקטאר? האב איך דען ניט אנגעווענדעט אלע מעגליכע מיטעל? האב איך דען ניט געאָפּפערט מיין פערמעגען, מיין געזונד און מיין לעבען?

— אבער ניט אייער שטאָלץ. איז איהם דער דאָקטאָר אריינגעפאלען אין דיא רייד.

— איך פערשטעה, וואס איהר מיינט — מאכען א באָאט....

— הערט מיך אויס, האטטעראס, האט דער דאקטאר געבעטען. לאָמיר בעטראכטען אונזער לאגע און לאָמיר זיך דורכרעדען, וויא קלוגע מענשען, איבער אונזער ציעל. מיר געפינען זיך יעצט אויף א לאנד, וועלכע קיין אייראָפּעער האט נאך ניט

www.libtool.com.cn

אויסגעפּאָרשט. מיר ווייסען ניט, אויב מען קען צוקומען דורך דיעזעם לאַנד צום נאָרד־פּאָל אדער ניט. גיבער ניט, אזוי האבען אונז פיעלע פאָרשער פאר אונז געזאגט. אלע דערצעהלען, אז זיי האבען געטראָפען א מעער, וועלכעס איז פריי פון אייז. דער זומער קומט אן. מיר וועלען געהן צום נאָרד־פּאָל. וואס וועלען מיר טהאן, ווען מיר קומען צו א מעער? מיר זיינען נאָהענט צו אונזער ציעל, מיר זעהן דעם נאָרד־פּאָל און קענען צו איהם ניט קומען, ווייל מיר האבען ניט דאס קלענסטע שיפעלע, דאס קלענסטע באָאָט אריבער צושווימען א האַלבע מייל וואַסער. וואס פאר א פּנים וועלען מיר דאמאלס האבען? דורך אייער שטאָלץ, וואס איהר ווילט ניט האבען א באָאָט פון׳ם האָלץ פון אן אמעריקאנישער שיף, וועלען מיר פערליערען אונזער מיה, אונזער פלייס און אונזער ארבייט.

האטטעראס האט געשוויעגען. ער האט אראָפּגעלאָזען דעם קאָפּ אויף דער ברוסט און האט זיך פערטראַכט.

— לאָמיר בעטראַכטען דיעזע פראַגע פון אנאנדער שטאַנד פּונקט, האט דער דאקטאר ווייטער געזאגט. מיר זיינען ענגלענדער. דיא עהרע פון אונזער פאטערלאַנד איז ביי אונז טהייער. מיר זיינען געפאהרען אין אונבעקאנטע מעערן. האבען געליטען הונגער און קעלט, זיינען אויסגעשטאַנען דיא גרעסטע געפאהרען אום צו וויזען דער וועלט, אז ענגלאַנד און דיא ענגלענדער זיינען דיא ערשטע געלערנטע, דיא גרעסטע נאַטורפאָרשער און דיא גרעסטע ענטדעקער פון נייע וועלטען. יעצט זאָלען מיר אוועקווארפען אונזער ארבייט אין דער מיט נור דערפאר, ווייל דאס באָאָט, וואס קען אונז ברענגען צום ציעל איז געמאַכט געוואָרען פון אמעריקאַנישע ברעטער? וואס וואָלט איהר געטהאן, ווען איהר זאָלט געפינען ברעטער פון א שיף און איהר ווייסט ניט, אויב זיא איז אן אמעריקאַנישע אדער א טערקישע? — קוים איז דאס באָאָט געמאַכט פון ענגלענדער, איז עס אן ענגלישע.

האטטעראס האט נאך אימער געשוויעגען.

— איך מיין, אז אייך הארט ניט דאס באָאָט, האט דער דאקטאר ווייטער געזאָגט. אייך הארט, וואס מיר האבען צווישען אונז אן אמעריקאַנער. —

— יא, דאקטאר! דא האט איהר געטראָפען. איך האס דעם אמעריקאַנער, איך קען איהם ניט אנקוקען פאר זיין שטאָלץ און פאר זיין גרויסקייט. דער דורכגעטריעבעער יענקי מיינט, אז ער איז אונזער רעטער, אונזער אנפיהרער, אונזער קאַפּיטאַן. האט איהר דען ניט בעמערקט, וויא פרעך דער יענקי איז געוועזן, ווען מיר האבען גענעבען נעמען דיא פערשיעדענע טהיילע פון דיעזער געגענד? איהר האט ניט בעמערקט, מיט וואס פאר א שטאָלץ ער האט א נאמען געגעבען דעם בארג וואַשינגטאָן. ער האט עס ניט געטהאָן אום וואַשינגטאָן צו עהרען, זאָנדערן אום אונז צו קרענקען. — האט דער פאַלשער ליענגערישער יענקי אונז געזאגט דיא וואַהרהייט, וויא אזוי ער קומט אהער? — ניין. וואס ער האט אונז געזאגט, איז ליעגען. אזוי זיינען דיא יענקי׳ס. קיין וואהר וואָרט געהט פון זייער מויל ניט ארויס. איהר וועט פון איהם קיין מאל ניט וויסען, וואוהין ער איז געפאהרען מיט זיין שיף און ווער עס האט איהם געשיקט.

— וואס געהט עס אונז אן, וואס זיין צוועק איז געוועזן? האט דער דאקטאר געענטפערט. לאָז ער טהאן, וואס ער וויל. מיר וועלען טהאן, וואס מיר ווילען. ער ווייס

www.libtool.com.cn

דאָך ניט, צו וואס פאר א צוועק מיר זיינען געקומען אהער. ער וועט עס אויך קיין מאָל ניט וויסען.

— ווען מיר זאָלען קענען איהם דא איבערלאָזען, וואָלט ער געוויס ניט געוואוסט. האט האטטעראס געזאגט.

— דאס איז אונמעגליך, האטטעראס. מיר קענען דאך ניט לאָזען א מענש אליין אין דיעזער געפעהרליכער געגענד. ער אליין וועט עס אויך ניט וועלען. ניין, האטטעראס, מיר מוזען איהם מיט נעהמען, מיר וועלען איהם אבער ניט זאגען, צו וואס פאר א צוועק מיר געהן קיין נאָרדען. מיר וועלען זאגען אייגפאך, אז מיר ווילען אויספאָרשען דאס לאַנד.

מיט שווערער מיה איז עס ענדליך געראָטהען דעם דאקטאר איינצורעדען קאַפּיטאַן האטטעראס, אז מען זאָל בויען א באָאט. יעצט איז נאך געבליעבען צו פרעגען אלטאמאָן, אויב ער וועט עס ערלויבען. ביים מיטאג עסען האט דער דאקטאר אנגעהויבען צו רעדען, אז מען מוז מאכען א לאַנגע רייזע אום צו זעהן, וויא אזוי א היים צו פאָהרען.

— איהר וועט געוויס אויך געהן מיט אונז? האט ער געפרעגט דעם אמעריקאנער.

— געוויס! האט דער יענקי געענטפערט, איך מוז וויסען וויא גרויס „ניי־אמעריקא" איז. איך מיין, אז עס וואָלט גלייך געווען, מיר זאלען מאכען א באָאט, אדער א קליינע שיף פון דיא ברעטער פון דער „פּארפּאיז", דאס איז נאך דיא איינציגע זאך, וואס מען קען פון איהר מאכען.

האטטעראס האט זיך געביסען דיא ליפּען. דער דאקטאר אבער האט זיך געמאכט ניט וויסענדיג און האט געזאָגט:

— אזוי בלייבט עס! מאָרגען נעהמען מיר זיך צו דער ארבייט.

25טעם קאפּיטעל.

זומער ארום נאָרד־פּאָל.

ענדליך האט אנגעהויבען וואַרים צו ווערן. דעם 29טען מאי איז דיא זון שוין ניט אונטער געגאַנגען. מען האט געזעהן, וויא זיא געהט ארום אלע פיער עקען פון דער וועלט. עס האט זיך אנגעהויבען דער טאג, וועלכער דויערט דריי מאנאטע. דיא זון האט אַנגעהויבען צו וואַרעמען און דער שנעע האט אנגעהויבען שטארק צו שמעלצען. ביי דיא ברעגעס פון דער בוכטע וויקטאריא איז דאס אייז פערשוואונדען. מיט יעדען טאג זיינען געקומען צו פליהען נייע פויגעל און עס האבען זיך געוויזען אלערליי טהיערע פון'ם נאָרד־פּאָל. זיי האבען נאך קיין מאל ניט געזעהן קיין מענשען און האבען ניט געוואוסט, אז ער איז זייער פיינד, דערפאר האבען זיי זיך פאר איהם ניט געהיט.

איין מאָל זיינען אונזערע רייזענדע געגאַנגען אויף דער יאַגד. זיי זיינען צוגעקומען צו א בערגעל, אויף וועלכען עס האט געוואקסען א סאָרט מאָאס (מאָך). וויא ערשטוינט זיינען זיי געווען, ווען זיי האבען דערזעהן דריי יונגע האָזען ארויסשפּריגגען פון אונטער א שטיין און לויפען זיי ענטגעגען. דיא יונגע האָזען זיינען זיי געקראָכען אויף דיא פיס און האבען זיך געלאַשטשעט צו זיי, וויא דיא קעצלעך. אלטאמאָן האט זיי געוואלט

www.libtool.com.cn

חאַפּען. לאָזט זיי צו רוה, אלטאמאן, האט דער דאקטאר געבעטען. וויא קענען מיר טויטען א חיה, וואס האט אזוי פיעל צוטרויען צו אונז? לאָזט זיי לעבען!

עס איז געווען א פערגניגען צו זעהן, וויא דיא קליינע האָזען האבען זיך געלאָזען גלעטען און האבען געלעקט דיא הענד פון אונזערע יעגער.

געגען מיטאג האבען זיי זיך אָפּגערוהט און האבען געגעסען זייער פריהשטיק. דאס וועטער איז געווען שעהן און זיי האבען בעשלאָסען זיך אויסצורוהען אביסעל און וויטער צו געהן אויספאָרשען דיא געגענד און, ווען זיי וועלען אנטרעפען א מאָשוס אָקס, זאלען זיי איהם שיעסען.

דער מאשוס אָקס אז א חיה, וועלבע געפינט זיך נור אין דיא קאַלטסטע געגענדען. ער איז גרויס, וויא א גרויסע ציג און דער קאָפּ איז וויא פון א בופעלאקס. ער איז בעדעקט מיט ווייכע לאַנגע האר. דיא עסקימאָסען עסען זיין פלייש, דיא אייראפּעער אבער קענען עס ניט עסען, וויל עס שמעקט זעהר שטארק מיט מאשוס (פּיזעם). זיין פעל איז זעהר ווארם און דיא עסקימאָסען מאכען זיך קליידער פון איהר. ער איז זעהר ווילד און עס איז איהם נימ לייכט צו פאנגען. ווען מען רייצט זיי, ווערן זיי געפעהרליך מיט זייערע שטארקע און שארפע הערנער קענען זיי דורכבויערן א ברעט.

פאר נאכט זיינען זיי אויפגעשטאנען און זיינען וויטער געגאנגען. זיי זיינען ארויפגעגאנגען אויף א בארג און האבען דערזעהן פונפצעהן ביז צוואנציג רענטהיערע (א סאָרט הירש). דיא רענטהיערע זיינען נימ אנטלאפען פאר זיי זאגאר ווען דיא יעגערס זיינען צוגעקומען צו זיי און האבען זיי גענומען ביי דיא הערנער. דער דאקטאר איז געווען ענטציקט. ער האט געגלעט דיא רענטהיערע, האט זיי געקוקט אין דיא אויגען, האט גערעדט צו זיי און האט זיי ארומגענומען. אלטאמאן איז געשטאנען, וויא אויף שפּילקעס. עס האט זיך איהם געוואָלט שיעסען א פּאָר רענטהיערע.

— אך, לאָזט זיי צו רוה! האט דער דאקטאר געבעטען. לאָמיר בעטראַכטען דיא טהיערע, וויא זיי לעבען, איידער דער שלעכטער מענש איז געקומען צו זיי. איך זעה, אז זיי קומען ערגעץ פון אנאנדער געגענד, וואו קיין מענש איז נאך ניט געווען. זיי קומען ניט פון אמעריקא.

— פון וואנען ווייסט איהר עס, דאקטאר? האט אלטאמאן געפרעגט פערוואונדערט.

— ווען זיי זאלען קומען פון אמעריקא, האט דער דאקטאר געענטפערט, וואָלטען זיי געוואוסט, וויא דיא צווייפיסיגע חיה, וועלכע רופט זיך מענש, איז שלעכט און פערדאָרבען. זיי וואלטען אנטלאפען פון אונז, וויא פון פייער.

— מיר זיינען דאך יעגער! האט אויסגעשריען אלטאמאן, דארפען מיר שיעסען יעדע חיה, וואס מיר טרעפען.

— בערוהיגט אייך, פריינד, האט דער דאקטאר געענטפערט. מיר וועלען נאך צייט האבען צו שיעסען און צו טייטען. דערווייל דארפען מיר ניט. איז גלייכער ארומצוגעהן פריינדליך מיט דיעזע שעהנע טהיערע. — פריינדליכקייט און גוטסקייט איז אויך א מאכט.

www.libtool.com.cn

— איך וואָלט א בעלן געווען צו זעהן, וויא אַזוי איהר ווערט ארומגעהן פריינדליך מיט ווייסע בערן און מיט וועלף, האט אלטאמאן געלאכט.

— ליעבער פריינד, ווייסע בערן איז עטוואס אנדערש. זיי זיינען ווילד און בלוט־דורשטיג. זיי רייסען און בייסען יעדען, וואס זיי בעגעגענען. זיי זיינען זעהר עהנליך צו מענשען.

דער טאג איז פערגאַנגען און זיי האבען קיין איינציגע חיה ניט געשאָסען. דעם אנדערן טאג האבען זיי בעשלאָסען צו געהן אין אנאנדער געגענד. זיי זיינען אוועקגע־גאַנגען עטליכע מייל און האבען גאר ניט געטראָפען. דיא גאנצע געגענד איז געווען בעדעקט מיט ניט הויכע בערג. אין דיא טאָהלען איז נאך געלעגען טיעפער שנעע. איינינע טייכען זיינען נאך געווען בעדעקט מיט אייז. און דאס איז געווען אין דער מיט זומער, דעם 17 טען יוני!

געגען מיטאג האבען זי' געוואָלט זיך זעצען אָפּרוהען, ווען זיי האבען דערהערט, אז דיוק, דעם קאַפּיטאַן'ס הונד בילט זעהר שטאַרק. זיי זיינען געגאַנגען זעהן, וואס דאָרט איז און האבען דערזעהן, אז דיוק בילט אויף צוויי זאָנדערבאַרע חיות. דער דאָק־טאָר האט באַלד דערקענט, אז דאס זיינען מאשוס אָקסען. פאַרן הונט האבען זיך דיא מאשוס אָקסען ניט דערשראָקען, קוים אבער האבען זיי דערזעהן מענשען, זיינען זיי באַלד אנטלאָפען געוואָרען.

— דאס זיינען אמעריקאנער, האט דער דאקטאר געזאגט. זיי ווייסען שוין, וויא גוט און בארמהערציג דער מענש איז.

אַלע האבען אנגעהויבען נאכיאגען דיא מאשוס אָקסען. זיי האבען נאך דיזעס טהיער קיין מאל ניט געשאָסען און האבען געוואלט פערזוכען, וואס פאר א טעם זייער פלייש האט. אזוי וויא דיא אָקסען זיינען געלאָפען זעהר שנעל, האט דער דאקטאר גע־פונען, אז עס איז גלייבער, מען זאל זיי לאָזען לויפען, ביז זיי וועלען זיך בערוהיגען און בלייבען שטעהן, דאן זאלען זיי זיך צוטהיילען אויף צוויי פארטיען און ארומגעהן דיא אָקסען פון צוויי זייטען. גאַנץ ווייט האבען דיא מאָשוס אָקסען ניט געקענט אנטלויפען, ווייל דאס מעער איז געווען נאָהענט און זיי זיינען געראַדע געלאָפען צום מעער. זיי האבען אזוי געטהאן, ווען דיא מאָשוס אָקסען האבען געזעהן, אז מען יאָגט זיי ניט נאך, זיינען זיי באַלד געבליעבען שטעהן. אונזערע יעגער האבען זיך צוטהיילט און האבען אנגעהויבען זיך צו צוגנבענען צו דיא אָקסען. זיי זיינען געקראָכען אויף אלע פיער, האבען זיך בע־האַלטען צווישען שטיינער און האבען זיך אראָפּגעקייקעלט פון בערגלעך, ביז זיי זיינען צוגעקומען נאהענט צו דיא מאָשוס אָקסען. פּלוצלונג האבען זיי זיך אויפגעהויבען און האטטעראס איז געווען דער ערשטער, וועלכער האט אויסגעשאסען אויף דיא אָקסען. זיינע קוגעלן האבען אבער ניט גוט געטראָפען. דיא אָקסען האבען זיך ארויפגעוואָרפען אויף איהם מיט א שרעקליכער רציחה. זייערע אויגען זיינען געווארען פול מיט בלוט, זיי האבען אראָפּגעלאָזען זייערע קעפּ מיט זייערע שרעקליכע שאַרפע הערנער און זיינען צו געלאָפען מיט אזא אימפּעט, אז זיי האבען איהם באַלד אניעדער געוואָרפען אויף דער ערד.

www.libtool.com.cn

— ער איז פערלארען! האט בעלל אויפגעשריען. זיי וועלען איהם צו טרעטען מיט דיא פיס אדער צו לעבערן מיט זייערע הערנער.

אלטאמאן איז געשטאנען א פאר סעקונדען און האט געטראכט, ער האט פיינט געהאט האטטעראס׳ן, וויא האטטעראס האט איהם פיינט געהאט. זיין ערשטער געדאנק איז געווען: לאמיך לאזען דיא מאשום אקסען, זיי זאלען איהם טייטען. באלד אבער האט ער זיך איבערלעגט און איז צוגעלאפען צו זיין שונא.

— מוטה, האטטעראס! האט ער א געשריי געטהאן און האט אנגעהויבען צו האקען דיא אקסען אין קאפ אריין מיט זיין האק. שיעסען האט ער ניט געקענט. ער וואלט געקענט טרעפען האטטעראס׳ן.

דער דאקטאר און בעלל זיינען אויך צוגעקומען מיט זייערע מעסערס און העק. באלד זיינעןביידע מאשום אקסען געלעגען טויט אויף דער ערד. האטטעראס האט בעקומען עטליכע שטארקע קלעפ פון דיא מאשום אקסען, ער איז אבער געווען גערעטעט און האט געהאט צו פערדאנקען זיין לעבען א מענשען, וועלכען ער האט פיינד געהאט, וויא דעם טויט. ער האט זיך אויפגעהויבען לאנגזאם פון דער ערד, איז צוגעגאנגען צו אלטאמאן און האט איהם געזאגט:

— איך דאנק אייך, אלטאמאן, איהר האט מיר גערעטעט דאס לעבען.

— איהר האט מיין לעבען אויך גערעטעט, מיר זיינען יעצט קוויט, האט דער אמעריקאנער געענטפערט.

— ניין, אלטאמאן, האט האטטעראס געזאגט, מיר זיינען ניט קוויט. ווען מיר האבען אייך ארויסגעשלעפט פון׳ם בארג מיט שנעע, האבען מיר ניט געוואוסט, ווער איהר זייט און מיר האבען גאר ניט ריסקירט. איהר אבער האט איינגעשטעלט אייער לעבען דאמאלס, ווען איהר ווייסט, ווער איך בין.

— איהר זייט א מענש, גלייך וויא איך, האט אלטאמאן געזאגט. וואס מען זאל ניט זאגען אויף דיא אמעריקאנער; וואס פאר א פעהלער זיי זאלען ניט האבען — איין זאך איז געוויס: זיי זיינען קיין פייגלינגע.

— אה, דאס ניט! האט דער דאקטאר געזאגט. מיר זיינען אלע גלייכע מענשען, דער אמעריקאנער איז ניט ערגער פון׳ם ענגלענדער. אלטאמאן איז אזא מענש, וויא האטטעראס.

— און ער זאל אויך האבען א טהייל אין דער עהרע, ווען מיר וועלען דערגרייכען אונזער ציעל, האט האטטעראס געזאגט גערירהט.

— אלזא, האב איך ריכטיג דערראטהען, האט אלטאמאן געזאגט. איהר האט זיך אונטערגענומען צו ענטדעקען דעם נארד־פאל?

— יא, האט געזאגט האטטעראס שטאלץ. וואס איז דען געווען אייער ציעל?

— איך מוז אייך זאגען דיא וואהרהייט, איך האב פון אזא הויכען ציעל ניט געדאכט. איך האב איינפאך געזוכט א וועג ארומצופאהרען אמעריקא איבערן אייז־מעער.

האטטעראס האט איהם אויסגעשטרעקט ביידע הענט.

— אלטאמאן! זייט אונזער קאמפאניאן, לאמיר צוזאמען ענטדעקען דעם נארד־פאל! לאמיר וועיזען דער וועלט, אז דער מענש קען אלעס דערגרייכען, ווען ער וויל נור.

www.libtool.com.cn

זיי האבען זיך אומגעקוקט צום דאקטאר און האבען דערזעהן אויף זיינע באקען טרערען

— פריינדע! האט ער זיי געזאגט, איהר האט מיך אזוי גליקליך געמאכט, וואס איהר האט זיך פעראייניגט און זייט געווארען גוטע פריינד, אז איך בין גערירט. יעצט זעה איך ארויס, אז זעהר אפט קומען פאר שטרייטיגקייטען און פיינדשאפט צווישען מענשען נור דערפאר, וואס זיי רעדען זיך ניט דורך. יעדער געהט ארום אנגעבלאזען און האלט איין דיא אונצופריעדענהייט אין זיך. ער זאגט עס ניט ארויס. דיא פיינד־שאפט ווערט אלע מאל גרעסער, ביז זיי ווערן איינער דעם אנדערן דם שונאים. ווען יעדער זאל באלד געווען ארויסזאגען דעם אנדערן, פאר וואס ער איז מיט איהם ניט צופריעדען און דער אנדערער וואלט זיך פערענטפערט, וואלטען זיי געבליעבען גוטע פריינד.

דיא נייע פריינד האבען זיך צוביסלעכוויים בערוהיגט. יעצט האבען זיי זיך אומגעקוקט אויף דיא אורזאכע פון זייער פריעדען, אויף דיא צווי מאשום אקסען.

— איך בין א שלעכטער יעגער, האט דער דאקטאר געזאגט, דערפאר בין איך א גוטער העקער (בוטשער) איך קען ארומגעהן מיט'ן מעססער און שניידען טויטע קערפער.

ער האט זיך גענומען אפשינדען דיא אקסען און זיי צושניידען. עס האט געדויערט א פאר שטונדען, איידער ער איז פערטיג געווארען מיט זיין ארבייט. עס איז געווען מעהר אלס הונדערט פונט פלייש. ער האט צוטהיילט דאס פלייש אויף פיער טהיילע, יעדער האט גענומען זיין פעקעל און זיי זיינען געגאנגען א היים. זיי זיינען געווען זעהר מיעד און הונגעריג. דשאנסאן, וועלכער איז ניט געגאנגען מיט זיי און איז געבליעבען אין דער היים צו בעזארגען דיא ווירטהשאפט, האט זיי אנגעגרייט א גוטען מיטאג. ווען מען האט זיך געזעצט עסען, האט דער דאקטאר געזאגט:

— דשאנסאן! ווען מיר זיינען ארויסגעגאנגען היינט אין דער פריה פון דער היים, האב איך געהאט מיט מיר אן ענגלענדער און אן אמעריקאנער, איך האב צוריקגעבראכט צווי ב ר י ד ע ר.

יעצט האט זיך אנגעהויבען א נייער לעבען ביי אונזערע רייזענדע. זיי האבען זיך גענומען שטארק צו דער ארבייט און א'ין איינינע טעג ארום איז דאס באאט פערטיג געווארען. דעם 20טען יוני האט עס שטארק גערעגענט. עס האט זיך זיי פארגעשטעלט א זעלטענע ערשיינונג. דאס אייז אין דער בוכטע וויקטאריא האט אנגעהויבען צו ציטערן און צו ברעכען זיך. עס איז געווען דייטליך, או קוים וועט זיך אויפהויבען א שטארקער ווינד, וועט זיך דאס גאנצע אייז אויפהויבען און וועט בילדען אייז־בערג און אייז־פעלדער.

ענדע יוני איז דאס באאט געווארען פערטיג און זיי האבען געמאכט א פראבע צו פאהרען אויף איהם א שטיקעל וועג. זיי זיינען צוגעפאהרען צו דער אינזעל דשאנסאן, וואוהין דער דאקטאר האט אלץ געגארט צו זיין, ווען דיא אינזעל וועט זיין פריי פון שנעע. ער איז אבער געבליעבען זעהר אונצופריעדען, ווען ער האט אויסגעפונען, אז דיא אינזעל איז שטיינעריג און עס וואקסט אויף איהר גאר ניט. נור דיא זעע הינט פלעגען

www.libtool.com.cn

זיך אהין צונויפקומען, ווייל דארט האט זיי קיינער ניט געשטערט. און דשאנסאן איז געווען צופריעדען מיט דער אינזעל, ווייל זיא האט געטראגען זיין נאמען.

דאס באָאט האט זיך געוויעזען זעהר גוט און אונזערע רייזענדע האבען אנגעהויבען זיך פאָרצובערייטען צו געהן צום נאָרד־פאָל. נאך זייער רעכנונג זיינען זיי געווען ניט מעהר, וויא הונדערט און פונפציג ענגלישע מייל פון׳ם נאָרד־פאָל. ווען זיי זאלען מאכען צעהן מייל א טאג, קענען זיי קומען אין פונפצען טאג צום נאָרד־פאָל. וועלען זיי אבער טרעפען וואסער אויפ׳ן וועג, קענען זיי קומען אין צעהן טאג. דער באָאט איז געווען גוט און מיט א גוטען ווינט קענען זיי איינפאהרען 25 — 30 מייל א טאג אויפ׳ן וואסער.

אין דריי טאג איז אלעס געווען פערטיג צו דער רייזע. דאס באָאט האבען זיי ארויפגעשטעלט אויפ׳ן שליטען. אין באָאט האבען זיי צונויפגעפאקט זייערע זאכען און זייער פראָוויאנט. דעם 1טען יולי זיינען זיי ארויסגעפאהרען פון „פולמאן־הויז“. עס איז זיי געווען זעהר שווער צו שיידען זיך פון אן אָרט, וואו זיי האבען צוגעבראכט דעם ווינטער און איבערגעלעבט אזוי פיעל פרייד און לייד. עס האט אבער ניט געהאָלפען. מען האט געמוזט געהן.

דיא ערשטע צוויי טאג האבען זיי געמאכט צוואנציג מייל, צו צעהן מייל א טאג, אזוי וויא זיי האבען אָפגערעדט. יעצט איז זיי געווען פיעל בעסער צו געהן. מען האט געקענט נעכטיגען אין דרויסען. מען האט ניט געדאַרפט בויען א קרעטשמע פון שנעע אויף יעדע נאכט. דאס געצעלט, וואס זיי האבען געהאט מיט זיך, איז געווען גענוג פאר זיי. אין איינינע ערטער איז נאך געלעגען א טיעפער שנעע, אין אנדערע איז געווען דער שנעע צוגאנגען און דאס וואסער האט בעדעקט גאנצע שטרעקען לאנד, אויפ׳ן וועג האבען זיי בעגעגענט זעהר פיעל חיות. זיי האבען אבער ניט געשאָסען זיי, ווייל האט־טעראס האט ניט געוואָלט פערליערען דיא צייט. יעדע שטונדע האט איהם געבראכט נעהנטער צום ציעל.

דעם דריטען טאג זיינען זיי געקומען צו א גרויסען זעע (אָזיעראָ) וועלכער איז געווען נאך אין גאנצען בעדעקט מיט אייז. דאָס אייז איז געווען אזוי שטארק, אז עס וואָלט געקענט אויסהאלטען אויף זיך א גאנצע ארמעע. מען האט געזעהן דייטליך, אז דאס אייז איז ניט פון איין ווינטער. זיי האבען בעשלאָסען צו איבערנעכטיגען אויף דיעזען וואונדערבארען טייך, וועלכער איז שטענדיג בעדעקט מיט אייז.

זאָנדערבאר! וואס ווייטער זיי זיינען געגאנגען צום נאָרד־פאָל, אלץ מילדער און אנגענעהמער איז געוואָרען דאס קלימאט. זיי האבען נאך צוואר זעהר אָפט אנגע־טראָפען גרויסע שטרעקען לאנד בעדעקט מיט שנעע, אבער פון נאָרדען האט געוועהט אן אנגענעהמער, וואַרעמער ווינט.

דעם 5טען יולי האבען זיי געזעהן א וואונדערבאַרע ערשיינונג. זיי האבען געזעהן פון דער ווייטען א הויכען בארג, וועלכער איז געווען בעדעקט מיט רויטען שנעע. דער שנעע איז געווען רויט, וויא בלוט און אזוי וויא דער טאג איז געווען גאנץ ווארם און דער שנעע איז צוגאנגען, האט זיך אויסגעוויעזען, אז פון׳ם בארג רינען אראָפ טייכלעך בלוט. אלע זיינען געווען איבערראשט פון דיעזער זעלטענער ערשיינונג. דער דאקטאר האט זיי ערקלערט, אז דער שנעע איז טאקע ווייס, נור אויף איהם וואקסען א סאָרט

www.libtool.com.cn

רויטע שוועמלעך. זיי זיינען אזוי קליין, אז מען קען זיי זעהן נור דורך א גוטען מיקראָ־סקאָפּ. אויף א צאָל די ברייט געפינען זיך מיליאָנען פון דיזע רויטע שוועמלעך. דיזע שוועמלעך, אדער רויטען שנעע געפינט מען אויך אויף דיא בערג אין דער שווייץ, וועלכע זיינען בעדעקט מיט אייביגען שנעע.

דאס האט זיי אזוי אינטערעסירט, אז זיי־זיינען צוגעגאנגען נעהנטער בעטראַכטען דיזע זעלטענע ערשיינונג. זיי האבען אויסגעפונען, אז גאנצע אכט פוס טיעף איז דער שנעע געווען רויט.

דער 6טער יולי, איז געווען זעהר א שעהנער טאג. אלטאמאן און האטטעראס זיינען געגאנגען פאָראויס. זייט זיי האבען זיך פערנאנדער גערעדט, פלעגען זיי שטענדיג געהן צוזאמען און פלעגען אָפט אוועקגעהן א גאנצע מייל פאָראויס. וויא גרויס איז געווען זייער איבערראַשונג, ווען זיי זיינען פלוצלונג געבליעבען שטעהן לעבען א פרייעם מעער. וויא ווייט דאס אויג האט געקענט גרייכען, האט מען ניט געזעהן קיין ברעקעל אייז.

— דאס פרייע מעער! דאס פרייע מעער! האבען זייביידע געשריען און געמאַכט מיט דיא הענד.

דיא איבעריגע האבען עס בעמערקט און זיינען צוגעלאפען זעהן, וואס דאָרט איז. א לאנגע שורה פון ניעדעריגע בערגלעך האט פערשטעלט דאס מעער. האטטעראס און אלטאמאן זיינען געווען גליקליך. זיי האבען באלד גענומען זייערע אסטראָנאָמישע אינכטרומענטען און האבען אנגעהויבען אויסצורעכענען, וואו זיי געפינען זיך יעצט. זיי האבען אויסגעפונען, אז זיי זיינען אין גאנצען 45 מייל ווייט פון'ם נאָרד־פּאָל. מיט א גוטען ווינד קענען זיי עס מאַכען אויפ'ן באָאט אין איין טאג.

— מיר מוזען א נאמען געבען דיזעם מעער, האט דער דאקטאר אויסגערופען. איך וואָלט פאָרגעשלאגען, עס זאל הייסען „האטטעראס־מעער“.

— ניין, פריינד, האט האטטעראס געזאגט. דאס מאל זאל עס הייסען אלטאַ־מאן'ס־מעער. עס וועט זיך נאך פאר מיר אויך עפּעס געפינען. — יעצט מוזען מיר אראָפּלאָזען דאס באָאט אין וואַסער און פאהרען צו אונזער ציעל.

זיי האבען זיך גענומען אויספּאַקען דעם שליטען. ביז אהער איז דאס באָאט גע־שטאַנען אויפ'ן שליטען, יעצט מוז מען דעם שליטען ארויפשטעלען אויפ'ן באָאט. דיא ארבייט האט געדויערט ביז פאַרנאַכט. אלע זיינען געווען מיעד און האבען זיך געוואָלט אָפּרוהען. האטטעראס אבער האט זיך געאיילט, ער האט געוואָלט זיין אם גיכסטען ביים נאָרד־פּאָל. ער האט געציטערט, וויא אין פיעבער צו זיין דער ערשטער אויפ'ן נאָרד־פּאָל. זיי האבען איהם געמוזט צוליעב טהאן און זיך זעצען אין באָאט. באלד האט ד'שאנסאן אויפגעצויגען דעם זעגעל און דאס באָאט איז געשוואומען גאנץ לוסטיג אויף דיא קלאָרע, דורכזיכטיגע און שטילע וואסערן פון'ם אלטאמאן־מעער.

יעצט האט דער דאקטאר געהאט דיא בעסטע געלעגענהייט צו שטודירען דאס מעער מיט אלע לעבעדיגע זאכען, וואס געפינען זיך אין איהם. דאס וואסער איז געווען אזוי ריין און אזוי דורכזיכטיג, אז מען האט געקענט זעהן, וויא דיא פיש שפּיעלען זיך אויפ'ן באָדען. עס זיינען אבער געווען אזוי פיעל סאָרטען, אזוי פיעל פאָרמען, אז דער דאקטאר האט ניט געוואוסט, ניט וויא זיי הייסען, ניט וואס זיי זייגען, ניט וויא אזוי

www.libtool.com.cn

זיי לעבען. מיר האבען קיין בעגריף ניט, וואס פאר א פאָרמען און געשטאַלטען פון פיש און פון חיות עס געפינען זיך אין מעער, וועלכען דער מענש האט נאך ניט געטריעבט מיט זיין נעץ. אלע האבען בעטראַכט מיט ענטציקען דיעזע זאָנדערבאַרע בעשעפענישען, וועלכע זיינען אלע מאל ארויפגעקומען פון דער טיעפעניש, האבען געשוואומען א געוויסע צייט אויפ'ן וואסער, גלייך וויא זיי האבען געוואָלט בעטראַכטען דיא נייע געסט, און זיינען באלד וויעדער פערשוואונדען. איבער זייערע קעפּ זיינען געפלויגען אלערליי פייגעל, וועלכע דער דאקטאר האט קיין מאל ניט געזעהן און האט פון זיי קיין מאל ניט געהערט. זיי זיינען אָפּט געקומען זיך אניעדערזעצען אויפ'ן באָאט אָפּרוהען. זיי האבען נאך קיין מאל קיין מענשען ניט געזעהן.

— אך, וויא גרויס, וויא הערליך איז דיא נאטור! האט אויסגערופען דער דאקטאר. מיר מיינען, אז מיר האבען זיא שוין דערפאָרשט; מיר מיינען, אז מיר קענען זיא שוין. איך מוז יעצט געשטעהן, אז מיר ווייסען נאך גאר נישט.

איין שטונדע נאך דער אנדערער איז פערגאנגען. האטטעראס איז אליין געשטאנען ביים רודער און האט געפיהרט דאס באָאט קיין נאָרדען. אלע זיינען געוועזן מיעד און זיינען אנשלאָפען געוואָרען. דאס רוהיגע שטילע שאָקלען פון'ם נאָרדפאָל־מעער האט זיי איינגעוויעגט, וויא אין א וויעגעלע. זיי האבען ניט בעמערקט, וואס פאר א שטרעקע זיי זיינען אריבער געפאהרען; זיי האבען ניט בעמערקט, וויא דער באָדען פון'ם מעער איז געוואָרען אלע מאל דייטליכער. פלוצלונג האט האטטעראס א געשריי געטהאן:

— לאַנד! לאַנד!

וויא אן עלעקטרישער שלאג האט דיעזעס וואָרט: לאַנד! געווירקט אויף אלעמען. זיי האבען זיך אויפגעחאַפּט, וויא דיא אָפּגעבריהטע און האבען זיך געשמועלט לעבען האטטעראס קוקען אויף דאס לאַנד, וועלכעס געפינט זיך ביים נאָרד־פּאָל. דאס לאַנד איז נאך צוואר געוועזן גאַנץ ווייט, מען האט עס נאך קוים געזעהן. אין דיעזע מינוט אבער האט זיך זיי פאָרגעשטעלט א זאנדערבארע ערשיינונג. פון דעם לאַנד האט זיך אויפגעהויבען א זייל פייער און האט בעלייכטעט דאס גאנצע מעער מיט זיינע רויטע פלאַמען. אונזערע רייזענדע האבען זיך אנגעקוקט איינער דעם אנדערן. זייערע געזיכטער זיינען געוועזן רויט. דאס וואסער ארום איז געוועזן רויט.

— וואס זאל דאס זיין? האט דשאנסאן געפרעגט.

— דאס איז א וואולקאַן, א בארג וואס שפּייט מיט פייער, האט דער דאקטאר געענטפערט.

דאס פייער האט געלייכטעט און געברענט א גאנצע שטונדע כסדר. דאן איז עס געוואָרען קלענער, ניעדריגער. באלד אבער האט עס זיך וויעדער אויפגעהויבען און בעלייכטעט דעם גאנצען הימעל. וואס נעהנטער זיי זיינען צוגעקומען צום לאַנד, אלין בעסער האבען זיי געזעהן, וויא דער פייער־שפּייענדיגער בארג ווארפט ארויס גרויסע שטיינער אין דער הויך. מערקווירדיג אבער. דיא שטיינער פאַלען צוריק אין לאָך, פון וואַנען דאס פייער געהט ארויס.

נעהנטער און נעהנטער זיינען זיי צוגעקומען צום לאַנד. באלד האבען זיי דייטליך געזעהן, אז דאס איז נור אן אינזעל, אויף וועלכער עס געפינט זיך א פייער שפּייענדיגער

www.libtool.com.cn

בארג. ענדליך זיינען זיי צוגעקומען צום אינזעל. האטטעראס האט ניט געווארט, ביז דאס באָאט וועט צוקומען צום ברעג. ער איז אריינגעשפרונגען אין וואסער און איז געגאנגען מיט דער ענגלישער פאָהן אין דער האנד צום אינזעל. דער דאקטאר און אלטאמאן האבען איהם געוואלט צוריקהאלטען. עס איז אבער געווען אונמעגליך. ער האט געוואָלט זיין דער ערשטער, וועלכער וועט שטעלען זיין פוס אויפ'ן נאָרד־פאָל. איידער זיי האבען זיך אומגעקוקט, איז ער שוין פערשוואונדען צווישען דיא שטיינער אויפ'ן ברעג.

דשאנסאן האט יעצט גענומען דעם רודער און האט צוגעפיהרט דאס באָאט צום ברעג. אלע זיינען ארויסגעגאנגען פון'ם באָאט און האבען זיך גענומען עס ארויס־צושלעפען אויפ'ן ברעג. עס האט ביי זיי פערנומען א געריכמע צייט ביז זיי האבען בעפעסטיגט דאס באָאט, אז עס זאל ניט אוועקשווימען. ווען דאס באָאט איז געווען בעפעסטיגט, האבען זיי אנגעהויבען צו זוכען קאפּיטאן האטטעראס. זיי האבען איהם געזוכט אומעדום, האבען איהם גערופען, האבען געשאָסען, האבען געשריען — האטטע־ראס איז פערשוואונדען. ענדליך האט דשאנסאן דערזעהן, אז ער שטעהט אויף א שטיין גאנץ הויך אויפ'ן בארג מיט דער ענגלישער פאָהן אין דער האנד, וויא א בילד אויס־געאקט פון מארמאָר שטיין.

מיט שווערער מיה זיינען זיי ארויפגעקלעטערט צו איהם. דער וועג איז געווען שטיינעריג און זעהר גליטשיג. דער דאקטאר איז געווען דער ערשטער, וועלכער איז צוגעקומען צו איהם.

— פארוואס האט איהר אונז ניט געענטפערט, ווען מיר האבען אייך גערופען? האט ער איהם געפרעגט.

— דער נאָרד־פאָל! דער נאָרד־פאָל! מיינע פיס שטעהן אויפ'ן נאָרד־פאָל! זיינען געווען דיא איינציגע ווערטער, וואס האטטעראס האט געענטפערט.

זיינע אויגען האבען געגלאנצט מיט א זאנדערבארען פייער, ער האט געציטערט מיט'ן גאנצען קערפער, וויא אין פיעבער. דער דאקטאר האט צוגעלעגט זיין האנד צו האטטעראס שטערן און האט זיך דערשראָקען, זיין שטערן איז געווען הייס, וויא ביי א קראנקען אין דער גרעסטער היץ.

— זייט איהר יעצט גליקליך, האטטעראס? האט ער איהם געפרעגט.

— דער נאָרד־פאָל! דער נאָרד־פאָל! מיינע פיס שטעהן אויפ'ן נאָרד־פאָל! האט האטטעראס געענטפערט.

דער דאקטאר האט זיך נאך מעהר דערשראָקען. ער האט מורא געהאט, אז זיין פריינד איז ניט ביי זיין גאנצען פערשטאנד. ער האט איהם אנגעהויבען צו בעטען, ער זאל אראפּגעהן, ער זאל עפּעס עסען, ער זאל זיך אביסעל אפּרוהען. האטטעראס האט איהם ניט געענטפערט. ער האט געגעבען א צייכען צו אלטאמאן, אז זיי זאלען איהם מיט געוואלד צונעהמען פון דעם אָרט, וואו ער איז געשטאנען. לאנגזאם, פאָרזיכטיג האבען זיי איהם אראָפּגעטראגען אויף דיא הענד וויא א קינד.

דשאנסאן האט אויסגעפונען א גרויסען שטיין, אונטער וועלכען דיא ערד איז געווען אביסעל אויסגעהוילט. דארט האבען זיי אניעדער געלעגט דעם קראנקען

www.libtool.com.cn
האטטעראס. דער דאקטאר האט איהם געוואָלט געבען̣ פעם עסען, האטטעראס אבער האט געזאגט, אז ער וועט ניט עסען, ניט טרינקען, ביז זיי וועלען אויסשטעלען א דאקומענט, אז זיי האבען ענטדעקט דעם נאָרד־פאָל. דער דאקטאר האט איהם געמוזט צוליעב טהאן. בעלל האט געמוזט נעהן צום באָאט און ברענגען שרייב געצייג און פאפיער. דער דאקטאר האט זיך געזעצט אויף א שטיין און האט אנגעשריעבען פאָל־ גענדען דאקומענט:

„דעם 11טען יולי 1861 האט דער קאפיטאן דשאן האטטעראס ענטדעקט דיא „אינזעל קווינסלאנד, אויף וועלכער עס געפינט זיך דער נארדפאל. יעדער, ווער עס וועט „געפינען דיעזען דאקומענט, זאל איהם צו שטעלען צו דער קעניגליכען געאָגראפישען „געזעלשאפט אין לאנדאן".

אונטערשריעבען דיעזען דאקומענט האבען:

דשאן האטטעראס, קאפיטאן פון דער פאָרוואַרד.
דאקטאר פולמאן.
אלטאמאן דער קאפיטאן פון דער פארפאיז.
דשאנסאן, צווייטער אפיציער פון דער פאָרוואַרד.
בעלל, מאטראז פון דער פאָרוואַרד.

דיעזען דאקומענט האבען זיי אריינגעלעגט אין א בלעכענער שאכטעל און האָבען עס אניעדער געלעגט אונטער א שטיין. ארום דעם שטיין האבען זיי צונויפגעלעגט שטיינער, וויא א זייל און ארויפגעשטעלט פון אויבען דיא ענגלישע פאָהן. ווען זיי האבען אָפּגעטהאן דיעזע ארבייט, האט דער דאקטאר געזאגט:

— יעצט פריינד, לאמיר געהן עסען. איך וויים, אז עס געפינען זיך מענשען, וואס וואָלטען אוועקגעגעבען אלע זייערע הייזער און זייערע זאַלען דערפאר, אז זיי זאָלען איין מאל עסען א מיטאג אויפ'ן נאָרד־פאָל. מיר האבען יעצט דיעזעס פערגניגען אומזיסט.

מען האט זיך געזעצט אויף א שטיין עסען דעם ערשטען מיטאג אויפ'ן נאָרד־ פאָל. דער דאקטאר האט פאָראויס געזעהן אזא פאל און האט מיטגעבראכט פון דער פארפאיז א פלאש ברענדי און צוויי פלעשער וויין.

— דיעזעס מאל מוזען מיר האבען וויין, האט ער זיי געזאגט. מיר מוזען טרינקען אויפ'ם וואָהל פון אונזער פריינד, האטטעראס, וועלכער האט אונז געבראכט אהער. אלע אונזערע ליידען זיינען פערגעסען. דיעזע מינוט בעצאהלט אונז פאר אלע געפאהרען און אלע נויט, וועלכע מיר זיינען ביז אהער אויסגעשטאַנען. מיר זיינען דיא ערשטע מענשען אויף דער וועלט, וועלכע זיינען געקומען צום נאָרד־פאָל.

ווען מען האט אפּגעגעסען און אפּגעטרונקען און זיך אנגעשריען הורראה פאר אלעמען, האט דשאנסאן זיך געווענדעט צום דאקטאר און האט איהם געפרעגט:

— מיר זיינען יעצט אויפ'ן נאָרד־פאָל. וואָס איז אזעלכעס דער נאָרד־פאָל? וואס פאר א שמחה איז עס מיט אונז, וואס מיר זיינען אויפ'ן נאָרד־פאָל?

— דער נאָרד־פאָל, האט דער דאקטאר איהם דערקלערט, איז דער אייאיינציגער פונקט אין דער וועלט, וועלכער שטעהט אויף איין אָרט און דרעהט זיך ניט. דיא גאנצע ערד און אלע פונקטען אויף איהר דרעהן זיך בעשטענדיג מיט אנגעהייערער

www.libtool.com.cn

געשווינדיגקייט, נור דער נאָרד־פּאָל, דיעזער איינציגער פּונקט, שטעהט אויף איין אָרט און דרעהט זיך ניט.

ער האט אנגעהויבען צו ערקלערן איהם, וויא אזוי דיא ערד דרעהט זיך, וויא אזוי זיא ווערט בעלייכטעט פון דער זון; פאר וואס ביים נאָרד־פּאָל איז זעקס מאנאטע איין יאהר טאג און זעקס מאנאט נאכט. דער פּלאַץ פון אונזער ערצעהלונג ערלויבט אונז ניט איבערצוגעבען אלע ערקלערונגען, וועלכע דאקטאר פּולמאן האט געגעבען זיינע פריינדע אום צו בעווייזען, וויא וויכטיג עס איז פאר דער וויסענשאַפט צו ענטדעקען דעם נאָרד־פּאָל. דשאנסאן האט איהם אויסגעהערט זעהר אויפמערקזאם, ער האט איהם אבער ניט אין גאנצען פערשטאנען. מען מוז זיין בעקאנט אביסעל מיט דער געאָגראַפיע און אנדערע וויסענשאַפטען אום צו פערשטען, וויא וויכטיג עס איז געווען צו ענטדעקען דעם נאָרד־פּאָל. ניט אומזיסט האט דיא ענגלישע געאָגראַפישע געזעלשאַפט אויסגע־געבען מיליאָנען פונט סטערלינג אויף רייזען צום נאָרד־פּאָל.

אזוי זיינען פערגאנגען א פּאר שטונדען אין רעדען און ערקלערונגען, ביז זיי זיינען אלע מיעד געוואָרען און האבען זיך געלעגט שלאָפען.

28טעס קאפּיטעל.

צוריק קיין ליווערפּול.

ווען זיי זיינען אויפגעשטאנען דעם אנדערן טאג אין דער פריה, האט דער דאקטאר געפונען, אז האטטעראס'ן איז ערגער געוואָרען. ער איז געווען זעהר אויפגערעגט און האט גערעדט נור פון'ם נאָר־פּאָל. זיי האבען געוואָלט שוין דעם אנדערן טאג פאהרען צוריק, זוכען א וועג א היים קיין ענגלאנד. האטטעראס אבער האט געבעטען, אז זיי זאָלען נאך ארומגעהן דיא אינזעל. זיי האבען איהם געמוזט צוליעב טהאן און ארומגעהן דיא אינזעל.

אויפ'ן וועג זיינען זיי צוגעקומען צו אן אָרט, וואו דער בארג איז ניט געווען אזוי שיעף. האטטעראס האט פּלוצלונג אנגעהויבען צו לויפען אויפ'ן בארג. דער דאקטאר און אלטאמאן זיינען איהם נאכגעלאפען און האבען איהם געוואָלט צוריקהאלטען. עס איז אבער געווען אונמעגליך. האטטעראס איז געלאפען אלץ העכער, ביז ער איז געקומען צום קראטער, — דער לאָך אין דער ערד, פון וואנען עס האט ארויסגעשפּריצט דאס פייער — דא איז ער געבליעבען שטעהן בעלייכטעט פון'ם פייער און האט געשריען:

— דער נארד־פּאָל! דער נארד־פּאל! מיינע פיס שטעהן אויפ'ן נארד־פּאל!

מיט שווערער מיה איז דער דאקטאר און אלטאמאן איהם נאכגעלאפען. זיי האבען איהם בעטראכט איינינע מינוט מיט שרעק און מיט שטויננען. זיי האבען איהם געבעטען, ער זאל אראָפּגעהן, ער האט ניט געענטפערט; זיי האבען פּראָבירט איהם אראָפּצופיהרען מיט געוואלד, ער איז געשטאנען וויא צוגעשמידט צו דער ערד. דער דאקטאר איז געווען פערצווייפעלט. פּלוצלונג האט האטטעראס געגעבען א שרעקליכען הערצרייסענדען געשריי: דער נארד־פּאל! און איז געפאלען אין אָהנמאכט. דער דאקטאר האט איהם אנגעהויבען אָפּצומינטערן מיט אלע מיטעל, וואס ער האט נור געהאט ביי זיך. ווען עס איז איהם ענדליך געלונגען און האטטעראס איז

www.libtool.com.cn

געקומען צו זיך; האט ער דערזעהן מיט שרעק, אז האטטעראס אויגען זיינען וויא אויס־געלאָשען. קיין גלאנץ, קיין פונק איז אין זיי ניט געווען. אלטאמאן האט עס אויך בעמערקט און האט געפרעגט שטילערהייט:

— ער איז בלינד?

— זיין פערשטאנד איז פערדונקעלט, האט דער דאקטאר געענטפערט. ער איז אראָפּ פון זינען.

טרויריג מיט צובראָכענע הערצער האבען זיי אראָפּגעפיהרט דעם קראנקען פון'ם בארג און האבען איהם צוגעפיהרט צום באָאט. קיינער האט קיין וואָרט ניט גערעדט. יעדער האט געפיהלט, אז ער האט פערלאָרען א פריינד, שטילערהייט האבען זיי זיך אריינגעזעצט אין באָאט. האטטעראס איז געזעסען, וויא א שטיק האָלץ. ער האט ניט גערעדט און האט זיך ניט גערירט. מען האט געקענט טהאָ מיט איהם, וואס מען האט געוואָלט.

— יעצט מוזען מיר פאהרען א היים, האט געזאגט דער דאקטאר. עס איז היינט דער 13טער יולי; ווען מיר וועלען האבען א גוטען ווינד, קענען מיר זיך נאך צושלאגען צו באַפינס־ביי און דאָרט פיעללייכט נאך טרעפען א נאָרוועגישע שיף

דיא רייזע צוריק איז געגאנגען זעהר שנעל. דער ווינד האט געבלאָזען פון נאָרדען קיין זידען און האט געטריעבען זייער באָאט אויף דיא שטילע וואסערן פון'ם נאָרד־פּאָל־מעער. דעם אנדערן טאג זיינען זיי אנגעקומען אין דיא בוכטע וויקטאריא און זיינען געגאנגען צוא פולמאן'ס־הויז נעהמען דעם רעסט פון'ם פּראוויאנט, וואס זיי האבען דאָרט איבערגעלאזען, איידער זיי זיינען געפאהרען צום נארד־פּאָל. צו זייער שרעק און איבערראַשונג האבען זיי געפונען, אז אין דער צייט, וואס זיי זיינען געווען אויף דער רייזע, האבען ווייסע בערן און אנדערע חיות צערשטערט און פערניכטעט זייער פּראָוויאנט. זיי האבען צונויפגענומען, וואס עס איז נאך געבליעבען און האבען זיך אויפגעזעצט אויפ'ן באָאט.

— א היים! א היים! איידער עס ווערט קאָלט: איידער דער שרעקליכער ווינטער קומט אן.

מיר זיינען ניט אומשטאַנד צו בעשרייבען אלע זייערע ליידען אויף זייער וועג א היים. מיר וועלען נור דערמאנען אייניגע זאַכען, אין וועלכע דער לעזער איז פער־אינטערעסירט.

ענדע יולי זיינען זיי געקומען צו סמיטה'ס קאנאל. ער איז שוין געווען בעדעקט מיט אייז און זיי האבען געמוזט ארויסשלעפען זייער באָאט פון וואסער, איהם ארויפ־לעגען אויפ'ן שליטען און שלעפען איהם אויפ'ן אייז. דער ווינטער האט זיך שוין געלאָזט פיהלען, עס איז געוואָרען אלע מאל קעלטער. מען האט שוין ניט געקענט שלאָפען אין געצעלט. מען האט געמוזט ווייטער מאכען זיך שטיבעלעך פון שנעע. זיי האבען געמוזט שלעפען דעם שווערען שליטען, ווייל דיא הינט האבען קיין כח ניט געהאט צו שלעפען אזא משא.

דעם 30טען אויגוסט זיינען זיי געווען אזוי מיעד, אז זיי זיינען געווען געצוואונגען זיך אָפּצורוהען א פּאר טעג. זיי האבען אויסגעפונען א טאָהל, וואו זיי זיינען געווען

www.libtool.com.cn

פערשטעלט פון דיא קאלטע ווינטען, דארט האבען זיי בעשלאָסען צו פערברענגען דריי טאג. דעם ערשטען טאג זיינען זיי א גאנצען טאג געשלאָפען. דעם אנדערן טאג איז אלטאמאן ארויסגעגאנגען זוכען, טאמער וועט ער עפּעס געפינען: א פייגעל אדער אנ־אנדער חיה. ער איז ארומגעגאנגען א פּאר שטונדען און איז געקומען צולויפען צו זייער לאגער מיט שרעק. דער דאקטאר האט באלד דערקענט, אז דא איז עפּעס געשעהן.

— וואס איז מיט אייך? האט ער געפרעגט.

— דאָרט, דאָרט, א גאנצע פּארטיע מענשען פערפראָרען....טויט.... האט אל־טאמאן קוים ארויסגערעדט.

דער דאקטאר און דיא אנדערע זיינען געגאנגען זעהן, וואס דארט איז. א שרעק־ליכעס בילד האט זיך פאָרגעשטעלט פאר זייערע אויגען. זאגאר דער דאקטאר האט אנגעהויבען צו ציטערן. — אויף א שטיקעל פלאַץ פון עטליכע איילען זיינען געלעגען צו וואָרפען צעהן טויטע. זיי זיינען געווען פערשאָטען מיט שנעע, נור דא האט ארויסגע־שטעקט א האנד, דאָרט — א פוס, דארט א קאָפּ. פון איינינע האט דער ווינד אוועק־געקעהרט דעם שנעע און זיי זיינען געלעגען אין גאנצען אָפּגעדעקט, טויט, פערפראָרען, הארט, וויא אייזען. דער דאקטאר האט זיך צוגעקוקט צו איינעם און איז אויפגעשפּרונגען, גלייך וויא א שלאנג וואָלט איהם א ביס געטהאן.

— שאנדאן! האט ער אויסגערופען

באלד האבען זיי דערקענט דיא איבעריגע: פּען, גריפּארי און דיא אנדערע מאט־ראָזען פון דער „פּאָרוואַר“. מען האט דייטליך געזעהן, וויא שרעקליך זיי האבען געליטען. אין איניגע ערטער זיינען געלעגען שטיקער מענשען-פלייש, פאר הונגער האבען זיי איינער דעם אנדערן אויפגעפרעסען.

— געהט אוועק פון דיעזען אונגליקסאָרט! האט דער דאקטאר געבעטען. איך קען עס ניט זעהן.

וויא שוואך און מיעד זיי זיינען געווען, האבען זיי באלד צונויפגעפּאקט זייער שליטען און זיינען ווייטער געגאנגען. עס זיינען פערגאנגען נאך עטליכע טעג, זיי האבען זיך צוגעשלעפּט צו באפינס־ביי. דער פּראוויאנט האט זיך ביי זיי אויסגעלאָזען, זיי האבען געליטען הונגער. זיי האבען זיך שוין בערייט געמאכט צו שטארבען, ווען אלטא־מאן האט דערזעהן דיא זעגעל פון א שיף.

— א שיף! א שיף! האט ער אנגעהויבען צו שרייען.

אלע זיינען צוגעלאָפען צום ברעג און האבען געקוקט אויף דאס שיף. זיי האבען געשריען, זיי האבען געשאָסען, זיי האבען געמאכט מיט דיא הענד אום דער קאפּיטאן פון דער שיף זאל זיי דערזעהן און זאל שיקען א באָאט זיי נעהמען. דאס שיף אבער איז געווען זעהר ווייט און קיינער אויפ'ן שיף האט זיי ניט בעמערקט.

— לאמיר זיי נאכלויפען מיט אונזער באָאט! האט אלטאמאן אויסגעשריען.

מיט גרויסע שוועריגקייטען איז עס זיי געלונגען אראָפּצולאָזען דאס באָאט אין וואסער. זיי זיינען געווען אזוי שוואך פון הונגער, אז עס האט ביי זיי פערנומען פיעל צייט איידער זיי האבען געזעהן דאס באָאט אין וואסער. זיי האבען זיך שנעל אריינגעזעצט און האבען גערודערט צום שיף. ענדליך האט זיי דאך דער קאפּיטאן בעמערקט און

www.libtool.com.cn

האט זיי ארויפגענומען צו זיך. פערפראָרען, הונגעריג, קוים לעבעדיג האט מען זיי ארויפגענומען אויפ'ן דעק.

דאס איז געווען א נאָרוועגישע שיף און האט געהייסען „האנס־קריסטיאן". זיא איז געפאהרען חאפען וואלפישען און האט זיך יעצט געאיילט א היים, דער ווינטער זאָל זיא ניט פערחאפען. אין צוועלף טאג ארום זיינען זיי אנגעקומען קיין בערגען, א שטאדט אין נאָרוועגען.

קוים איז מען געוואָהר געוואָרען, ווער זיי זיינען און וואס זיי האבען ענטדעקט, איז געוואָרען א רעש אין גאנץ אייראָפּא. דיא ענגלישע רעגיערונג האט געשיקט א שיף עקסטרא פון זייערטוועגען און מען האט זיי געבראכט קיין לאָנדאָן. ווען זיי זיינען אנגעקומען קיין לאָנדאָן, זיינען אלע מיטגליעדער פון דער ענגלישער קעניגליכער געאָגראַפישער געזעלשאפט זיי ענטגעגען געפאהרען און האבען זיי אריינגעפיהרט אין שטאדט יעדען מיט גרויס פאראד. דאקטאר פולמאן האט געמוזט אבענד פּאָרלעזען א פּאָר שטונדען איבער זיין מערקווירדיגער רייזע. דיא קעניגין וויקטאריא האט זיי געוואָלט זעהן, מען האט איהר פּאָרגעשטעלט אלע, וועלכע זיינען איבערגעבליעבען פון'ם „פאָרוואָרד". זיא האט אלעמען געגעבען מעדאילען. זאָגאר דער יענקי אלטאמאָן האט זיך ניט געשעהמט אנצונעהמען א מעדאילע פון דער ענגלישער קעניגין. נור איין האטטעראס, דער אנהויבער און דיא אורזאכע פון אלע דיעזע עהרען, האט קיין טהייל אין זיי ניט גענומען. ער האט מיט קיינעם ניט גערעדט קיין וואָרט, פלעגט ארומגעהן שטיל און פערטראכט, נור פון צייט צו צייט פלעגט ער א גלעט טהאן זיין הונד דיוק.

דער דאקטאר האט איהם אריינגעגעבען אין א קראנקען־הויז פאר אזעלכע קראנקע. זיין קראנקהייט איז געווען אין דער בעציעהונג בעמערקענסווערטה, אז ער פלעגט זיך בעוועגען נור אין איין זייט — קיין נאָרדען.

דיא קעניגין האט בעשטימט א פענסיאָן פון צוויי הונדערט פונט שטערלינג א יאָהר פאר דשאנסאן און בעלל אויף זייער לעבען לאנג.

29טעם קאפּיטעל.

שלום.

קאפּיטאן האטטעראס איז געפאלען אין אָפּפער פון זיין וואונש צו ענטדעקען דעם נאָרד־פּאָל. סער דשאן פראנקלין און זיין גאנצע עקספּעדיציאָן זיינען אויסגעפראָרען געוואָרען אויף קינג־וויליאמס לאנד. הודסאָן, בארענץ, בעהרינג און פיעלע אנדערע זיינען אומגעקומען אויף זייערע רייזען אויפ'ן אייז־מעער. דוד ליווינגסטאָן, דאקטאר פאָגעל, בארטה, בורקע, בעקער און פיעלע אנדערע זיינען אומגעקומען אויף דער שרעקליכסטער ארט אויף זייערע רייזען אין ווילדען שווארצען אפריקא. — אלע דיעזע עדעלע און געבילדעטע מענער זיינען געפאלען איין אָפּפער פון דער וויסענשאפט.

וואס האט דערפון דיא מענשהייט? וועט געוויס דער לעזער פרעגען. פארוואס האבען זיי געאָפּפערט זייער לעבען? וואס פאר א נוצען האט עס געבראכט?

אויף דיעזע פראגען קענען מיר אנטוואָרטען, אז מיר האבען זעהר פיעל צו פערדאנקען דיעזע גרויסע מענער און צו געדענקען זייער נאמען מיט עהרע. זיי האבען אונז

www.libtool.com.cn

בערייבערט מיט א גרויסען אוצר פון וויסען און קענען, וועלכע מיר בענוצען. מיר ווייסען אייניגע מאל זאגאר ניט, פון וואנען מיר שעפּען און וואו מיר נעהמען עס. מיר ווילען נור ווייזען אויף איין זאַך, ווען דיא ענגלענדער האבען אנגעהויבען ארויסצושיקען קאַלאַניעס קיין אמעריקא אין 1607, פלעגט געדויערן דיא רייזע פון לאָנדאָן קיין באָסטאָן וועניגסטענס זעבציג טאג, היינט מאכט זאגאר א זעגעל־שיף דיעזעלבע רייזע אין אכצעהן צוואַנציג טאג. דאס בעגעגנען פון אן אייז־בערג אויפ'ן וועג האט א מאל געהייסען א זיכערער טויט, היינט ווייסט יעדער קאַפּיטאַן, וויא אזוי זיך אויסצודרעהן פון אן אייז־בערג.

מיר ווילען מאכען אונזערע לעזער אויפמערקזאם אויף א בעזאנדערס אינטערעסאַנטע פראַגע, וועלכע האט מיט עטליכע יאהר צוריק אינטערעסירט דיא גאנצע געלערנטע וועלט און איז ערשט ניט לאַנג געלעזט געווארען. — דיא פראַגע איז: וויא טיעף איז דאס מעער?

אויפ'ן ערשטען בליק וועט יעדער פרעגען: וואס געהט עס מיך אן? וואס האַרט עס מיך, וויא טיעף דאס מעער איז? וואס פאר א נוצען קען איך ד'ערפון האבען, ווען איך וועל שוין וויסען, וויא טיעף דאס מעער איז? — דיעזע פראַגען האט ניט געשטעלט דיא קאמפּאני, וועלכע האט צוערשט זיך אונטערגענומען צו לעגען דעם קייבעל — דיא טעלעגראַפּישע דראָטהען — פון ענגלאנד קיין ניו־יאָרק. ביי איהר זיינען דיעזע פראַגען געוועזען זעהר וויכטיג. זיא האט געמוזט וויסען, וויפיעל דראָטהען צו מאכען און וויא אזוי זיי צו מאכען. זיא האט צוערשט געמוזט ענטפערן נאר אויף אנאנדערע פראַגע און צוואַר: וויא אזוי זאל מען אויסמעסטען דיא טיעפעניש פונ'ם מעער?

דאָרט, וואו עס איז ניט שטאַרק טיעף — ביז צוויי טויזענד פינף הונדערט פוס דיא טיעף — איז עס נאך לייכט אויסצומעסטען מיט א לאָטה. דאס איז א שטיקעל בליי צוגעבונדען צו א לאנגען פאָדים. וויא קען מען אבער אויסמעסטען דיא ערטער פונ'ם וועלט מעער, וואו ער איז טיעף ביז 50—60 טויזענד פוס? דא ווערט דער שטאַרקסטער שטריק צוריסען, ער קען ניט אויסהאַלטען אויף זיך אזא גרויסע מאסע וואסער און צולעצט וויים מען דאָך ניט, אויב ער האט שוין געגרייכט דעם גרונד. וויא אזוי קען מען וויסען אויף אזא שרעקליכע טיעפעניש, אויב מען האט דערגרייכט דעם גרונד?

אום צו געבען א ביישפּיעל, וואס פאר א קראַפט דיא מאסע וואסער האַט, וועלען מיר ברענגען א שפּיעל, וועלכע דיא מאַטראָזען מאכען אָפט אויפ'ן מעער אום דיא פּאסאַזשירען צו אמוזירען. זיי נעהמען א לעדיגע פלאַש, פערקאָרקען זיא גאַנץ שטאַרק און בינדען זיא צו צו א לאַנגען שטריק מיט א געוויכט פון צוויי — דריי פונט. מען לאָזט אראָפּ דיא פלאַש גאַנץ טיעף אין וואסער און מען הייבט אן לאַנגזאַם און פּאָרזיכטיג זיא צוריק ארויפצו ציעהען. — מיט א מאל זיא ארויסשלעפּען טאָר מען ניט, ווייל דער שטריק וועט זיך צורייסען. מען מוז עס טהאן גאַנץ פּאָרזיכטיג. — ווען מען שלעפּט ארויס דיא פלאַש, זעהט מען א וואונדער — דער קאָרק איז ניט גערידהרט, ער איז גאַנץ און פערשטעקט גוט דיא פלאַש און דענאָך איז דיא פלאַש פול מיט וואסער.

www.libtool.com.cn

דער שטארקער דרוק פון'ם וואסער האט דורכגעטריעבען גאנץ קליינע טהיילעכלעך וואסער דורך דעם קארק, ביז דיא פלאש איז געווארען פול.

אלזא, וויא אזוי מעסט מען אויס, וויא טיעף איז דאס מעער? וויא אזוי קען מען לעגען דיא דראטהען פון'ם טעלעגראף, ווען מען ווייס ניט, וויפיעל מיליאנען יארד דראטהען מען וועט דארפען? — דיא טעלעגראפישע דראטהען מוזען ליעגען אויפ'ן גרונד פון'ם מעער, מען קען זיי ניט לאזען הענגען אין דער מיט וואסער: זיי וועלען זיך צו־רייסען. אלזא, וואס טהוט מען? עס זיינען פערגאנגען צעהנדליגער יאהרען און עס האט געקאסט הונדערט טויזענדער, איידער מען איז געפאלען אויף איין איינפאכעם און זיבערעם מיטעל. א שטארקער שפאגאט איז אויסגעמאסטען. אויף יעדע הונדערט פוס מאכט מען א קנופ. דער שפאגאט איז ארויפגעוויקעלט אויף א רעדעל. צום שפאגאט בינדעט מען צו א קוגעל פון 30 פונט און מען לאזט זיא אריין אין וואסער. ווען דיא קוגעל קומט צו צום גרונד, דאס רעדעל דרעהט זיך ניט מעהר, שניידט מען אפ דעם שפאגאט און מעןווארפט איהם אריין אין וואסער. קוגעל און שפאגאט זיינען פער־לארען; מען ווייס אבער, וויא פיעל הונדערטער פוס דער שפאגאט האט געהאלטען. מען האט אויסגעפונען, אז קוים וועגט דיא קוגעל וועניגער פון 30 פונט, פאלט זיא ניט אראפ גלייך אין וואסער, זאנדערן ווערט זעהר אפט אוועקגעשלעפט איז א זייט פון דיא טייכען, וועלכע געפינען זיך אין מעער.

דורך דיעזעס איינפאכע, ווען אויך אביסעל טהייערע, מיטעל איז עס געלונגען אויסצומעסטען דיא טיעפענעש פון'ם מעער. מען האט אויסגעפונען, אז דער אטלאנטישער אקעאן צווישען ענגלאנד און ניו־יארק איז פון 9 טויזענד ביז 40 טויזענד פוס דיא טיעף. ביי דיא ברעגעס איז ער פיעל טיעפער, וויא אין דער מיט. ניט ווייט פון ארגענטיניען, וואו דער טייך לא פלאטא פאלט אריין אין אטלאנטישען אקעאן, איז ער אריבער 50 טויזענד פוס טיעף, דאס איז דער טיעפסטער ארט אין אטלאנטישען אקעאן.

פיער יאהר נאך אנאנדער זיינען ארומגעפאהרען שיפען אויפ'ן מעער און האבען אויסגעמאסטען זיין טיעפקייט. מען האט אויפגעצייכענט אקוראט יעדען ארט, וויא טיעף ער איז און מיר האבען היינט א פאלשטענדיגע מעער־קארטע פון דער טיעפעניש פון'ם מעער. דער מיט אבער האט זיך דיא פראגע נאך ניט געענדיגט. מען האט אויסגערעכענט, אז ווען מען זאל לעגען דיא טעלעגראפישע דראטהען אויף אזא טיע־פענעש, וועלען זיי זיך אלע מאל צורייסען, זיי וועלען ניט אויסהאלטען דעם דרוק פון'ם וואסער. אויסערדעם וואלט א טעלעגראמע פון אמעריקא קיין אייראפא אדער פערקעהרט פון אייראפא קיין אמעריקא געדארפט קאסטען אזוי טהייער, אז עס וואלט זיך ניט געלוינט צו שיקען א טעלעגראמע.

דא האט אויסגעהאלפען א קאפיטאן פון דער אמעריקאנישען פלאטע, א געוויסער מאורי Maury. איהר האט געוויס פון איהם קיין מאל ניט געהערט, מיינע ליעבע לעזער. ער האט אויסגעפונען, אז אויפ'ן באדען פון'ם מעער זיינען דא בערג און טאהלען, אזוי וויא אויף דער יבשה. דיא גאנץ טיעפע ערטער אין מעער זיינען טאהלען, פאלגליך מוזען זיין בערג; ווען עס זיינען דא בערג, זיינען געוויס דא בערג קעטען, דאס הייסט, א רייהע פון בערג, וועלכע שטעהן איינער לעבען אנדערן, וויא צום ביישפיעל, דיא בערג קייטען אין אמעריקא, „דיא קארדאליערען", דיא בערג קייטען אין דער שווייץ, „דיא אלפען"; דיא בערג קייטען אין איטאליען, „דיא אפענינען" און דערגלייכען.

ער האט אזוי לאנג געמאסטען דאס מעער און אזוי לאנג געזוכט, ביז ער האט אויסגעפונען, אז פון דעם בערג „קאפ קליר" אין אירלאנד ביז דעם בארג „קאפ רייס" אויף דער אינזעל ניופונדלענד, לעבען קאנאדא, ציהט זיך אין מעער א לאנגע רייהע פון בערג, וועלכע הייבען זיך אן אין אירלאנד, אין אייראפא, און ענדיגען זיך אין ניו־פונדלענד, אין אמעריקא. אזוי וויא דיא בערג זיינען זעהר הויך, איז דארט דאס מעער

www.libtool.com.cn

ניט שטארק טיעף און עס איז לייכט צו לעגען אויף זיי דעם קייבעל. און ווירקליך אויף דיעזע בערג אונטערן וואסער ליעגען דיא דראָטהען, וועלכע פעראייניגען דיא אלטע וועלט מיט דער נייער. דאנק דיעזער ענטדעקונג פון קאפיטאן מאורי קענען מיר אין איינינע מינוטען זיך צוזאמען רעדען מיט אונזערע פריינד אין דער אלטער וועלט שנעל און ביליג.

דאמיט אבער איז דיעזע פראגע נאך ניט געווען געלעזט. מען האט שוין געקענט אויסמעסטען, וויא טיעף דאס מעער איז, מען האט אבער אויך געדארפט וויסען, פון וואס בעשטעהט דער גרונד פון'ם מעער אין פערשיעדענע ערטער. דאס איז זעהר וויכטיג, מען זאל וויסען, וואס פאר א דראָטהען צו מאַכען פארן קייבעל.

אויך אין דיעזער בעציעהונג האט אן אמעריקאנער קאפיטאן ברוק Brooke ערוויעזען א גרויסען דיענסט דער וויסענשאפט. ער האט אויסגעפונען א מאשין, מיט וועלכער מען קען ארויפציעהען•אביסעל ערד פון'ם גרונד פון'ם מעער אום צו וויסען, פון וואס עס בעשטעהט. ליידער, זיינען מיר ניט אים שטאנד צו בעשרייבען דיעזע מאשין, וויל אהן א צייכנונג, וועט מען זיא ניט פערשטעהן און מיר האבען יעצט ניט דיא צייכנונג דערפון.

מיט הילפע פון דיעזער מאשין, האט מען אויסגעפונען, אז דער גרונד פון'ם מעער בעשטעהט אויסשליעסליך פון קליינע און פיינע מושעלן, אדער דיא פאַנצער פון קליינע טהיערע, וועלכע לעבען אויפ'ן גרונד פון'ם מעער. דיא מושעל זיינען אזוי דין און אזוי פיין, אז ווען מען בעריהרט זיי מיט דער האנד, ווערן זיי צוריעבען אויף שטויב. דאס איז א בעווייז, אז אונטען אין דער טיעפענעש איז דאס מעער גאנץ רוהיג. דיא וואסערן שטעהן אויף איין אָרט און בעוועגען זיך נים. דערפון האט מען געלערנט, אז מען וועט ארייננווארפען דעם קייבעל טיעף אין וואסער, וועט ער דאָרט ליעגען גאנץ רוהיג.

ווען מען זאל וועלען בעשרייבען דיא געשיכטע פון'ם טעלעגראף אין אטלאנטישען אָקעאן, וואָלט מען געדארפט אנשרייבען עטליכע גראבע ביכער.

נאך דעם אלעמען קענען מיר שוין דאס מעער? האבען מיר עס שוין אויסשטודירט, אויסגעפאָרשט? ווייסען מיר שוין, וואס עס טהוט זיך אין זיינע טיעפענישען און זיינע אבגרונדע? קענען מיר שוין אלע טהיערע און אלע פלאנצען, וואס וואקסען און לעבען אין דער טיעפעניש פון 40—50 טויזענד פוס? — אויף דיעזע פראגען מוזען מיר ענטפערן: ניין און ניין! דאס מעער איז נאך יעצט פאר אונז א רעטעניש, וויא עס איז געווען מיט טויזענד יאהר צוריק. מיר ווייסען, אז אין מעער געפינען זיך גאנצע וועלדער פון זאָנדערבארע ביימער און גראזען; מיר ווייסען, אז אין איינינע ערטער זיינען דיא גראָזען אזוי הויך, אז זיי שטעקען ארויס פון וואסער. זיי זיינען אזוי געדיכט, אז זיי בילדען גאנצע פעלדער און וועלדער אויף מיילען ווייט דיא ברייט און דיא לענג.

מען קען זיך לייכט דענקען, וויא שטארק עס האבען זיך דערשראָקען דיא מאטראָזען, וועלכע זיינען געפאהרען מיט קאָלומבוס אויף זיין ערשטער רייזע צו ענטדעקען אמעריקא, ווען דיא שיפען זיינען פלוצלונג ארייננעפאהרען אין אזא געדיכטען וואלד פון מעער־גראז. אנפאנגס האבען זיי געמיינט, אז דאס מעער איז דארט ניט טיעף. וויא ערשטוינט אבער זיינען זיי געווען, ווען זיי האבען אראָפגעלאָזען א שטריקעל מיט א שטיקעל בליי און האבען אויף עטליכע טויזענד פוס טיעף ניט געקענט דערגרייכען דעם גרונד.

— יעצט זיינען מיר פערלאָרען! האבען זיי אויסגערופע'. אונזערע שיפען וועלען אזוי ווייט פערקריעכען אין דיעזע פעלדער, אז זיי וועלען שוין ניט קענען ארויס צוריק. דא ענדיגט זיך שוין דיא וועלט.

מיט שווערער מיה איז עס געלונגען קאלומבוסען זיי איינצורעדען, אז זיי זאלען

www.libtool.com.cn

ווייטער פאהרען, אז דאס איז א געוועהנליכער וואלד פון׳ם מעער, וועלכער האט זיך א ביסעל מעהר צו וואקסען.

יעצט ווייסען מיר שוין, אז דאס איז קיין וואונדער ניט. דאס גראז הייסט סארגאסום Sargassum און געפינט זיך אין פיעלע מעערן, וואו דאס קלימאט איז ווארם. א גרעסערעס וואונדער שטעלט אונז פאר דיא ריעזען בלומע. איהר שטענגעל איז עטליכע טויזענד פוס דיא לענג און וואקסט אויפ׳ן גרונד פון׳ם מעער, דיא בלומען אליין אבער שטעקט ארויס איהר גרויסען קאפ מיט שנעע ווייסע עטליכע פוס לאנגע, בלעטער פון׳ם וואסער, גלייך וויא זיא וויל זיך ווארעמען אין דער שעהנער. העלער זון.

אנאנדערע, זאנדערבארע פפלאנצע איז דאס גראז קעלפ Kelp אדער Laminaria דאס איז אייגענטליך ניט קיין גראז, זאנדערן א סארט ראהר (טשערעט). ער איז גראב, וויא א פינגער, הארט און גלאנצענדיג, וויא א הארן פון א בהמה. עס וואקסען גאנצע וועלדער פון איהם אין מעער ארום ענגלאנד און שאטלאנד. מען שניידעט איהם אפ און מען פערברענט איהם. פון זיין אש מאכט מען יאד, א געוויסעס מיטעל אין דער מעדיצין.

ווען דער גרויסער געלערנטער דארווין האט געמאכט זיין בעריהמטע רייזע ארום דער וועלט אין 1839—1845, האט ער געפונען אין דער מאגעלהאן שטראסע, וואו דאס אייז־מעער הייבט זיך אן לעבען זיד אמעריקא א זעלכע גרויסע און געדיכטע וועלדער פון קעלפ, אז זאגאר ער, וולכער האט אזוי גוט געקענט דאס מעער, איז געוועזען איבער־ראשט.

— אין אייניגע ערטער, שרייבט דארווין, איז דער קעלפ אזוי געדיכט און אזוי שטארק, אז מען קען ארומגעהן אויף איהם. אין א פאר גוטע ראבער שטיוועל קען מען ארומשפאציערען אין דער מיט פון׳ם מעער, וואו עס איז אייניגע טויזענד פוס טיעף. קוקט מען זיך בעסער צו צו דיעזען זאנדערבארען וואלד, זעהט מען, וויא לוסטיג עס געהט דארט צו; וואס פאר א לעבען און וועבען עס הערשט דארט. מיליאנען סארטען פון פיש און אנדערע טהיערע שווימען, קריעכען, לויפען און קלעטערן אין דיעזען וואלד. זיי בויען זיך דארט נעסטען, לעבען דארט, יאגען זיך נאך איינער נאך דעם אנדערן און פערשלינגען איינער דעם אנדערן. מען וואלט געדארפט פארברענגען יאהרען לאנג אין יענע געגענדען אום זיך אביסעל צו בעקענען מיט דיא אלע סארטען פיש און טהיערע, וועלכע לעבען אין דיעזע זאנדערבארע וועלדער.

אלזא, מיר ווייסען נאך יעצט זעהר ווייניג פון׳ם מעער, מיר קענען נאך דאס מעער ניט; מיר לערנען ערשט דעם אלף בית פון דער וויסענשאפט. מיט יעדען טאג עפענען זיך פאר אונז נייע וועגען צום לעבען. מיט יעדען טאג ווערט געמאכט נייע ערפינדונגען און נייע ענטדעקונגען. עס עפענען זיך אויף נייע פעלדער פאר מענשליכען גייסט צו דענקען און פאר דיא מענשליכע הענד צו ארבייטען. יעדע נייע ערפינדונג עפענט אויף א ניי פעלד פאר דיא מענשען, גיט זיי א נייע בעשעפטיגונג.

דער מענשליכער גייסט שטרעבט אימער פארוועדטס. עס געפינען זיך מענשען, וויא האטטעראס, פראנקלין, ראס, פאררי, מאק קלינטאק, וועלכע אפפערן זיך אויף אום צו בערייכערן אונזער וויסען און אונזער קענען. זיי שטארבען, זיי קומען אום אויף דעם שווערן וועג פון זייער פארשען און לערנען, אבער פון זייערע גרעבער וואקסען ארויס דיא טהייערסטע פריכטע פון דער וויסענשאפט, וועלכע ברענגען דער גאנצער מענשהייט נוצען, פרייד און גליק.

ע נ ד ע.

www.libtool.com.cn

לעצטע שריפטען

— פון —

מענדעלי מוכר ספרים.

(ש. י. אבראמאוויץ)

די א לעצטע שריפטען איז א זאמלונג פון פערשיעדענע זשורנאַלען אונד צייטונגען וואו דער פאטער פון דער אידישער ליטעראטור ש. י. אבראמאוויץ האט אין דער לעצטער צייט געשריבען.

יעדע פון די שריפטען איז א מייסטערהאַפטע קריטיק איבער דעם אידישען לעבען אונד ווירקען אין רוסלאנד, אונד אין דער זעלבער צייט איז עס פול מיט הומאר, וויטץ אונד שארפזינן אונד זעהר אינטערעסאנט אונד שפאַנענד צו לעזען.

אין איינע פון דיא שריפטען ווערט געשילדערט מיט דער קראפט פון מענדעלי'ס פעדער די לעצטע אידישע צרות אונד פאגראמען אין רוסלאנד, אונד דיעזע שילדערונג אליין איבערשטייגט אללעס וואס ער האָט פאָרהער געשריבען, אפילו פון זיינע צווי בעריהמטע ווערק ווי דיא „קליאטשע" אונד „פישקע דער קרומער" עס איז א קונסט ווערק אונד עס איז ווערטה צו לעזען אונד שטודירען.

פרייז 35 סענט (פארטא פרייא)

צו בעקומען ביי אלע בוכהענדלער, ווי אויך ביי די פערלעגער

THE HEBREW PUBLISHING COMPANY,
83-85-87 Canal Street — New York.

www.libtool.com.cn

דרייא נייע ביכער

יעצט עבען ערשיענען!

קין'ס צואה.

פון א. טאַנענבוים.

דיעזע ווערק איז א קריטיק איבער דיא מענשליכע פערדאָרבענהייט, אונד צייגט וויא ווייט דער מענש איז בלוט־דורשטיג אונד אז ער שטעהט ניט פיעל העכער פון א ווילדעס טהיער. אונד אין דער זעלבער צייט איז עס א וויסענשאַפט־ליכע ווערק, וועלכע מאכט אייך בעקאנט מיט פיעלע אינטערעסאנטע זאכען.

פרייז, 15 סענט.—פּאָרטאָ פרייא.

ניקאָלאַי דער ערשטער.

פון נ. מ. שייקעוויטש.

א ראָמאַן פון דעם פערגאַנגענעם אונד געגענווערטיגען אידישען לעבען אין רוססלאַנד, וואו עס ווערט געשילדערט מיט ריכטיגע פארבען דיא לעצטע אידישע צרות אונד פּאָגראָמען וואס אידען זיינען אויסגעשטאַנען אין צאַרענלאַנד.

פרייז, 10 סענט.—פּאָרטאָ פרייא.

פ אַ ו ס ט.

פאָן געטהע.

וועלכע איז א וועלט־בעריהמטע דראמא אונד א וועלט־בעריהמטע אָפּערא איז בעאַרבייטעט אין איין ערצעהלונג פאָרמע פון

א. טאַנענבוים.

דיעזע ווערק איז זעהר אינטערעסאנט אונד יעדער אידישער לעזער וואס האט נאָך קיין מאָל געזעהען אויפּשפּיעלענדיג דיעזע וועלט־בעריהמטע דראמא אין איין טהעאטער, קען האבען א פאָלשטענדיגען בעגריף פון דיעזע קונסטווערק ווען ער לעזט דאס בייא זיך אין הויז.

פרייז, 10 סענט.—פּאָרטאָ פרייא.

נייע ביכער יעצט ערשיענען

www.libtool.com.cn

דער

סיטיזען

נאכ'ן נייעם געזעץ

פון אלעקסאנדער הארקאווי.

אלע נייע געזעצע וועלכע זיינען אריין אין קראפט דעם 27טען סעפטעמבער 1906 מיט די פארמען פון די אפליקיישיאנס וואס עס דארף געמאכט ווערען אום צו ווערען אבירגער אין די יונייטעד סטייטס.

פרייז 5 סענט.

הערשעלע א ראמאן פון קליינשטעדטעלדיגען לעבען אין רוסלאנד, פון יעקב דינעזאהן, פרייז . . . . 25 סענט.

יאסעלע איין ערצעהלונג פון ישיבה בחור'שען לעבען אין דער ליטא פון יעקב דינעזאהן, פרייז . . . . 15 סענט.

ישראליק דער משוגענער א מייסטערהאפטע קריטיק איבער דיא לעצטע פאגראמען אויף יודען אין רוסלאנד, פרייז . . . 10 סענט.

שרעקליכע געהיימניסע א ראמאן וואס איז פול מיט מערקווירדיגע און איבעראשענדע פאסירונגען אונד איז זעהר אינטערעסאנט אונד שפאנענד פון שמ"ר פרייז . . . . 15 סענט.

דער פעדלער א ראמאן פון פעדלערשען לעבען אין אמעריקא פון שמ"ר, פרייז . . . . 15 סענט.

אין שטראם פון רעוואלוציאן א שילדערונג פון דער געגענווערטיגע רעוואלוציאנערע צייט אין רוסלאנד פון מרדכי דאנציס, פרייז 5 סענט.

צו בעקומען בייא אלע בוכהאנדלונגען, און בייא דיא

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

83-85 Canal Street, New York.

www.libtool.com.cn

300 פיידזשעס

וועלט בערימטע
אפעראס

300 פיידזשעס

בעשריעבען און ערקלעהרט
אין פליין אידיש
— פון —
וויליאם עדלין.

דעם אינהאלט פון דעם דראמאטישען סוזשעט און דער כאראקטער פון דער מוזיק פון דיא בעסטע 25 איטאליעניש, פראנצויזישע און דייטשע אפעראס. סיי דער וואס געהט אין אפערא און סיי דער וואס האט ליעב לעזען וועגען דיא פראכטפאלע סוזשעטען פון דיא גרעסטע אפעראס קען אין דיזען בוך געפינען פיעלעס וואס פערשאפט דעם העכסטען עסטהעטישען פערגעניגען.

קויפט דעם בוך איבער דיא שענסטע קונסט.

און זעהט וואס פאר א וועלט פון געניוס עס איז דא פאר אלע מענשען פון אלע קלאסען. דער בוך דארף זיך געפינען ביי יעדען וואס האט ליעב צו לעזען די בעסטע ראמאנען, דראמאס און פאעזיע.

„מאצארט“
„בעטהאווען“
„וואגנער“
„ווערדיי“
„מייערבעער“
„האלעווי“
„גונא“
„גאלדמארק“
„ראסיני“
„בעליני“
„דאניצעטי“
„פוטשיני“
„מאסקאני“
„לעאנקאוואלא“
„מאסענע“
„שטראוס“
„ביזע“
„דאן זשואן“
„פידעליא“
„טאנהייזער“
„לאהענגרין“
„פארסיפאל“

„טריסטאן און איזאלדע“
„אאידא“
„ריגאלעטא“
„טרובאדור“
„טראוויאטא“
„הוגענאטען“
„פראפעט“
„דיא יודין“
„פאוסט“
„מלכה שבא“
„בארבער פון סעוויל“
„פיוריטאני“
„לוציא“
„לא באהעם“
„מאדעם באטערפליי“
„קאוואלעריא“
„פאליאטשי“
„נאווארעז“
„סאלאמע“
„קארמען“

פרייז 35 סענט בראשירט און 50 סענט געבונדען

Hebrew Publishing Co.,
85 Canal Street, New York, City.

www.libtool.com.cn

קאטאלאג

אונד פרייז־קוראנט

אויפ'ן פידעל שלום עליכם	5
אונגליקליכע אמאליע	2.00
אוריאל אקאסטא	.10
איבער געלד און עהרע	.75
אידישע .ביהנע 1טע טהייל, טהעאטער קריטיק	.25
אידישע ביהנע 2טע טהייל, טהעאטער יעדער,	.40
אידישע געשיכטע פון פ. וויערניק	.75
אידישע קרבנות	.15
אידישער קאנגרעס אין באזעל	.03
אייז־מעער	.20
אינדיאנער פירסט	.40
אין שטראם פון רעוואלוציאן	.05
אלט־ניילאנד, דר. הערציל	.50
אמעריקאנישע הגדות	.03
אשמדאי	.05
ביטערע נקבה	.25
ביים טהיר פון גן־עדן	.05
בלאנדער יונגער מאנטשיש	.25
בעטלער גרעפין	.40
בערויבטער קבר	.10
ברוך שפינאזא	.20
גאטטהייט	.10
גאלד גרובען פון קאליפארניע	.60
א גאסט פון יענער וועלט	.05
גוטער טייפעל, שמ"ר	.35
גלות מאסקווא	1.50
געבילדעטער מערדער	1.50
געהיימער מארד	.05
געהיימע יודען	.15
געזוכט און געפונען	.60
גערויבטע קינד,	2.00
געריהמטער טרעפער,	.05
געשיפטע פון אמעריקא,	.15
גראספירסט קאנסטאנטין,	1.25
גראף מאנטא קריסטא	.40
גראף עסטערהאזי,	.40
גראף פאטאצקי,	.05
גרעסטער דעטעקטיוו	.10
דאן קיכאט, פון א. הארקאווי,	.75
דאקטאר און צויבערער,	.10
דור הולך ודור בא, א. גאלדפאדען	.25
דער משוגענער פילאזאף, א. גאלדפאדען	.25
דריי פארשוויגען,	.05
דרייפוס, פון יאהאן פאליי נויארק,	1.50
הגדה פיר בארדער,	.03
הייראטה פון ד. מ. הערמאלין,	.25
הימעל און וואסער.	.45
היפנאטיזמוס,	.03
המן'ס מפלה,	.03
הערשעלע, דינעזאהן,	.15
וואשינגטאן, (ערשטער פרעזידענט אין אמעריקא)	.10
וויבנא דוואשא פאהרט אין אמעריקא	.02
וויבנא דוואשע פאהרט פון אמעריקא	.05
וויבנא דוואשע דיא שדכנ'טע	.10
ווילדע מענשען,	.10
אין ווילדען אפריקא	.10
וויעדער אין דער היים, 2טע טהייל פון א רייזע אין אונבעקאנטע געגענדען	.10
א וועלט אהן טרעהרען,	.03
וועלט באנדיטען,	.45
זילבערנע האכציים	.10
חאדישי מטאווראס,	.10
חכמת היד,	.03
חרם דרבנו גרשם,	.10
טיראן,	1.25
טיראנישע מוטער,	2.00
טערקישער משית,	.05
טרילבי,	.10
יאסעלע, דינעזאהן	.15
יאקום בעטבע,	.03
יודקע שמערקעס פאהרט נאך אמעריקא	.05
יודקע שמערקעס גליקען אין אמעריקא	.10
יונגער שיפסקאפיטאן, 2טער טהייל, פון אין ווילדען אפריקא,	.10

www.libtool.com.cn

ישוע הנוצרי, ד. מ. הערמאלין,	.10
ישוע הנוצרי אָדער יוסף פאנדרי,	.10
לא תרצח פון פרענקעל 1טער טהייל,	.10
לא תרצח " " 2טער טהייל,	.15
לא תרצח " " 3טער טהייל,	.15
לא תרצח " " 4טער טהייל,	.15
ליטווישער קעניג פון דיא שנאָרערס,	.25
ליעבע פון ד. מ. הערמאלין,	.10
ליעבע און מיליאָנען,	.45
ליעבע און ראַכע,	.75
ליעדער אלבום	.20
לעצטער בלוט שטורץ,	.10
מאדאם באבעטא,	.10
מאדאם יצר הרע,	.15
מאריא מאגדעלענא	.03
מגילת דרייפוס,	.03
מויקים, פון ב. גארין,	.10
מחמד,	.05
מסתרי פאריז,	.60
מעשי בראשית,	.15
משונענער פילאָזאָף, גאָלדפאדען	.25
נקמה פון א ברמנן,	.15
נתן דער חכם,	.10
סאפהאָ פון אלפאָנז דאָדע,	.15
סטעמפעניו, פון שלום עליכם,	.15
סיבירישער אייזענבאהן,	.25
עדעלשטאטס געדיכטע,	.15
פאוסט פון געטהע,	.10
פאסקארעלא,	.10
פליה מאשין,	.10
פלעוונא,	.25
פסח מאגאזין 100 וויטצן,	.10
פעדלער, שמ"ר,	.15
פעטער שמואל, יאפפע	.10
פערלאָרענע שיף,	.50
פראנצויזישע רעוואָלוציאָן,	.25
פרוכט פון זינד,	.10
פרייע ליעבע,	.15
פרינצעסין צולייקא,	.10
פרינץ אלם דעטעקטיוו,	.45
פרץ'ס מעשה'לאך,	.05

פרץ'ס שריפטען,	1.50
פתרון חלומות	.05
צוואנציג אידישע פאָלקס ליעדער פון אליקום צונזער,	.25
צוואנציגסטער יאהר־הונדערט	.10
צווייא פאָרלאָך,	.10
קאָלומבוס,	.03
קאמעליענדאמע, פון דיומא,	.30
קארמען דעם טייוועלס טאָכטער,	.05
קיובא,	1.00
קין'ס צואה, א. טאנענבוים,	.15
קליינע מענשעלאך,	.10
קלעאָפאטרע,	1.00
קעטען און קראָנען,	.50
ראָטהשילדס ביאָגראפיע,	.10
ראָמאנען אלבום,	.15
רוסישע געהיימניסע,	2.00
ריעזען,	.10
א רייזע אין אונבעקאנטע געגענדען,	.10
א רייזע ארום דער וועלט אין 80 טעג,	.25
א רייזע אין הימעל,	.10
א רייזע צו זיד פאָל,	.15
רעגינע,	.15
רמב"ם לעבענס בעשרייבונג,	.03
שאילאָק, שעקספיער	.15
שווארצע דיאמענטען,	.15
שווארצע האנד,	.45
שווארצע חברה,	.25
שווארצע קונסט,	.10
שווינדלער,	.10
שמאָדט מסור,	.15
שמארקער פון אייזען,	.85
שמומער בעטלער,	1.25
שמיינערנער מענש, שמ"ר,	.50
שעהנע העלענא,	.05
שפאניש־אמעריקאנישער קריעג,	.40
א שפאציער אין גיהנום,	.03
א שפיצעל פון א פורים שפיעלער,	.03
שרעקליכע געהיימנים, שמ"ר,	.15
תחית המתים, פון גאָרדוי,	.03

www.libtool.com.cn

גראף טאלסטאי'ס ביכער.

איוואן איליטש'עס טויט, .10
איוואן דער נאר, .03
איך און מיין מאן, .10
אננא קארעניגא, .25
טאלסטאי'ס ביאגראפיע, .03
מיין ווידוי, .10
מיין פריינד'ס פרויא, .10
דער נסיון, .10
פאליקושקא, .10
דיא פערפיהרונג, .10
צווייא דורות, .10
קריעג און פריעדען, .50
קרייצער סאנאטא, .10
תחית המתים, .15

עמיל זאלא'ס ביכער.

בלוטיגע חתונה, .10
א גלח'ס זינד, .10
דיא דארפס מיידעל, .10
ווייבערשער גן־עדן, .25
ושערמינאל, .40
דער טויט שלעגער, .30
ליעבעס נאכט, .10
לעבען און טויט, .10
מענשליכע בעסטיעס, .15
נאנא, .35
נאנטאס אדער דער געקויפטער מאן, .10
פערגיפטעטער קוס, .25
פאריזער דאמען, .10
פון חופה צום קבר, .10
פרויען־ליעבע, .10

אבראמאוויטץ'ס ווערקע.

אלטע מעשה, .10
דאס ווינש פינגעריל, .15
דיא טאקסע, .15
יודעל, .15
ישראליק דער משוגענער, .10
פישקע דער קרומער, .15
דער פריזיוו, .15
דיא קליאטשע, .15

קליין מענשעלע, .15
רייזע בעשרייבונג פון בנימין דעם דריטען .10
שלמה ר' חיים'ס, .10

גאלדפאדען'ס טהעאטערשטיקע (פיעסען.)

אחשורוש, .10
באבע מיט'ן אייניקעל, .10
ביידע קוני לעמעל'ס, .10
בר כוכבא, .10
דאקטאר אלמאסאדא, .10
כשוף מאכערין, .10
מליץ יושר אדער ר' יאזועלמאן, .10
קבצנזאהן און הונגערמאן, .10
שולמית, .10

שייקעוויטש'ס טהעאטערשטיקע.

דיא קאקעטע דאמען, .10
דיא שפאנישע אינקוויזיציאן, .10

וויטצען ביכער.

אמעריקאנישער וויטצלינג, .05
אנעקדאטען בוך, .05
הערשעלע אסטראפאליער, .10
וויטצען אלבום, .15
וויטצען פון קארט, .03
חייקיל דער לץ, .05
מאטקע חב"ד, .05
שייקע פייפער, .05

מעטהאדען צו לערנען ענגליש.

אלענדארף'ס מעטהאדע מיט'ן שליסעל, 1.25
אמעריקאנישער לעהרער, בראשירט אין טאשען פארמאט, .20
אמעריקאנישער לעהרער, געבונדען אין טאשען פארמאט, .25
דייטש פיר אנפאנגער, .05
יודיש־אמעריקאנישע שוהלע, געבונדען, .25
ענגלישער אלף־בית .05
נייעסטע ענגלישע מעטהאדע בראשירט .25
נייעסטע ענגלישע מעטהאדע, געבונדען, .35
ענגלישער לעהר־בוך, .15
ענגלישער לעהרער, בראשירט, .30

www.libtool.com.cn

הארקאווים ענגלישער לעהרער, געבונדען, .40
ענגליש רוסיש מעטהאָדע, געבונדען, .35
נוראק'ס ענגליש־רוסיש מעטהאָדע, .65
קראנץ'ס מעטהאָדע, .75
תורת לשון אנגלי, א ענגליש־העברע־אישע מעטהאָדע, .25

בריעפענשטעלער.

הארקאווים ענגליש־יודישער בריעפענשטעלער און ספעלער, .30
הארקאווי'ס בריעפענשטעלער געבונדען, .40
ווארן'ס ענגליש־יודישער בריעפענשטעלער, .75
פריינקעל'ס ענגליש־יודישער בריעפענשטעלער, .25
הארקאווי'ס ענגליש־יודישער בריעפענשטעלער, פאָלשטענדיג, 1.00

ווערטער ביכער

ענגליש־יודישעס און יודיש־ענגלישעס טאשען ווערטער־בוך, קלאָט באנד, .65
דיטאָ לעדער באנד, .90
ענגליש־יודישעס האנד ווערטער־בוך געבונדען, 1.00
פאָלשטענדיגעס ענגליש־יודישעס ווערטערבוך, געבונדען, 2.25

מעטהאדעס.

דער סיטיזען נאכ'ן נייעם געזעץ, .05
אריטהמעטיק, אָדער רעכען לעהרער, .10
בוכהאלטונג און געשעפטס־פיהרונג, .25
דאָקטאָר בוך, פון דר. לאנדעס, .25
דער לאָיער, לאנדעס געזעצע, .10

קאָך בוך וויא צו קאָכען און באקען, .25
קאנסטיטוציאָן פון דיא פעראייניגטע שטאאטען, און דער סיטיזען נאכ'ן נייען געזעץ פון א. הארקאווי, .10
דער עמיגראנט דיא געזעצע פון איינוואנדערונג, .10
קאשינגס האנד בוך, מיטינגס געזעצע, .25
קאשינגס האנד בוך געבונדען, .30
שוואנגערשאפט און קינדער ערציהונג, .15

מעטהאדעס פיר קינדער צו לערנען פון אנפאנג אלף־בית.

אלף=בית באותיות גדולות מאד, .03
וואנט אלף־בית, פיר חדרים אויף לייננוואנד, סייז 44x28 .50
תמכין מיט אידישער און ענגלישער איבערזעצונג .15
בית הספר, מיט אידישער און ענגלישער איבערזעצונג, שניידער .35
דברי הימים לעם בני ישראל, געבונדען, 15
שלחן ערוך לבני הנעורים, .15
ההתחלה, הלל מאלאכאָווסקי .10
המתחיל מיט 150 בילדער, געבונדען, .15
הפדגוג העברי מיט ענגלישע איבערזעצונג, געבונדען, .15
למדו היטב פון מ. פיק, .05
למודי הקריאה מיט ענגלישע איבערזעצ. .10
מורה לשון עבר, הלל מאלאכאָווסקי .25
ראשית דעת שפת עבר, קרינסקי .15
שפה חיה מיט 200 בילדער, געבונדען, .15
שפה חיה חלק שני, .25
תולדות ישרון מיט ענגלישע איבערזעצונג, געבונדען, .15

דיעזע אללע ביכער, בראָשורען, מעטהאָדעס און ווערטער ביכער זיינען פאָלשטענדיג גאראנטירט אז עס פעהלט ניט איין בלאט, דיא פרייזען זיינען נור פיר יחידים (איינצעלנע קויפערס) בוכענדלער בעקומען א גרויסען ראבאט (דיסקאונט).

דיא אללע ראָמאנען און העפטען זיינען ניט געבונדען, ווען יעמאנד וויל זיי האָבען געבונדען בערעכענען מיר 5 סענט פיר יעדען בונד פון 10 העפטען און 6 סענט פיר יעדען בונד פון 15 העפטען.

צו בעקומען בייא אללע בוכהענדלער וויא אויך בייא

HEBREW PUBLISHING CO., 83-85 Canal St., New York.